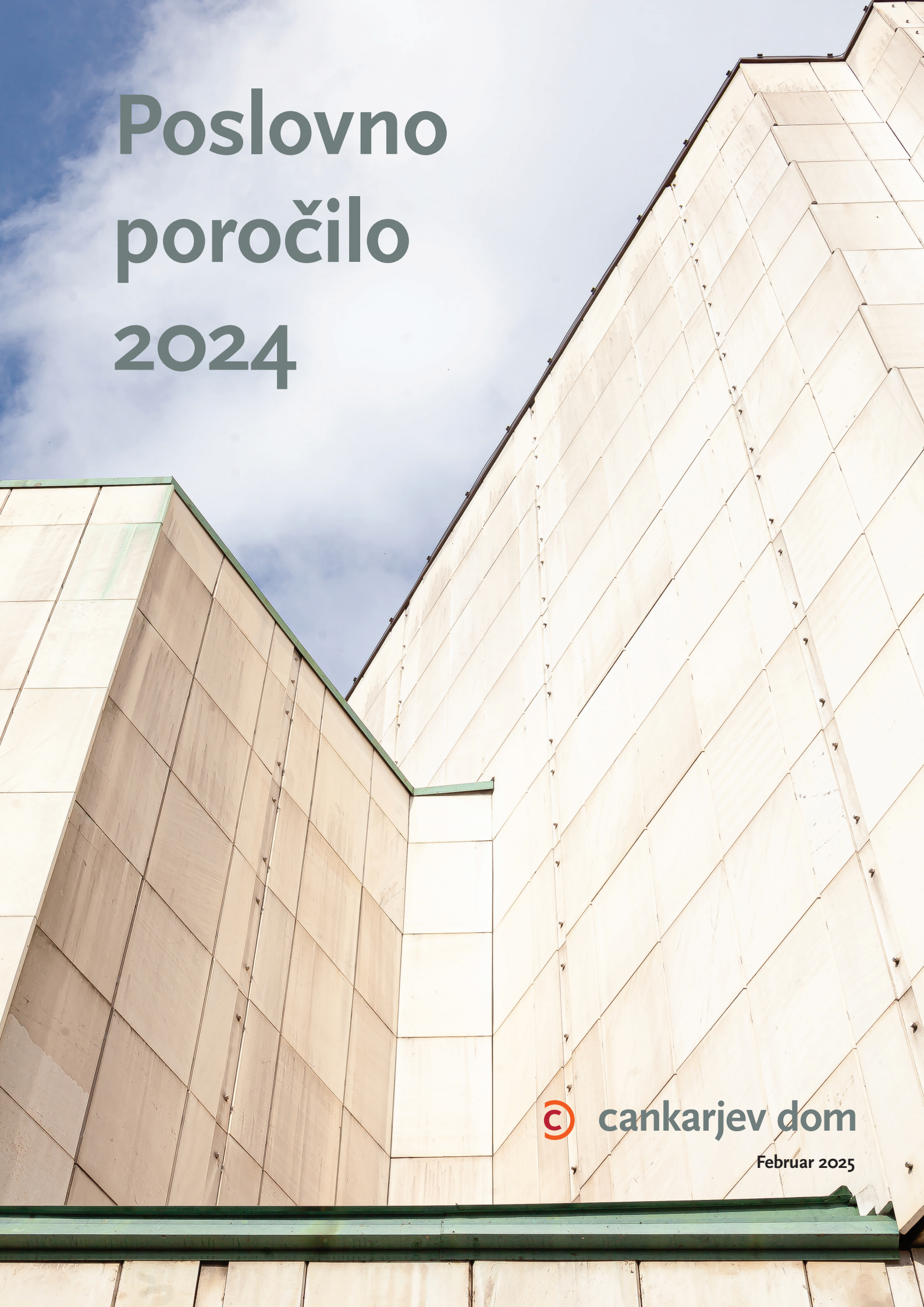
Poslovno poročilo 2024

cankarjev dom

Februar 2025

Poslovno poročilo Cankarjevega doma za leto 2024

Dokument so pripravili:

- Jure Novak, generalni direktor
- Peter Baroš, direktor kulturno-umetniškega programa
- Dušan Lakner, vodja službe za finančno-računovodske zadeve
- mag. Brigita Pečovnik, direktorica kongresno-komercialnega programa
- Karmen Klučar, direktorica tehničnega sektorja
- mag. Aleš Drenik, Katarina Hergouth, Andrej Jaklič, Tina Lešničar, Simon Popek in Barbara Rogelj, vodje kulturno-umetniških programov
- Saša Globačnik, vodja službe za trženje programa in odnose z javnostmi
- Irena Verdinek, koordinatorka programa
- mag. Dragana Kršić, strokovna sodelavka v tajništvu generalnega direktorja
- Iztok Artič, vodja službe za kadrovske in splošne zadeve

ter druge sodelavke in sodelavci iz Cankarjevega doma.

Odgovorna oseba: Jure Novak

V Ljubljani, februar 2025

Vsebina

Splošni podatki o Cankarjevem domu 3
Organi Cankarjevega doma na dan 31. 12. 2024 3
Zakonske in druge pravne podlage 4
Poročilo o delu organov zavoda v letu 2024 5
Pregled poslovanja v letu 2024 8
Sprememba vodstva 8
Pravne in poslovne zadeve 8
Finance 9
Vsebinski poudarki 10
Kazalniki ciljev poslovanja 12
Izvajalci javnega kulturnega programa 2024 14
Pokrovitelji in darovalci javnega kulturnega programa 15
Podatki po področjih 16
Uporaba prostorov Cankarjevega doma 16
Število prireditev in obiskovalcev 21
Prodaja vstopnic za kulturno-umetniški program javne službe 22
Tržno komuniciranje in odnosi z javnostmi 22
Kadrovsko poročilo 27
Investicije, investicijsko vzdrževanje in nakupi opreme 35
Trajnostni razvoj 38
Kulturno-umetniški program 40
Resna glasba, opera 40
Druga glasba 57
Uprizoritvene umetnosti (gledališče, ples, balet) 80
Filmski program 101
Kulturnovzgojni in humanistični program 107
Razstavni program 131
Kongresno-komercialna dejavnost 154
Priloge 188

Splošni podatki o Cankarjevem domu

Naziv: Cankarjev dom, kulturni in kongresni center

Sedež: Ljubljana

Naslov: Prešernova cesta 10, 1000 Ljubljana

Matična številka: 5099471000

Ident. št. za DDV in davčna številka: SI 27164136

Šifra proračunskega uporabnika: 35777, določeni proračunski uporabnik

Šifra dejavnosti: 90.040

Številka vpisa v sodni register: 10149200

Organi Cankarjevega doma na dan 31. 12. 2024

Generalni direktor:

- Jure Novak

Svet zavoda:

- Zdenka Badovinac
- mag. Tej Gonza
- Samo Klemenčič
- mag. Iztok Kocen
- Tjaša Pureber
- Boštjan Tadel (predsednik)

Strokovni svet zavoda:

- Aleš Drenik (predsednik)
- Simon Dvoršak
- mag. Žiga Kariž
- dr. Milček Komelj
- Mateja Peric
- Darko Rozinec
- Miran Zupanič

Zakonske in druge pravne podlage

- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Cankarjev dom, kulturni in kongresni center
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK)
- Zakon o zavodih (ZZ)
- Zakon o javnih financah (ZJF)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS 2324)
- Zakon o računovodstvu (ZR)
- Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSLS-1)
- Zakon o javnem naročanju (ZJN-3)
- Zakon o javnih uslužbencih (ZJU)
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS)
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1)
- Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA)
- Zakon o javni rabi slovenščine (ZJRS)
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (ZOIPub)
- Zakon o dostopnosti do informacij javnega značaja (ZDIJZ)
- Kolektivna pogodba za javni sektor (KPJS)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji

Poročilo o delu organov zavoda v letu 2024

Svet Cankarjevega doma

Svet zavoda sestavlja sedem članov, od katerih ustanovitelj imenuje neposredno dva člana, od tega enega strokovnjaka s področja pravnih ali finančnih zadev in enega s področja delovanja javnega zavoda; po enega člana, predstavnika samozaposlenih na področju kulture, imenuje ustanovitelj na predlog samozaposlenih na področju kulture, enega člana, predstavnika nevladnih organizacij na področju kulture, na predlog nevladnih organizacij na področju kulture, in enega člana, predstavnika javnih zavodov na področju kulture, na predlog javnih zavodov na področju kulture, in sicer po izvedenem javnem pozivu ministrstva, pristojnega za kulturo. Enega člana imenuje ustanovitelj na predlog Mestne občine Ljubljana, enega člana pa izvolijo delavci, zaposleni v zavodu, na neposrednih in tajnih volitvah. V letu 2024 je potekel mandat Svetu Cankarjevega doma, ki je bil konstituiran 23. 5. 2019, v naslednji sestavi: Aleš Čerin *(predsednik),* Alma Čauševič, Barbara Drnač, mag. Bojan Kurež, Aleš Novak, Andraž Poschl in Mensur Hodžić, ki se je 1. 1. 2024 upokojil in na ga je do konca mandata tega Sveta nadomestil novoizvoljeni član Sveta CD Dušan Lakner. Nov Svet Cankarjevega doma je bil konstituiran 3. 6. 2024 v naslednji sestavi: Boštjan Tadel (predsednik), Zdenka Badovinac, mag. Tej Gonza, Samo Klemenčič, mag. Iztok Kocen, Tjaša Pureber in Aleš Čerin. Aleš Čerin je tik pred 5. sejo Sveta Cankarjevega doma (24. 9. 2024) odstopil kot član Sveta in namesto njega do 31. 12. 2024 ni bil imenovan nihče drug.

V letu 2024 je bilo **sklicanih štirinajst** (14) **sej Sveta Cankarjevega doma** (*v nadaljevanju Svet CD*), od tega devet rednih in pet korespondenčnih sej (od tega sedem rednih in ena korespondenčna seja v sestavi novega Sveta CD). Člani Sveta CD so na sejah sprejemali odločitve v skladu s svojim pristojnostmi, in sicer:

- podali soglasje k Programu in finančnemu načrtu Cankarjevega doma za leto 2024 z dne 2. 2. 2024 in soglasje h korekciji finančnega načrta in programa dela Cankarjevega doma za leto 2024 z dne 10. 4. 2024 (uskladitev z odločbo MK); potrdil spremembe in dopolnitve v preglednicah »Prihodki in odhodki določenih uporabnikov po načelu denarnega toka v EUR« in »Načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti«, ki sta sestavni del že potrjenega Programa in finančnega načrta Cankarjevega doma za leto 2024 (na 35. korespondenčni seji, 6. do 9. 5. 2024).
- podali soglasje k Letnemu poročilu Cankarjevega doma za leto 2023, ki ga sestavljata Poslovno in Računovodsko poročilo z dne 22. 2. 2024;
- podal soglasje k uskladitvi finančnega načrta Cankarjevega doma za leto 2024 (v oktobru 2024), usklajenega z Odločbo MK št. 6110-930/2023-3340-40, z dne 19. 9. 2024, in z Odločbo MK št. 6110-930/2023-3340-33, z dne 9. 5. 2024;
- se seznanili z Odzivnim poročilom in izvedenimi ukrepi zavoda na ugotovitve in priporočila notranje revizije za leta 2019, 2020 in 2021, s katerimi so odpravljene ugotovljene pomanjkljivosti (31. redna seja (27. 2. 2024) in 33. korespondenčna seja (4. do 7. 3. 2024));
- soglašali, da se presežek prihodkov nad odhodki za leto 2023, ki ob upoštevanju davka na dohodek pravnih oseb (DDPO) znaša 56.351,31 €, Cankarjev dom skladno z 39. členom Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Cankarjev dom, kulturni in kongresni center, nameni za izvajanje in razvoj svoje dejavnosti, pri čemer so soglašali s predlogom generalne direktorice z dne 20. 2. 2024, da se presežek prihodkov nad odhodki z upoštevanim DDPO za leto 2023, ki znaša 56.351,31 €, prenese na povečanje

obveznosti za sredstva v upravljanju kot vir za nabavo novih osnovnih sredstev in investicijsko vzdrževanje;

- na podlagi 26. člena Sklepa o ustanovitvi Cankarjevega doma, kulturnega in kongresnega centra in tretjega odstavka 22.k člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju so soglašali s predlogom generalne direktorice z dne 19. 2. 2024 glede izplačila dela plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu v letu 2023 za zaposlene Cankarjevega doma izven skupine B (27. 2. 2024);
- soglašali, da se 1. izplačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2023 za direktorici/pomočnici generalne direktorice izvede najkasneje do 30. 6. 2024; 2. da se izplačilo poračuna delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev za zaposlene (razen za zaposlene iz plačne skupine B) izvede najkasneje do 30. 6. 2024; 3. da se izplačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2023 za generalno direktorico izvede po prejemu soglasja Ministrstva za kulturo;
- so sprejeli sklep, da se organu, pristojnemu za imenovanje direktorja, na podlagi meril iz Pravilnika o merilih za ugotavljanje redne delovne uspešnosti direktorjev pravnih oseb javnega prava s področja kulture (Uradni list RS, št. 7/09, 33/10, 50/17 in 111/21) predlaga: a) višino redne delovne uspešnosti za zaposlene v Cankarjevem domu na delovnih mestih iz plačne skupine »B« za leto 2023 v višini 100 % osnove, ki se jo korigira glede na razpoložljiva sredstva *(2 % od mase osnovnih bruto plač za ta delovna mesta)*; b) da se delovna uspešnosti za namene napredovanja zaposlenih na delovnih mestih iz plačne skupine »B«, glede na oceno iz prejšnje alineje, na podlagi 9. člena Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede, oceni z oceno »ODLIČNO«;
- soglašali na podlagi 26. člena Sklepa o ustanovitvi Cankarjevega doma, kulturnega in kongresnega centra in drugega odstavka 22.k člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju s predlogom generalne direktorice, da se zaposlenim na delovnih mestih iz plačne supine »B« izplača del plače iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2023, in sicer: za generalno direktorico v višini 8.951,76 € bruto, za direktorici sektorjev/pomočnici generalne direktorice v skupni višini 14.715,44 € bruto oziroma vsaki po 7.357,72 € bruto;
- so se seznanili s predlogom poslovnega sodelovanja med najemodajalcem, Cankarjevim domom, kulturnim in kongresnim centrom, in najemojemalcem VIVO Catering (na 34. korespondenčni seji (24.–26. 4. 2024))
- podali predhodno mnenje k prispelim kandidaturam za položaj generalnega direktorja/generalne direktorice Cankarjevega doma in sklenili pogodbo z novim generalnim direktorjem CD, Juretom Novakom;
- so se seznanili z osnutkom zapisnika o inšpekcijskem nadzoru glede sistemizacije delovnih mest v Cankarjevem domu in hkrati vodstvo Cankarjevega doma naprosili, da jih ob prejemu odločbe MJU o tem obvesti in obvesti o iz odločbe izhajajočimi postopki;
- reševali pritožbe delavcev glede prejetih disciplinskih ukrepov, ocen za RDU in ocenjevanja tretjega kvartala za leto 2024;
- podali soglasje k Strateškemu načrtu Cankarjevega doma, kulturnega in kongresnega centra, 2025–2029;
- podali predhodno pozitivno mnenje k imenovanju Petra Baroša za pomočnika generalnega direktorja – direktorja kulturno-umetniškega programa, in sicer za čas od 1. 1. 2025 do izteka mandata generalnega direktorja, to je do 14. 10. 2029.
- podali soglasje k Pravilniku o računovodstvu in Pravilniku o vstopnicah;

- soglašali z odločitvijo vodstva CD, da se kot predmet notranje revizije Cankarjevega doma, kulturnega in kongresnega centra, za leto 2024 določil izkazovanje poslovnih terjatev in obveznosti na računovodskih postavkah leta 2023;
- podali soglasje 1. k predlogu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v Cankarjevem domu, kulturnem in kongresnem centru, št. 013-1/2024-1 z dne 9.12.2024 ter 2., k predlogu prečiščenega besedila Pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v Cankarjevem domu, kulturnem in kongresnem centru, št 013-1/2024 z dne 9.12.2024;
- potrdili Spremembo programa in finančnega načrta Cankarjevega doma za leto 2024 in soglašali s predlagano dinamiko izplačila delovne uspešnosti za zaposlene iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2024 (brez zaposlenih iz plačne skupine B);
- so se seznanili z Nesoglasjem MK glede poročila Cankarjevega doma, kulturnega in kongresnega centra, za leto 2023;
- so se seznanili z Odločbo Informacijske pooblaščenke glede pritožbe prosilke Nike Kunaver, novinarke POP TV.

Strokovni svet

Strokovni svet sestavlja sedem članov, in sicer trije člani, predstavniki delavcev, in štirje člani, ki jih imenujejo predlagatelji, in sicer vsak po enega: Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo; Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje in Slovenska akademija znanosti in umetnosti. V letu 2024 je potekel mandat Strokovnemu svetu Cankarjevega doma, ki je bil konstituiran 18. 4. 2019, v naslednji sestavi: Barbara Rogelj *(predsednica),* red. prof. Boštjan Botas Kenda, red. član prof. dr. Milček Komelj, izr. prof. mag. Žanina Mirčevska, Mateja Peric, izr. prof. Marko Vatovec in Urška Sever. Nov Svet Cankarjevega doma je bil konstituiran 21. 5. 2024 v naslednji sestavi: Aleš Drenik (predsednik), Simon Dvoršak, Žiga Karič, red. član prof. dr. Milček Komelj, Mateja Peric, Darko Rozinec in Miran Zupanič.

V letu 2024 je bilo sklicanih sedem (7) **sej Strokovnega sveta Cankarjevega doma** (*v nadaljevanju strokovnega sveta CD*), od tega 6 rednih sej in ena korespondenčna seja (štiri redne seje so bile speljane v sestavi novega Sveta CD; ostale v sestavi starega). Člani Strokovnega sveta CD so na sejah sprejemali odločitve v skladu s svojim pristojnostmi, in sicer:

- podali soglasje k Programu in finančnemu načrtu Cankarjevega doma za leto 2024 z dne 2. 2. 2024;
- podali soglasje k Letnemu poročilu Cankarjevega doma za leto 2023, ki ga sestavljata Poslovno in Računovodsko poročilo z dne 22. 2. 2024;
- podali predhodno mnenje k prispelim kandidaturam za položaj generalnega direktorja/generalne direktorice Cankarjevega doma;
- podali soglasje k Strateškemu načrtu Cankarjevega doma, kulturnega in kongresnega centra, 2025–2029;
- podali predhodno pozitivno mnenje k imenovanju Petra Baroša za pomočnika generalnega direktorja – direktorja kulturno-umetniškega programa, in sicer za čas od 1. 1. 2025 do izteka mandata generalnega direktorja, to je do 14. 10. 2029.

Pregled poslovanja v letu 2024

Sprememba vodstva

V letu 2024 je ustanovitelj imenoval nova sveta ter novega generalnega direktorja Cankarjevega doma.

14. 10. 2024 se je iztekel mandat Uršule Cetinski, dotedanji poslovni direktor Rajko Kotnik se je z istim dnem upokojil. Mandat generalnega direktorja je s 15. 10. 2024 nastopil Jure Novak. V skladu s Sklepom o ustanovitvi sta mag. Breda Pečovnik in Karmen Klučar postali vršilki dolžnosti direktoric za kongresno-komercialni program in za tehnični sektor. Jure Novak je v skladu s Sklepom prevzel vodenje poslovnega sektorja, Cankarjev dom pa je še pred zaključkom leta izpeljal postopek imenovanja novega pomočnika generalnega direktorja za kulturno-umetniški program. Na mesto direktorja kulturno-umetniškega programa je bil po potrditvi obeh svetov imenovan Peter Baroš.

Pravne in poslovne zadeve

Leto 2024 je bilo v Cankarjevem domu delno zaznamovano z izrednimi pravnimi dogodki.

Prejeli smo odločbo Informacijske pooblaščenke v zvezi z zahtevo novinarke za dostop do podatkov, ki so bili označeni za poslovno tajnost. Odločbo smo upoštevali in podatke novinarki posredovali. Postopek je zaključen.

Prejeli smo odločbo Inšpektorata za javne zavode v zvezi z napakami v zavodski sistemizaciji delovnih mest. Napake smo v skladu z odločbo odpravili, postopek pa zaradi postopkovnih rokov še ni zaključen.

Pripravili smo vso zahtevano dokumentacijo in izvedli postopek prevedbe plačnih razredov v skladu s plačno reformo. S 1. 1. 2025 so imeli vsi zaposleni podpisane anekse ali nove pogodbe zaposlitvi.

Prejeli smo nesoglasje Ministrstva za kulturo k letnemu poročilu za leto 2023, ki nam nalaga dodatna pojasnila in priloge k pričujočemu letnemu poročilu.

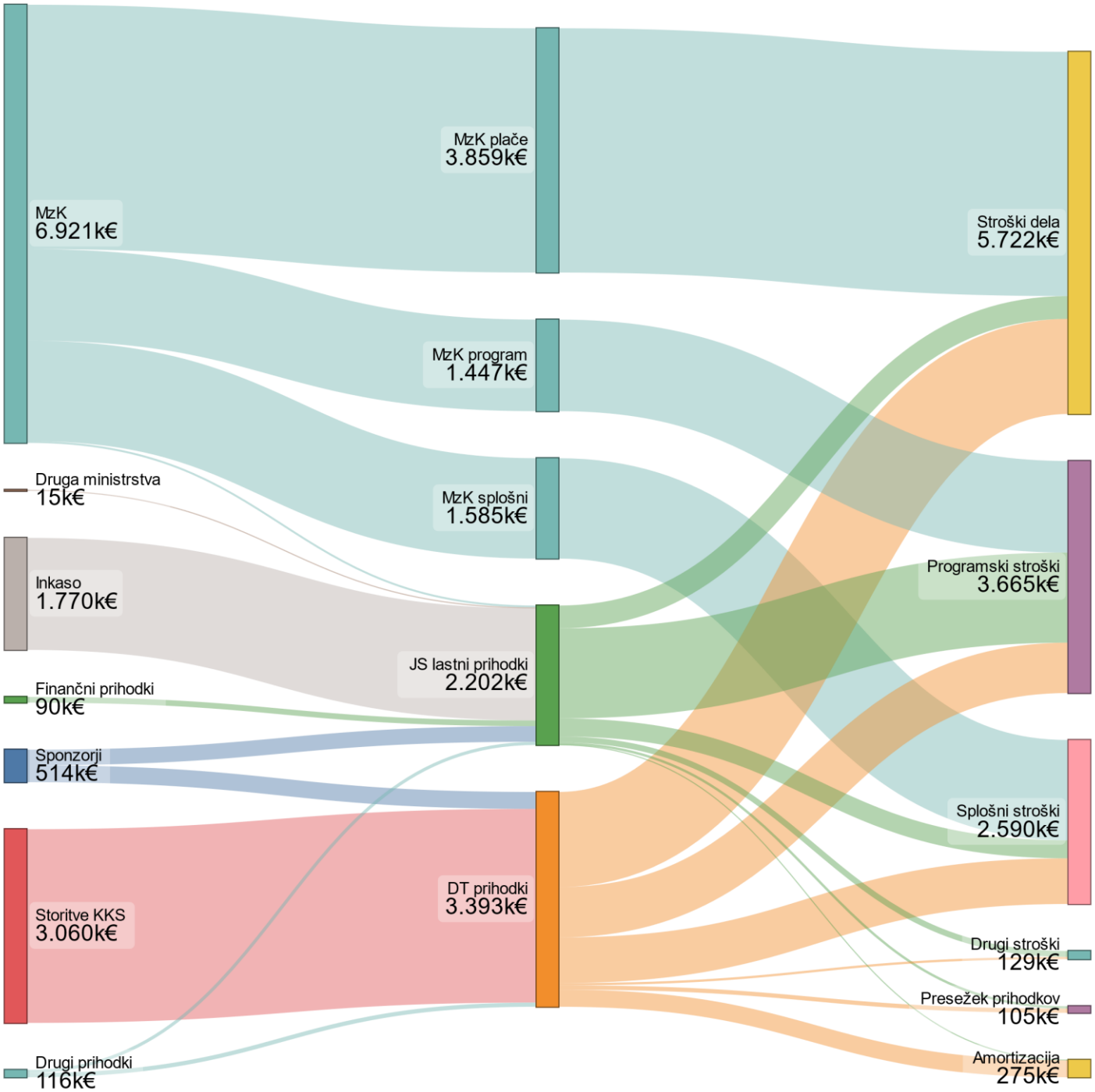
Nacionalni preiskovalni urad vodi postopek glede nekaterih investicij iz preteklih dveh mandatov. Zavod NPU posreduje vso zahtevano dokumentacijo, postopek pa še poteka.

Sprejeli smo nov Strateški načrt zavoda za obdobje 2025-2029.

Finance

Finančno smo leto 2024 zaključili pozitivno tako v okviru javne službe, kot v okviru dejavnosti na trgu.

Spodnja ilustracija prikazuje tok sredstev v Cankarjevem domu v letu 2024 po obračunskem principu. (Zaradi zaokrožitev vrednosti vključujejo +-1% odstopanja od priloge 3c.)

Vsebinski poudarki

Cankarjev dom je kot osrednji slovenski kulturni center, ki v okviru kulturno-umetniškega programa uresničuje številne cilje, povezane z zagotavljanjem javnega interesa za kulturo, izvedel vrsto uspešnih kulturnih in umetniških prireditev najširšega žanrskega nabora. Posamezne prireditve, razstave in drugi dogodki so predstavljeni v nadaljevanju, na tem mestu pa izpostavljamo nekaj vidnejših presežkov na posameznih področjih.

Med ključne presežke na področju resne glasbe umeščamo sklenitev 30. sezone Zlatega abonmaja, ko je v Gallusovi dvorani nastopila Praška filharmonija, ki je prav tako obeležila 30 let svojega delovanja. To je bil tudi prvi koncert iz Zlatega abonmaja, ki je bil v neposrednem prenosu predvajan na RTV Slovenija. Naslednjega izmed presežkov istega abonmaja predstavlja koncert Luzernskega simfoničnega orkestra. Gre za najstarejši švicarski orkester, ki ga odlikujeta drzno programsko načrtovanje ter izbor vrhunskih solistov, ki z orkestrom gostujejo po vsem svetu.

Na področju druge glasbe, je posebne izpostavitve deležen Jazz festival Ljubljana. V petih dneh festivalskega dogajanja se je na šestih odrih odvilo dvajset koncertov, na katerih je nastopilo 87 glasbenikov iz več kot dvajsetih držav. Tudi v letu 2024 so prizorišča festivala predstavljale dvorane Cankarjevega doma in ljubljanske Križanke in tudi tokrat pa se je festivalsko dogajanje dopolnjevalo s koncerti na prostem v Parku Evropa, s čimer je festival nadaljeval z umeščanjem v javni prostor in pridobivanjem pozornosti širše javnosti. Iz polja glasb sveta izpostavljamo koncert glasbenice Azize Brahim, ene najbolj cenjenih afriških glasbenic, ki skozi lastno izkušnjo in usodo svojega ljudstva Sahravi opozarja na krivice preganjanih.

Na področju uprizoritvenih umetnosti, ki združujejo gledališče in ples med vidnejše presežke umeščamo plesno predstavo Univerzum: Odisejada temnih kristalov režiserja in koreografa Wayna McGregorja. Odlično izvedena in pronicljiva plesna meditacija o podnebni krizi, ki je vključevala vrhunsko tehnološki digitalno zasnovano scenografijo, je predstavo sodobnega plesa premaknila v polje celostne umetnine, hkrati pa izpostavila pomembnost takojšnjega in neposrednega ukrepanja pred izginjanjem radikalno spreminjajočega se bivanjskega prostora. Med drugimi presežki na področju predstavljamo še gledališko dramo Hekuba, ne Hekuba, predstavo portugalskega gledališkega režiserja Tiaga Rodriguesa, ki je znan po svojih režiserskih principih, ki združujejo in prepletajo elemente klasične in sodobne dramatike ter načrtno kršijo in presegajo ustaljene meje gledaliških konvencij.

Na področju filmskega programa, ki ga sestavljajo trije filmski festivali ter posamične filmske projekcije, tudi tokrat posebej izpostavljamo Ljubljanski mednarodni filmski festival - Liffe. Prerez najsodobnejše svetovne filmske produkcije je festival predstavil na standardnih prizoriščih po Ljubljani in nekaterih slovenskih mestih (Maribor, Celje, Novo mesto in Kranj). Premierno je bilo na festivalu prikazanih 91 celovečernih in 15 kratkih filmov. Del filmskega programa je bil širši javnosti dostopen tudi na lastni platformi za ogled filmov po spletu.

Med izpostavljene projekte na področju kulturnovzgojnega in humanističnega programa uvrščamo Pripovedovalski festival, ki se je s temo »Morje v meni« posvetil »intuitivnim in arhetipskim platem pripovedovanja«. Dogodki so prepletali pripoved, glasbo in kolektivno imaginacijo, pri čemer so bili deležni izjemnih odzivov občinstva in tudi stroke. Naslednji je cikel predavanj velikih imen filozofije, Sivo na sivem, kjer so štiri dvojice predavateljev in predavateljic obravnavale različne teme, od aktualnih do filozofsko elementarnih, navezane na

dve pomembni filozofski imeni, G. W. F. Hegla in Jacquesa Lacana. Sam cikel je bil zagnan v okviru razstave naslovnic revije Problemi z naslovom Srebrna okna avtorja Alena Ožbolta.

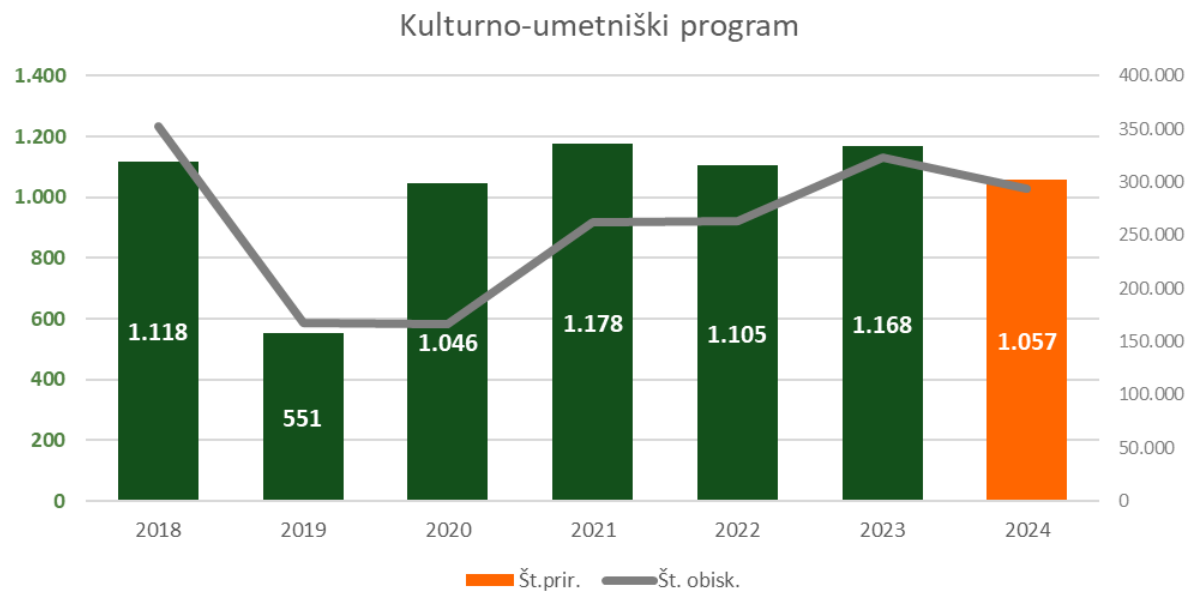
Med pomembnejše presežke na področju razstavnega programa umeščamo razstavo Risbe in slike avstrijske umetnice Marie Lassing. Razstava je obiskovalce skozi razstavljena umetniška dela popeljala skozi kronološko potovanje skozi obdobja umetničinega življenja. Razstavo je inovativno zasnovala večkrat nagrajena arhitektka Sara Badovinac. Zasnova pohištva na razstavi se je navezovala na ustvarjanje Marie Lassnig in sledila njenemu vseživljenjskemu raziskovanju zavedanja telesa. Naslednji izmed izstopajočih projektov na področju razstavnih dejavnosti je skupinska likovna razstava Odprti globus/Going Global, ki je v središče postavila v tujini delujoče sodobne slovenske umetnike milenijske generacije.

Kazalniki ciljev poslovanja

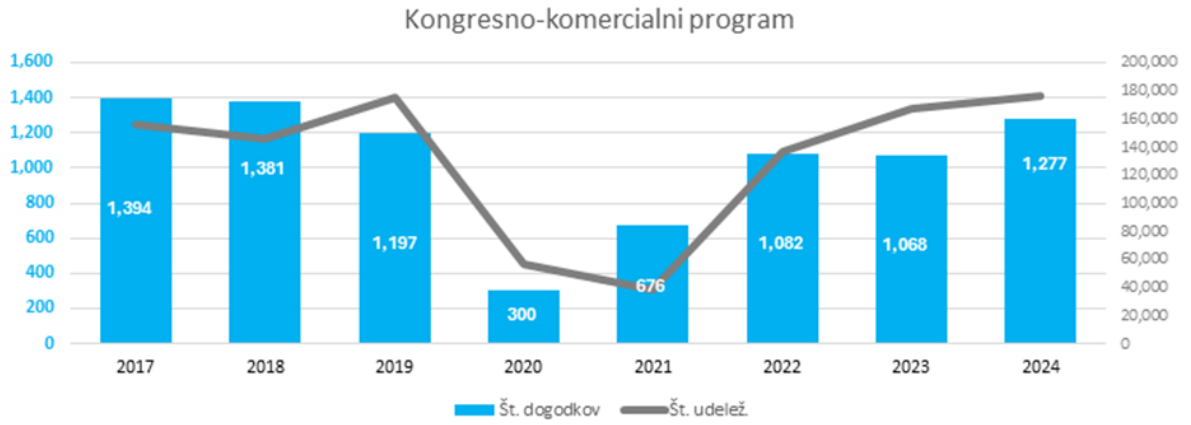
Kazalniki glede na usklajen Program in finančni načrt za leto 2024:

Kazalnik	Strateški načrt 2020-2024	Program in FN 2024	Realizacija 2024
Število prireditev javne službe	najmanj 1055	1116	1057
Število različnih prireditev javne službe	najmanj 590	619	578
Število projektov dejavnosti na trgu	170	176	234
Število obiskovalcev javne službe	300.000	215.087	293.633
Število udeležencev prireditev v KKD	140.000	169.000	176.416
Število ur priprav, vaj in prireditev v dvoranah CD	37.000	30.924	36.318
Delež sredstev MK v celotnem prihodku	60%	56%	55%
Delež nejavnih prihodkov v celotnem prihodku	40%	44%	45%
Delež prihodkov javne službe v celotnem prihodku	80%	76%	73%
Delež prihodkov dejavnosti na trgu v celotnem prihodku	20%	23%	27%

Število prireditev in obiskovalcev kulturno-umetniškega programa:

Število dogodkov in udeležencev kongresno-komercialnega programa:

Izvajalci javnega kulturnega programa 2024

Pregled zavodov, društev in drugih, ki so sodelovali pri oblikovanju in izvedbi kulturno-umetniškega programa

Cankarjev dom nima lastnega ansambla. Program je oblikovan v obliki gostovanj (iz Slovenije in tujine), izvršnih produkcij Cankarjevega doma, koprodukcij in partnerskih sodelovanj s posamezniki, umetniškimi skupinami in različnimi organizacijami – iz javnega in nevladnega sektorja, iz Slovenije in tujine. Pri oblikovanju in izvedbi kulturno-umetniškega programa leta 2024 smo sodelovali:

Na področju glasbe, opere in baleta:

Slovenska filharmonija, Javni zavod Radiotelevizija Slovenija (Simfonični orkester RTV Slovenija, Big Band RTV Slovenija), SNG Maribor, UL Akademija za glasbo v Ljubljani, Glasbena mladina Slovenije, Glasbena mladina ljubljanska, Slovensko komorno glasbeno gledališče, Kulturno društvo APZ Tone Tomšič Univerze v Ljubljani, Zavod Sploh, Inštitut abeceda.abeceda, Društvo UHO (Forum nove glasbe), Theresa Plut (SpevSLAM2024), Glasbena matica Ljubljana, IM.PULS ART – Zavod za organizacijo in izvedbo kulturnih prireditev, VITKAR zavod, Jaka Stadler (violončelo), Zavod Druga godba, Zavod MoTA, Zavod Festival Sonica, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana - KGBL, Zavod Most, Društvo Amala, Zavod Godibodi, Zavod Celinka.

Na področju gledališča in plesa:

Festival Mesto žensk, Zavod za sodobno umetniško prakso in teorijo 0.1, Društvo umetnosti in kulture 47, Vrhnika, DUM - društvo umetnikov, Ljubljana, Društvo za kulturno produkcijo in afirmacijo umetniških procesov NAGIB, Maribor, Slovensko mladinsko gledališče, SNG Gorica, APT Novo mesto, SLG Celje, SNG Maribor, Društvo za razvoj gledališča v izobraževanju, Društvo za kulturo in izobraževanje Impro, Teater Tivoli, Mini teater, Flota, Ljubljana, MN Dance Company, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Zavod Mirabelka, Muzeum, zavod za umetniško produkcijo, posredovanje in založništvo, Slovenski gledališki inštitut, Kulturno društvo Qulenium, Narodni dom Maribor, Vetrinjski dvor, Flota, zavod, Murska Sobota, Plesni teater Ljubljana, Emanat, Zavod za razvoj in afirmacijo plesa in sodobne umetnosti, Vitkar zavod, SNG Opera in balet, Ljubljana, Platforma NEST**,** Zavod NEST, Zavod Koda:Manifest; PKD Flamenko, Zavod En–Knap

Na področju kulturnovzgojnega in humanističnega programa:

Zavod Divja misel, Zavod Homo Narrans, Slovensko komorno glasbeno gledališče, Zavod Margarete Schwarzwald, Zavod Škrateljc, Glasbena matica Ljubljana, Zavod Kuskus, Slovenski tolkalni projekt, Glasbena zadruga Celinka, KUD Adapter, ZveN, Glasbena mladina ljubljanska, Glasbena mladina Slovenije, Lutkovno gledališče Ljubljana, Lutkovno gledališče Maribor, Plesni teater Ljubljana, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, Mini teater, Slovensko narodno gledališče Maribor, Mestno gledališče Ptuj, Slovensko stalno gledališče Trst, SLOGI, Društvo za teoretsko psihoanalizo, Goethe inštitut Ljubljana, Društvo slovenskih pisateljev, Društvo slovenskih književnih prevajalcev, Slovenski center PEN Slovenija, Društvo Marjana Rožanca, Bralno društvo Slovenije, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Javni zavod RTV Slovenija – Radio Slovenija, program Ars, Univerza v Ljubljani – Filozofska fakulteta, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, založba Beletrina, založba /*cf, založba Literatura, založba Sanje.

Na področju filmskega programa:

Slovenski filmski center, Kinodvor, Slovenska Kinoteka, KG 4Ljubljana d.o.o. (Kino Bežigrad), Projektor d.d. (Maribox), Moj Kino Kranj, Društvo za ustvarjalnost Filter – Kino Metropol Celje, APT Novo mesto, Društvo za uveljavljanje kratkega filma KRAKEN, Društvo za gorsko kulturo Domžale, Zavod Motovila, Društvo Škuc, AIS – Ammnesty International Slovenija, Kino Atelje, Forum Ljubljana, Društvo filmskih producentov in producentk, Art kino mreža (AKMS), Društvo slovenskih filmskih in televizijskih prevajalcev, Pionirski dom, Univerza v Ljubljani AGRFT, FilRouge produkcija, Zavod Zank, Ekologi brez meja, produkcijska hiša Lilit, Felina films.

Na področju razstavnega programa:

Znanstveno raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU), Maria Lassnig Foundation (Dunaj), Neue Galerie Graz (Gradec), sixpackfilm (Dunaj), Avstrijski kulturni forum Ljubljana, Založba Wieser Verlag, Zavod ZRIPS (Zavodom za razvijanje in izvajanje podpornih storitev za samostojno življenje), TRETAROKA – društvo za reciklažne in kreativne projekte, SNG Opera in balet Ljubljana, Slovenski gledališki inštitut (SLOGI), Nicoletti gallery (London), Tabula Rasa gallery (London, Beijing), Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU), ETC. Zavod za kulturno dejavnost, Zavod Divja misel, Fotoklub Ljubljana, Goethe Institut Ljubljana, Društvo oblikovalcev Slovenije, Slovensko društvo likovnih kritikov, Forum Ljubljana – zavod za umetniško in kulturno produkcijo Ljubljana

Pokrovitelji in darovalci javnega kulturnega programa

Pokrovitelji kulturno-umetniškega programa leta 2024:

Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Telekom Slovenije d.d., Petrol d.d., Ljubljana, Poslovni sistem Mercator d.d., Zavarovalnica Triglav d.d., Riko d.o.o., Nova ljubljanska banka d.d., Loterija Slovenija d.d., BTC d.d., Lekarna Ljubljana, Vita, življenjska zavarovalnica d.d. Ljubljana, Don Don d.o.o., Automatic Servis d.o.o., Javni Zavod Radiotelevizija Slovenija, TSE d.o.o., EVROSAD d.o.o.

Darovalci kulturno-umetniškega programa v blagu leta 2024:

PIVOVARNA LAŠKO UNION d.o.o., ATLANTIC DROGA KOLINSKA d.o.o., TOBAČNA GROSIST d.o.o., STORCK ADRIA d.o.o., RAP-ING d.o.o.

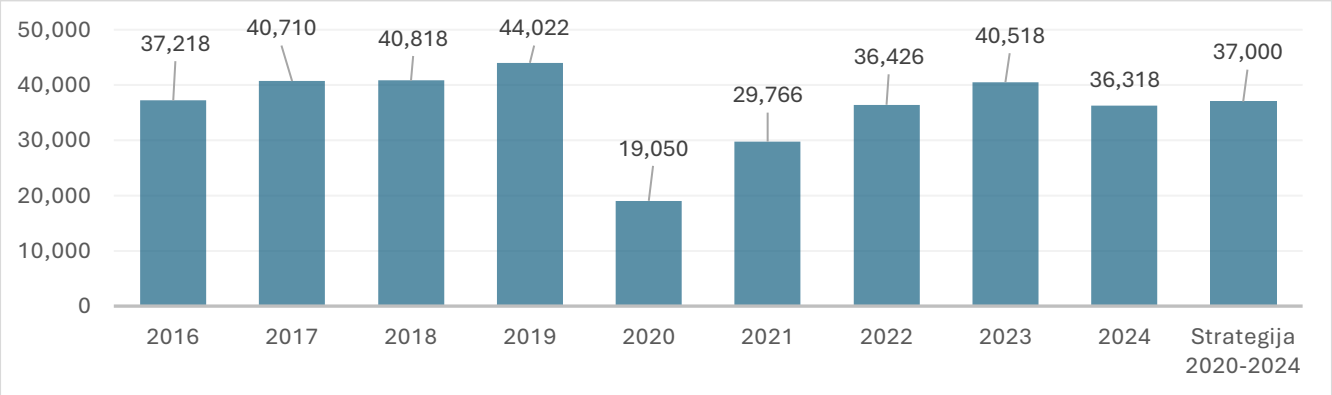
Medijski pokrovitelji v letu 2024 so navedeni v poglavju o tržnem komuniciranju in odnosih z javnostmi.

Podatki po področjih

Uporaba prostorov Cankarjevega doma

Razpoložljive dvoranske zmogljivosti v Cankarjevem domu se (od leta 1981) merijo s termini. En termin predstavlja 4 do 6-urni časovni blok, ko v dvorani potekajo različne aktivnosti, povezane z izvedbo prireditev (priprave, vaje, prireditve in pospravljanje po prireditvah). Vsak dan je tako razdeljen na tri terminske bloke – dopoldan, popoldan in zvečer. Ločeno evidentiramo še nočne termine. Izhodišče pri terminskem načrtovanju je letna načrtovana zasedenost dvoran, ki jo omejujeta razpoložljiva oprema in letni fond ur delovnega časa zaposlenih, predvsem sodelavcev tehnične izvedbe programa. Zaradi navedenih omejitev v vseh dvoranah zmogljivosti ne morejo biti polno izkoriščene. Cilja pri terminskem načrtovanju oz. koordinaciji programa sta najboljši možen izkoristek terminov Gallusove dvorane ter hkraten potek dela v preostalih dvoranah glede na razpoložljive delavce in opremo.

Število ur priprav, vaj in prireditev letno – vse dvorane:

Število terminov v dvoranah CD (po dejavnostih in programskih sklopih) v letu 2024:

Javna služba										DT	CD Skupaj	JS
Prizorišče	Resna glasba	Druga glasba	Gledališče	Ples	Film	KVH	Razstave	Drugo	Skupaj			
GD	157	61	3	57		16		18	**312**	**259**	**571**	54,6%
LD	22	20	40	66	42	99		9	**298**	**139**	**437**	68,2%
KD	27		21		124	70			**242**	**103**	**345**	70,1%
ŠD		2	11	12		186		11	**222**	**42**	**264**	84,1%
VSD	29	11	3	6	1	29	151	17	**247**	**156**	**403**	61,3%
P1	31	9	2	10	4	94	233	12	**395**	**106**	**501**	78,8%
P2	3		6	8	101	25		5	**148**	**173**	**321**	46,1%
Konf. dv.	73	36	119	36	13	199	20	7	**503**	**336**	**839**	60,0%
MG			3	16	1	1	710		**731**	**36**	**767**	95,3%
LN	11	1		1	4	16		3	**36**	**31**	**67**	53,7%
KCD	20	88		11	4	71			**194**	**131**	**325**	59,7%
DAK		3	3		1	71	2	3	**83**	**31**	**114**	72,8%
DDP	43	6	114	150		39		1	**353**	**8**	**361**	97,8%
G						1	733	3	**737**	**1**	**738**	99,9%

Legenda: GD (Gallusova dvorana), LD (Linhartova dvorana), KD (Kosovelova dvorana), ŠD (Štihova dvorana), VSD (Velika sprejemna dvorana), P1 (Prvo preddverje), P2 (Drugo preddverje), Konferenčne dvorane (E, M), MG (Mala galerija), LN (Steklena dvorana Lili Novy), KCD (Klub CD), DAK (Dvoran Alme Karlin), DDP (Dvorana Duše Počkaj), G (Galerija CD).

Število ponderiranih terminov v dvoranah CD (po dejavnostih in programskih sklopih) v letu 2024:

Javna služba										DT	CD Skupaj	JS
Prizorišče	Resna glasba	Druga glasba	Gledališče	Ples	Film	KVH	Razstave	Drugo	Skupaj			
GD	63	20	1	23		5		6	117	60	178	66,1%
LD	4	3	6	11	5	14		1	43	14	57	75,6%
KD	2		1		6	4			13	5	19	72,4%
ŠD		0	1	1		9		1	11	2	13	86,8%
VSD	2	1	0	0	0	2	9	1	15	9	24	61,3%
P1	2	0	0	1	0	5	13	1	22	6	28	78,8%
P2	0		0	0	2	1		0	3	3	6	46,1%
Konf. dv.	1	1	1	0	0	4	0	0	8	5	13	59,8%
MG			0	0	0	0	7		7	0	8	95,3%
LN	0	0		0	0	0		0	1	0	1	53,7%
KCD	1	3		0	0	2			6	4	10	59,7%
DAK		0	0		0	2	0	0	2	1	3	72,8%
DDP	1	0	3	4		1		0	9	0	9	97,8%
G						0	29	0	29	0	29	99,9%
Skupaj	**74**	**28**	**14**	**40**	**13**	**48**	**59**	**9**	**286**	**110**	**397**	**72,2%**

Uresničene termine v dvoranah Cankarjevega doma za različne dejavnosti in zvrsti s ponderiranjem* izenačimo in s tem dobimo primerne osnove za delitev posrednih stroškov na posamezne prireditve oz. med javno službo in dejavnostjo na trgu. Metodologija delitve je vključena v Pravilnik o računovodstvu Cankarjevega doma.

*Ponderji so izračunani na podlagi natančnih meritev stroškov (in njihovega razmerja) za različne zvrsti prireditev in prireditvenih prostorov (poraba elektrike, ogrevanje oz. Hlajenje, čiščenje, stroški dela in drugi posredni stroški za različne vrste prireditev v vsaki dvorani) v časovni enoti (en termin). CD ima 24 (10.542 m2) prireditvenih prostorov z različnimi kapacitetami (22 do 1545 obiskovalcev) in izvaja prireditve z različno tehnično zahtevnostjo (kot npr. odrsko-scenske postavitve, koncertne postavitve, filmske projekcije, predavanja, banketi...).

Terminsko razmerje med javno službo in dejavnosto na trgu je v zadnjih desetih letih (in opredeljeno v strategiji 2020-24) v vseh dvoranah do 80% terminov za javni kulturni program.

V letu 2024 so prireditve javne službe izrabile 72,2% ponderiranih terminov.

Ob upoštevanju števila zaposlenih in razpoložljive opreme v dvoranah CD je bil tudi v letu 2024 kriterij polne zasedenosti dvoran 540 terminov, to je približno 3440 ur priprav, vaj, prireditev in pospravljanj letno v posamezni dvorani.

Pri opravljanju dejavnosti nastajajo neposredni in posredni stroški in prihodki. Osnovno merilo za razčlenitev stroškov in prihodkov na neposredne (direktne) in posredne (splošne, indirektne) je, ali so ti stroški in prihodki v posredni ali neposredni povezavi s stroškovnimi nosilci, ki so v Cankarjevem domu prireditve. Stroški in prihodki posameznega stroškovnega nosilca (prireditve) so sestavljeni iz neposrednih stroškov in prihodkov, ki so na prireditve razporejeni neposredno, ter posrednih stroškov in prihodkov oziroma ustreznega dela tistih, ki so nastali za več prireditev.

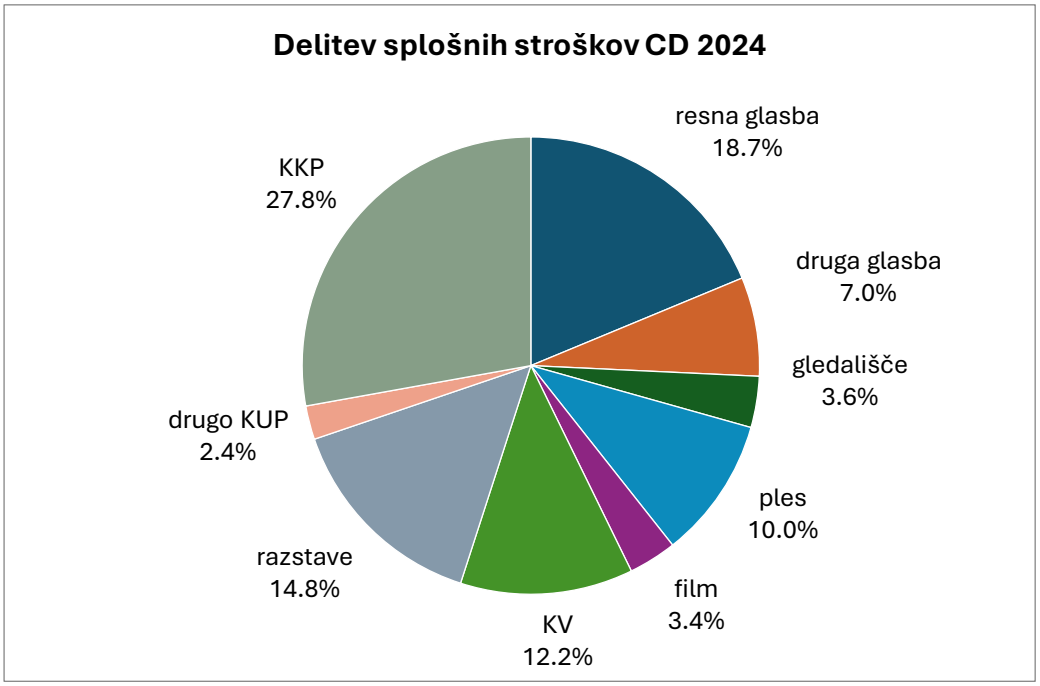
Uveljavljeni sistem stroškovnih mest in stroškovnih nosilcev v računovodstvu CD zagotavlja kar največji mogoči delež neposrednega razporejanja prihodkov in stroškov na posamezne prireditve, zvrsti in dejavnosti ter omogoča realen izračun cen storitev oziroma vrednosti posameznih programov.

Za leto 2024 so izračunani deleži, ki so osnova za razdelitev splošnih odhodkov, povezani z zasedenostjo dvoran, naslednji:

- 72,2 % splošnih odhodkov je vključenih v odhodke kulturno-umetniškega programa,
- 27,8 % pa v odhodke kongresov in drugih prireditev dejavnosti CD na trgu.

Splošni odhodki kulturno-umetniškega programa so glede na zasedenost dvoran razdeljeni na posamezne dejavnosti tega programa na osnovi istih sodil.

Delitev stroškov glede na ponderirane termine po dejavnostih:

Število terminov prireditev, priprav in vaj v dvoranah CD v letu 2024:

Prizorišče	Število terminov			Program v urah (brez vzdrževanja)	Zasedenost dvorane	Delež	
	Priprave, vaje	Prireditve	Skupaj			Priprave, vaje	Prireditve
GD	363	208	**571**	3.426	105,7%	64%	36%
LD	253	178	**437**	2.622	80,9%	58%	41%
KD	119	225	**345**	2.070	63,9%	34%	65%
ŠD	146	117	**264**	1.584	48,9%	55%	44%
VSD	118	283	**403**	2.418	74,6%	29%	70%
P1	76	423	**501**	3.006	92,8%	15%	84%
P2	95	220	**321**	1.926	59,4%	30%	69%
Konf. dv.	670	167	**839**	5034	25,9%	85%	15%
MG	51	715	**767**	4.602	142,0%	7%	93%
LN	18	48	**67**	402	12,4%	27%	72%
KCD	185	137	**325**	1.950	60,2%	57%	42%
DAK	37	72	**114**	684	21,1%	32%	63%
DDP	322	39	**361**	2.166	66,9%	89%	11%
G	108	630	**738**	4.428	136,7%	15%	85%

Število prireditev in obiskovalcev

V letu 2024 je bilo v organizaciji Cankarjevega doma izvedenih **2.334 dogodkov s 469.049 obiskovalci**. Realizirana je bila 1 prireditev manj, kot smo načrtovali, skupno število obiskovalcev je bilo za 22 % (za 84.962) večje je od načrtovanega.

Izvedenih je bilo **1.057 prireditev oz. dogodkov kulturno-umetniškega programa javne službe**. V programu javne službe je v letu 2024 nastopilo **12.635 domačih in tujih izvajalcev**.

Obiskovalcev kulturno-umetniškega programa je bilo 239.633, kar je za 11 % več kot smo načrtovali.

V sklopu **kongresno-komercialnega programa** je bilo organiziranih **234 prireditev/projektov s 1.277 dogodki ali prireditvami**, na katerih smo gostili **176.416 domačih in tujih udeležencev oz. obiskovalcev**. Podrobnejša pregled in struktura teh prireditev sta razvidna iz analize poslovanja kongresno-komercialne in druge dejavnosti CD na trgu.

Število prireditev in obiskovalcev kulturno-umetniškega programa (javne službe) v dvoranah Cankarjevega doma

- **Gallusova dvorana: 113** prireditev, **104.471** obiskovalcev, v povprečju 925 na prireditev
- **Linhartova dvorana: 137** prireditev**, 49.131** obiskovalcev, v povprečju 359 na prireditev
- **Kosovelova dvorana: 222** prireditev, **20.782** obiskovalcev, v povprečju 94 na prireditev
- **Štihova dvorana: 122** prireditev, **20.775** obiskovalcev, v povprečju 170 na prireditev
- **Klub CD: 77** prireditev, **9.730** obiskovalcev, v povprečju 126 na prireditev
- **Dvorana Duše Počkaj: 35** prireditev, **1.509** obiskovalcev, v povprečju 43 na prireditev
- **Dvorana Alme Karlin: 36** prireditev, **1.900** obiskovalcev, v povprečju 53 na prireditev

V drugih prostorih Cankarjevega doma (Velika sprejemna dvorana, preddverja, sejne sobe, Galerija, Mala galerija …) je bilo **60** prireditev javne službe, ki se jih je udeležilo 63.030 obiskovalcev. Zunaj Cankarjevega doma (Slovenska filharmonija, Konodvor, Kinoteka …) je bilo v (so)organizaciji Cankarjevega doma izvedenih **243** prireditev programa javne službe, ki se jih je udeležilo **21.503** obiskovalcev. Poleg tega smo izvedli še 12 eDogodkov (Festival dokumentarnega filma, Liffe po Liffu, eKulturni bazar), ki so bili posredovani preko spletnih platform in si jih je ogledalo **802** gledalcev.

Podrobno število prireditev in obiskovalcev CD po programskih sklopih in zvrsteh je razvidno iz prilog 1 in 3a.

Prodaja vstopnic za kulturno-umetniški program javne službe

Za **1.057** prireditev oz. dogodkov kulturno-umetniškega programa javne službe je bilo v letu 2024 prodanih **245.812** vstopnic. Povprečna cena vstopnic je bila **15,79** €.

Prihodek od prodanih vstopnic je pomemben vir sofinanciranja neposrednih stroškov, splošnih stroškov in stroškov dela javnega kulturnega programa. V letu 2024 je bruto prihodek od prodanih vstopnic znašal 2.479.723 €, od tega je 29 % prihodka od vstopnic pripadlo koproducentom oz. partnerjem Cankarjevega doma ali se je preko obdavčitve vrnil v državni proračun. Neto prihodek od prodanih vstopnic, ki je pripadel Cankarjevemu domu za prireditve v letu 2024, je znašal 1.769.862 €

Tržno komuniciranje in odnosi z javnostmi

Rekorden abonmajski vpis v sezoni 2024/25 (v povprečju 20% dvig št. abonentov vseh abonmajev), prodajno uspešen spomladanski del sezone 2023/24 ter uspešno izvedeni in odmevni festivali (Festival dokumentarnega filma, Pripovedovalski festival, Transgeneracije, Jazz festival Ljubljana in Liffe – Ljubljanski mednarodni filmski festival) so bili tako kot samostojne komunikacijske akcije kot v smislu grajenje ugleda, uspešnosti in rasti znamke Cankarjev dom najuglednejši in najvidnejši nosilci razvoja v tržnem komuniciranju v letu 2024. Da je bilo na eni strani eni strani komuniciranje dogodkov, ki jih Cankarjev dom gosti ali soustvarja, uspešno, nemoteno in je sledilo zastavljenim komunikacijskim in prodajnim ciljem, kljub kriznemu komuniciranju, ki je v medijih zaokrožilo od maja 2024 do menjave vodstva zavoda sredi oktobra 2024, uspešno, dokazuje število obiskovalcev, ki je preseglo načrtovano za 11 %. Tudi konec leta 2024 je pokazal, da potencialna škoda zaradi medijskih prispevkov in zapisov, ki bi lahko manjšali ugled CD, uspešno zamejena in – v smislu uspešnosti prodaje vstopnic ali dolgotrajno okrnjenega ugleda zavoda – ni nastala. Osišče komunikacijskih aktivnosti je (ostalo) osredotočeno na grajenje zaupanja obiskovalcev v inštitucijo na eni strani, na drugi pa skozi drzne, presežne dogodke - v vsebinskem in izvedbenem smislu, v razvoj kulturno-umetniških preferenc in radovednosti občinstva v vedno nova polja.

Eno od osrednjih vprašanj, kako z skopo odmerjenimi sredstvi, namenjenimi tržnemu komuniciranju, zagotoviti dobre prodajne rezultate in prepoznavnost v širšem prostoru, je ostalo tudi v letu 2024. Nastop na družbenih omrežjih pri tem odigra pomembno, a le delno vlogo, saj je večtirno in večkanalno, terminsko usklajeno in sporočilno in vizualno enotno komuniciranje ključno za uspešnost vsake komunikacijske kampanje. Pri 1000 dogodkih letno, ki jih grafično opremi ali oblikuje skupina 3 oblikovalcev, 6 vodij promocijskih projektov pa zanje vsebinsko, terminsko in finančno načrtuje kanale komuniciranja, hkrati pa so isti ljudje tudi organizatorji novinarskih konferenc, pisci materialov za medije ter koordinatorji odnosov z mediji in drugimi javnostmi, je izzivov več: ustrezna hitrost delovanja (a ne na račun kakovosti), odzivnost, terminska koordinacija komuniciranja in opredeljevanje prioritet glede na ciljno skupino. Vse to tržno komuniciranje v CD v več pogledih postavlja v popolnoma neprimerljiv položaj v primerjavi s sorodnimi kulturnimi inštitucijami, kjer se v sezoni število dogodkov meri v največ nekaj deseticah. Za zdaj obstoječa paradigma delovanja v CD še prinaša pozitivne rezultate in prodajo ter odmevno medijsko izpostavljenost zavoda, a vprašanje, ki se postavlja samo, je, ali je to tudi najbolj učinkovit, smiseln in edini možen način.

Drugi pomemben izziv komuniciranja kulturnih prireditev je majhnost medijskega prostora, ki je v tradicionalnih medijih (televizija, radio, spletne strani, tisk) namenjen resnim vsebinam s

področja kulture. Te vse nadomeščajo vsebine o estradi, ki je bila na dogodku, kot pa kritiki ali napovedim in vtisom o dogajanju na odru ali platnu. Razvoj občinstva – tako v smislu pomlajevanja, kot v smislu širitve med »neobiskovalci« je osrednji del tržnega komuniciranja in odnosov z javnostmi Cankarjevega doma, a zgolj načini trženja sami pomembnih korakov v smer razvoj slednjega ne morejo narediti. Z močnejšo, a hkrati enostavnejšo komunikacijo, jasnimi sporočili in »odpiranjem« hiše iz marmorja kot okolja, v katerem se je prijetno družiti, bivati tudi v času, ko nisi na dogodku, so lahko že kratkoročno storjeni pomembni koraki.

Poročanje medijev

Mediji so v letu 2024 poročali o vseh pomembnejših prireditvah Cankarjevega doma, zlasti o premierah, odprtjih razstav, velikih gostovanjih, festivalih in ciklih, v raznih napovednikih pa je bil na kratko objavljen domala ves program. Medijske objave za Cankarjev dom zbira družba Kliping in na pol leta pripravi tudi analizo medijske odmevnosti. V minulem letu je število objav doseglo številko 7742, ki pa ne vključuje vseh spletnih medijev, družbenih omrežij, podcastov ipd., tako da bi bilo končno število še znatno večje. Zasluga za tak rezultate je dobro in stalno sodelovanje z uredniki in novinarji, ki jim posredujemo izčrpna, pravočasna in skrbno pripravljena medijska sporočila in drugo gradivo ter jim za obsežnejše prispevke omogočamo neposredne stike z umetniki za intervjuje *in situ* ali na daljavo po e-pošti oz. telefonu. Prizadevamo si, da bi bilo v medijih kar največ vnaprejšnjih objav oz. napovedi, vendar so za »sloves« hiše in kvaliteto njenega programa pomembna tudi *post festum* poročanja, (foto) reportaže, recenzije in seveda kritike. Slednjih za vsa kulturno-umetniška področja kronično primanjkuje, spremenjena in nenehno spreminjajoča se medijska krajina kaže na manjšanje prostora in časa v medijih, namenjenega (resni) kulturni, s tem pa tudi relevantni kritiki umetnosti.

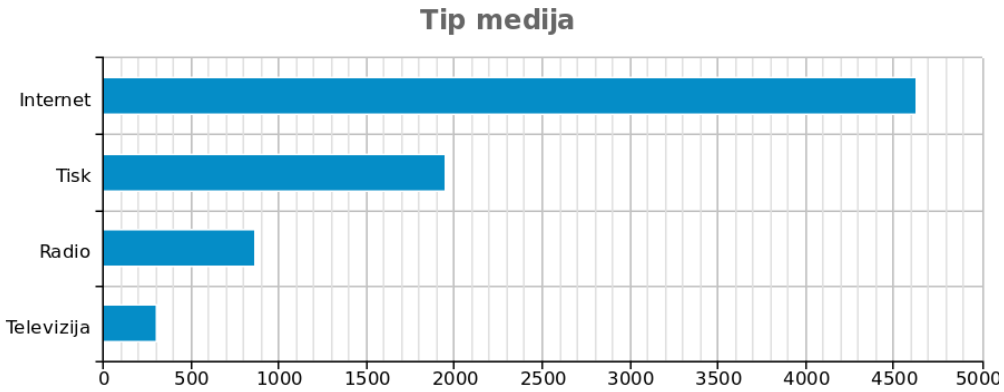
V medijih je po zaslugi marketinga sektorja dobro zastopan tudi Kongresno-komercialni program; ob odmevnejših prireditvah (Festival za 3. življenjsko obdobje, zelo znani nastopajoči ipd.) in večjih strokovnih srečanjih z različnih področjih napovedi in poročanja preplavijo medije. Preteklo leto je Cankarjev dom dvignil veliko medijskega prahu tudi zaradi zamenjave vodstva.

Št. objav o Cankarjevem domu v letu 2024:

- skupno 7742
- 4631 spletnih objav
- 1949 tiskani mediji
- 861 radio
- 301 televizije

Graf št. objav po mesecih od 1.1 2024 do 1.1.2025

V Cankarjevem domu smo ohranili in na novo zgradili tudi medijska partnerstva in pokroviteljstva z medijskimi hišami in drugimi relevantnimi ponudniki storitev na področju komuniciranja:

- Radio Študent
- Delo
- Dnevnik
- Mladina (Cankarjevi torki)
- RTV SLO – MMC (medijski pokrovitelj Liffe)
- RTV SLO – Val 2022 (Festival dokumentarnega filma)
- RTV SLO –program ARS (snemanje koncertov Srebrnega abonmaja)
- RTV SLO – TV Slo program ARS (neposredni televizijski prenos koncerta Zlatega abonmaja (Praška filharmonija) prvič v zgodovini CD)
- Tam Tam
- Europlakat
- Media Bus
- DPG

Spletni nastop

Poleg "matične" spletne strani Cankarjevega doma www.cd-cc.si v CD kot producenti festivalom vzpostavimo, urejamo in vzdržujemo še festivalske spletne strani: www.fdf.si (za Festival dokumentarnega filma), www.ljubljanajazz.si (za Jazz festival Ljubljana), www.pripovedovalskifestival.si (za Pripovedovalski festival) in www.liffe.si za Ljubljanski mednarodni filmski festival. Vse spletne strani so vsako leto grafično prenovljene in funkcijsko nadgrajene – predvsem v smislu boljše uporabniške izkušnje. V povprečju se obisk festivalski strani povečuje za nekaj manj kot 10% letno – večinoma prek mobilnih naprav (pametnih telefonov).

V začetku sezone 2024/25 smo posodobili smo vstopno stran (homepage) matične spletne strani Cankarjevega doma, na kateri smo skladno z rezultati analitike bolj izpostavili koledar dogodkov.

Sistemsko je bil posodobljena tudi platforma, na kateri deluje spletna stran CD (Drupal) na višjo verzijo, kar omogoča več novih modulov za urejanje in zagotavlja višjo stopnjo varnosti.

Cankarjev dom je tudi v l. 2024 uspešno pridobil Google subvencijo Googla Grants za neplačano oglaševanje na Googlu, ki ga dopolnjujejo s plačljivimi Google Ads.

Kot v preteklih letih se je tudi v letu 2024 število uporabnikov vseh spletni strani CD povečevalo (več kot 367 tisoč, denimo, jih je bilo v na www.cd-cc.si, kar je 30% povišanje*. Kljub novim medijem in družbenim omrežjih lahko sklepamo, da so spletne strani še vedno ključno mesto za iskanje informacij o programu, v povezavi s spletnim oglaševanjem pa tudi eno od najpomembnejših točk stika z obiskovalci in nakupne poti.

**Odstotek povišanja je potrebno interpretirati v luči dejstva, da je pred dobrim letom prišlo do zamenjave analitike spletnih strani – iz Universal Analytics (UA) v GA4, pri čemer podatki iz UA niso bili samodejno preneseni. GA4 uporablja drugačen model sledenja, ki temelji na dogodkih, zato so bili zgodovinski podatki iz UA tudi strukturalno nezdružljivi.*

Družbena omrežja

Digitalno okolje se bliskovito hitro spreminja, zahteva nenehno in pozorno delovanje, učenje in reagiranje.

V Cankarjevem domu nastop na družbenih omrežjih nadgrajujemo, za nadgradnje, ki bi jih je zaradi velikega obsega programa in raznolikosti ciljnih skupin, ki jih ta nagovarja, mogoče doseči, se odpira ob predpogoju vzpostavitve samostojne ekipe, ki bi ustvarjala, objavljala ali poustvarjala vsebine za nove medije in družbena omrežja. Kljub temu je bila v l. 2024 na vseh družbenih omrežjih, ki jih CD ima in upravlja (poleg »matičnih« še festivalske) analitika pokazala veliko in organsko rast št. uporabnikov/sledilcev.

Cankarjev dom zaradi obsega in kakovosti programa ter nenazadnje zaradi svojega poslanstva v slovenski družbi mora s svojimi sporočili in idejami ter programom postati sam svoj medij in producent digitalnih vsebin) še odločneje in prepoznavneje.

Prodaja, spletna prodaja, kartica Ivanka ter darilni boni

Spletni nakupi vstopnic so v letu 2024 predstavljali več kot 70 % vseh transakcij (merjeno v €). Različnih prijavljenih uporabnikov v spletni trgovini na dan na zadnji dan leta 2024 je bilo več kot 130.000, samo v zadnjem letu se je število teh uporabnikov povečalo za skoraj 17.000.

O velikem zaupanju obiskovalcev Cankarjevega doma v inštitucijo ter o ugledu govori tudi dejstvo, da je bilo na zadnji dan leta 2024 v obtoku za več kot 220.000 EUR darilnih bonov, kartice Ivanka in e-darilnih bonov, kar je za 26% več kot leto pred tem.

Epidemija je nekatere nakupne navade obiskovalcev spremenila, kot kaže - dolgoročno; tako je še vedno mogoče za del publike zaznati nakupe v zadnjem hipu, vračila vstopnic zaradi obolelosti, željo po spremljanju video vsebin – predvsem filmov – od doma, kar bo v prihodnje pomembno upoštevati na vseh nivojih delovanja.

Dostopnost za osebe z različnimi oviranostmi

Cankarjev dom je tudi v letu 2024 sledil ideji, da kljub omejenim arhitekturnim možnostim (ki jih narekuje dejstvo, da je zgradba spomeniško zaščitena) povečuje dostopnost programa za osebe z različnimi oviranostmi, kolikor je mogoče z lastnimi sredstvi, postopki in prilagoditvami. Najteže se prilagajmo gibalno oviranim, ki naš program obiskujejo na vozičkih, saj nam pravila ZVKDS ne omogočajo transformacije stavbe, zato za gibalno ovirane vse dvorane niso enako dostopne, a je bilo kljub temu v preteklosti mogoče razširiti prostor v Gallusovi dvorani, ki sedaj sprejme več obiskovalcev na vozičkih. Linhartova in Kosovelova dvorana ter Klub CD so opremljeni z indukcijskimi zankami, tudi spletne strani so prilagojene slabovidnim z vmesnikom Userway. V letu 2024 je bila realizirana video predstavitev Cankarjevega doma, ki je opremljena z znakovnim jezikom. Konec leta 2024 smo MK zaprosili za dodatna sredstva, s katerimi bi indukcijsko zanko lahko namestili in vgradili tudi v največji, Gallusovi dvorani. V načrtu je ponovna aktivacija posebne delovne skupine, ki bo v prihodnjih letih delovala v smeri razvoja dodatnih prilagoditev vsebin za osebe z različnimi oviranostmi. Na področju razstavnega programa bo še večja pozornost namenjen umeščanje napisov (velikost, pozicija, kontrasti) za lažjo berljivost.
Pod sloganom *Vsem dostopna kultura* Cankarjev dom intenzivno komunicira ugodnosti za Imetnike Evropske kartice ugodnosti za invalide (brezplačen ogled vseh razstav v Cankarjevem domu, rezervacija vstopnic za predstave v vseh dvoranah CD, brezplačne vstopnice za spremljevalce invalidnih oseb (1 spremljevalec/1 invalidna oseba), 50% znižana cena vstopnic za večino prireditev javne službe Cankarjevega doma) ter dostopnost dvoran, preddverij in drugih prostorov CD.

Kadrovsko poročilo

Zaposlovanje in zaposleni

V obdobju, ki je predmet poročila je bilo v Cankarjevem domu na dan 31. 12. 2024 zaposlenih 157 oseb od tega je bilo 118 zaposlitev financiranih iz državnega proračuna[1], viri za preostale realizirane zaposlitve so bila sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu ter drugi prihodki javne službe.

Število zaposlenih iz kadrovskega načrta ministrstva (118) je bilo izračunano na podlagi deleža sofinanciranja (74 %) teh zaposlitev. Izjemo predstavlja le zaposlitev nacionalnega koordinatorja za Kulturni bazar, ki je 100-odstotno financirana iz javnih sredstev. Zaposleni iz seznama ministrstva dela in naloge opravljajo tako za javno službo kot za dejavnost na trgu, vendar v pretežni meri za javno službo. Skladno s sklepom o ustanovitvi Cankarjev dom opravlja javno službo (t. i. kulturno-umetniški program) in dejavnost na trgu (t. i. kongresno-komercialni program). Obe dejavnosti se med seboj prepletata, s čimer ustvarjamo sinergijske učinke v dobro obeh dejavnosti. Z dejavnostjo na trgu se zagotavlja polna izkoriščenost prostorskih zmogljivosti, ki so Cankarjevemu domu dane v upravljanje, v finančnem smislu pa pomeni razbremenitev izvajanja javnega kulturno-umetniškega programa s sofinanciranjem splošnih odhodkov (predvsem stalnih stroškov dela ter splošnih stroškov delovanja in vzdrževanja) ter z naložbami v investicijsko vzdrževanje in nabavo opreme, ki bi sicer v celoti bremenila ustanovitelja. Takšen poslovni model pomembno diferencira Cankarjev dom od drugih javnih zavodov s področja kulture in je za Cankarjev dom značilen že od same ustanovitve.

74-odstotni delež sofinanciranja zaposlenih na seznamu ministrstva iz proračunskih virov, je bil v dogovoru z ministrstvom določen v preteklih letih na podlagi večletnih analiz izkoristka delovnega časa zaposlenih (za izvajanje javne službe in dejavnosti na trgu). Izključno financiranih iz dejavnosti na trgu je 7,5 delavca. Stroški dela slednjih so v celoti financirani iz prihodkov dejavnosti na trgu.

V letu 2024 smo vodili 71 postopkov razpisov za zasedbo prostih delovnih mest (za nedoločen ali določen čas), v okviru katerih smo za različna delovna mesta iskali enega ali več kandidatov. Rezultat omenjenih postopkov je zaposlitev 17 novih sodelavcev in sodelavk ter podaljšanje zaposlitve za nedoločen čas trinajstim osebam. Poleg teh so bile realizirane zaposlitve še dveh oseb, izbranih v razpisih, izvedenih že v letu 2023. Skupno je pogodbe o zaposlitvi z začetkom dela v obravnavanem letu, sklenilo 19 oseb, izbranih na razpisih. Najmanj štiri osebe, izbrane v okviru razpisov 2024, bodo nastopile delo v letu 2025.

Ponovno smo neuspešno iskali kandidate za delovna mesta na področju elektro-energetskih, strojnih sistemov ter v oddelkih za scensko osvetljavo in multimedijo. Večkrat, preden smo našli ustrezne nove sodelavce, smo ponavljali tudi razpise za delovna mesta vodja informacijsko-telekomunikacijskih sistemov, tehnik operater, scenski tehnik, snažilka. Ob koncu leta 2024 so še vedno odprti ponovljeni razpisi za: lučnega mojstra (6 oseb), tonskega mojstra, scenskega tehnika, operater multimedijske tehnologije, varnostnik, snažilke in tehnika operaterja. Najbolj kritično je že od leta 2023 pomanjkanje kadrov v oddelku za scensko

[1] Število zaposlenih, ki jih financira MK iz državnega proračuna, je izračunano na osnovi deleža sofinanciranja stroškov dela, ki ga zagotavlja MK. Dejansko MK sofinancira 159,5 zaposlenih v višini 74% plač; za njihove plače so viri sofinanciranja poleg sredstev MK še nejavni in drugi prihodki dejavnosti CD na trgu.

osvetljavo, kjer iščemo nadomestne kandidate kar za šest sodelavcev skupaj z vodjo oddelka, ki jim je tekom preteklih let prenehala pogodba o zaposlitvi v CD.

Razlogi za malo prijav ali za neustrezne prijave na razpise in za naknadno odklonitev zaposlitve prijavljenih, izhajajo iz trenutno velikega povpraševanja po kadrih na trgu dela na eni strani, po drugi strani je nudimo zelo neugoden delovni čas in prenizke plače. Kadrovski primanjkljaj poskušamo reševati na različne načine, tako s prerazporejanjem zaposlenih na drugo delovno mesto, kot tudi s povečanim obsegom dela in prerazporeditvijo nalog med zaposlenimi ter z občasnim najemom zunanjih izvajalcev na področjih, kjer je to mogoče.

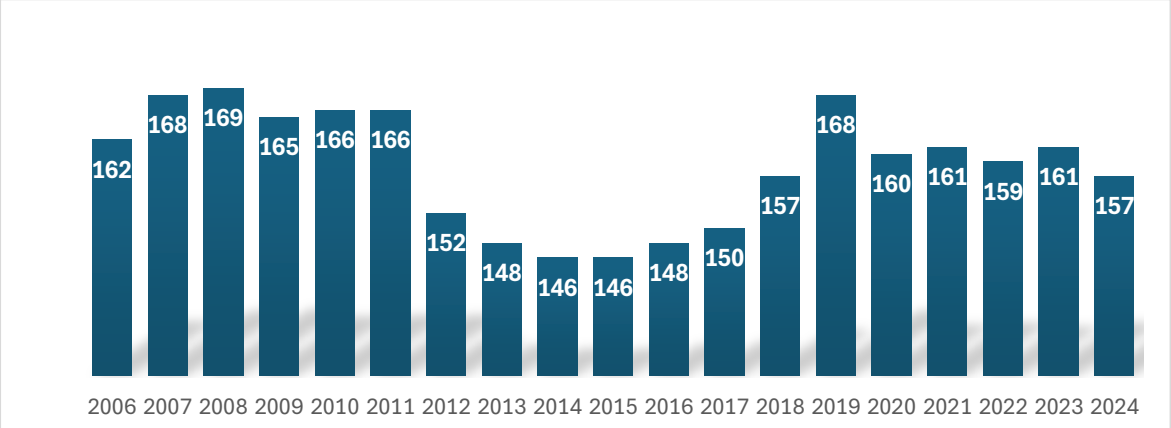
V tehničnem sektorju smo se soočili z nekaj upokojitvami in odpovedmi pogodb o zaposlitvi na željo zaposlenih, ki so svoje karierne priložnosti našli v zasebnem sektorju, ki je doživel razcvet na področju organizacije in izvedbe prireditev.

Delovno razmerje je tekom leta prenehalo 17 zaposlenim, iz naslednjih razlogov:

- sporazumno prenehanje z 11 osebami, od tega z eno zaposleno za določen čas,
- upokojitev (dve osebi),
- iztek pogodbe o zaposlitvi za določen čas (dve),
- smrt (ena oseba),
- prekinitev delovnega razmerja v času poskusnega dela.

Povprečna bruto plača na osebo, ki vključuje plače in nadomestila plač, je v letu 2024 znašala 2.388,71 EUR, kar je 125,71 EUR več kot leto prej.

Gibanje števila zaposlenih v obdobju 2006-2024 (na dan 31.12)

Na dan 31. 12. 2024 je bilo v delovnem razmerju v Cankarjevem domu 157 oseb, od tega 156 za nedoločen in en za določen čas. Povprečno število zaposlenih v letu 2024 je bilo 156,41 zaposlenih (3,26 manj kot v letu 2023). V tem številu so zaposleni, ki delajo krajši delovni čas na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter starševskem varstvu, upoštevani kot zaposleni s polnim delovnim časom. V letu 2024 je bilo v Cankarjevem domu zaposlenih 7 invalidov, kar pomeni 3,82 % vseh zaposlenih. Pet zaposlenih invalidov je delalo v polovičnem delovnem času in dva v polnem delovnem času.

Število zaposlenih po spolu v ožjih organizacijskih enotah na dan 31. 12. 2024

Organizacijske enote	**Moški**	**Ženske**	
Kulturno-umetniški program	**8**	**9**	**17**
Kongresno-komercialni program	**2**	**11**	**13**
Tehnični sektor	**56**	**17**	**73**
Tehnični sektor (ožji)		1	**1**
Področje tehnične izvedbe programa	35	2	**37**
Oddelek za odrsko-scenske postavitve	11		**11**
Oddelek za postavitev prizorišč	8		**8**
Oddelek za scensko osvetljavo	1	1	**2**
Oddelek za ozvočenje	6	1	**7**
Oddelek za multimedijsko tehnologijo	5		**5**
Oddelek za potek prireditev	4		**4**
Področje strojnih sistemov	6		**6**
Področje informacijskih tehnologij in komunikacij	5	1	**6**
Področje investicij in splošno tehničnih zadev			**0**
Oddelek za splošno vzdrževanje	3	13	**16**
Področje elektroenergetskih sistemov	4		**4**
Področje centralno-nadzornih sistemov	3		**3**
Poslovni sektor	**26**	**28**	**54**
Poslovni sektor (ožji)	3	3	**6**
Služba za finančno-računovodske zadeve	1	6	**7**
Služba za trženje programa in odnose z javnostmi	1	18	**19**
Varnostna služba	17	1	**18**
Služba za kadrovske in splošne zadeve	4	0	**4**
	92	**65**	**157**

Starostna struktura zaposlenih v CD

Povprečna starost zaposlenih v Cankarjevem domu na zadnji dan leta 2024 je bila 47,9 let, kar je 0,2 leta manj kot konec leta 2023. Enako kot v letu 2023, sta pri obeh spolih številčno najbolj zastopani starostni skupini od 51. do 60. leta. V skupini do 25 let so tri osebe, kar pomeni ena oseba več kot v letu 2023, nad 61 let starosti je zaposlenih (24 oseb), dve več kot leta 2023.

Število zaposlenih po 5-letnih starostnih skupinah (31. 12. 2024)

	Starostne skupine (v letih)										
	20-25	**26–30**	**31–35**	**36–40**	**41–45**	**46–50**	**51–55**	**56–60**	**61-65**	**66-70**	
Moški	3	5	13	5	18	9	14	16	9	1	**93**
Ženske		2	6	5	8	11	10	15	6	**1**	**64**
	3	**7**	**19**	**10**	**26**	**20**	**24**	**31**	**15**	**2**	**157**
	1,9%	4,5%	12,1%	6,4%	16,5%	12,7%	15,3%	19,7%	9,6%	1,3%	100,0%

Razporeditev delovnih mest v tarifne razrede

Delovna mesta v Cankarjevem domu so uvrščena v tarifne razrede od II do VII/2. Zaposlenih, ki ne dosegajo pogoja o zahtevani javno veljavni izobrazbi, imajo na delovnih mestih v VI. tarifnem razredu pridobljeno ustrezno usposobljenost z nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK). Ti so v tabeli III upoštevani pri vrstici z dejansko pridobljeno javno veljavno izobrazbo, zato je videti odstopanje navzdol posledično največje pri VI. tarifnem razredu.

Neizpolnjevanje pogoja izobrazbe v tarifnem razredu VII/2 je v treh primerih posledica spremembe Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, po kateri so bila s spremembo sistemizacije v letu 2008 vsa delovna mesta iz prejšnjega VII. tarifnega razreda, za katerega so zaposleni s pridobljeno visoko strokovno izobrazbo izpolnjevali pogoje, v Cankarjevem domu prevedena v tarifni razred VII/2, za katerega je zahtevana najmanj univerzitetna izobrazba (prejšnja).

Izobrazba zaposlenih v CD po tarifnih razredih (31. 12. 2024)

Javno veljavna stopnja dejanske izobrazbe	Tarifni razred delovnega mesta						
	II	IV	V	VI	VII/1	VII/2	
Magisterij in spec. po UN						7	7
Univ./spec./mag. po VS		1		2	1	33	37
Visoka strokovna				3	16	1	20
Višja		1	5	19		1	26
Srednja		4	28	1			33
Poklicna	6	18	1	1			26
Osnovna šola	7	1					8

Invalidi

V letu 2024 je bilo v CD zaposlenih 7 invalidov – od tega 2 za polni delovni čas in 5 za polovični delovni čas, kar predstavlja 3,82% od vseh zaposlenih. Cankarjev dom v skladu z Uredbo o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov in glede na uvrstitev v dejavnost pod šifro 90.040 spada v skupino drugih javnih, skupnih in storitvenih dejavnosti, za katere je od 1. 5. 2007 določen 2-odstotni delež zaposlovanja invalidov glede na število vseh zaposlenih. Zahtevano število zaposlenih invalidov presegamo, zato nismo dolžni plačevati prispevka za spodbujanje zaposlovanja invalidov. Kot uporabniki državnega proračuna kljub preseganju predpisanega deleža, nismo upravičeni do oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali za nagrado za preseganje kvote.

Izobraževanje

V Cankarjevem domu se trenutno izobražujejo trije zaposleni, katerim smo prevzeli stroške šolanja, eden od teh za pridobitev VI. stopnje izobrazbe (višja šola) in dva za pridobitev VII. stopnje izobrazbe (bodisi visokošolska po 1. bolonjski stopnji ali magistrska po 2. bolonjski stopnji). V Cankarjevem domu smo v letu 2024 podprli različna strokovna usposabljanja in izobraževanja, za katere je bilo namenjenih več kot 500 ur delovnega časa. Največ usposabljanj in izobraževanj je bilo izvedenih za področja varovanja, varstva pri delu, požarnega varstva ter za področje skrbi za invalide. Ostala usposabljanja in izobraževanja pa so bila izvedena za področja računalništva, finančno-računovodskega področja, kadrovskega področja, področja marketinga in organizacije, razna tehnična usposabljanja (elektroinštalacije, hidravlika in strojništvo), dela z dokumentarnim gradivom in področja grafičnega oblikovanja. Zaposlenim smo omogočili udeležbo na večdnevnih delavnicah in kongresih z različno tematiko, vse z namenom, da se lahko za svoje delovno področje konstantno izpopolnjujejo.

Izraba delovnega časa

V letu 2024 je na podlagi sklenjenih delovnih razmerij celoten letni fond ur v Cankarjevem domu znašal 328.471 ur. V fond ur se vštevajo vse ure, ki bi jih zaposleni opravili, če bi bili v delovnem času, določenem z veljavno pogodbo o zaposlitvi, prisotni na delu vse delovne dni, vključno s plačanimi prazniki, ki sovpadajo z delovnimi dnevi v tednu. Tako določen fond ur je izhodišče za prikaz, v kakšnih deležih je bil glede na različne namene izrabljen delovni čas v letu 2024 ter kakšni so deleži posameznih vrst prisotnosti in odsotnosti zaposlenih v tem obdobju. Podatki so povzeti iz evidence prisotnosti, ki se vodi v programu Time&Space, delno pa iz podatkov za obračun plač v Službi za finančno-računovodske zadeve (boleznine, starševski dopust).

V letu 2024 so bili zaposleni prisotni na delu 251.083 ur, kar pomeni, da smo razpoložljivi delovni čas izrabili v 76,4 % deležu. V tej številki so poleg fizične prisotnosti na delovnem mestu vključene tudi službene poti, službeni izhodi, celodnevna izobraževanja, delo na domu, zdravniški pregledi in vnosi ur. V letu 2024 je delež opravljenega dela na domu obsegal 11.374 ur ali 3,5 %.

V okviru delovnega razmerja so zaposleni lahko upravičeno odsotni iz različnih razlogov. Najpogostejša razloga za odsotnost zaposlenih v letu 2024 sta bila koriščenje rednega letnega dopusta (38.182 ur oz. 11,6 %) ter bolniška odsotnost (18.258 ur ali 5,6%).

Bolniške

Bolniška odsotnost, starševski dopust

V letu 2024 je bilo 95 zaposlenim v Cankarjevem domu obračunano nadomestilo zaradi bolniškega staleža iz različnih vzrokov, v skupnem trajanju 18.258 ur. Povprečno je bil vsak od njih iz tega razloga odsoten 192 ur oz. 24 delovnih dni. V letu 2024 bolniška odsotnost predstavlja 5,6 % od celotnega letnega fonda ur.

Daleč najvišji delež bolniške odsotnosti zaposlenih nastane zaradi bolezni (86,6 %), manjši delež pa predstavljajo poškodbe izven dela (12,9%) in poškodbe pri delu (0,5%)

Pogodbeno delo, delo študentov in prostovoljcev

V letu 2024 je v različnih časovnih obdobjih in trajanju, na podlagi študentskih napotnic, delalo 142 študentov. Študenti so opravili 30.516,14 ur dela. Strošek Cankarjevega doma za opravljeno delo študentov v letu 2024 (vključno s prispevki in DDV) je bil 329.162,30 EUR. Cca. 70 % opravljenega študentskega dela predstavlja hostesno delo na prireditvah, ostalo je delo študentov, ki v organizacijskih enotah Cankarjevega doma začasno nadomeščajo zaposlene v bolniškem staležu, pomagajo pri organizaciji dogodkov zaradi začasno povečanega obsega dela (delo v informacijskem središču, delo v tehničnih ekipah, vodeni ogledi po Cankarjevem domu, fotografiranje, distribucija promocijskih materialov, ipd.).

Praktično usposabljanje je v letu 2024 v Cankarjevem domu opravljala deset (10) praktikantov, v skupnem trajanju 1.420,00 ur. Od tega so bili dva študenta in osem dijakov.

Varnost in zdravje pri delu, varstvo pred požarom

Varnost in zdravje pri delu

V letu 2024 smo v smislu zagotavljanja varnega delovnega okolja za naše zaposlene, izvajali številne ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. Eden od njih je program preventivnih zdravstvenih pregledov, ki zajema predhodne preventivne, obdobne, usmerjene in kontrolne zdravstvene preglede ter preglede za pridobitev zdravniškega mnenja za napotitev na invalidsko komisijo.

Po predpisani periodiki, smo na obdobne periodične preglede napotili 30 delavcev. Zaradi spremenjenega zdravstvenega stanja, novih izvidov zdravnikov-specialistov ali drugih razlogov smo 6 delavcev napotili na kontrolni zdravstveni pregled. Na predhodne preventivne preglede za nove sodelavce smo napotili 24 kandidatov. Na ciljani oz. usmerjeni zdravstveni pregled smo napotili 2 delavca. Za pridobitev zdravniškega mnenja za potrebe invalidske komisije smo na pregled napotili 1 zaposlenega. Za naštete preglede smo namenili 12.786,30 EUR.

V letu 2024 se je med delom pripetila 1 lažja delovna nezgoda. Za cepljenje proti gripi smo zaposlene napotili v svoje lokalne zdravstvene domove oz. v medicinski center Barsos.

Za zmanjšanje tveganja za nastanek poškodb, ki izvirajo iz nevarnosti in pogojev na delovnem mestu smo za zaposlene v Cankarjevem domu nabavili zaščitna in delovna sredstva (varovalni pasovi za delo na višini s pripadajočo opremo, zaščitna očala, oblačila in obutev za zaposlene in snažilke) v skupnem znesku 2.608,16 EUR. Za hitre teste za Covid-19 smo namenili 210 EUR. Za periodičen pregled lučnih vlekov (LV 1-7) v GD in varnostnih pasov ter pripadajoče opreme za delo na višini smo namenili 763,78 EUR. Dva zaposlena iz oddelka za strojne sisteme sta pri podjetju ZAVAS opravila tečaj za varno delo na višini, znesek 463,60 EUR.

Skupen znesek stroškov na področju varnosti in zdravja pri delu znaša 16.915,24 EUR.

V letu 2024 smo izvedli teoretično usposabljanje s področja varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom za 139 redno ali na novo zaposlenih sodelavcev in 6 hostes oz. kontrolorjev.

Za izobraževanje in udeležbo na različnih seminarjih ter članarino DVILJ za leto 2024 je bilo za varnostnega inženirja porabljeno 849,96 EUR. Enega delavca elektro stroke smo poslali na usposabljanje s področja varstva pri delu na sedež podjetja IVD Ljubljana, znesek 110,00 EUR. Za 10 zaposlenih iz scenskega oddelka je bil organiziran obnovitveni tečaj varne vožnje z viličarjem. Izvajalec je bilo podjetje Agil d. o. o., strošek tečaja 1.244,40 EUR .

Varstvo pred požarom

V letu 2024 je bil opravljen periodičen pregled gasilnih aparatov, kar je predstavljalo strošek v višini 1.656,76 EUR. Periodičen pregled zidnih hidrantov je znašal 732,43 EUR. Za nakup požarnih odej in označevalnih nalepk smo namenili 739,95 EUR. Naročnina za strokovno revijo »Požar« je znašala 60,00 EUR.

Skupen znesek stroškov za področje varstva pred požarom znaša 3.189,14 EUR.

Promocija zdravja na delovnem mestu (PZDM)

Strošek za telovadbo (Telodrom) je bil 3.675,00 EUR. Za nakup jabolk smo namenili 1.576,80 EUR. Prijavnina za tek trojk je znašala 30,00 EUR.

V sklopu PZDM smo za zaposlene že v 2023 začeli z akcijo dodatnih zdravstvenih pregledov pri našemu pogodbenemu izvajalcu medicine dela, ki se je nadaljevala tudi v 2024. Ta strošek je v 2024 znašal 7.177,50 EUR.

Zaposleni so v obliki samoprispevka, za fitnes, plavanje in telovadbo prispevali 2.268,00 EUR.

Skupen strošek za PZDM znaša 12.459,30 EUR.

Varovanje okolja

Za balirno napravo smo kupili kolute traku za povezovanje bal, za kar smo namenili 275,27 EUR.

Investicije, investicijsko vzdrževanje in nakupi opreme

V letu 2024 lahko v smislu investicij govorimo zgolj o nakupih opreme, saj smo imeli na voljo pravzaprav le finančna sredstva iz presežkov minulih let.

V vsakem letnem načrtu investicij omenjamo nujnost razumevanja dodeljevanja namenskih sredstev za nakup sodobne opreme različnih področij tehnične izvedbe, saj nam odsotnost teh sredstev onemogoča sledenje tehnološkim spremembam in novostim. Tako počasi izgubljamo sposobnost zagotavljanja najkakovostnejših tehnično-izvedbenih rešitev.

Sedem dvoran potrebuje vsakoletno posodabljanje tehnološke opreme s sodobnimi, tehnološko naprednimi novostmi, saj se lahko le tako prilagajamo tehnično-izvedbenim zahtevam. Edini kulturno-kongresni center res ne bi smel biti odvisen od pomoči zasebnih ponudnikov pri pridobivanju želene opreme za izvedbo zahtevnejših prireditev in predstav.

Z odločbo Ministrstva za kulturo (6110-930/2023-3340-40) smo sicer v septembru prejeli namenska investicijska sredstva za zamenjavo glavne zavese v Linhartovi dvorani, a je bilo žal prepozno za izvedbo javnega naročila in dobavo opreme. Tako smo ta sredstva (s soglasjem ustanovitelja) porabili za že dobavljena odrska kritja v Gallusovi dvorani. Trije pari 600 g črne žametne tkanine za stranska kritja in zadnje kritje ali horizont iz dveh enakih segmentov predstavljajo drugo po vrednosti »veliko« nabavo opreme v letu 2024 (51.892,70 €[2]).

Poleg odrskih kritij smo v Gallusovi dvorani zamenjali tudi dotrajan in mestoma raztrgan til (prosojna gledališka zavesa) (6.096,34 €) in dokupili 20 kosov ultra lahkih odrskih enot z vstavljivimi nogami (10.734,29).

Posodobitev svetlobnega parka zaradi omejenih finančnih sredstev ni bila mogoča, zato smo dokupili le dva ventilatorja za razprševanje atmosferske megle (2.798,00 €) in lučni krmilni pult, in to zaradi popolne odpovedi več kot petnajst let starega, ki smo ga prvenstveno uporabljali v Veliki sprejemni dvorani (8.174,00 €).

Na področju ozvočenj in tonske tehnike smo tudi v letu 2024 nadaljevali z digitalnim povezovanjem dvoran z Dantejevim protokolom. Dokupili smo nekaj najnujnejših mikrofonov (2.171.71 €), za zanesljivo in visokokakovostno odrsko povezljivost smo dokupili stage boxa za mešalno mizo Yamaha RIO in Midas ter Dante avdio vmesnik (10.750,66 €).

Zamenjali smo tudi nadzorni sistem hišnega ozvočenja oziroma matrični mešalnik za Veliko sprejemno dvorano in Galerijo CD, mešalno mizo za inspicientsko ozvočenje v Gallusovi dvorani ter analogno-digitalni pretvornik Digico (11.640,45 €).

V zadnji sezoni smo imeli na področju multimedije vedno več zahtev po zmogljivi strojni opremi za izvajanje zahtevnejših gledaliških produkcij in drugih odrskih uprizoritev.

Glede na vedno pogostejše povpraševanje po najsodobnejši multimedijski opremi je bila naša velika želja pridobiti mobilni laserski projektor visoke zmogljivosti, saj nas bo ta pridobitev predstavljala v novi luči sodobno opremljenega kulturno-kongresnega centra ter nam omogočala izvedbo multimedijskih vsebin z najvišjimi oblikovnimi in produkcijskimi standardi (83.289,40 €).

Nujna je bila tudi menjava projektorjev v Klubu CD in Štihovi dvorani, saj so bili obstoječi še starih tehnologij, energetsko potratni (na žarnice) in izrabljeni. Projektorja v Klubu CD sta bila

[2] Vsi zneski so navedeni z vključenim DDV

celo zastarela modela. Z zamenjavo teh treh projektorjev smo poenotili modele projektorjev z Dvorano Alme Karlin, kar nam bo omogočalo hitro menjavo v primeru okvar. Zamenjali smo tudi popolnoma dotrajan projektor za nadnaslavljanje (predvsem filmskih projekcij) v Linhartovi dvorani (26.073,96 €).

Zaradi postopnega opuščanja proizvodnje kompatibilnih leč za starejše projektorje Panasonic in zaradi nakupa laserskega 30.000 ansi lumenskega 4K projektorja smo se odločili še za dokup razpoložljivih 0,36 in 2.4-4.7 kompatibilnih optik (22.509,00 €).

Za potrebe manjših snemanj smo proti koncu leta kupili še dve konferenčni kameri, ki ju bomo uporabljali za izvajanje dogodkov, kadar je sodelovanje določenih udeležencev mogoče le na daljavo (1.128,92 €).

Na področju strojnih sistemov smo prenovili prezračevanje v projektorski kabini Kosovelove dvorane in strežniške sobe v Prvem preddverju. Prav tako smo namestili novo klimatsko napravo v arhivu prvega nadstropja (11.659,54 €).

V informacijskem središču/blagajni CD pa smo končno uspeli zamenjati obe klimatski napravi, ki sta nam že nekaj let povzročali hude preglavice v poletnih mesecih (17.039,01 €).

Na področju internetnih tehnologij in komunikacij smo zamenjali oziroma na novo dokupili sedem delovnih postaj za zaposlene in uničevalec dokumentov (8.399,33 €).

Več kot nujna je bila tudi menjava videonadzornih kamer, saj so bile nekatere stare več kot petnajst let. V letu 2024 smo zamenjali dvajset kamer (32 kupljenih), dva video vmesnika in strežnik, ki se nahajajo v notranjosti Cankarjevega doma. Stari video vmesnik ni več dovoljeval posodobitev, strežnik pa je bil iz leta 2011. S tem bomo tudi nekoliko bližje veljavni zakonodaji na tem področju, predvsem pa bo izboljšan varnostni nadzor po posameznih prostorih objekta (15.399,91 €).

V polnem teku so že vse aktivnosti za zagotavljanje delovanja in poslovanja, skladnega s prihajajočim zakonom o informacijski varnosti (Zinfv-1). V iskanju najustreznejših načinov prilagoditve obstoječih procesov na nove danosti smo tik pred koncem leta uspeli izvesti tudi evidenčno naročilo za nakup lastnih požarnih zidov. S tem bodo omogočene naprednejše varnostne funkcije in možnosti, saj načrtujemo tudi povečanje zmogljivosti internetne povezave (10 Gb) (44.618,82 €).

Zamenjali ali na novo kupili smo 27 mobilnih telefonskih aparatov za zaposlene (14.535,35 €).

Druge investicijske nabave so se nanašale na nujno zamenjavo drsnih steklenih vrat v prostor gostinstva v Veliki sprejemni dvorani in menjavo drsnih steklenih vrat za invalide pri vhodu 1. V drugem nadstropju smo dokupili še pisarniško pohištvo za eno izmed pisarn (18.580,34 €).

Obnovili in osvežili smo še 1.570 m^2 lesenih talnih oblog v Prvem preddverju in Klubu CD (11.134,94 €).

Po prenovi strešnih površin, ki je vključevala tudi zahodno fasado ter s tem vsa cvetlična korita, na vseh štirih etažah objekta smo Cankarjevemu domu vrnili res veličastno podobo. Z urejenim in redno vzdrževanim Parkom Sveta Evrope je ta del mesta postal novo srečevališče naših obiskovalcev, naključnih mimoidočih, prostor sestankov in drugih srečanj … Do popolnega videza nas loči le še prenova asfaltne površine (ki loči stavbo od parka) ter vseh kamnitih zaključkov in detajlov. Celotna prenova nam žal ni uspela, finančno smo zmogli prenoviti le

dovozno rampo v izmeri 120 m^2, ki je bila prenove tudi funkcionalno najbolj potrebna (9.540,62 €).

Tabelarni pregled investicij je v prilogi 2.

Trajnostni razvoj

V Cankarjevem domu je skrb za posameznika, družbo in okolje ključna vrednota, ki se izraža v vsakodnevnih trajnostnih ukrepih. Z zmanjševanjem negativnih vplivov prireditev na okolje in z uresničevanjem ciljev trajnostnega razvoja OZN ustvarjamo dolgoročne pozitivne spremembe na vseh ravneh našega delovanja.

Na naši strehi čebele domujejo od aprila 2011, ko smo kot prvi v Sloveniji – po vzoru pariške opere – na eno od strešnih teras postavili tri nakladne panje z avtohtono kranjsko sivko. Danes jih stoji že šest. Vsako leto ob 20. maju, svetovnem dnevu čebel, pripravimo pester program, s katerim opozarjamo na pomen čebel za prehrano, biotsko raznovrstnost in človeštvo nasploh.

Dvorana Alme Karlin, ki smo jo spomladi 2023 odprli v petem nadstropju, je dokaz, da so načela varovanja okolja vtkana v naše delovanje: stenske in stropne obloge so iz lesa, talna obloga vsebuje 60 odstotkov recikliranih surovin, vsa svetila delujejo na LED-tehnologiji, zvočna in multimedijska oprema je najvišjega razreda energetske učinkovitosti, stoli pa so izdelani iz recikliranih materialov, kar je planet obvarovalo pred 4200 odpadnimi plastenkami in izpusti 126 kilogramov ogljikovega dioksida.

V upravljanje nam je bil zaupan Park Sveta Evrope, ki z zaščitenimi drevesi predstavlja slovensko naravno dediščino in deluje kot »tovarna kisika« na gosto naseljenem urbanem območju. Zeleno okolje vključujemo v naše prireditve, saj je to prizorišče dogodkov na prostem – od predavanj in koncertov do sprejemov – ter eno od prizorišč festivala otroške knjige in Jazz festivala Ljubljana.

Leta 2024 smo dvakrat izvedli Cankarjevo izmenjevalnico, trajnostni dogodek za zaposlene, ki temelji na konceptu izmenjave oblačil in predmetov. Dogodek spodbuja manjšo porabo, ponovno uporabo, odgovornost do soljudi in zmanjšanje količine odpadkov ter prispeva k ozaveščanju o trajnostnem načinu življenja.

Maja 2024 smo za zaposlene organizirali predavanje Umanotere, na katerem so bile predstavljene ideje za trajnostno zasnovo, organizacijo in izvedbo dogodkov.

V okviru trajnostnega razvoja v Cankarjevem domu zmanjšujemo količino ustvarjenih odpadkov in uporabljamo materiale, ki so biorazgradljivi ali primerni za ponovno uporabo ali recikliranje. Omejujemo porabo električne energije, vode in papirja, zmanjšujemo naklado tiskovin ter jih, kolikor je mogoče, nadomeščamo z elektronskimi oblikami obveščanja. Skrbimo za zeleno in urejeno okolico zgradbe. V vseh prostorih imamo sistem ločevanja odpadkov (ustrezni koši), ekološki otok in stiskalnico za kartonsko embalažo, ki zmanjša velikost odpadkov. Obiskovalce spodbujamo, naj vstopnic ne tiskajo, v Veliki sprejemni dvorani pa smo namestili pitnik za osvežitev s pitno vodo.

Za hlajenje v poletnih mesecih poleg hladilnega agregata uporabljamo sistem hlajenja z akumulacijo v banki ledu. Led izdelujemo ponoči, ko je cena električne energije nižja, in ga uporabljamo za hlajenje objekta podnevi. S celovito prenovo hladilnih sistemov smo zmanjšali porabo električne energije in naredili pomemben korak k večji energetski učinkovitosti.

Količina promocijskega materiala, kot so transparenti, se je v zadnjih petih letih zmanjšala za polovico, obstoječi pa se reciklirajo. Iz starih plakatov izdelujemo blazine in druge izdelke z oznako »Novo življenje star'ga plakata«. Blazine so postale stalnica na dogodkih v parku, peresnice iz starih cerad pa podarjamo umetnikom kot poslovna darila. V naši trgovini

ponujamo unikatne predmete, razvite v sodelovanju z lokalnim gospodarstvom, ki so plod slovenskega znanja.

Na 35. Ljubljanskem mednarodnem filmskem festivalu (LIFFe) smo skladno z načeli trajnostne organizacije dogodkov po metodologiji »Planet Positive Event« merili ogljični odtis in zagotovili celovit pristop k trajnostni organizaciji. Filmske ustvarjalce smo obdarili s trajnostnimi dežniki, narejenimi iz reciklirane plastike, ki so ogljično nevtralni in imajo certifikat OEKO TEX. Tudi Jazz festival Ljubljana smo izvedli kot prireditev z minimalno količino odpadkov in nizkim vplivom na okolje.

Pri kongresnih prireditvah sledimo filozofiji zmanjševanja neekoloških odpadkov. Kongresne materiale nadomeščamo z okolju prijaznejšimi rešitvami, kot so razgradljive imenske priponke, osvežilni napitki brez plastenk, lesena pisala in digitalna promocijska gradiva. S kampanjo »Not Just a Drop in the Ocean«, ki poteka pod okriljem IAPCO, smo se zavezali neuporabi plastike za enkratno uporabo na kongresnih dogodkih. Poleg tega za dogodke izvajamo meritve ogljičnega odtisa, kar omogoča njihov nadaljnji razvoj v smeri trajnosti.

Cankarjev dom z ohranjanjem obstoječe infrastrukture in prilagajanjem sodobnim standardom zmanjšuje potrebo po novih gradnjah ter varčuje z naravnimi viri in zmanjšuje emisije CO_2. Njegova zgodovinska in kulturna vrednost ohranja identiteto prostora, kar spodbuja trajnostno rabo že uveljavljenega objekta. V Cankarjevem domu vztrajno hodimo po poti trajnosti, ki je edina pot naprej.

Vsebinski poročili

Kulturno-umetniški program

Resna glasba, opera

V letu 2024 smo vse načrtovane prireditve izpeljali v napovedanih okvirih. Poleg ustaljenega partnerskega uresničevanja koncernih sezon Orkestra Slovenske filharmonije in Simfoničnega orkestra RTV Slovenija ter matinejskih simfoničnih koncertov, ki jih pripravljamo v sodelovanju z Glasbeno mladino Slovenije in Glasbeno mladino ljubljansko, smo uspešno izvedli vse napovedane koncerte Zlatega in Srebrnega abonmaja, ki predstavljata večino lastnega programa.

Velik delež programa je nastal v koprodukcijskem sodelovanju z nevladnimi organizacijami. Uspešno so bili izvedeni vsi, v letnem načrtu napovedani projekti, med njimi koncert v okviru cikla Zvokotok v CD – *Steve Reich: Glasba za 18 glasbenikov* – pri katerem je šlo za koprodukcijo Cankarjevega doma, Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani, zavodov Sploh in Vitkar, ter projekti, nastali s Slovenskim komornim glasbenim gledališčem (komorna opera *Heloiza (in Abelard)*), društvom Glasbena mladina ljubljanska (cikel Mladi mladim), društvom Glasbena matica Ljubljana, Akademskim pevskim zborom Tone Tomšič UL, Inštitutom .abeceda, Akademsko folklorno skupino France Marolt, društvom UHO (Forum nove glasbe) in Društvom slovenskih skladateljev (DSS). Posebej je treba omeniti poklon okroglim obletnicam pomembnih slovenskih skladateljev; 90-letnici Vinka Globokarja in Lojzeta Lebiča ter 70-letnici Uroša Rojka in Bora Turela z dvema koncertoma v oktobru in novembru v sodelovanju z Društvom Uho, DSS in Zavodom Sploh.

1.1 Simfonična glasba

<u>Abonmajski koncerti Orkestra Slovenske filharmonije</u>

Orkester Slovenske filharmonije je v prvi polovici leta v okviru programske sheme abonmajev SMS, FKK in SOS izpeljal vseh sedemnajst načrtovanih koncertov v Gallusovi dvorani. Ob koncertih abonmaja SOS je orkester izvedel tudi pokoncertna druženja z nastopajočimi in solisti v Stekleni dvorani Lili Novy.

- 14. februarja 2024: SOS 2: Za znoret (dirigent Peter Rundel)
- 29. februarja in 1. marca 2024: FKK 3: Za mlade (dirigent Douglas Boyd; solistka Patricija Avšič, violina)
- 7. in 8. marca 2024: SMS 4: Za razvedrilo (dirigent in solist Gordan Nikolić, violina; solistka Céline Flamen, violončelo)
- 20. marca 2024: SOS3: Za slavljenca (dirigent Matthias Hermann)
- 28. in 29. marca 2024: FKK 4: Za post (dirigentka Grete Pedersen; solista Marita Sølberg, sopran, in Yngve Søberg, bariton; Zbor Slovenske filharmonije; Komorni zbor KGBL)
- 4. in 5. aprila 2024: SMS 5: Za vse po vrsti (dirigent Joel Sandelson; solist Boris Brovcin, violina)

- 9. in 10. maja 2024: FKK 5: Za radožive (dirigent in solist Wayne Marshall, klavir)
- 22. maja 2024: SOS 4: Za popotnike (dirigent Alejo Pérez; solist Joonas Ahonen, klavir)
- 30. in 31. maja 2024: SMS 6: Za pianiste (dirigent Valentin Urjupin; solist Alexander Gadjiev, klavir)
- 13. in 14. junija 2024: FKK 6: Za konec sezone (dirigent Toby Thatcher; solist Sorin Crudu, oboa)

Enako kot v prvem delu leta je tudi v drugi polovici izvedba koncertov potekala po načrtih. Orkester je tako izvedel vseh trinajst napovedanih abonmajskih koncertov v Gallusovi dvorani. S septembrom pa je svoje delo z Orkestrom Slovenske filharmonije začel novi glavni dirigent orkestra, Kahi Solomnišvili.

- 26. in 27. septembra 2024: SMS 1: Prelomno (dirigent Kahi Solomnišvili; Urban Stanič, klavir)
- 10. in 11. oktobra: FKK 1: Otožno (dirigent Philipp von Steinaecker; Blaž Ogrič, rog)
- 17. in 18. oktobra 2024: SMS 2: Velikopotezno (dirigent Pierre Bleuse; Marie-Ange Nguci, klavir)
- 7. in 8. novembra 2024: FKK 2: Vznemirljivo (dirigent Bas Wiegers; Shunske Sato, violina)
- 14. in 15. novembra 2024: SMS 3: Prikupno (dirigent Bas Wiegers; Barbara Kozelj, mezzosopran)
- 27. novembra SOS 1: Slavnostno (dirigent Berislav Šipuš in Alja Klemenc; Barbara Jernejčič Fürst, mezzosopran; Boris Ostan, recitator; Zbor Slovenske filharmonije)
- 12. in 13. decembra 2024: FKK 3: Z lahkoto (dirigent Hans Graf; Herbert Schuch, klavir)

Poročilo o delu in realizaciji načrtovanih vsebin pripravlja orkester samostojno.

V sezoni 2024/25 je pet abonmajskih ciklov Slovenske filharmonije vpisalo skupaj 1873 abonentov, in sicer: SOS 197, SMS 1 530, SMS 2 461, FKK 1 362 in FKK 2 323 abonentov, kar je dobršen porast glede na sezono poprej (skupno 1748 abonentov).

Abonmajski koncerti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija – Kromatika

Simfonični orkester RTV Slovenija je v prvem delu leta 2024 navkljub izredno težavnim finančnim okoliščinam, ki so kritično otežile uresničenje cikla Kromatika za sezono 2023/24, tudi s pomočjo Cankarjevega doma izvedel vse načrtovane dogodke v Gallusovi dvorani.

- 22. februarja 2024: Kromatika, 5. koncert (dirigent Liu Kuokmanu; Cyprien Katsaris, klavir)
- 14. marca 2024: Kromatika 6 (dirigent Rossen Milanov; Mihajlo Bulajić, rog)
- 11. aprila 2024: Kromatika 7 (dirigent Martin Rajna; Tamás Varga, violončelo)
- 16. maja 2024: Kromatika 8 (dirigent Rossen Milanov; Federico Colli, klavir)
- 6. junija 2024: Kromatika 9 (dirigent Jascha von der Goltz; Matjaž Bogataj, violina, in Maruša Turjak Bogataj, violončelo)

Zaradi finančnih omejitev, pa tudi zaradi dejstva, da novi šef dirigent Simfonikov RTV Lio Kuokman v letošnjem septembru v svojem urniku ni imel prostih terminov, so se namesto za klasični abonmajski koncert, torej koncert cikla Kromatika, pri Simfonikih odločili za drugačno odprtje koncertne sezone. Skupaj z Big bandom RTV in gosti iz Mestnega gledališča Brno so pripravili Gala večer muzikalov, ki je ponudil nekaj najbolj priljubljenih songov iz znanih muzikalov, pa tudi nekaj redkeje slišanih izsekov. Preostale tri koncertne večere cikla Kromatika so Simfoniki izvedli kot načrtovano:

- 24. oktobra 2024: Kromatika 1 (dirigent Lio Kuokman; Danjulo Ishizaka)
- 21. novembra 2024: Kromatika 2 (dirigent Dawid Runtz; Nikola Pajanović, violina)
- 5. decembra 2024: Kromatika 3 (dirigent Lio Kuokman; Dejan Lazić, klavir)

Koncerti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija so odlično obiskani, cikel Kromatika sicer v sezoni 2024/25 šteje 709 abonentov.

Zlati abonma

Pomladni del jubilejne, 30. sezone Zlatega abonmaja je odprlo gostovanje **Angleškega komornega orkestra**. Zasedba, ki se ponaša z rekordom komornega orkestra z najobsežnejšo diskografijo na svetu, je nastopila pod vodstvom **Juliana Rachlina**. Rachlin že več kot tri desetletja utrjuje sloves enega najvidnejših violinistov na svetu, a v zadnjih letih nadvse uspešno nastopa tudi v vlogi dirigenta. Slovenskemu občinstvu se je tokrat prvič predstavil v tej dvojni vlogi. Interpretacije Mozartovih del so mu očitno še posebej blizu, saj v znanih in pogosto izvajanih delih vselej najde nove izrazne možnosti (*Koncert za violino št. 3, K. 216, »Strassburški«*), ki so drugačne od pričakovanih, a se zdijo nekako bolj logične in smiselne od vsega prej slišanega. Zavezan je obliki, pevnosti, ekspresivnosti in zaokroženemu loku fraziranja, ki se je še posebej izrazil v 2. stavku *Violinskega koncerta*, v katerem je Rachlin razkril vso svojo rahločutnost umetniške izpovednosti. Podobno je veljalo za izvedbo Mozartove *»Haffnerjeve« simfonije*, v kateri so glasbeniki dosledno sledili Rachlinovemu razumevanju povednosti partiture. Pravzaprav sta dirigent in orkester postala celota, kar priča o izjemnem daru in navdihujoči sugestivnosti tega vsestranskega umetnika. Mendelssohnova *»Italijanska« simfonija* je v drugem delu le potrdila zapisano – elegantnost, barvitost, virtuoznost (hitri tempi), liričnost in zaokroženost izvedbe so navdušile dvorano. Slišali smo tudi dva dodatka – Mozartovo *Uverturo k operi Figarova svatba* in *Liebesfreud* Fritza Kreislerja. Čudovito eleganten glasbeni večer je zaokrožilo stoječe navdušenje kot nagrada izjemnemu orkestru ter izjemnemu dirigentu in solistu.

Jubilejno sezono Zlatega abonmaja smo marca nadaljevali v angleškem slogu. Predstavil se je **Simfonični orkester mesta Birmingham**, ki je znan po angažiranju izjemnih dirigentov. Po do sedaj dveh gostovanjih v našem ciklu, l. 1997 s Simonom Rattlom in l. 2015 z Andrisom Nelsonsom, je orkester tokrat nastopil s svojim novim umetniškim vodjem, **Kazukijem Yamado**.

Koncertni program je sledil ideji nacionalno poudarjenih izvedb, kar je bila pravzaprav rdeča niti sezone 2023/24; poleg Elgarjevih *Enigma variacij* je bila tudi uvodna skladba delo britanskega skladatelja (*Spitfire, preludij in fuga* Williama Waltona). Program je zaokrožila nemško-japonska pianistka **Alice Sara Ott** s svojo izvedbo Beethovnovega *3. klavirskega koncerta*. In kakšna izvedba je bila to! Takšnega Beethovna nismo vajeni. Toliko muzike, toliko brezkompromisne ter iskrene ljubezni do glasbe same, domišljenosti in rahločutnosti izraza, ki so se udejanjile s

pomočjo solistkine osupljive virtuoznosti in sposobnosti niansiranja, agogičnih premikov znotraj posameznih taktov, neverjetnega dinamičnega razpona in še in še, je občinstvu omogočilo nadzemeljsko izkušnjo, kar je izjemna redkost. Vzajemna povezanost pianistke in orkestra, ki se je na trenutke zdela telepatska, seveda ni bila naključje – Yamada je v Beethovnu razkril svoje neprekosljive sposobnosti glasbenega sporočanja, kar pa je le še nadaljeval v presunljivi interpretaciji *Enigma variacij*, ki jim je dodal izrazito osebno noto rahločutnosti. Alice Sara Ott je umetnica, ki si jo bomo zapomnili. Prav tako dirigent in orkester. Vsi so si več kot zaslužili prisrčen stoječ aplavz našega občinstva.

Predzadnji koncert jubilejne sezone je bil v znamenju Ludwiga van Beethovna. Gostili smo **Beethovnov orkester iz Bonna**, ki je nastopil s smiselno zaokroženim koncertnim sporedom. Uvodoma smo slišali skladbo *Con brio* Jörga Widmanna, koncertno uverturo, ki šteje za eno izmed največkrat izvajanih sodobnih skladb na svetu. Dirigent **Dirk Kaftan** je v tem slikovitem delu, ki je bilo, mimogrede, izredno toplo sprejeto pri občinstvu, plastično prikazal značilnosti Beethovnove glasbene govorice, na katere se Widmann sklicuje v slogu in orkestraciji Beethovnove 7. in 8. simfonije (*con brio* je tudi oznaka 4. stavka 7. in 1. stavka 8. Beethovnove simfonije). V izjemno iskrivem slogu je v drugem delu dirigent nadaljeval tudi v izvedbi Beethovnove *7. simfonije*, kjer je v strnjenem dramaturškem loku prikazal pravzaprav revolucionaren glasbeni naboj, ki ni popustil od prvega do zadnjega takta. Morda kontrastno, pa se je solist večera, violinist **Daniel Lozakovich**, lotil Mendelssohnovega koncerta svojevrstno poglobljeno razmišljujoče, kjer je pokazal za svoja leta (star 23 let) izjemno zrelost z drznim fraziranjem, včasih celo nepričakovanimi agogičnimi premiki in z izrednim dinamičnim razponom.

Jubilejno, 30. sezono Zlatega abonmaja smo sklenili v velikem slogu. Nastopila je **Praška filharmonija**, orkester, ki je, enako kot naš koncertni cikel, tudi sam v tej sezoni zaznamoval svojo 30. obletnico ustanovitve. Program je bil, kajpak, posvečen letu češke glasbe; 200. obletnica rojstva Bedřicha Smetane je bila označena s presunljivo izvedbo *Vltave*, najbolj priljubljene izmed šestih simfoničnih pesnitev iz cikla *Moja domovina*; ob 120. obletnici smrti Antonína Dvořáka pa je zazvenela njegova *9. simfonija »Iz novega sveta«*, morda eno najbolj cenjenih del v zakladnici klasične glasbe nasploh. Že od prvih taktov je bilo jasno, da je ta glasba vtisnjena v sam genski zapis orkestra, ter da je komunikacija med orkestrom in dirigentom **Emmanuelom Villaumom** kristalno jasna; maestrova sugestivnost je hipoma in nesluteno našla neposredni odziv tako posameznikov kot celotnih orkestralnih skupin, nastali pa so jasno slišni najpodrobnejši detajli partiture in resnično ganljiva muzikalna izraznost, ki jih tudi ob vsesplošno znanih skladbah, kot sta *Vltava* in *Simfonija »Iz novega sveta«,* nismo vajeni. Orkester s svojim šefom dirigentom Villaumom in solist, ameriški pianist **George Li**, so tudi v osrednjem, koncertantnem delu večera postregli z izstopajočo izvedbo, in sicer *2. klavirskega koncerta* Sergeja Rahmaninova, ene najbolj zaželenih skladb celotnega klavirskega repertoarja. Pianist je preprosto navdušil z briljantno tehniko, v kateri so bile slišne prav vse podrobnosti vseh neštetih virtuoznih pasaž tega *Koncerta*; pa tudi z neverjetno projekcijo zvoka (pianista orkester, kljub bogati orkestraciji, skoraj nikoli ni pokril), a vendarle bogatim, toplim in okroglim tonom. Izpostaviti gre tudi subtilno ekspresivnost Georgea Lija, ki se je še posebej izrazila v drugem stavku, vzetem v izrazito počasnem tempu, a obenem pokazal neprekosljivo rahločutnost domiselnosti svoje glasbene izpovednosti. V razprodani Gallusovi dvorani smo doživeli resnično veličasten glasbeni dogodek, ki ga je občinstvo stoje nagradilo s ploskanjem. Edinstveno mesto pa bo ta zaključni koncert 30. sezone Zlatega abonmaja našel tudi v zgodovini, saj je to bil prvi neposredno prenašan koncert *Zlatega* cikla na nacionalni RTV, in to v najbolj gledanem času, ob 20. uri, na 1. programu TV Slovenija. Posebna zahvala torej tudi TV

Slovenija, še posebej pa Danielu Celarcu, uredniku Uredništva glasbenih in baletnih oddaj na TV Slovenija.

31. sezono Zlatega abonmaja je odprl koncert **Bamberških simfonikov** z dirigentom **Jakubom Hrůšo** in solistom **Daniilom Trifonovom**. Orkestrov šef dirigent Hrůša je v koncertnem sporedu združil nemško in češko simfonično tradicijo (*Beethovnova 4. simfonija* in Janáčkova rapsodija *Taras Bulba*) in se tako poklonil nemško-češkim koreninam orkestra. Hrůša, ki velja za enega najbolj cenjenih dirigentov na svetu, je že v prvem delu koncerta, v izvedbi Beethovna, brezkompromisno dokazal svojo umetniško vrednost; izvrstna dirigentska tehnika, sugestivnost in obvladovanje orkestra kot celote na ravni, kot smo ji le redko lahko priče. Orkester je zvenel kristalno čisto, lahkotno in igrivo, izvirnost interpretacije in stopnjevanje napetosti v značilno revolucionarni beethovnovski maniri pa nista popuščala od samega začetka do hudomušno virtuoznega finala.

Dramaturgija koncerta, ki se je odmaknila od standardnega modela uvertura-koncertantno delo-odmor-simfonija, ni bila naključje. Solist večera, pianist superzvezdnik Daniil Trifonov, eden najbolj iskanih glasbenikov našega časa nasploh, sam po sebi predstavlja tako silovito prisotnost, da lahko kaj hitro vsak koncertni večer osredotoči zgolj le nase; Hrůša pa je z domiselno dramaturgijo, ki je koncertantno delo postavila na začetek drugega dela koncerta, omogočil, da je orkester enakovredno zasijal v vsem svojem sijaju. Koncert so gostje iz Bamberga sklenili z enim izmed bolj slikovitih del Leoša Janáčka; *Taras Bulba, rapsodija za orkester,* je izzvenela v izjemni simbiozi dirigenta in orkestra, kjer so trije stavki vsak po svoje s specifičnimi zvočnimi barvami in nekonvencionalno ritmičnostjo nazorno orisali dramsko zasnovo rapsodije. Ob omenjeni sinergiji orkestra in dirigenta je nedvomno treba izpostaviti tudi izvedbo *Rapsodije na Paganinijevo temo, op. 43*, Rahmaninova, v kateri se je v navdihujoči virtuoznosti in na videz nemogoči lahkotnosti igranja v simbiotično razmerje vključil še pianist. Trifonov je umetnik, brezpogojno predan glasbi, ki razume glasbo kot celoto in se ne obremenjuje z zahtevnostjo partiture, ki je tam zgolj z namenom podajanja skupne zgodbe. Tehnika igranja osuplja, ton je čudovito mehak, projekcija zvoka pa tudi v gostih orkestrskih pasažah vselej jasno doseže občinstvo, a brez kakršnekoli sile. Doživeli smo glasbeni večer superlativov – vrhunski dirigent, sijajen orkester in genialen solist!

Na novembrskem koncertu Zlatega abonmaja smo pri nas premierno gostili **Simfonični orkester iz Antwerpna**. Tudi orkester sam je bil prvič na turneji v družbi dveh izjemnih glasbenic, rojakinj iz Južne Koreje, dirigentke **Shiyeon Sung** in violinistke **Bomsori Kim**. Že v uvodnem delu koncerta, pri izvedbi *Dahomajske rapsodije* belgijskega poznoromantičnega skladatelja Augusta de Boecka, smo lahko hitro ugotovili, da gre pri gostih iz Flandrije za izjemno uglajen orkestralni korpus z zgledno uravnoteženostjo med posameznimi orkestralnimi skupinami, ki se dopolnjujejo in nadgrajujejo v čudovito topel, žameten in žlahten zven, pri čemer je pomembno vlogo zagotovo odigrala dirigentka, zmagovalka dveh prestižnih dirigentskih tekmovanj (Sir Georg Solti (2006) in Gustav Mahler (2007)). Shiyeon Sung je navdušila s prvovrstno, občudovanja vredno dirigentsko tehniko, ki orkestru poleg zvočnega oblikovanja glasbenih misli omogoča tudi smelo, celo drzno fraziranje z iznajdljivim rubatiranjem. Vse skupaj smo poslušalci doživeli kot resnično mojstrsko domišljeno interpretacijo romantične glasbe, sicer v izraznosti bogate že same po sebi. Slednje velja tako za Bruchov *Koncert za violino št. 1 v g-molu, op. 26,* kot za eno izmed redkeje izvajanih simfonij A. Dvořáka, *Simfonijo št. 6 v D-duru, op. 60*. Ravno v simfoniji je orkester lahko pokazal vse svoje atribute; presežna odzivnost in impresiven dinamičen razpon ter že omenjena plemenitost zvena orkestra sta delu, ki ga označuje izrazit češki glasbeni idiom, dala posebno živo in

doživeto zaznambo. Solistka večera, violinistka Bomsori Kim, je blestela predvsem v izvirni in dognani muzikalnosti ter v razkošnem tonu in brezhibni intonaciji; njena odrska prezenca je nalezljiva na način, ki združuje glasbo s čutom vida, če je to mogoče. Vsekakor izjemna umetnica, ki se razdaja glasbi v vsej svoji biti.

Na zadnjem koncertu Zlatega cikla v letu 2024 je gostoval **Luzernski simfonični orkester**, ki se ponaša z izjemno tradicijo najstarejšega švicarskega orkestra, saj njegovi vzniki segajo v sezono 1805/06. Orkester gradi svoj visoki mednarodni ugled z drznim programskim načrtovanjem v lastnih koncertnih ciklih v Luzernu in ga nadgrajuje s sijajnimi solisti na rednih turnejah po vsem svetu. Tudi na gostovanju v našem ciklu je bilo tako, saj je kot solist večera nastopil sloviti **Gautier Capuçon**, ambasador violončela 21. stoletja. Visoka pričakovanja polne Gallusove dvorane so bila vsekakor uresničena; v zahtevnem *Koncertu za violončelo št. 1* Dmitrija Šostakoviča je Capuçon pokazal neprekosljivo mojstrstvo v navdušujoči brezhibnosti tehnične izvedbe, ki se je na trenutke zdela igriva, na trenutke pa je mejila na ognjevito drznost. V kadenci, ki jo je skladatelj pravzaprav edinstveno oblikoval kot samostojen (tretji) stavek, pa je Capuçon dobil priložnost pokazati tudi vso svojo strastno muzikalnost. Muzikalnosti in drznega oblikovanja glasbene misli ni umanjkalo tudi dirigentu, **Michaelu Sanderlingu**, ki deluje kot glasbeni direktor Luzernskega simfoničnega orkestra od leta 2021. Prekaljen dirigent, ki redno gostuje pri najprestižnejših orkestrih po svetu, je v Zlatem abonmaju gostoval že dvakrat poprej, obakrat z Dresdensko filharmonijo, ki jo je vodil med letoma 2011 in 2019, prej pa še, kot je sam omenil, kot solist, menda z Orkestrom Slovenske filharmonije, saj je sam tudi vrhunski violončelist (pri dvajsetih letih je bil imenovan za solo violončelista orkestra Gewandhaus iz Leipziga). Schubertova *Simfonija v C-duru, »Velika«,* je polnila dvorano z bogatim, a vedno uglajenim ter med orkestrskimi skupinami primerno uravnoteženim orkestrskim zvenom, kar priča o omikanosti dirigentskega vodenja na eni strani in superiornosti posameznikov v orkestru, ki skupaj sestavljajo ta izvrstni ansambel. Dirigent je v partituri posvetil vsakemu detajlu, vsaki glasbeni misli neomajno pozornost ter jo brezpogojno uveljavljal v izvedbi vse od začetka, do zadnjega takta te monumentalne simfonije; ogromno glasbe, ki je prav zaradi podrobnosti v izjemni muzikalnosti zahtevala strogo pozornost poslušalca. Veliko pozornost pa je dirigent namenil tudi uvodni skladbi *Memento mori* Blaža Arniča. Delo slovenskega skladatelja na notnih stojalih gostujočih orkestrov ni samoumeven pojav. Morda je tokrat bil celo edinstven, v več kot tri desetletja trajajoči zgodovini Zlatega abonmaja. Presunljiva enajstminutna skladba je učinkovala meditativno, kot rahločuten opomnik lastne smrtnosti z globoko izraznostjo. Dirigent in orkester sta v izvedbi uspela prenesti vsa občutja in sporočilnost tega dela, kar je potrdil tudi sin skladatelja, Lovrenc Blaž Arnič, ki je bil prisoten na koncertu.

Simfonični koncerti za mladino

Program simfoničnih matinej že vrsto let prinaša mladini iz vse Slovenije živo simfonično glasbo, predstavljeno v pedagoško osmišljenih koncertnih sporedih. Matineje predstavljamo v partnerstvu z Orkestrom Slovenske filharmonije in Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija ter Glasbeno mladino Slovenije in Glasbeno mladino ljubljansko. Skupno smo v letu 2024, kot napovedano, predstavili dvajset matinej s šestimi različnimi sporedi. Ponudba matinej pokriva širok razpon starostnih skupin, na koncert v Cankarjev dom pa prihaja mladina iz vse Slovenije. Predvsem za šolarje nižjih razredov je bila udeležba na koncertu pomemben dogodek, saj je številnim predstavljal prvo skupnostno doživetje umetnosti.

Simfonične matineje Orkestra Slovenske filharmonije za Glasbeno mladino Slovenije

V prvi polovici leta smo s partnerji pripravili dve uspešnici. Polno obiskan marčevski sklop štirih matinej (več kot 4.800 obiskovalcev!) z naslovom **Ljudske teme v slovenski simfonični glasbi** je predstavil priljubljen program na sledi rdeči niti, očitni iz samega naslova; znana dela Janija Goloba, Alojza Srebotnjaka in Alda Kumarja so bila pri mladem občinstvu ponovno zelo toplo sprejeta. Program, ki je bil namenjen osnovnošolcem od 4. do 6. razreda (OŠ2), je povezoval Urban Kuntarič, Orkestru Slovenske filharmonije pa je dirigiral Tilen Draksler.

V okviru aprilskih matineje z naslovom **Glasbeno kraljestvo živali**, pod vodstvom Mitje Dragoliča, je Orkester Slovenske filharmonije izvedel izbor glasbenih del, v katerih so živali upodobili skladatelji Camille Saint-Saëns, Sergej Prokofjev, Peter Iljič Čajkovski, Nikolaj Rimski-Korsakov, Modest Petrovič Musorgski. Filharmonikom so se na odru pridružili plesalci Društva za umetnost plesa – Harlekin in pa vedno slikovit povezovalec Andrej Rozman Roza. Program je bil namenjen predšolskim otrokom (V4+) in učencem do 4. razreda osnovne šole.

V drugi polovici leta 2024 smo izvedli vseh osem načrtovanih simfoničnih matinej v dveh programskih sklopih. Polno obiskana oktobrska simfonična matineja z naslovom **Z orkestrom na izlet: Potovanje v zgodovino glasbe** je mlade koncertne obiskovalce popeljala od najslavnejšega predstavnika baročnega obdobja (J. S. Bach), skozi klasicizem (J. Haydn), osrednje romantike (P. I. Čajkovski) in pozne romantike (G. Mahler), impresionizem (Debussy) ter ustvarjalnost osrednjega 20. stoletja (P. Ramovž) do sodobnosti (Ž. Stanič). Dobro zasnovana matineja je tako v zelo strnjeni obliki predstavila razvoj glasbene umetnosti skozi stoletja. Dirigiral je Samuel Burstin, povezoval pa Uroš Mijošek. Program je bil namenjen osnovnošolcem od 6. razreda naprej in srednješolcem.

V novembrskem sklopu mladinskih koncertov z naslovom **Glasbene pokrajine: Narava v simfonični glasbi** je Orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Simona Dvoršaka predstavil nekaj slikovitih del, ki vsak po svoje orišejo pokrajino, ki je bila vsakemu izmed izvedenih skladateljev blizu – če so Mendelssohna in Chabrierja navdihnila potovanja na britanske otoke (*Hebridi, uvertura*) oz. v Španijo (*España*), je Sibelius napisal *Finlandio* z močnim nacionalnim zanosom; podobno tudi Marjan Kozina svojo *Belo krajino*, ki jo je označil kot simfonični scherzo in je s svojim optimizmom predstavljala voljo do življenja vsega naroda. To delo je koncertno največkrat izvedena slovenska simfonična skladba. Koncerte je povezoval Juš Milčinski, program pa je bil namenjen osnovnošolcem od 6. razreda naprej in srednješolcem.

Koncerti v sodelovanju z Glasbeno mladino ljubljansko

V sodelovanju z Glasbeno mladino ljubljansko in obema orkestroma pripravljamo letno štiri vodene simfonične matineje.

Pomladni projekt *Dopoldan s Simfoniki RTV Slovenija* z naslovom ***Vse poti vodijo na Dunaj*** je v središče postavil Dunaj, mesto, kamor so se od zgodnjega 18. stoletja zgrinjali glasbeniki iz daljnih krajev Evrope, manjših mest avstro-ogrske monarhije, in tudi iz naših krajev na Slovenskem. Posebno pozornost je program namenil operi in priljubljenim sopranskim arijam. Scenarij Veronike Brvar sta skupaj s Simfoniki RTV osmislila sopranistka Nika Gorič in dirigent Simon Perčič. Povezoval je Blaž Šef. Še en uspešen projekt za mlade, s številnimi pozitivnimi odzivi.

Program Jesenske matineje z naslovom ***Slovansko srce***, ki je mladim poslušalcem postavil vprašanje *Kako na doživljanje glasbe vpliva uporaba različnih orkestrskih inštrumentov?*, sta skupaj pripravili dirigentka Jera Petriček in scenaristka Veronika Brvar. V bogatem in barvitem

sporedu je Orkester Slovenske filharmonije ponudil odlomke iz *Slik z razstave* P. I. Musorgskega, dva stavka iz *Dvořákove 9. simfonije*, krstno izvedbo skladbe *Zakaj gre mačka čez cesto* skladateljice Eve Ostanek in *Valček iz baleta* Trnuljčica P. I. Čajkovskega. Posebno mesto v sporedu je zagotovo našel nastop mladega pianista Filipa Runjaka, ki je izredno suvereno izvedel 3. stavek (*Presto*) iz *3. klavirskega koncerta* D. B. Kabalevskega. Bogato obiskani matineji, ki ju je moderiral Blaž Šef, sta bili namenjeni osnovnošolcem od 6. razreda naprej, srednješolcem in študentom.

Drugi simfonični koncerti

Tradicionalni **Novoletni koncert Orkestra Slovenske filharmonije** je tokrat nosil naslov *Glasbeni dragulji*. Slovansko sestavljen razgiban koncertni spored je v ospredje postavil glasbo B. Smetane in A. Dvořáka, saj smo v letu 2024 počastili 200. obletnico Smetanovega rojstva in pa 120. obletnico Dvořákove smrti. Filharmoniki so smiselno povezali češka velikana romantične glasbe s slovensko (B. Ipavec, M. Kozina) in rusko glasbo (M. Glinka, N. Rimski-Korsakov, M. Musorgski, I. Stravinski). Pohvalno je, da sta poleg naše priznane sopranistke Nike Gorič na solističnem podiju dobila prostor tudi člana orkestra Miran Kolbl in Gregor Marinko. Zanimiva dramaturgija koncerta bi lahko sicer doživela umetniško bolj osmišljeno izvedbo, kot smo ji bili priče, a ne na račun orkestra in odličnih solistov, temveč bolj v smislu dirigentskega vodenja. Od dirigenta Philippa von Stainaeckerja bi si tako morda lahko želeli malo več osebne note in slogovno opredeljene vsebine. Vseeno si bomo zapomnili lep večer in zadovoljno občinstvo v razprodani Gallusova dvorani.

Aprila je **Simfonični orkester Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani** pripravil tradicionalen letni koncert, tokrat pod vodstvom izr. prof. Simona Dvoršaka. Uvodna skladba, *Contrasting* perspectives, novo delo Luke Rovisa, hrvaškega skladatelja, ki je študij kompozicije zaključil pri prof. Urošu Rojku, ni pustila trajnejšega vtisa. Nasprotno pa je solistka večera, ukrajinska violinistka Hanna Kryvtsova, študentka v razredu prof. Vasilija Melnikova, v izvedbi zahtevnega Sibeliusovega *Koncerta za violino* pokazala tehnično in muzikalno podkovanost ter suvereno odrsko prezenco.

Drugi del koncerta, ko je bil orkester ponovno v prvi vlogi, se je izkazal za vrhunec večera. Orkester se je predstavil s *Simfonijo št. 7* Ralpha Vaughana Williamsa z opisnim naslovim *Sinfonia Antartica*. Izjemno zanimivo in obsežno delo pretežno programske narave portretira neuspelo odpravo Roberta Falcona Scotta na Antarktiko leta 1912. Skladba je bila izvedena v Sloveniji prvič, njen izbor pa je zagotovo prepričal, saj je študente ne samo združila v impozanten izvajalski aparat (velik simfonični orkester z razširjeno zasedbo skupaj z orglami (Uroš Pele), mešani in dekliški zbor s solistko sopranistko Katarino Zorec), temveč jih je spojila tudi v enotnem ustvarjalnem duhu. Slišali smo impresivno izvedbo na visoki izvajalski in umetniški ravni.

Tradicionalni **božični koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenija** je bil tudi tokrat izveden dvakrat, pri čemer je bil popoldanski koncert pravzaprav razprodan, pri večernem pa smo našteli več kot devetsto obiskovalcev. Simfonični orkester in Big band RTV Slovenija je tokrat vodil priznani avstrijski jazzovski saksofonist in dirigent Sigi Feigl, inštrumentalnemu sestavu pa so se pridružile pevke Vernika Strnad, Ana Bezjak in Jadranka Juras. V dobro uro in pol trajajočem koncertu se je zvrstilo nekaj najbolj priljubljenih božičnih melodij in napevov, pa tudi nekaj znanih jazzovskih skladb. Celoten večer je bil sicer, pričakovano, pretežno jazzovsko obarvan, tako zaradi repertoarja kot pravzaprav predvsem zaradi priredb, ki so bolj kot revijski orkester pravzaprav uporabili zasedbo big banda. Kot vokalno najboljšo bi lahko objektivno

izpostavili Veroniko Strnad, morda tudi zaradi leg prirejenih skladb, ki jih je odpela, ki so morda bolj ustrezale njenemu glasu kot priredbe skladb na programu Jurasove in Bezjakove. Kot nesrečen faux pás sta se na koncertnem listu, pravzaprav le letaku, ki ga žal nismo pravočasno prejeli v preverbo, pojavila tudi dodatka k programu, kar je povzročilo tudi zmedo pri hostesni službi. Kot večjo težavo pa ocenjujemo napako v konceptu povezovanja koncerta; Simfoniki so vodenje koncerta zaupali kar dirigentu, ki je povezoval v angleškem jeziku, kar seveda ni dopustno. S tem načrtom nismo bili seznanjeni, zato bo treba v prihodnje še posebej paziti, da se tovrstne napake ne bodo ponovile. Ne glede na omenjeno smo bili priče lepemu jazzovsko-božično obarvanemu večeru z zadovoljnim občinstvom.

1.2 Glasbeno-scenska dela

Noviteta dveh priznanih slovenskih ustvarjalcev, libretista Milana Dekleve in skladatelja Petra Kopača, komorna opera **Heloiza (in Abelard)**, osvetljuje življenje srednjeveškega francoskega sholastičnega filozofa Petra Abelarda ter v ospredje postavlja zgodbo o strastni in tragični ljubezenski zvezi ter intenzivni filozofski izmenjavi z Abelardovo briljantno študentko in življenjsko sopotnico Héloise d'Argenteuil, ki jo oživijo štirje pevci in Komorni ansambel Slovenskega komornega glasbenega gledališča.

Kopačeva glasba se zdi repetitivna, minimalistična v svojem izrazu, morda celo ne označuje (dovolj) posameznih opernih likov, a pravzaprav ravno zato v zanimivi inštrumentaciji predstavlja odlično osnovo in podporo za interpretacijo libreta, ki prevzame primat v tem novem glasbeno-scenskem delu. Vokalno in spominsko resnično izjemno zahtevno nalogo oživitve Heloize (Katja Konvalinka, sopran), Abelarda (Edvard Strah, tenor), sv. Bernarda (Darko Vidic, bariton) in Petra Častitljivega (Janko Volčanšek, basbariton) so pevci opravili vrhunsko. V glasbenem smislu dodatno izpostavimo tudi dirigentko Jeleno Susnick, ki sicer redno sodeluje s Slovenskim glasbenim gledališčem. Glasbi in libretu je smiselno vizualno podobo dodala minimalistična scenografija Jara Ješeta in kostumografija Anjane Pavlič ter v svoji statičnosti na sporočilnost libreta osredotočena režija Eve Hribernik. Gre za zahtevno in kompleksno novo delo, ki pronicljivo naslavlja etiko, moško nečimrnost, vprašanja moralnega oziroma nemoralnega, položaj ženske, osebne moči in družbene nemoči ženske.

Hrestač in jaz

Alexandra Dariescu je vrhunska pianistka z bogato uspešno potjo, ki kot solistka redno nastopa s prestižnimi orkestrskimi sestavi po vsem svetu. Leta 2017 je prevzela svet s svojo produkcijo klavirskega recitala *Hrestač in jaz (»The Nutcracker and I«*), izvirno revolucionarno multimedijsko predstavo za solo klavir s plesom in digitalno animacijo, ki je požela mednarodno priznanje ter v tisočih pritegnila mlado občinstvo v koncertne dvorane po vsej Evropi, Avstraliji, na Kitajskem, v Emiratih in ZDA; umetnica tako uresničuje svojo vizijo gradnje mostov v smislu večje dostopnosti klasične glasbe širši javnosti. To ji je gotovo uspelo. V slabo uro trajajoči predstavi, v kateri pianistka in balerina v interakciji z digitalnimi animacijami, projiciranimi na prosojno gledališko tančico, ustvarjata čarobni svet Mišjega kralja, gre pravzaprav za tehten klavirski recital; priredbe posameznih točk za klavir iz baleta *Hrestač* P. I. Čajkovskega (mdr. so v predstavo vključene priredbe M. Pletneva, G. Sutherlanda in P. Graingerja) zahtevajo vrhunsko tehnično podkovanost in izjemno muzikalnost. Zbranost publike, med katero so prevladovali otroci (štiri polno prodane predstave v Linhartovi dvorani!), je bila navdušujoča, kar bi si brez animacij in živega plesa le s težavo lahko predstavljali. Poroka klasične glasbe, plesa, animacije in tehnologije se je tako izkazala za izredno uspešen način podajanja klavirskega recitala mlajši publiki tudi pri nas, Alexandra Dariescu pa je s svojo virtuoznostjo in prefinjeno senzibilnostjo

kot pianistka navdušila tudi starejše občinstvo, ki jo morda prvenstveno zanima prav pianistični del te predstave.

Produkcija je bila tudi primer zglednega »medresorskega sodelovanja« s kulturnovzgojnim in humanističnim programom, saj je bila prva predstava prodajana (tudi) v okviru abonmajev *Moj prvi abonma* in *abonma Ivan*, predstava v ponedeljek, 16. decembra, dopoldan pa je bila namenjena šolskim skupinam.

Pianistka in avtorica: Alexandra Dariescu; režija: Nick Hillel; umetniško vodenje in režija animacije: Adam Smith; koreografinja: Jenna Lee, balerina: Imogen-Lily Ash, oblikovanje animacij: Yeast Culture.

1.3 Vokalna glasba

6. marca smo v soorganizaciji s sopranistko Thereso Plut v Klubu CD izvedli 5. tekmovanje novega slovenskega samospeva **spev*SLAM* 2024**. Na dogodku, ki je pravzaprav tekmovanje z denarnimi nagradami, na katerem glasuje občinstvo, se z novimi, premierno izvedenimi samospevi v slovenskem jeziku, ki ne presegajo pet minut, predstavijo ekipe – skladatelj / pevec / pianist. Inovativen pristop k spodbujanju kreativnosti na področju samospeva se je ponovno izkazal kot odlična platforma ne samo za glasbeno ustvarjanje, temveč tudi za druženje in nova prijateljstva mladih skladateljev, vokalistov in pianistov, ter za izmenjavo stilnih izhodišč in nabiranje izkušenj; sodobna glasba pa s tem pridobiva novo občinstvo. Tokrat se je predstavilo 8 ekip z 8 novimi samospevi. Zmaga in glavna nagrada sta pripadli ekipi Martin Vasle / Žiga Čopi / Neža Tovšak.

Ob 300-letnici prve izvedbe v Leipzigu 7. aprila leta 1724 smo z Glasbeno matico Ljubljana pripravili izvedbo **Pasijona po Janezu, BWV 245, Johanna Sebastiana Bacha**. Svetopisemsko poročilo o Kristusovem mučeništvu in smrti, ki je skozi stoletja doživelo številne uprizoritve različnih zvrsti umetnosti, je v Bachovi veličastni partituri našlo mesto med najpomembnejšimi deli zahodne glasbene kulturne dediščine. Tokratna izvedba pod umetniškim vodstvom dirigenta **Sebastjana Vrhovnika** z izjemnimi slovenskimi solisti (**Mojca Bitenc Križaj**, sopran, **Barbara Kozelj**, mezzosopran, **Aco Biščević**, tenor, **David Jagodic**, tenor, **Domen Križaj**, bariton, **Marcos Fink**, basbariton), vrhunsko pripravljenim **Mešanim pevskim zborom** in **Baročnim orkestrom Glasbene matice Ljubljana**, ustvarjenim za to priložnost prvič, ki je združil izvrstne slovenske glasbenike, specialiste t. i. historične izvajalske prakse, ki delujejo doma in v tujini, z izkušenimi tujimi glasbeniki, člani svetovno znanih ansamblov za baročno glasbo, bi zagotovo lahko primerjali z izvedbami najimenitnejših mednarodno uveljavljenih centrov baročne glasbe po svetu. V razprodani Gallusovi dvorani smo bili priče poglobljeno premišljeni interpretaciji tega monumentalnega dela, med katerimi še posebej izpostavljamo doživeto naracijo Evangelista (Aco Bišćević) in reflektivno občuteno izpoved Jezusa (Domen Križaj). Zbor so odlikovali čista intonacija, homogenost, sonornost in dinamični razpon, ki je izrazito dosegel vrhunec v izvedbi Gallusovega moteta *Ecce, quomodo moritur iustus*. Dirigent Vrhovnik ga je umestil v trenutek Kristusove smrti. Koncert je v vseh pogledih predstavljal tako umetniški kot tudi organizacijski uspeh in edinstven podvig, ki zagotovo presega običajne okvire ljubiteljske dejavnosti, v okviru katere sicer zbor Glasbene matice Ljubljana deluje.

Letošnji letni koncert **APZ Tone Tomšič Univerze v Ljubljani** z naslovom *Kontrasti strasti* je posegel po tradiciji različnih narodov, ki jo sodobni skladatelji venomer preoblačijo v aktualne zborovske preobleke. Program je, pohvalno, obsegal tudi dve noviteti, pravzaprav naročili zbora, in sicer skladbo *Čez vsa kervica, pride pravica*, v kateri je avtorica Katarina Pustinek

Rakar združila protestantske napeve s slovenskimi ljudskimi motivi, in skladbo *Razcep* Tineta Beca, pri kateri je skladatelj ljudsko izročilo švedske spojil s srčnim Balkanom. Celoten spored koncerta in sosledje skladb sta bila premišljeno in rahločutno izbrana tako, da je celoten večer občinstvu v polni dvorani Marjana Kozine v Slovenski filharmoniji omogočil pravcato veččutno popotovanje od naših krajev, čez Balkan, Skandinavijo, Japonsko, Irsko, ZDA in Južno Ameriko vse tja do Afrike. Mladi pevci so s svojo umetniško vodjo **Rahelo Durič Barić** program naštudirali nadvse natančno; intonacija, glasovna uravnoteženost, dinamika in nadvse doživeta stilna dovršenost so preprosto navdušile. Prav tako dejstvo, da je zbor ves program izvajal na pamet. Še več kot to, koncept koncerta se ni ustavil zgolj pri vokalu – ves spored je opremil tudi plesni gib, ki ga je ustvarila priznana nizozemska koreografinja Panda van Proosdij. Tu ni šlo le za kakšen omejen gib pri posameznih skladbah, temveč za skoraj uro in pol umetelno koreografiranega programa! Resnično navdušujoč koncertno-plesni večer, ki je ponovno dokazal, da je raven ljubiteljskega petja pri nas na zavidljivi ravni.

Že tretje leto zapored smo za zaključek leta v sodelovanju s SNG Maribor pripravili **Gala koncert opernih arij**. Nastopila sta letošnja nagrajenka Prešernovega sklada, mezzosopranistka **Nuška Drašček**, in pa turški tenorist **Deniz Leone**, ki je vskočil namesto napovedanega, a zaradi bolezni odpovedanega Edgarda Roche. Draščkova je še enkrat dokazala svojo navdušujočo vsestranskost z vrhunsko tehnično podkovanostjo (izjemne kolorature) in slogovno prilagodljivostjo v vokalno zahtevnem sporedu, tenorist Leone pa je navdušil z odrsko prezenco, močnimi višinami in iskrivim koketiranjem z občinstvom. Na trenutke je sicer pešal v intonaciji, a celotnega vtisa to ni pokvarilo; enako, tudi pretirano ne, morda jakostno premočan **Orkester SNG Maribor**, ki ga je prepričljivo suvereno vodil **Simon Krečič**.

1.4 Komorna glasba

<u>Srebrni abonma</u>

Tako kot lani (recital sira Andrása Schiffa) si bomo prvi koncert komornega cikla v letu 2024 ponovno zapomnili kot klavirski recital presežkov. Virtuoz svetovnega slovesa **Jefim Bronfman** je eden najbolj priznanih in občudovanih pianistov našega časa. Svoj sloves je v recitalu s preverjenim romantičnim repertoarjem 19. stoletja z deli Schuberta, Schumanna in Chopina več kot upravičil. Bronfman je resnično velik umetnik, globoko in pošteno predan glasbi, kar dokazuje tudi s svojo preprostostjo v odrski maniri, brez kakršnegakoli zunanjega blišča, ki je dandanes veliko preveč prisoten v svetu umetnosti. Že ob prvih taktih recitala pa vse do treh dodatkov je pianist navduševal z žametnim tonom, ekspresivnostjo in zavezanostjo partituri. »*Zdi se, da pianistu ni blizu sladkobnost izvedb romantičnih del, h katerim pristopa brez odvečnega balasta, s tehnično neoporečnostjo in jasno glasbeno pripovednostjo. Prostor za njegovo dionizično virtuoznost se je zares razprl ob dveh dodatkih. Chopinovi revolucionarni Etudi in Preludiju Rahmaninova. V odzivu na stoječe ovacije pa je recital sklenil s ponotranjenostjo Schumannove Arabeske. Bronfman se je izkazal kot pianist z brezkompromisnostjo idej, s katerimi razkriva lastno glasbeno osebnost brez tako opevanih polikanih korektnosti današnjega časa.*« (Maruša Frelih, Radio Slovenija 1, Radijski dnevnik, 14. 1. 2024)

Na predzadnjem koncertu Srebrnega abonmaja za sezono 2023/24 je nastopil organist **Martin Sturm**. Najmlajši profesor na Visoki šoli za glasbo Franca Liszta v Weimarju je na svojem nastopu navdušil predvsem z genialnimi improvizacijami, kar ne preseneča, saj slovi kot eden izmed umetniško najprepričljivejših improvizatorjev orglavcev v Nemčiji. Njegove interpretacije orgelskega repertoarja pa so izrazito progresivne. Nekako v smislu sodobne kontekstualizacije

smo slišali reinterpretacije del baročnih skladatelje J. C. Kerlla in M. Rossija; enako, dve monumentalni Regerjevi skladbi *Simfonična fantazija in fuga op. 57, »Inferno«* in *Koralna fantazija »Zbudite se, kliče nas glas« op. 52/2*, sta zahtevali zbrano poslušanje. Virtuoznosti in umetniškega naboja Sturmu preprosto ne zmanjka. Predvsem pa je očaral s kombinacijo inovativne orgelske registracije in izvedbene prepričljivosti. »Takšnih barv, takšnih orgel še nismo slišali,« je bil pogost komentar polnoštevilnega avditorija (razprodan prvi balkon Gallusove dvorane, kar je za orgelski recital izjemen dosežek). Za konec je Sturm pripravil posebno presenečenje – med odmorom koncerta je med poslušalci zbral predloge glasbenih tem, od katerih je izbral štiri in na osnovi teh tem improviziral svoj, sicer napovedani, »*Simfonični epilog*«. Resnično briljantna in osupljiva glasbena sposobnost.

Srebrni abonma za sezono 2023/24 smo sklenili s poklonom francoskemu skladatelju Gabrielu Fauréju, čigar 100. obletnico smrti smo obhajali prav v letu 2024. Nastopila sta prekaljena komornaglasbena partnerja: slavni predstavnik francoske klavirske šole, pianist **Éric Le Sage**, ter prvi koncertni mojster Berlinskih filharmonikov in mednarodni solist, violinist **Daishin Kashimoto**. Dolgoletno sodelovanje teh dveh izjemnih umetnikov se je izrazilo v sijajni simbiozi glasbenega diha, skupnega fraziranja in iskrene zavezanosti glasbi kot mediju posredovanja najbolj intimnih občutenj. Klavir in violina sta se preprosto zlila v eno, pri čemer ne eden ne drugi glasbenik nista prevzemala vodstva, temveč sta se dopolnila v čudoviti barvni paleti elegantnega podajanja romantične glasbene misli. Mikavno zaokrožen spored Fauréja, Brahmsa in Schuberta v pravzaprav popolni interpretaciji umetnikov, ki sta tudi s svojo vabljivo odrsko prezenco poslušalce v dvorani poenotila v skupni ljubezni do glasbe, se je izkazal za nadvse čudovit zaključek sezone komornega cikla, ki ga bo v prihodnosti težko preseči.

Jesenski del mednarodnega komornega cikla je odprl koncert **Godalnega kvarteta Simfoničnega orkestra Bavarskega radia** (Korbinian Altenberger, violina; Lorenz Chen, violina; Emiko Yuasa, viola; Jaka Stadler, violončelo) in ameriške sopranistke slovenskih korenin, **Emily Pogorelc**. Emily, ki je v Cankarjevem domu na gala koncertu opernih arij že nastopila decembra l. 2022, se je tokrat predstavila v drugačni vlogi; zdi se, da so ji intimne in globoko občutene pesmi Mahlerja in Schuberta, enako kot briljantne operne vloge, preprosto pisane na kožo. Sopranistko odlikujejo žametni glas občudovanja vrednega razpona, čista artikulacija, brezhibna intonacija, presunljiva izraznost in izjemna odrska prezenca. V marsičem od naštetega se najde tudi Godalni kvartet Simfoničnega orkestra Bavarskega radia, katerega član je tudi naš violončelist Jaka Stadler. Mojstrstvo glasbenikov tega prestižnega orkestra je resnično občudovanja vredno – vsak izmed štirih glasbenikov se ponaša s tehnično in muzikalno brezhibnostjo na mednarodni solistični ravni. Koncert, kot smo mu bili priče tokrat, iskreno navduši in tudi komur komorna glasba ni najbližje, lahko obudi novo ljubezen do te zvrsti. *»Koncert je višek dosegel v drugem delu s Schubertovim Godalnim kvartetom Smrt in deklica. Strašljivo intenzivna izvedba godalnega kvarteta Simfoničnega orkestra Bavarskega radia je bila brezkompromisna. Komorna igra glasbenikov, ki so se zlili v eno telo, pa s svojo predanostjo in ognjevitostjo pogosto osupljiva. Za sklepno točko Schubertove pesmi Mignon na Goethejeva besedila pa se je glasbenikom na odru ponovno pridružila Emily Pogorelc. Občinstvo je bilo navdušeno. Dodatek ni umanjkal. Umetniki so torej upravičili pričakovanja, saj celovitost izvedbe prvega koncerta Srebrnega abonmaja namreč niti za trenutek ni bila dvomljiva.« (Tina Ogrin, Radio Slovenija 1, Dogodki in odmevi, 29. 9. 2024)*

Oktobra sta se v Srebrnem abonmaju predstavila dediča velike madžarske glasbene šole, violončelist **István Várdai** in pianist **Zoltán Fejérvári**. Glasbenika skupaj igrata že deset let, kar se zagotovo pozna, saj je bila uigranost umetnikov tako v smislu fraziranja kot tudi tonskega

oblikovanja izjemno navdušujoča. Čeprav je pianist vrhunski umetnik z bogato mednarodno kariero, pa si ne moremo zatiskati oči – violončelist István Várdai je bil zagotovo prvi razlog za obisk tega koncerta; Várdai je trenutno nedvomno eden od peščice najboljših violončelistov na svetu. Zdelo se je, kot da je inštrument del glasbenikovega telesa, s katerim poje, in ne igra nanj – njegov violončelo (Stradivarijev »Ex du Pre-Harrell iz. 1673) je le medij, s katerim izraža svojo rahločutno glasbeno misel, ki se je še posebej izrazila v introvertirano zastavljenem koncertnem sporedu. Spogledovanje violončela in klavirja v bogatih fraznih linijah obeh Brahmsovih sonat je tako zaživelo ne zgolj v luči dih jemajoče brezhibnega podajanja glasbene tvarine, temveč v smislu podajanja najintimnejših čustev in refleksije. Skladbi Z. Kodálya (*Sonatina*) in L. Janáčka (*Pohadka*), ki ju označujeta značilna glasbeno-nacionalna idioma obeh skladateljev, sta odlično dopolnili senzibilnost v sebe zazrtega, intimnega koncertnega sporeda, ki ga je v enaki maniri zaključil tudi dodatek, Schumannov *Abendlied, op. 85*.

Za posebej zanimivo izkušnjo se je v prvem delu večera izkazala izvedba Brahmsove *Sonate v D-duru, op. 78* – skladba je namreč skladateljeva priredba lastne *Sonate za violino in klavir št. 1 v G-duru, op. 78*, ki smo jo slišali maja v izvedbi Daishina Kashimota in Érica Le Saga. Koncert smo pripravili v sodelovanju s Cellofest Ljubljana in Lisztovim inštitutom Ljubljana.

V zadnjem Srebrnem abonmaju v koledarskem letu 2024 sta se predstavila brata **Arthur i**n **Lucas Jussen**. Eden najbolj iskanih klavirskih duov našega časa, ki nastopa na najprestižnejših odrih in koncertira z najimenitnejšimi orkestri na svetu, je upravičil visoka pričakovanja, ki smo jih gojili ob njunem prvem nastopu v Sloveniji, in jih celo presegel. Oba umetnika sta, vsak zase, vrhunska, prvovrstna pianista, umetnika, ki s svojo briljantno tehniko in emotivnostjo odkrivata nove izrazne možnosti pianizma. A omenjeno je le minoren del doživetja, ki ga brata kot duo omogočata poslušalcem. Na trenutke se je njuno igranje zdelo nadrealistično povezano; simbiotično ter tako tesno prepleteno v glasbeni misli in skupnem dihu, da smo pravzaprav lahko kaj hitro pozabili, da na odru nastopata dva glasbenika, dve čudovito lepi glasbeni duši, a združeni v eno. Naravnost fenomenalen glasbeni večer z eklektičnim koncertnim sporedom, čigar izvedba je dokazala tudi izjemno interpretacijsko širino in navdušujočo odrsko prezenco obeh pianistov. Mozart, Schumann, Debussy in Rahmaninov so vsak zase izzveneli v slogu, ki je nezamenljivo lasten vsakemu skladatelju. Kot posebno učinkovita pa se je pokazala skladba *Bunte Blätter* za dva klavirja Jörga Widmanna; nemškemu skladatelju, sicer enemu najbolj izvajanih živečih skladateljev na svetu, je s svojo domiselnostjo, igrivostjo, hudomušnostjo ter prehajanjem med tradicionalnim tonalnim izročilom in drznimi sodobnimi intervencijami uspelo popolnoma navdušiti. Tako je že ob koncu prvega dela koncerta občinstvo pianista nagradilo z izjemnim aplavzom, čemur je v drugem delu sledilo še dvojno stoječe navdušenje. Nedvomno zasluženo; brata Jussen sta očarala v vseh pogledih!

<u>Drugi komorni koncerti</u>

Mladi mladim

Komorni cikel, namenjen predstavitvam izstopajočih mladih glasbenikov, že vrsto let pripravljamo v partnerstvu z Glasbeno mladino ljubljansko. Nastopajoče zbiramo na podlagi letnega razpisa. Serija koncertov v okviru cikla Mladi mladim je izvedla vse načrtovane koncerte.

Na januarskem koncertu sta se predstavila lavreata številnih domačih in mednarodnih tekmovanj, harfist **Adrian Ignjatović** in violinistka **Ajda Gutnik** (ob klavirju Andrej Goričar). Zanimiv spored je pritegnil okroglo število poslušalcev, ob harfistu pa je pri izvedbi skladbe *Srebrna pesem za rog in harfo* Črta Sojarja Voglarja nastopil še gost, hornist Jakob Skerbiš.

Na letošnjem drugem koncertu v ciklu Mladi mladim je v prvem delu nastopil **Kvartet saksofonov NOVUS** (Maksim Gal Šehić, sopranski saksofon; Nejc Zavratnik, tenorski saksofon; Vid Verdinek, altovski saksofon; Anže Klančar Jurjavčič, baritonski saksofon). Urejeno uigrana zasedba dijakov četrtega letnika Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, ravno v pripravi na 53. državno tekmovanje Temsig, je izvedla tehnično zahteven program (A. Glazunov, M. Lazar, A. Desenclos). V drugem delu je ob spremljavi pianistke Aleksandre Pavlovič nastopila violončelistka **Sara Čano**. Izjemno plodna vsestranska mlada ustvarjalka je prepričljivi izvedbi *Beethovnove Sonate v A-duru št. 3* dodala še izvedbo svojega lastnega dela z naslovom *Laylat fi Duat (Noč v Duatu)*.

Na koncertu v izrazito mednarodnem duhu sta se nam marca predstavili klarinetistka **Lara Korenjak**, ki študira v Nürnbergu, in violinistka **Stefanija Udicki** iz Srbije, ki študij nadaljuje na Akademiji za glasbo UL. Korenjakovi se je ob klavirju pridružila Beograjčanka Jovana Nikolov, ki trenutno službuje v Bambergu, ob violinistki Udicki pa je nastopila Beata Ilona Barcza, pianistka iz Madžarske, sicer zaposlena kot korepetitorka violine na AG v Ljubljani. Koncertni spored je obsegal železni repertoar obeh inštrumentov: Krek in Weber za klarinet ter Bravničar in Franck za violino.

Na zadnjem koncertu cikla Mladi mladim v sezoni 2023/24 sta se maja predstavila violončelist **Leonard Razboršek** in saksofonist **Lan Meden**. Osemnajstletni violončelist, zmagovalec številnih tekmovanj, je v izredno razgibanem koncertnem sporedu pokazal presenetljivo zrelost in virtuoznost. V drugem delu koncerta pa je podiplomski študent na Akademiji za glasbo UL izvedel zahteven program z baritonskim saksofonom. Kot po navadi smo lahko slišali dela slovenskih skladateljev, Matije Krečiča in Pavla Merkuja.

Novembrski koncert Mladi mladim je bil posebnost tega cikla. Šlo je za orgelski recital zlatih nagrajenk Tekmovanje mladih glasbenikov Republike Slovenije. Na zgledno obiskanem in programsko razgibanem koncertu v Gallusovi dvorani sta se predstavili **Zala Ažbe**, študentka drugega letnika na Akademiji za glasbo v Ljubljani (prof. Renata Bauer), in **Nika Frelih**, študentka magistrskega študija orgel na Univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost na Dunaju (prof. Zita Nauratyill).

Na tradicionalnem pevskem večeru v Slovenski filharmoniji sta se 4. decembra na zadnjem koncertu cikla Mladi mladim v koledarskem letu 2024 predstavili mezzosopranistki **Sara Ognjanovič** in **Ana Potočnik** (ob klavirju Rebeka Dobravec). Mladi pevki sta na dobro obiskanem večeru pripravili bogat koncertni spored s cikli Debussyja, Schumanna in Škerjanca ter deloma Antona Lajovica in Krištofa Strnada.

3. decembra je Glasbena mladina Ljubljanska pripravila osrednjo slovesnost ob **60. obletnici ustanovitve**. Pripravili so izjemen glasbeno-gledališki dogodek, h kateremu je v organizaciji, v sklepnem delu, pristopil tudi Cankarjev dom. Po scenariju Jakoba Barba in režiji Eve Hribernik sta z igro, ki je vključevala poezijo Franceta Prešerna, goste od Magistrata (nagovor podžupana Dejana Crneka, Trobilni kvintet Contrast, pihalni kvintet), mimo Kazine (Godalni kvartet Accademia) do Kluba CD (nagovor predsednika GML, Janeza Rozmana, MeMPZ Veter, Godalni kvartet Accademia) vodila Danaja Koren in Domen Koren. Glasbo za prireditev z naslovom ***Prešerna glasbena mladina Ljubljanska*** je kot naročilo GML napisal Leon Firšt. Med posameznimi prizorišči sta goste vodili tolkalki Petra Vidmar in Katarina Kukovič.

V aprilu smo v sodelovanju z im.puls Art organizirali koncert **klavirskega tria** v sestavi **Janez Podlesek, Karmen Pečar Koritnik** in **Aleksandar Serdar**. Trio, ki je začel delovati med

pandemijo, je zasedba treh izjemnih in v slovenskem prostoru prepoznavnih glasbenikov, ki se med seboj odlično dopolnjujejo. To so dokazali tudi na koncertu v Dvorani Marjana Kozine v Slovenski filharmoniji, kjer smo bili priče ugledni uigranosti in prefinjenost izvedbe, ki se je zelo očitno udejanjila skozi poglobljeno raziskovanje partiture treh tehtnih delih koncertnega sporeda. Če bi lahko v Beethovnovem *Triu št. 7, op. 97*, ki je izjemno široko zastavljeno komorno delo skorajda že simfoničnih razsežnosti, lahko opazili malenkostno razhajanje v posameznih delih, v smislu zvočnega balansa med glasbeniki, so se glasbeniki v drugem delu koncerta (Brahmsov *Trio št. 1, op. 8,* in Škerjančev *Maestoso lugubre*) resnično zlili v eno ustvarjalno telo, ki je oblikovalo, fraziralo in dihalo skupaj. Izjemna muzikalnost ter resnično bogat in zaokrožen komorno-glasbeni večer!

Konec maja smo v sodelovanju z Akademijo za glasbo UL smo predstavili **Orgelski koncert študentov Akademije za glasbo UL**, tokrat z **Oddelka za sakralno glasbo**, katerega mentor je **prof. dr. Mario Perestegi**. V dobro obiskanem in repertoarno izjemno raznovrstnem ter ravno tako, kot je obsežen razred prof. Perestegija, tudi obsežnem orgelskem večeru, so se predstavili Lara Šimičić, Gorazd Poltrini, Antonio Vogrinc, Severin Živic, Matic Podobnik, Matija Korčanin, Ivana Kopecki, Jan Triler in Eva Grebenc Slanič.

1.5 Sodobna glasba

V sodelovanju **z Akademijo za glasbo** (Studio za sodobno glasbo, vodji projekta prof. Luka Juhart in izr. prof. Simon Klavžar), **Zavodom Sploh** in **Zavodom Vitkar**, smo 3. februarja pripravili enega najodmevnejših projektov sodobne glasbe v zadnjem času. V vzorčnem primeru plodnega koproducentskega sodelovanja so v prvi izvedbi kultne skladbe ***Glasba za 18 glasbenikov*** Steva Reicha v Sloveniji nastopili študentje ljubljanske Akademije za glasbo, Visoke šole za glasbo in gledališče München in Umetniške univerze v Gradcu. Koncert je bil hkrati del cikla Zvokotok in projekta *2. dnevi sodobne glasbe* Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani. V razprodani Linhartovi dvorani smo ob izvedbi izjemno zahtevne in kompleksne partiture, ki predstavlja enega od mejnikov glasbe 20. stoletja ter verjetno najbolj priljubljeno in najbolj znano delo Steva Reicha, pionirja minimalistične glasbe, doživeli združen naboj talenta in umetniškega zanosa mladih glasbenikov. Enajst delov skladbe, vseh temelječih na lastnem akordu, ob genialno zastavljeni orkestraciji, je ustvarilo nadčutni svet, pri katerem je vsak posameznik, odvisno od glasbenega predznanja, lahko bodisi občudoval kompleksnost niansiranja ponavljajočih se ritmično-melodičnih vzorcev ali pa se preprosto osredotočil na svojo lastno, intimno sinestetično izkušnjo, pri čemer je zagotovo pomembno vlogo odigrala premišljena koreografija Branka Potočana, ki je s svojo plesno skupino Fourklor z decentnimi posegi giba v prostor izdatno podkrepil izraznost Reichovega dela. Projekt lahko označimo za izjemen uspeh tako v umetniškem kot tudi v organizacijskem smislu in upamo na prihodnje, podobne zgodbe.

.abeceda [ansambel za novo glasbo], zasedba mladih profesionalnih glasbenikov, ki se posveča izvajanju sodobne glasbe, je v dvorani Duše Počkaj v maju pripravila peto izvedbo koncertnega dogodka RECITAL. Člani ansambla, saksofonistka Brina Kren, akordeonist Nejc Grm in violinist Oskar Longyka, so nastopili kot solisti in kuratorji koncertnega programa za svoje inštrumente – solo.

Na septembrski, šesti izdaji Recitala so člani ansambla, flavtistka Neža Zupanc, violončelist Urban Megušar in harfistka Urška Rihtaršič predstavili sodobne skladbe za solistične inštrumente – številne med njimi so bila nova dela, ki so bila napisana prav za to priložnost ter so plod intenzivnega sodelovanja med skladatelji in izvajalci.

Oktobrski drugi večer cikla **Zvokotok v CD**, v koprodukciji z Zavodom Sploh, ki ga v letu 2024 kurira akordeonist in skladatelj ter vodja katedre za novo glasbo na Akademiji za glasbo v Ljubljani, Luka Juhart, je bil **posvečen letošnjima jubilantoma, Urošu Rojku** in **Vinku Globokarju**. Na povabilo Luke Juharta je Rojko ustvaril novo delo, *Glasbeni simpozij za šest glasbenikov in igro zvočnih fresk iz lastnih umetniških del v dobi tehnične ponovljivosti*, ki je bilo na tem koncertu krstno izvedeno. Več kot uro trajajoče delo je nekaj posebnega, saj vključuje fragmente prejšnjih avtorjevih del v manipuliranem zvočnem zapisu, glasbenikom na odru pa nalaga odzivanje in reagiranje na zbrano zvočno gradivo.

V drugem delu koncerta smo bili priče izjemnemu performansu; Globokarjevo delo *Par une forêt de symboles (Skozi gozd simbolov) za šest glasbenikov ad libitum* iz leta 1986 je eno izmed avtorjevih najbolj nazornih del, ki segajo bolj v področje glasbeno inštrumentalnega gledališča kot strogo na koncertni oder, kjer se združujejo zvok, gib, igra in uporaba številnih rekvizitov, ki so lahko uporabljeni kot zvočila ali pa zgolj kot gledališki rekvizit. Nastopajoči izvajalci Irena Tomažin, Anja Clift, Špela Mastnak, Uroš Rojko, Matej Šarc in Luka Juhart, vsak izjemen mojster svojega inštrumenta oz. glasu, so v Klubu CD dosegli izjemno angažirano razpoloženje občinstva in z izvedbo preprosto navdušili.

Na prvem od treh letošnjih večerov **Foruma nove glasbe v CD** smo se skupaj s Forumom nove glasbe (Društvo UHO) in Društvom slovenskih skladateljev (koncert je bil hkrati del cikla Koncertni atelje DSS) poklonili letošnjim slavljencem, skladateljem jubilantom: Vinku Globokarju in Lojzetu Lebiču ob 90-letnici ter Urošu Rojku in Boru Turelu ob 70-letnici. Nastopajoči: Sae Lee, klavir; Miha Rogina, saksofon; Simon Klavžar, tolkala; Janez Podlesek, violina, in Eldar Saparayev, violončelo. Dobro obiskan koncert se je izkazal za zgledno koprodukcijsko sodelovanje, enako kot koncert v koprodukciji z Zavodom SPLOH 24. oktobra. Oba koncerta sta bila pravzaprav del niza dogodkov, na katerih slavimo okrogle obletnice naših skladateljev skupaj s Slovensko filharmonijo, Forumom nove glasbe, Zavodom SPLOH, Društvom slovenskih skladateljev, Oddelkom za muzikologijo Filozofske fakultete, Slovensko akademijo znanosti in umetnosti in Slovenskim muzikološkim društvom. Ob tej priložnosti je izšla tudi zloženka z vsemi navedenimi dogodki, ki so poleg koncertov vključevali tudi simpozij in razstavo.

Drugi večer v okviru festivala Forum nove glasbe, ki smo ga gostili v Klubu CD z naslovom *Glasba za godala od Bartóka do danes,* je uvedla izjemno zanimiva in poglobljena predstavitev Sare Zupančič o glasbi Pavla Merkùja. Tudi sam koncertni program je navdušil. Snovalci sporeda so pripravili vznemirljiv in raznovrsten nabor glasbe za godala, ki je nazorno predstavila najrazličnejše glasbene jezike skladateljev, ki jih poznamo (Bartók, Ligeti, Merkù, tudi Kurtág), in tistih, ki smo jih z veseljem spoznali (Farzia Fallah, Michael Pelzel, Enno Poppe). Več kot odlično, z odločno mero tako virtuoznosti kot senzibilnosti, so svoje delo opravili tudi nastopajoči Matjaž Porovne, Deyan Muc, Sam Burstin in Maruša Bogataj.

Tretji večer Festivala je pravzaprav ponudil dvojni koncert; Aform.Duo (Sara Lešnik, glas in koncept, Ivana Tripković, klavir in računalnik) je na spremljevalnem koncertu Festivala predstavil skladbo *The Cold Trip* Bernharda Langa, osrednji del večera, ki ga je uvedel zanimiv predkoncertni pogovor Gregorja Pompeta s skladateljico Bojano Šaljić Podešva, pa je tako kot na drugih koncertih ponudil navdušujoč nabor glasbe, segajoč od enega najdrznejših del Ferruccia Busonija z začetka 20. stoletja (*Druga sonatina za klavir*), klavirske skladbe *Večernice-Chiuzbaia*, letošnjega skladatelja v fokusu, Fabia Niedra, na podlagi prve izvedbe dela Michaela Finnissyja, nastalega na povabilo Fabia Niedra z naslovom *Skladanje skozi slovenske pesmi* do *Kvarteta za flavto, violino, violončelo in klavir* Gabriela Iranyija in

elektroakustične skladbe Bojane Šaljić Podešva. Ekipa Foruma nove glasbe je tudi tokrat k sodelovanju povabila vrhunske glasbenike – Matej Grahek, Anže Plesnik Zupanc, Sae Lee, Miha Haas, Deyan Muc, Urban Megušar.

Festival Forum nove glasbe se je uveljavil kot osrednja platforma za raziskovanje in odkrivanje bogastva sodobne glasbene ustvarjalnosti pri nas, obeta pa tudi mednarodno razpoznavnost, saj je kakovost tako kuratorskega kot tudi izvedbenega dela na resnično vrhunski ravni. Pomembno je, da lahko nekaj dogodkov v okviru Festivala gostimo tudi v Cankarjevem domu.

Druga glasba

2.1 Glasbe sveta

Koncertni cikel Glasbe sveta je v letu 2024 združil dvajseto in enaindvajseto sezono. Program je vseboval tri koncerte cikla Glasbe sveta za sezono 2023/24 in glasbeni večer s koncerti 40. mednarodnega festivala Druga godba.

Mimika Orchestra

Maja Rivić, Marta Kolega, Dunja Bahtijarević, glasovi; Nika Bauman, flavta; Jelena Ilčić, oboa; Marko Lucijan Hraščanec, altovski, sopranski saksofon; Vojkan Jocić, tenorski saksofon; Marko Gudelj, baritonski saksofon; Leo Beslać, sintetizatorji, klaviature, flavta, blok flavta; Zvonimir Bajević, Valdemar Kušan, trobenti; Matija Mlakar, pozavna; Jurica Rukljić, ventil pozavna, tuba, elektronika; Joe Kaplowitz, tuba; Josip Šustić, električna, klasična kitara; Viktor Slamnig, električni bas; Nenad Kovačić; Mario Petrinjak, bobni; Mateo Patekar, oblikovanje zvoka;, elektronika; Mak Murtić, dirigent, skladatelj

Po šestih letih, ko je ob obletnici Radia Študent v Kinu Šiška popolnoma očaral občinstvo, se je Mimika Orchestra vrnil v Ljubljano še na večje prizorišče. Popolnoma zasluženo, saj gre za orkester iz regije z najbolj izvirno glasbeno zamislijo, z združevanjem tradicijske glasbe s prijemi sodobnega jazza in vrhunske orkestracije z lastnimi skladbami ter z glasbeno-scenskim nastopom, ki popelje občinstvo v ekstazo ritma in čustev. Mimika Orchestra sta leta 2010 v Londonu ustanovila skladatelj in večinštrumentalist Mak Murtić ter vokalistka Maja Rivić, nekdanji člani pa so nekateri bolj znani londonski glasbeniki kot Nubya Garcia, Jamie Benzies, Tila Gichigi Lipera in Theon Cross. Postavo orkestra sedaj sestavljajo nekateri najbolj znani jazzovski in drugi glasbeniki iz regije, s svojim glasbenim pristopom pa nas zasedba »popelje na potovanje v izgubljeno dušo Sredozemlja« in v »staroslovanske obrede«. Avtor glasbe Mak Murtić pravi, da je zadnji album *Altur Mur*, izdan leta 2022, »vizija neobstoječega kraja v Sredozemlju, kjer se prepletata kulturna in osebna reinvencija«. Besedilo je napisala Marta Kolega, za katero je bilo delo pri albumu »potovanje po jadranskih otokih, ozračje, vedenje, jezik, način življenja, pogledi na svet«, vpleteni v »zgodbo, ki odmeva v Odiseju«.

18. januarja 2024, Linhartova dvorana

Souad Massi

Souad Massi, glas, kitara; Malik Kerrouche, kitara; Guy Nsangue, bas; Maamoun Dehane, bobni; Mokrane Adlani, violina

Glasbo iz Alžirije smo pri nas spoznavali predvsem ob velikih zvezdnikih, ki so izhajali iz tradicije raï glasbe, kot so Khaled, Cheb Mami ali Rachid Taha. Med damami smo v živo spoznali le tradicionalistko Hasno El Becharia, medtem ko je bila urbana folk tradicija kantavtorjev in kantavtoric prezrta. In če je bil pokojni Idir največje ime med moškimi izvajalci, je Souad Massi med ženskimi.

Massi je začela igrati kitaro že v zgodnjih letih v Alžiru, kjer je odraščala v družini s šestimi otroki. V začetku devetdesetih se je pridružila politično angažirani rock zasedbi Atakor in bila z njo vse do leta 1999, ko se je zaradi anonimnih smrtnih groženj preselila v Pariz. Tam je niso spregledali in že pred izdajo prvega albuma je imela v žepu pogodbo z Island Records. Album Raoui je izšel leta 2001 in z njim je Massi postala veliko odkritje na francoski glasbeni sceni, zanimanje zanjo se je hitro razširilo po vsem svetu. Sledilo jih je še osem in prav zadnji, *Sequana* (2022), jo je

ponovno izstrelil v osrčje mednarodnega glasbenega zanimanja, oktobra letos se bo predstavila tudi v Kölnski filharmoniji. Album je požel hvalospeve pri večini mednarodnih glasbenih revij kot tudi nekaterih dnevnih časopisov (»Izjemna vrnitev v formo« *The Guardian*).

Souad Massi še vedno velja za enega najlepših ženskih glasov Severne Afrike. Njene pesmi, ki jih žene neomajna odločenost, da spregovori za tisto, kar najbolj ceni: svobodo in pravičnost, so prepojene z ljubeznijo, altruizmom in pogumom, s stalno voljo, da izkorenini nestrpnost. Pravijo, da je Tracy Chapman iz Magreba, a lahko bi dodali, da v sebi nosi tudi karizmo Jane Birkin, in če bi bila rojena v Prekmurju, bi zagotovo pravili, da je Souad Massi ženska različica Vlada Kreslina.

15. februarja 2024, Gallusova dvorana

Ann O'Aro

Ann O'Aro, glas, klavir; Bino Waro, tolkala, glas; Teddy Doris, pozavna, glas; Brice Nauroy, elektronika

O otoku Reunion v Indijskem oceanu ponavadi slišimo, ko od tam pridejo novice o odličnih glasbenikih in glasbenicah ter njihovih novih albumih pa tudi ko govorimo o tradicionalni glasbeni zvrsti *maloya*, ki je nastala pod vplivom malgaških in indijskih korenin ter se poje v reunionski kreolščini. Njen najprepoznavnejši glas tega stoletja je oče moderne *maloye* Danyel Waro, ki smo ga doslej edinkrat spoznali pri nas na Drugi godbi leta 2005. Ann O'Aro je med najmlajšimi, a tudi najbolj posebnimi izvajalci te glasbe, tako po inštrumentalni plati kot po besedilih, v katerih odpira tabu teme, vezane predvsem na odraščanje mladih žensk v nasilnih družinah. Rodila se je kot Anne-Gaëlle Hoarau na Reunionu leta 1990. Zaradi incesta in nasilnega očeta (ta je pozneje storil samomor) je po končani šoli za štiri leta zapustila otok ter nekaj časa preživela v Parizu in Quebecu. Ko se je vrnila domov, jo je odkril Philippe Conrath, ustanovitelj festivala Africolor v Parizu ter eden največjih poznavalcev glasb sveta in jazza, ki je že v sedemdesetih delal kot glasbeni novinar pri francoskem dnevniku Libération. Pri svoji založbi Cobalt je izdal tako njen prvenec kot tudi drugi album *Langoz* in z njegovo pomočjo je Ann O'Aro postala priznana mednarodna umetnica.

Ann O'Aro, ki je že v zgodnji mladosti igrala na klavir, orgle in flavto, se v svojem umetniškem izrazu opira na tradicijo reunionske oralne poezije fonkker, značilno tudi za Danyela Waroja. Z njim je večkrat nastopala, v njenem bendu pa igra tudi Danyelov sin Bino. Njena glasba izžareva srhljivo ranljivost in neomajno samozavest. Njena odrska prezenca je kljub mladosti nadvse karizmatična ter ob glasbeni spremljavi tradicionalnih tolkal, pozavne in elektronike tako nenavadno lepa, da ob njenem zvenu obmolknejo tudi najbolj glasne ptice pevke.

26. marca 2024, Klub CD

Dvojni koncert v koprodukciji Zavoda Druga godba je bil del abonmaja Glasbe sveta

Ustad Noor Bakhsh

Ustad Noor Bakhsh, benju; Doshambay, damboora

Ustad Noor Bakhsh iz bližine Pasnija v Beludžistanu je mojster balochi benjuja (citre s tipkami, bendžo), na katere igra že od otroštva. Noor Bakhsh je dobro poznan kot legendaren inštrumentalist po vsej obali Makrana, vendar je širšo pozornost pritegnil šele po svojih najnovejših posnetkih in videih. Benju je bil nekoč japonska otroška igrača, imenovana *taishōkoto*, preden so jo posvojili baloški glasbeniki in iz nje naredili prefinjeno ljudsko glasbilo.

Noor Bakhsh igra na električni benju, zvok pa pridobiva od starega pickupa in majhnega phillipsovega ojačevalca, ki ju je pred dvema desetletjema kupil v Karačiju.

24. maja 2024, Linhartova dvorana

Pankisi Ensemble

Bela Mutoshvili, glas, harmonika; Lana Gunashashvili, glas, pondar (čečenska lutnja); Linda Gunashashvili, glas; Mariami Bagakashvili, glas

Ansambel Pankisi ohranja in razvija manj znane vokalne in inštrumentalne zvrsti čečenske glasbe, ki jih redko slišimo zunaj njihove skupnosti. Sem spadajo epske legende, kot je »Illi«, sufijske verske pesmi in celo ljubezenske pesmi. Zvok skupine je pod vplivom gruzijske glasbe, v katero je ansambel Pankisi tudi globoko vpet. To ni vplivalo le na njihov repertoar, ki poleg čečenskih pesmi vključuje tudi tradicijo različnih regij Gruzije, ampak tudi na njihov splošni slog, zaradi česar je ansambel posebej edinstvena predstavitev skupnih in različnih glasbenih kultur Kavkaza.

24. maja 2024, Linhartova dvorana

40. mednarodni festival Druga godba

Poleg dveh koncertov, ki sta bila del abonmaja Glasbe sveta, smo v koprodukciji z Zavodom Druga godba organizirali še štiri koncerte v Cankarjevem domu. Program je oblikoval programski odbor Druge godbe v sestavi Bogdan Benigar, Chris Eckman, Jo Frost, Nika Vogrič Dežman in Zoran Pistotnik.

Danyèl Waro feat. Interzone

Danyèl Waro, vodilni glas, kayanm; Mickael Talpot, rouler, glas; Bino Waro, sati, piker, glas; Laurent Dalleau, konge, glas; Gilles Lauret, triangel, glas; Lukas Kranzelbinder, bas, koncept; Mario Rom, trobenta; Herbert Pirker, bobni

Legendarni glas maloye, najbolj značilne glasbene zvrsti otoka Reunion v Indijskem oceanu, s svojo umetniško karizmo in neusahljivim virom energije popolnoma prevzame vodilni avstrijski jazzovski trio. Združena osemčlanska zasedba v ekstatični ritmih maloye.

23. maja 2024, Klub CD

Hatis Noit

Hatis Noit, glas, elektronika

Hatis Noit je japonska vokalna izvajalka, ki prihaja iz daljnega Širetoka na Hokaidu, zdaj pa živi v Londonu. Njen glas je navdihnjen z različnimi tradicijami, od Gagakuja – japonske klasične glasbe – ter opernih stilov, bolgarskega in gregorijanskega petja do avantgardnih in pop vokalistov. Krasijo jo osupljiva vokalna tehnika in navdušujoči performansi.

24. maja 2024, Štihova dvorana

Brìghde Chaimbeul

Brìghde Chaimbeul, glas, dude

Brìghde Chaimbeul, okičena z vsemi mogočimi nagradami v Veliki Britaniji, je ena najbolj vznemirljivih mladih glasbenic na Škotskem. Ker je materna govorka galščine, je njen slog

zakoreninjen v njenem avtohtonem jeziku in kulturi, vendar črpa navdih iz različnih tradicij piščalstva, kot so Cape Breton, Irska in vzhodna Evropa. Njen drugi samostojni album *Carry Them with Us* (Glitterbeat) je imel izjemen odziv, odkar je bil predstavljen na razprodani prireditvi *Celtic Connections*. *The Guardian* ga je razglasil za folk album meseca, pri *Roots* in *Songlines* je prejel kritike s 5 zvezdicami, je pa tudi eden izmed albumov leta 2023 po izboru The Quietus.

24. maja 2024, Klub CD

Pod novim programskim vodstvom sta novo sezono abonmaja Glasb sveta 2024/25 uvedla dva koncerta od skupno šestih, ki se bodo do konca zvrstili v letu 2025.

Aziza Brahim

Aziza Brahim, glas, tolkala; Guillem Aguilar, bas kitara; Ignasi Cussó, kitara; Andreu Moreno, bobni, tolkala

Med maroško okupacijo Zahodne Sahare je Aziza Brahim odraščala v begunskih taboriščih in več ur poslušala radio. Svojo zgodbo je skozi glasbo lahko povezala z zgodbami drugih in zazdelo se ji je, da je njeno življenje lažje. Njen novi album *Mawja* zrcali ta občutek. »S skladbami sem želela v poslušalcu obuditi tisti čarobni trenutek, ko prižgeš radio in slišiš skladbo, ki ti je všeč,« je ob izidu povedala pevka. V glasbi se odražajo ritmi tolkal Pirenejskega polotoka, ki jih je slišala med študijem v Barceloni, prežeta je z bluesom, ljudsko glasbo in puščavskim punkom z navdihom skupine Clash. V pesmih je poleg žalosti in nežnih elegij – posvečenih pokojni babici, pomembni pesnici saharske revolucije in kulture –, prisoten tudi močan duh upanja, raziskovanja in pustolovščine.

13. oktobra 2024, Linhartova dvorana

Amadou & Mariam

Amadou Bagayoko, kitara, glas; Mariam Doumbia, glas; Charles-Frederik Avot – Carlito, klaviature, backvokal; Christophe Tribert – Yao, bas, backvokal; Yves Abadi – Yvo, bobni

Umetnika sta pred enajstimi leti slovenskemu občinstvu pričarala prav posebno doživetje – koncert v popolni temi. Tako sta mu predstavila svojo izkušnjo občutenja sveta; oba sta v mladosti namreč oslepela. Besedila skladb glasbenega zakonskega para spodbujajo k razmisleku, glasba pa je hipnotično stičišče tradicije ljudstva Bambara, rocka, bluesa, afrobeata, kubanskih ritmov, rumbe … V eklektičnem slogu se prepletata Mariamin mili glas in Amadoujevo temperamentno igranje kitare; ona zajema iz starodavnega malijskega izročila *jeli*, on iz kitarskih rifov Jimija Hendrixa in Erica Claptona ter skupin Pink Floyd in Led Zeppelin. Nominiranca za grammyja (album *Welcome To Mali*) sta v zadnjem desetletju izdala več albumov in singlov, ki so postali uspešnice ter ju ustoličili kot še večji zvezdi afriške celine.

21. septembra 2024, Gallusova dvorana

2.2 Jazz in druge glasbene zvrsti

Program sestavljajo Cankarjevi torki, 65. Jazz festival Ljubljana, koncert John Zorn New Masada Quartet (prestavljen z 2023), koncert dua Gorišek-Lazar, dva koncerta Big Banda RTV Slovenija s pevkama Carmen Bradford in Nino Strnad, koncertni večer Festivala Sonica. V okviru Cankarjevih torkov je potekal tokrat izjemoma dvodnevni 10. festival Zvončki in trobentice, ki je mednarodnim agentom, promotorjem in managerjem zveze EJN ponudil skupaj osem

koncertov. Prvič pa smo pod novim programskim vodstvom v okviru Cankarjevih torkov oktobra izvedli tudi festival etno glasbe Godibodi, v koprodukciji z Zavodom Godibodi, ki je v dveh večerih ponudil štiri koncerte. Cankarjev dom je sodeloval tudi pri predstavitvi slovenskega jazza Jazz & Beyond v klubu Opus v Budimpešti, kjer se je predstavila zasedba Zhlehtet.

Program Cankarjevih torkov

V dveh sezonskih ciklih (od januarja do aprila in od oktobra do novembra) smo izvedli skupno 19 glasbenih večerov z 32 koncerti. Prvi del Cankarjevih torkov je kuriral še Bogdan Benigar, jesensko polovico pa že nova programska vodja Tina Lešničar.

V Klubu CD Cankarjevi torki s programsko svežino in nenehnim dogajanjem zapolnjujejo in nadgrajujejo glasbeno ponudbo v Ljubljani ter predstavljajo jedro programa druge glasbe. Konceptualno program koncertov tega glasbenega sklopa temelji na naslednjih načelih:

- kontinuirano predstavljanje jazzovske umetnosti, ki razvija svobodni duh in oblikuje kritično glasbeno misel;
- dopolnjevanje in posodabljanje programskih vsebin ljubljanskega Jazz festivala ter s tem oblikovanje jazzovske kakovosti v prostoru, ki naj bi dopolnila ali razširila programske zagate, povezane z Jazz festivalom kot enkratnim dogodkom;
- skrb za širino jazzovske ponudbe Cankarjevega doma; z uvrščanjem koncertov drugih glasbenih zvrsti želimo povečati splošno kulturno ali glasbeno zavest v domačem kulturnem okolju;
- spodbujanje ustvarjalnosti, povezane z jazzom in drugo sodobno glasbo;
- predstavitev mlajše generacije slovenskih jazzovskih izvajalcev v sklopu dvodnevnega showcase (preglednega) festivala Zvončki in trobentice; vključitev programa EJN AEP (Artist Exchange Platform) v dvodnevni jazz showcase Zvončki in trobentice (novost v letu 2024);
- mednarodno sodelovanje z BMC in klubom Opus v Budimpešti.

Damir Imamović

Damir Imamović, glas, tambur, tar; Ivana Đurić, violina; Ivan Mihajlović, akustični bas; Nenad Kovačić, tolkala

Damir Imamović se je vrnil v Ljubljano prav na prizorišče, kjer je leta 2011 zaključil festival Druga godba z nepozabnim solo nastopom. In če pri nas spremljamo njegovo strmo vzpenjajočo se uspešno pot, je bilo že od samega začetka zunaj držav nekdanje Jugoslavije drugače. Pravzaprav sta največ zanimanja poželi njegovi zadnji izdaji. S *Singer of Tales* ni skočil samo na vrh med izvajalci sevdaha, ampak tudi na prestol evropskih glasbenikov, ki se ukvarjajo s tradicijskim gradivom. *The World and All That It Holds* mu na široko odpira še vrata ZDA, saj je album izdala ena najprestižnejših zgodovinskih založb Smithsonian Folkways. Ne glede na povedano ni razloga, da koncerta ne bi izvedel v intimnem ozračju Kluba CD, Damirjevega najljubšega koncertnega prizorišča v Ljubljani.

The World and All That It Holds je album izvirnih in tradicionalnih pesmi, ki spremlja epski roman Aleksandra Hemona o istospolni ljubezni, vojni in razseljenosti ter nemirnem svetu.

Imamović in Hemon sta izbrala pesmi za Hemonov roman in v tandemu sestavila pripoved Imamovićeve plošče. Z uporabo izvirnih skladb, starih sefardskih pesmi in prenovljenih klasik sevdaha je Imamović kanaliziral teme romana skozi ganljive in otožne izvedbe, a tudi s kančkom razposajenosti.

16. januarja 2024, Klub CD

Fred Frith & Susana Santos Silva: Laying Demons to Rest

Susana Santos Silva, trobenta; Fred Frith, električna kitara

Srečanje dveh izjemnih glasbenikov, improvizatorjev dveh različnih generacij. Oba poznamo iz številnih zasedb in projektov ter medtem ko je Frith prav gotovo med najbolj kreativnimi živečimi glasbeniki, ki ga spremljamo že od sedemdesetih let, je Susana Santos Silva med najprodornejšimi glasbenicami mlajše generacije, ki se je proslavila tako s svojimi zasedbami kot s sodelovanjem v drugih zasedbah.

Duo Frith-Santos Silva ima dolgo brado. Potem ko sta se umetnika leta 2011 srečala na delavnici v Portu, je Susana sodelovala pri več Fredovih projektih. Najprej v kvartetu s Chrisom Cutlerjem in Heike Liss v Zagrebu; nato kot solistka, skupaj z Okkyung Lee, Lotte Anker in Christine Wodrascka, v TaTaTa z Big Bandom Hessische Rundfunk; ter pred kratkim na turneji s Fred Frith Triom in Heike Liss v Braziliji, Evropi in ZDA. Ko je festival Météo v Muhousu predlagal duo, se je to zdelo kot logičen naslednji korak in posnetek tega prvega koncerta na Radiu France, ki je pozneje izšel pri založbi Rogu'Art, je prejel odlične kritike.

23. januarja 2024, Klub CD

Lucia Cadotsch AKI

Lucia Cadotsch, glas; Jozef Dumoulin, klavir; Phil Dunkin, kontrabas; Leif Berger, bobni

Odlična švicarska glasbenica, pevka in kantavtorica Lucia Cadotsch se je vrnila v Ljubljano, kjer se je že predstavila s projektoma Schneeweiss + Rosenrot in Speak Low. Prav slednji je postal stalnica mednarodnih odrov in požel slavo tako v medijih kot na vseh priznanih festivalih vključno z Jazz festivalom Ljubljana. S projektom AKI je naredila še korak naprej v avtorskem pristopu. Pesmi spajajo svojstvo vokalistkinih besednih iger in podobja ter bujnost pianističnih večplastnih zvočnih krajin. S pripojitvijo ritmične sekcije se je razprl zvočni prostor in zaživele so nove perspektive.

30. januarja 2024, Klub CD

Ivana Novak in Oblike duha + Chris Eckman & Boštjan Narat

Ivana Novak, glasba, glas, klavir; Tilen Stepišnik, akustična in električna kitara; Miha Friedrich, bobni, tolkala; Mitja Centrih, bas kitara; Tadeja Žele, violončelo

Boštjan Narat, glas, kitara; Chris Eckman, glas, kitara

Dvojni koncert

Tik pred slovenskim kulturnim praznikom smo izvedli dva koncerta. V prvem je Ivana Novak s skupino uglasbila poezijo Borisa A. Novaka. V njegovi izjemni zbirki *Oblike duha* (Mladinska knjiga, 2016) najdemo več kot dvesto stihov sveta in v slehernem je napisal eno pesem. V teh pesmih, ki pogosto govorijo o nastajanju pesmi, namesto običajnih likov oživijo kar pesniške in

glasbene figure – rime, ritem, zvok, tišina … Tako zaradi zvena kot zaradi pomena kar kličejo po uglasbitvi.

Chris Eckman je kantavtor, pesnik in dolgoletna gonilna sila kultnih The Walkabouts. Američan, ki že dvajset let živi v Ljubljani, se je na odru Kluba Cankarjevega doma srečal z Boštjanom Naratom, kantavtorjem in vodjem skupine Katalena. Koncert je zanimiv preplet njune glasbene in pesniške energije. Ob svojem prvem glasbenem srečanju januarja lani sta ustvarjalca posnela skladbo *Always nearby*. Gre za prepesnitev pesmi *Od daleč*, ki jo je Narat pred devetimi leti napisal za Neco Falk. Skladba je dala naslov skupnemu albumu, ni pa nikoli izšla kot singel. Do zdaj. V novi različici ji glas daje Chris Eckman.

6. februarja 2024, Klub CD

Zvončki in trobentice, 10. festival slovenske jazzovske ustvarjalnosti/dvodnevni jazz showcase + AEP

Ob 10. jubilejni izdaji se je enodnevni festival preoblikoval v dvodnevni predstavitveni dogodek, saj se je izkazalo, da je ob porastu domače jazzovske ponudbe bolje organizirati dvodnevni dogodek in nanj povabiti tudi promotorje iz tujine. Tako je bil Cankarjev uspešen s kandidaturo za izvedbo AEP (Artist Exchange Platform), ki je eden od programov EJN (Europe Jazz Network) in je v Ljubljano privabil več kot štirideset članov EJN, ki oblikujejo jazzovske programe po vsej Evropi. To je bila po Evropski jazz konferenci, ki jo je Cankarjev dom organiziral leta 2017, nova velika priložnost za številne domače jazzovske ustvarjalce, ki so predstavili nove projekte. Nastopilo je skupaj osem zasedb, od tega ena avstrijska, saj z Music Export Austria poteka bilateralno sodelovanje in so bili ob koncu leta slovenski izvajalci vključeni v avstrijski jazz showcase festival.

Program:

13. februar

Lilamors
Ana Čop, glas; Jaka Arh, procesiranje zvoka, živa elektronika; Thilo Seevers, klavir

Miha Gantar Trio
Miha Gantar, klavir; William Barrett, kontrabas; Tristan Renfrow, bobni

Mladi Raziskovalci VII. – Gaj Bostič – Mrk
Gaj Bostič, bobni, učinki; Jošt Lampret, bas; Mark Žakelj, kitara; Maximilian Gerstbach, klaviature; Jordi Roviró, trobenta; Matej Novák, altovski saksofon
V sodelovanju z Inštitutom .abeceda

14. februar

Vollmaier: Kind of Laibach (Extended)
Sašo Vollmaier, klavir

Drago Ivanuša Magnetik
Drago Ivanuša, klavir; Urška Supej, kitara; Vita Kobal, violina; Žiga Golob, kontrabas; Lola Mlačnik, tolkala

Duo Valčić Preuschl
Asja Valčić, violončelo; Raphael Preuschl, basukulele

V sodelovanju z MICA Dunaj in Avstrijski kulturni forum Ljubljana

Luka Zabric & The Gatherers
Luka Zabric, altovski saksofon; Nikola Vuković, trobenta; Tin Džaferović, kontrabas; Luís Oliveira, bobni

Krajnčan Brothers
Žigan Krajnčan, glas; Kristijan Krajnčan, violončelo, bobni

Lilamors

Zasedba Lilamors, pod vodstvom vokalistke Ane Čop, izvaja sodobno elektroakustično glasbo. Njihov prvenec *When I Am Dead, My Dearest* je že požel veliko pozitivnih priznanj v medijih, z recenzijami in premierami na radijskih postajah po vsem svetu. Trije večkrat nagrajeni umetniki ustvarjajo dialog med kontrastnimi glasbenimi elementi in vplivi, raziskujejo zvočne meje in v svojih besedilih dajejo prostor temam, ki so v sodobnem življenju pogosto odrinjene na rob. S kristalno jasnim liričnim glasom, ki ga spremljata klavir in subtilna elektronika, ponujajo edinstveno stilsko neomejeno glasbeno izkušnjo, ob tem pa ustvarjajo mistično ozračje, ki briše meje med resničnim in neresničnim.

Miha Gantar Trio

Trio Mihe Gantarja izhaja iz tradicije velikih ustvarjalnih umov glasbe 20. stoletja in se predstavlja kot naslednji korak v razvoju formata jazzovskega tria. Skupina, opredeljena s pustolovskim odnosom do ustvarjanja glasbe, ponotranja napredne ideale, ki izhajajo iz zgodovine jazza in modernizma, jih vztrajno razvija naprej ter na vsakem nastopu teži h kreiranju novih zvočnih realnosti. Z globoko osebnim pristopom h kompoziciji in zvoku Gantar ponuja svojo vizijo tria prihodnosti. Miha Gantar je v dveh letih (2022 in 2023) izdal dva skupka petih cedejev pri založbi Clean Feed z naslovoma *Introducing* in *Amsterdam*. Spremno besedo za slednjega je napisal legendarni Reggie Workman.

Gaj Bostič – Mrk – Mladi raziskovalci VII.

Projekt Mrk je srečanje različnih glasbenih elementov, kjer vsak žanr prispeva svoj edinstveni odtenek v celotno paleto zvoka. Rezultat je dinamična fuzija, ki se ne ujema s tradicionalnimi kategorizacijami. Vsaka skladba je odsev želje po raziskovanju meja in neznanih območij. Pojem »mrk« označuje trenutek, ko svetloba in tema plešeta v vesoljnem plesu. Na eni strani imamo svetlobo, ki odraža svetlost in energijo, ter na drugi temo, ki nosi globino in skrivnost. Gaj Bostič se želi v tem projektu poigravati z omenjenimi nasprotji, podobno kot planeti, ki prečkajo svoje orbite in se za trenutek prekrivajo. Prisotnost svetlobe se odraža v zvenu trobente in saksofona, njune melodije razsvetljujejo močno ritmično sekcijo, ki se giblje v temni kulisi, medtem ko klaviature in efekti dodajo globino prostoru in ustvarjajo kontrastno ozračje.

Vollmaier: Kind of Laibach (Extended)

Po diplomi na Akademiji za glasbo v Ljubljani je Vollmaier deloval v žanrsko različnih okoljih, ki so segala od komornih ansamblov do alternativnih zasedb. Od leta 2007 je povezan z avantgardno glasbeno skupino Laibach, tako kot klaviaturist kot aranžer in studijski glasbenik. Sašev klavirski solo projekt, ki se navdihuje pri ustvarjanju vodilnih slovenskih industrijskih zvokov, vključuje priredbe več skladb skupine Laibach. Sašo se giblje med dvema svetovoma, klasičnim in industrijskim, ter išče povezave med njima s sintezo ponavljanja, minimalizma in

širokega dinamičnega razpona. Po izjemnem glasbeno-vizualnem projektu Vollmaier: Ligeti, ki ga je leta 2023 premierno predstavil v Cankarjevem domu, čemur je sledil nastop na Ligetijevem festivalu v Budimpešti, Vollmaier podaljšuje glasbeno raziskovanje, ki ga lahko slišimo na albumu *Kind of Laibach* (Nika Records, 2020).

Drago Ivanuša – Magnetik

Projekt *Magnetik* proslavljenega slovenskega glasbenika in skladatelja prinaša muziciranje samosvojih posameznikov, ki skozi Ivanuševe kompozicije, v katerih še vedno odzvanja vročekrvnost klavirskega sola *La Béte humaine*, iščejo privlačnost in nasprotja, skupnost in odmik. V glasbi se zrcali pogled na medsebojna razmerja in spore v našem hitro spreminjajočem se svetu in položaju posameznika sredi naraščajočega kaosa. Je utopija še mogoča? Ali družba sploh še obstaja? Je mogoča kakršna koli sprememba? Je lahko umetnost odgovor na vulgarnost in perverznost sveta? Ali vsaj dobro zastavljeno vprašanje? Medsebojna privlačnost, empatija, sodelovanje so magnetizem dveh glasbenikov in treh glasbenic, ki prihajajo iz različnih glasbenih okolij.

Duo Valčić-Preuschl

Na Dunaju živeča ustvarjalca Asja Valčić in Raphael Preuschl sta se odločila zvabiti svoje poslušalce v svet globokih, bogatih zvokov. Duo predstavlja zaporedje skladb za violončelo in bas ukulele, v katerih oba glasbenika raziskujeta tople, zemeljske tone svojih inštrumentov v prepletu improvizacij ter lepo stkanih melodij in ritmov. Včasih nežni in intimni, včasih strastni in virtuozni, obvladajo pravo ravnovesje med formo in izrazom. Njuna glasba je izšla tudi na albumu *Velvet*.

Luka Zabric & The Gatherers

V Københavnu živeči glasbenik iz Ljubljane je pred časom ustanovil mednarodno zasedbo The Gatherers. Različna ozadja članov skupine se pretakajo v kolektivno eklektično izraznost, ki jo zaznamuje individualnost posameznikov in veže skupna glasbena vizija. Mednarodni kvartet išče nove pristopne točke svojemu ustaljenemu repertoarju, a vendar tudi po bolj ali manj premišljenih vzgibih pušča uhojeno pot za seboj. Luka Zabric je bil kot slovenski glasbenik izbran v projekt *Footprints* (2023).

Krajnčan Brothers

Navdušujoča odisejada Žigana in Kristijana Krajnčana nas z glasom, violončelom, tolkali in plesom popelje skozi ocean različnih žanrov in čustev. Tako ločeno kot skupaj si neustavljiva brata prizadevata ustvariti umetnine, ki širijo, na novo rišejo ali celo podirajo običajne meje glasbenih stilov. Varujmo odprtost, v duhu tega potujeta po svetu črpata nove navdihe. Za referenco albuma: *Žigan Krajnčan: Fusion Reactor* (Nika Records, 2023), *Drummingcellist: Zabučale gore / The Mountains Roared* (2022).

13. in 14. februarja 2024, Klub CD

Hamlet Express

Andraž Polič, glas; Miha Petric, el. kitara; Gregor Cvetko, bas; Blaž Celarec, tolkala

Zasedba Hamlet Express, ki že dvajset let deluje s polno paro lokomotive pesnika in avtorja Andraža Poliča, je predstavila že svoj šesti album *Fantom svobode*. Gre za fusion šanson, ki

pulzira z energijo rocka kot tudi z nežno akustično krhkostjo, hommageom »upornemu človeku« – človeku, ki išče smisel v lepoti.

20. februarja 2024, Klub CD

Brina sreča Kataleno

Katalena: Vesna Zornik, glas; Boštjan Narat, kitara, glas; Polona Janežič, klavir, klaviature; Boštjan Gombač, klarinet, pihala, glas; Tibor Mihelič, bas; Robert Rebolj, bobni

Dvojni koncert

Koncert Brine je zaradi bolezni odpadel in ga bomo ob prvi priložnosti izvedli v letu 2025. Nastopila je samo skupina Katalena, ki črpa iz zakladnice slovenskih ljudskih pesmi. Program je obsegal venček najboljših in najbolj priljubljenih skladb z njihovih številnih albumov, ki so spremenili slovensko glasbeno krajino tega stoletja.

27. februarja 2024, Klub CD

Boštjan Simon solo + Igor Lumpert Quartet

Boštjan Simon, saksofon, elektronika

Igor Lumpert, tenorski, sopranski saksofon; Leo Genovese, klavir; Drew Gress, kontrabas; Jeff Williams, bobni

Dvojni koncert

Saksofonist in elektrofonik Boštjan Simon (Etceteral, There Be Monsters, Velkro, Litošt) je predstavil svoj solo album, na katerem še globlje razvija fuzijo zvokov saksofona in elektronike. Saksofonske tipke je ponekod izpostavil kot tolkalo, drugod pa jih je uporabil kot vmesnik za sprožanje not in sekvenc na modularnem sintetizatorju. Sočasno odigrane sekvence različne dolžine so se sprevračale ena na drugo in sledile notranjemu ritmu, ki ni bil kvantiziran na zunanjo matriko. Nastala je živa, gibajoča se, zaradi narave modularnega sintetizatorja pa tudi neponovljiva gmota saksofonskih in elektronskih zvokov.

Najdejavnejši in tudi mednarodno eden najbolj uveljavljenih slovenskih glasbenikov v New Yorku Igor Lumpert vedno znova preseneča z novo glasbo, ki jo praviloma izdaja pri portugalski založbi Clean Feed. Za tokratno evropsko turnejo je sestavil imeniten kvartet preizkušenih in navdihujočih glasbenikov iz newyorškega okolja. Skupaj so posneli gradivo za novi album, med skladbami pa se najde tudi dokumentirano gradivo iz multimedijskega projekta *Resistance of the Earth*, ki ga je Lumpert ustvaril leta 2012 ustvaril ob zaključku Evropske prestolnice kulture.

5. marca 2024, Klub CD

Dave Douglas Gifts Quintet

James Brandon Lewis, tenorski saksofon; Rafiq Bhatia, kitara, elektronika; Tomeka Reid, violončelo; Ian Chang, bobni in elektronika; Dave Douglas, trobenta

Cankarjevi torki v marcu že tradicionalno predstavljajo eno izmed najboljših ameriških skupin. Projekt Gifts vsebuje nove, izvirne skladbe Douglasa z vplivom energijske glasbe ter navdihe iz življenja in glasbe Charlesa Lloyda. Gifts Quintet inovativno razmišlja o modrosti, viziji ter pozitivnosti skladatelja in saksofonista, predvsem pa raziskuje Lloydovo navdušenje nad glasbo Billyja Strayhorna.

Douglas je svoje delo dolgo imel za projekcijo družbenih možnosti, kjer je glasbeni ansambel alegorija za to, kako je mogoče udejanjiti in spodbujati družbeno pravičnost. Tako eksplicitno kot implicitno Douglasova glasba govori o številnih bojih, ki jih je treba premagati v trenutno prevladujočih sistemih.

12. marca 2024, Klub CD

Kralj Čačka

Kralj Čačka, glas, akustična kitara; Stevan Miljanović, klavir, Sergej Sokolov, el. kitara; Miladin Stojković, kontrabas, bas kitara; Filip Tančić, bobni

Pod psevdonimom Kralj Čačka se skriva srbski vsestranski ustvarjalec Nenad Marić – kantavtor, slikar in pesnik. Rojen v Čačku je popolno ustvarjalno uveljavitev doživel v Beogradu, kjer živi in ustvarja. Že od leta 2016, ko je izdal prvenec, je eden najboljših protagonistov glasbene scene v Srbiji ter izvajalec, ki ga primerjajo z Darkom Rundkom in drugimi velikani glasbe na prostorih nekdanje Jugoslavije. Pronicljiv, zabaven in iskren ter z glasbo v duhu Toma Waitsa.

19. marca 2024, Klub CD

Elliott Sharp & Saadet Türköz

Elliott Sharp, kitara; Saadet Türköz, glas

Elliott Sharp, ki je že več kot trideset let osrednja osebnost avantgardne in eksperimentalne glasbene scene v New Yorku, je izdal skoraj že devetdeset albumov od orkestralne glasbe do bluesa, jazza, noisa, no wave rocka in tehno glasbe. Vodi projekte Carbon in Orchestra Carbon, Tectonics in Terraplane ter je pionir načinov uporabe fraktalne geometrije, teorije kaosa in genetskih metafor v glasbeni kompoziciji in interakciji.

Saadet Türköz je pevka, skladateljica in performerka, ki je bila rojena v Carigradu in živi v Švici. Njeni prvi posnetki odražajo vpliv ljudske glasbe njene domovine, vzhodnega Turkestana. Pozneje je repertoar razširila na improvizirano glasbo ter sodobne interpretacije turške in kazahstanske glasbe. V svojem delu spaja preteklost in prihodnost, izročilo in sodobnost, sanje in resničnost. Razvila je svojstven glasovni slog: ekspresiven, fizičen, arhaičen in obenem umirjen.

2. aprila 2024, Klub CD

Noam »Nani« Vazana

Nani Vazana, glas

Nani Vazana je ena redkih umetnic na svetu, ki pišejo in skladajo nove pesmi v ogroženem ladinskem jeziku. V svojem novem albumu *Ke Haber* (Kaj je novega) ujame duh starodavnega, matriarhalnega jezika in kulture ter ga popelje v 21. stoletje z družbeno relevantnimi besedili, ki slavijo migracije, spol in opolnomočenje žensk. Zvočna pokrajina premosti tradicijo in sodobno življenje, ujame zvoke in vonjave tržnice ter jih zlije s surovim, flamenku podobnim vokalom in presenetljivimi inštrumenti. Mehke zborovske pozavne polepšajo mariachi kitare in tolkala z utrinki skladb za klavir in violončelo. Vazana razkrije delček zgodovine, ki ga v drugi mitologiji in antropologiji ne najdemo zlahka.

9. aprila 2024, Klub CD

Ibadet Ramadani + Niko Novak

Ibadet Ramadani, glas, kitara

Niko Novak, glas, bas

Dvojni koncert

Nemška glasbenica kosovskih korenin je izdala presenetljiv prvenec. Deset let po razpadu njenega benda – ljubljencev indie-popa Super700 – je odnesla kitaro v gozd. Sama v koči je poskušala ugotoviti, ali lahko glasba na plodnih tleh njenega življenja znova zacveti – in če da, kakšna. In nenadoma so jo obkrožile pesmi. Skrbno orkestrirane pesmi, ki govorijo o slovesu, ljubezni, upanju in bolečini. Pesmi, ki imajo vse svoje korenine v osebnih izkušnjah, od katerih so bile nekatere katarzične. Vendar se Ibadet nikoli ne vrti samo okoli sebe. Solo debitantski album je hkrati poklon njeni družini in intimna pesmarica o človeških razmerah. Album, ki poje o stvareh, ki se nam zdijo čudno znane, a so univerzalne narave.

Podobne zgodbe opisuje danes najbolj izrazit slovenski kantavtor Niko Novak s svojim globokim glasom, ki odmeva v igranju njegovega električnega basa. Plodovit ustvarjalec, ki nam vsako leto ponudi nov izdelek z edinstvenim popotovanjem v globino duš ter njenega razkritja v odnosih s sočlovekom in lastni intimnosti.

16. aprila 2024, Klub CD

Enji

Enkhjargal Erkhembayar, glas; Philipp Schiepek, kitara; River Loring Adomeit, bas

Enkhjargal Erkhembayar, krajše Enji, glasba pomeni svobodo, izvirnost, samosvojost, pripadnost, v njeni glasbi se zrcalijo barve, naravni pojavi in skoznjo izraža neizgovorjena čustva, ki se dotaknejo poslušalcev, četudi ne govorijo njenega jezika. Ustvarja emotivne in osebnoizpovedne pesmi, ki koreninijo v mongolskem ljudskem izročilu.

Enji je bila rojena v Ulan Batorju in v tesno prepleteni družinski skupnosti odraščala v jurti, značilnem nomadskem bivaku. Vsakdan delavske družine sta spremljala glasba in petje in starša sta Enji spodbujala pri njenem glasbenem ustvarjanju. Sprva se je zapisala pedagoškemu poklicu in glasbo poučevala na osnovni šoli, a jazzovska delavnica, ki jo je v Mongolijo pripeljal Goethe Institut, je njeno življenje postavila na glavo. Sprejeta je bila na münchenski konservatorij in med študijem spoznala, da je petje njena življenjska strast. S podporo Goethe Instituta je posnela prvenec *Mongolian Song* – album tradicionalnih mongolskih pesmi v jazzovskih aranžmajih z vrhunsko zasedbo, spremljali so jo legendarni bobnar Billy Hart, pianist Paul Kirby, saksofonist Johannes Enders in basist Martin Zenker.

Poznanstvo z Martinom Bruggerjem, lastnikom založbe Squama Recordings, je dalo polet njeni avtorski ustvarjalnosti. Enjin drugi album *Ursgal* je nastal med pandemijo, ko se je, sicer vajena življenja v povezani skupnosti, naenkrat znašla v osami in se prvič soočila z vprašanjem, kdo je pravzaprav, ko je sama. Odgovor je našla v ljudskem mongolskem izrazu *urtiin duu*, v prevodu »dolga pesem«. »Po očetovi strani so na podeželju peli v tem slogu, zato mi ta nekako pripada,« je dejala v nekem intervjuju. Pevci besede in zloge podaljšujejo v vibrirajoče linije, ki lahko trajajo tudi več minut. »V naših dolgih pesmih ni taktov ali natančnega tempa. Zvočni valovi se poljubno raztezajo po prostoru. Gre za nekakšno slikanje melodije. V pesem tako vneseš svojo energijo in občutek za ritem ter se tako svobodno izražaš. Tehnike petja in ustvarjeni zvoki so

vselej v stiku z naravo. V glasbi tako na primer lahko slišimo zvoke vode, živali ali gora,« je Enji opisala svoj stil petja.

Na tretjem avtorskem albumu je presegla strukture zahodnjaškega glasbenega kanona, ki se jih je učila na konservatoriju, ter poleg dolgoletnih glasbenih sodelavcev, kitarista Paula Brändla in basista Munguntovcha Tsolmonbayarja, v studio povabila brazilski glasbenici, bobnarko Mario Portugal in klarinetistko Joano Queiroz. Doslej svoj najbolj oseben album je naslovila *Ulaan*, kar v mongolščini pomeni Rdeča. To je bil namreč njen vzdevek od otroških let. Kot dojenček se je tako jokala, da je postala čisto zaripla v obraz, in zato sta jo starša klicala Rdeča.

Gre za eleganten in močan preobrat v tradicionalni mongolski glasbi, so zapisali v *The Guardianu*. *Washington Post* pa je ob njenem koncertu pripisal: »Njene pesmi zvenijo tako domiselno, tako svobodno, a hkrati tako prizemljeno – in če na koncu umirijo vaš um, cilj ni bil, da bi ga otopele, temveč da bi ga odprle.«

8. oktobra 2024, Klub CD

Harold López-Nussa – Timba a la Americana

Harold Lopez-Nussa, klavir; Thibaud Soulas, bas; Grégoire Maret, orglice; Ruy Lopez-Nussa, bobni

Kuba je otok, na katerem so družinska glasbena drevesa široko razvejana in neredko se zgodi, da obrodijo odlične pianiste. Harold López-Nussa je gotovo med njimi. Chucho Valdés ga opisuje kot »avantgardista nove generacije glasbenikov« ter kot pianista s »subtilnim tonom, briljantnimi idejami in edinstvenim slogom igranja«. Na čelu različnih skupin je posnel številne albume in s svojo nalezljivo prekipevajočo energijo požel uspeh na mednarodnih turnejah. Zadnji album Harolda Lópeza-Nusse in obenem njegov prvi pri založbi Blue Note Records, Timba a la Americana, je tesno povezan z njegovim osebnim življenjem. Melanholija in domotožje po »barvah, hrani, ljudeh in oceanu« v domovini, ki jo je zapustil konec leta 2021, ko se je z ženo in hčerkama s Kube preselil v Toulouse v Franciji, se mešata z navdušenjem nad novim življenjem in izkušnjo odkrivanja novih okolij, tako osebnih kot glasbenih. Skladbe so nekakšen glasbeni zapis, pogled na Kubo »od zunaj«.

Album je plod dolgoletnega prijateljevanja Lópeza-Nusse z Michaelom Leaguom, producentom in basistom skupine Snarky Puppy, ki je ploščo produciral, vse skupaj pa je »požegnal« prvi mož znamenite založbe Blue Note Records, Don Was, ki je Lópeza-Nusso že lep čas opazoval na koncertih v Havani. Skupaj so ustvarili vsestransko eklektičen album, ki ga je revija Rolling Stone okronala za »pravi dragulj latinskega jazza«.

»Timba je popularna glasba, sodobna salsa, ki jo danes ustvarjamo na Kubi, je pa tudi jed, namaz iz guave, ki ga kombiniramo s sirom. Americana je zato, ker je bilo v projekt vpletenih veliko Američanov,« je Harold López-Nussa pojasnil besede v naslovu albuma. Na njem je deset dinamičnih izvirnih skladb, ki jih izvaja bratovščina, v kateri so mojster na orglicah Grégoire Maret, sodelavec legend, denimo Herbieja Hancocka, Pata Methenyja in Cassandre Wilson, basist Luques Curtis – ki ga je v Ljubljani nadomeščal Francoz Thibaud Soulas, Bárbaro »Machito« Crespo na kongah, ki je glasbo ukoreninil v afrokubanskih ritmih (ljubljanski koncert je potekal brez njega), in Haroldov »najljubši bobnar«, s katerim igra že vse življenje, njegov brat Ruy Adrián López-Nussa.

15. oktobra 2024, Klub CD

17. festival Godibodi

Prvič smo leta 2024, zaenkrat v okviru Cankarjevih torkov, gostili dva večera festivala Godibodi, ki bo odslej potekal v koprodukciji Cankarjevega doma. Festival Godibodi v sodelovanju z Založbo Celinka, ki že 16 let navdušuje ljubitelje glasbe, se je torej v svoji 17. izdaji po bivanju v Stari elektrarni, Lutkovnem gledališču Ljubljana, Hostlu Celica, Hribarjevi dvorani Ljubljanskega gradu in gostovanju pri koproducentih v Sloveniji – preselil v Cankarjev dom. V tokratni izvedbi Godibodija smo oktobra v Klubu CD slišali 4 koncerte sveže in raznovrstne slovenske glasbe. Nastopili so Hostnik pa Krečič, KiKi, Belin, Nakána. Pred koncerti pa se je vrtela videoprojekcija izbora fotografij s festivalov Godibodi od leta 2009 do 2023 avtorja Bojana Stepančiča.

Program:

22. oktobra

Hostnik pa Krečič
Tomaž Hostnik, glas, klavir; Matija Krečič, violina, glas

KiKi
Laetitia »KiKi« Pohl, glas; Nika Trdin, Gala Pregel, spremljevalni glas; Jan Kopač, kitara; Matevž Košutnik, klaviature; Martin Jocif, bobni

23. oktobra

Belin
Neža Drobnič Bogataj, glas; Klemen Bračko, violina; Miha Kraker, kitara; Vanja Dizdarević; kontrabas; Matej Javoršek, tolkala, bobni

Nakána

Ana Mezgec, glas, violina; Leon Firšt, klavir; Jošt Lampret, bas; Gašper Peršl, bobni in tolkala; Tilen Stepišnik, kitare, banjo; Aleksander Rogina, violina; Margarita Ulokina, violina; Hana Lavrinc, viola; Zala Vidic, violončelo; Ištvan Tadian, trobenta

Hostnik pa Krečič

Pod imenom Hostnik pa Krečič se razgaljata skladatelja, akademsko izobražena ljudska godca, ruralna razgrajača in rahločutna slavčka, Tomaž Hostnik in Matija Krečič. Že ob njunem prvencu *Mačahe* je tako raja kot kisla smetana svečenikov slovenske kritične misli močno zastrigla z ušesi. V tem ponorelem času se skorajda nikoli več ne zgodi, da bi glasba sama po sebi vzbudila kakršnekoli odzive ob svojem rojstvu in odzvanjala v medijih, kjer bi jo, kot nekdaj, bodisi raztrgali do zadnjega koščka ali pa kovali v zvezde. Hostnik pa Krečič sta s projektom *Dvakrat Josip* ob spremljavi Simfonikov RTV Slovenija vzorno dokazala, da je z umetnostjo močno razburiti mogoče tudi danes. Njun drugi album *Ljubožerci* je v glasbenem smislu še nekoliko večji odklon od zvočnih podob, ki bi si jih utegnili priklicati ob besedi »šanson«. Tomaževa izvirna, neizprosna in poetična besedila v suškem govoru, prežeta z dobršno mero črnega humorja in obskurne ljudske metaforike, ter povsem samosvoje uglasbitve v polnosti zažarijo ob brezhibno izdelanih aranžmajih in inštrumentalnih intervencijah enega najuspešnejših skladateljev in aranžerjev mlajše generacije pri nas, Matije Krečiča.

Na dogodku so bila premierno razstavljena tudi dela akademske slikarke Mete Hrovat, ki so nastala v dialogu z novim albumom.

KiKi

Kantavtorica KiKi je svojo avtorsko glasbo prvič predstavila na Slovenski noti 2021, kjer je s pesmijo *Punčka iz papirja* dosegla drugo mesto in veliko pozornosti na socialnih omrežjih.

Od takrat je s svojim bendom nastopala na veliko alternativnih odrih po Sloveniji, med drugimi na Klubskem maratonu 2022, na festivalu Mesto žensk ter na Plavajočem gradu 2022 in 2023. Radio Študent jo je opisal kot »čarovnico intimnih pripovedk«. KiKi je svojo glasbo maja 2023 predstavila tudi na mednarodnem dogodku na festivalu Druga godba v Cankarjevem domu. Istega leta je bila sprejeta na mednarodni tabor za pisanje pesmi RigaLIVE songwriting v Latviji, zaradi česar se je začela zanimati za mednarodno glasbeno prizorišče. Leta 2024 je nastopila prvič mednarodnem showcase festivalu MENT Ljubljana.

Marca 2023 je KiKi v samozaložbi izdala prvenec KRiKi. Album vsebuje 12 avtorskih pesmi v slovenščini, ki so mešanica popa in folka z elementi elektronske glasbe. Album je bil dobro sprejet tako pri ljubiteljskem občinstvu kot pri glasbeni stroki. Pred kratkim je izšla tudi najnovejša KiKina skladba *Hodi, hodi*, ki je napovedala novo sodelovanje med KiKi in založbo Celinka. Skladba je mešanica Kikinih vokalnih harmonij s spremljevalnimi vokali in plemenskih ritmov producenta Jovice Novkovića, ki ustvarja pod psevdonimom Jovonanovo. KiKi je na festivalu Godibodi predstavljala leta 2024 pri založbi Celinka izdan album KRiKi v nekoliko daljši obliki.

Belin

Skupina Belin je na festivalu Godibodi predstavila album z naslovom *Ciganka*. Album prinaša globoka čustvena potovanja, strast zlitja slovanske, balkanske in romske kulture. Besedila večine tradicionalnih romskih pesmi je pevka Neža Drobnič Bogataj priredila in prevedla v slovenski jezik ter opevajo tematike ljubezni, hrepenenja in radosti do življenja.

Neža Drobnič Bogataj, ki je srce skupine, je diplomirana glasbenica, ki že več let navdušuje na slovenski glasbeni sceni. S svojim močnim vokalom in karizmatično prisotnostjo je bila del priljubljene skupine Katrinas, sodelovala je v več projektih z Big bandom RTV Slovenija ter obogatila slovensko glasbeno sceno v številnih sodelovanjih z uveljavljenimi glasbeniki in skupinami. V albumu *Ciganka* izkazuje vsestranskost s pesmimi, ki se spogledujejo z ljudskimi motivi, prepletenimi z modernimi glasbenimi elementi. Njena strast do glasbe in neprestano raziskovanje novih zvokov odmevata skozi vsak akord in besedo na novem albumu.

Nakána

Nakána je sveže sestavljena zasedba že uveljavljenih glasbenih ustvarjalcev, ki z glasbo in besedili Ane Mezgec oblikuje živahno zvočno sliko alter šansona. Uglasbeno poezijo vsakdanjih tematik, ki jo plete iz nitk videnega, slišanega, doživetega ali izmišljenega, Ana v družbi izjemnih glasbenih kolegov podaja edinstveno, da obleka od žanrske pestrosti kar poka po šivih. Za to skrbijo Leon Firšt za klavirjem, Jošt Lampret na basu, Tilen Stepišnik na kitarah in Gašper Peršl za bobni. Kljub resnosti opevanih priličnih zamislic Nakána v muzikalno dognanih izpovedih s svojim preprostim navdušenjem nad glasbeno in besedno igro kritično, a zavzeto ohranja jezik, živahnost in humor. Koncert na Godibodi festivalu v sodelovanju z založbo Celinka je sovpadel s promocijo izdaje njihovega prvega albuma z naslovom *Gozd not*, ki je bil v rahlo širši zasedbi posnet v studiu Metro in z mojstrom Janezom Križajem.

22. in 23. oktobra 2024, Klub CD

Imer Traja Brizani & Amala

Koncert ob svetovnem dnevu romskega jezika

Armando Brizani, klavir, klaviature; Bernardo Brizani, violončelo; Imer Traja Brizani, glas, el. bas kitara. Prijatelji: Anja Burnik, flavta; Lovro Ravbar, alt saksofon; Uroš Rakovec, akustična kitara; Neža Drobnič, Miha Vanič, Trinda Haxhiu, glas; Miha Recelj, bobni; Lazaro Amed Hierrezuelo, tolkala; Blaž Avsenik, klavir. Povezovalka: Violeta Tomič.

Imer Traja Brizani je tudi tokrat romsko tradicijo združil s flamenkom in jazzovsko improvizacijo ter samosvojimi umetniškimi izrazi mlajše in srednje generacije glasbenih avtorjev. V Prištini rojeni avtor je muzikolog, multiinštrumentalist, vokalist, aranžer, producent in glasbeni pedagog, ki v Sloveniji živi od leta 1980. Njegov opus obsega več kot petnajst albumov z izvirno glasbo. Je tudi avtor prvega slovensko romskega muzikala *Stekleno jabolko*. Glasbeno pot v Sloveniji je začel kot basist v ansamblih popularne glasbe, s svojim darom za improviziranje pa se je uveljavil tudi v jazzu. Nastopal je z velikimi imeni jazza od Jožeta Privška do Petra Erskina. Od leta 1996 nastopa s skupino Amala. Glasbeni del je s prevodi in interpretacijo romske poezije povezovala Violeta Tomič.

5. novembra 2024, Klub CD

Christoph Irniger – Pilgrim

Christoph Irniger, tenorski saksofon; Stefan Aeby, klavir; Raffaele Bossard, bas; Michael Stulz, bobni

Švica v zadnjem času v svet ne pošilja le opaznih pop izvajalcev, ki so ji pripeli lovorike na letošnji Evroviziji, pač pa v osemmilijonski državi cvetijo tudi drugi žanri. Med njimi jazz. Zveneča imena mentorjev na številnih slovečih švicarskih konservatorijih in univerzah privabljajo k vpisu številne, tudi naše mlade glasbenike. Na njih se je kalil tudi tenorski saksofonist Christoph Irniger iz Züricha, ki so ga kritiki pred časom okronali za enega najbolj obetavnih glasbenikov v sodobnem švicarskem jazzu, njegov kvintet Pilgrim pa za eno najbolj vznemirljivih zasedb mladega evropskega jazza. Za ustvarjanje je prejel več nagrad ter svojo avtorsko glasbo predstavil na evropskih, azijskih in ameriških odrih. Ob desetletnici delovanja je zasedba Pilgrim lani pri založbi Intakt Records izdala svoj peti album Ghost Cat, v katerem znova dokazuje, da so spisane kompozicije in teme zanjo le vrata, ki vodijo v drug, svoboden glasbeni prostor.

12. novembra 2024, Klub CD

Žan Tetičkovič: The Port of Life III.

Žan Tetičkovič, bobni, skladatelj; Alba Nacinovich, glas; Tomaž Gajšt, trobenta in krilovka; Lenart Krečič, tenorski saksofon, bas klarinet; Jani Moder, kitara; Marko Črnčec, klavir; Matija Krečič, prva violina; Nejc Avbelj, druga violina; Gea Pantner, viola; Zoran Bičanin, violončelo; Matej Hotko, kontrabas

Nova glasbena zgodba skladatelja in bobnarja Žana Tetičkoviča, ki v ZDA gradi uspešno glasbeno pot. Dvakratni nagrajenec ameriškega združenja skladateljev in izdajateljev za mlade skladatelje je trilogijo *The Port of Life*, s katero je v prvih delih opisoval občutenje migracijske izkušnje, v zadnjem pa skozi igro glasbenih motivov in orkestralnih sozvočij nagovarja vprašanja o kolektivni podzavesti, minevanju ter metafizični bližini in oddaljenosti, sklenil s koncertom v Klubu CD.

Od koder za vedno (From Where to Forever) je epilog trilogije *The Port of Life* (skladateljska nagrada 2017 ASCAP Johnny Mandel Prize) in celovečerna kompozicija za jazz septet in godalni kvartet. Medtem ko prvi (2016) in drugi del (2020) projekta *The Port of Life* potopisno opisujeta avtorjevo migracijsko izkušnjo, tretji del skozi prepleteno igro glasbenih motivov in orkestralnih sozvočij odpira večja vprašanja o kolektivni podzavesti, minevanju in metafizični bližini oziroma oddaljenosti ter v ospredje postavlja simbiozo med koncepti časa, prostora in individualizma. Navdih za ime projekta *From Where To Forever* izhaja iz dela AION psihiatra in psihoanalitika Carla Junga ter predstavlja ciljno točko glasbene trilogije, kjer neznanka prostora (*Od koder*) in časovna večnost (*Za vedno*) postaneta podrejena procesu avtorjeve individuacije in izgubita svojo moč v smislu migracijske anksioznosti.

26. novembra 2024, Klub CD

Festival Sonica

Zaključni večer 16. izvedbe festivala elektronske glasbe in tranzitornih umetnosti SONICA, ki je potekal v koprodukciji Cankarjevega doma in MoTA – Muzeja tranzitornih umetnosti ter Zavoda Festival Sonica, se je začel s koncertom sodobne ambientalne glasbe kenijskega glasbenika KMRU-ja, nastopili so še francoski elektro post-punk trio NZE NZE ter ameriška skladateljica Bridget Ferrill s skupnim projektom s slovensko harfistko rouge-ah in vizualno umetnico Pixel Bambi.

Program:

KMRU

NZE NZE

Bridget Ferrill, rouge-ah & Pixel Bambi

KMRU
Kenijski zvočni umetnik in eden vidnejših predstavnikov sodobne ambientalne glasbe Joseph Kamaru (KMRU) zvok razume kot čutni medij, s katerim v svojih delih evocira različne družbene, materialne in konceptualne interpretacije. Zaznamovan s slušnimi izkušnjami iz rodnega Nairobija in drugod svoje zvočne prakse širi in predstavlja po vsem svetu z željo po ozaveščanju o zvočnih okoljih, ki nas obdajajo. Njegova praksa, ki med drugim temelji na domiselni manipulaciji terenskih posnetkov, vključuje zvočne kompozicije, instalacije in performanse. V zadnjih letih si je prislužil mednarodno slavo z odmevnimi izdajami za založbe, kot so Editions Mego, Warp in Subtext, ter nastopi v eminentnih prizoriščih in na festivalih, kot so Barbican, Berlin Atonal in Présences électronique. KMRU-ja upravičeno štejemo med najbolj plodovite in inovativne predstavnike ambientalne eksperimentalne glasbe 21. stoletja.

NZE NZE

Trio NZE NZE, ki ga sestavljajo Matthieu Ruben N'Dongo iz projekta Sacred Lodge ter Tioma Tchoulanov in Gaëtan Bizien, znana tudi kot čislani techno dvojec UVB76, se je rodil leta 2021 po rezidenci v pariškem studiu. V svojem hipnotičnem izrazu križa strašljive napeve, kirurško natančno produkcijo in mračna razpoloženja. Jedro njihove glasbe predstavljajo bojni kriki in zgodbe bojevnikov iz srednjeafriškega ljudstva Fangov, ki jih obdajajo intrigantne poliritmije in omamne plasti modularnih sintov.

Bridget Ferrill, rouge-ah & Pixel Bambi: Premiera SONICA rezidence

SONICA je tudi letos predstavila ekskluzivno rezidenco in premierno izvedbo novega materiala na festivalu. V sklopu rezidence so se predstavile ameriška eksperimentalna skladateljica Bridget Ferrill, varovanka platforme SHAPE+ za leto 2023/24, mednarodno uveljavljena slovenska harfistka in umetnica rouge-ah, ki se je že lani predstavila na SONICI, ter prodorna slovenska oblikovalka in VJ-ka Pixel Bambi, ki jo poznamo tudi kot članico projekta mala roza muca. Pričakali smo kompleksno, a igrivo avdiovizualno pustolovščino med hipervizualizacijami, eksperimentalno elektroniko, razširjenimi zvoki, ambientalnimi harmonijami, dekonstruiranim popom in hrupom.

20. aprila 2024, Klub CD

Koncerta Big Band RTV Slovenija

V skladu s pogodbo med RTV Slovenija in Cankarjevim domom je Big Band RTV Slovenija izvedel dva koncerta, enega v Linhartovi dvorani z ameriško pevko Carmen Bradford in drugega s solistko Nino Strand, ki je bil zaradi silnega zanimanja iz Linhartovo prestavljen v razprodano Gallusovo dvorano. Tretjega koncerta, ki je bil predviden v finančnem načrtu, ni izvedel.

Big Band RTV Slovenija & Carmen Bradford

Big band RTV Slovenija, Carmen Bradford, glas, dirigent Sigi Feidl

Big Band RTV Slovenija je gostil izjemno jazzovsko pevko, ki je z orkestrom Counta Basieja na zadnji podelitvi prejela prestižno glasbeno nagrado grammy. Orkestru je dirigiral Sigi Feigl. Kot posebni gost pa se je pri eni skladbi pridružil Uroš Perič. Carmen Bradford je odkril legendarni pianist, skladatelj in dirigent Count Basie, ko ji je bilo komaj 22 let. Devet let je bila glavna vokalistka v njegovem orkestru; od takrat pa je nastopala in snemala z Wyntonom Marsalisom, Johnom Claytonom in njegovim orkestrom Clayton-Hamilton, Nancy Wilson, Georgeom Bensonom, Frankom Sinatro, jazz orkestrom Lincoln Center in številnimi drugimi. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je sodelovala pri dveh z grammyjem nagrajenih albumih z orkestrom Counta Basieja in leta 1991 še pri tretjem, prav tako z grammyjem nagrajenem albumu Big Boss Band s kitaristom Georgeom Bensonom. Njen samostojni album iz leta 2004 *Home With You* je zbirka vokalnih in klavirskih duetov z jazzovsko velikanko Shelly Berg.

20. aprila 2024, Linhartova dvorana

Big Band RTV Slovenija & Nina Strnad

Dirigent: Lojze Krajnčan; Nina Strnad, glas, gosti: Jaka Kopač, altovski saksofon; Gašper Bertoncelj, bobni; Lazaro Zumeta, tolkala

Nina Strnad, ena najbolj suverenih in priznanih vokalistk popularne glasbe pri nas, se je po več kot dvajsetletni glasbeni poti ter številnih uspehih na tujih in domačih odrih širši javnosti predstavila z avtorsko glasbo. Zaradi čiste in jasne artikulacije in čutnih interpretacij uvrščamo Nino Strnad v sam vrh slovenskega in mednarodnega glasbenega prizorišča. Sodelovala je z najbolj priznanimi skladatelji in tekstopisci slovenske zabavne glasbe: Mojmirjem Sepetom, Elzo Budau, Juretom Robežnikom, Janezom Gregorcem in številnimi drugi. Znanje in izkušnje si je nabirala ob boku velikanov mednarodne jazzovske scene, kot so z grammyem nagrajeni Michael Abene in The New York Voices. Dolgoletno sodelovanje Nine Strnad in Big Banda RTV Slovenija je obrodilo sadove. Ninine skladbe so izpod peresa in dirigentske paličice Lojzeta Krajnčana zaživele v big-bandovski preobleki. Na Ninino željo je dve skladbi v ta namen priredil

legendarni Michael Abene, skladatelj, dirigent in aranžer, ki sodi v sam vrh jazzovskih ustvarjalcev.

3. oktobra 2024, Gallusova dvorana

John Zorn New Masada Quartet (prestavljeno iz 2023)

John Zorn, altovski saksofon; Julian Lage, el. kitara; Jorge Roeder, bas; Kenny Wollesen, bobni

Pesmarice *Masada* so gotovo najpomembnejši del ustvarjalne zgodovine kultne osebnosti newyorške glasbene scene. John Zorn jih je začel stresati iz rokava v začetku devetdesetih, potem ko je z Naked City postavil na glavo vse mogoče ter v trenutku postal največji junak improjazz scene med metalci, pankerji in rockerji. Navdih za *Masado* je našel v združitvi nove (radikalne) judovske kulture in glasbe akustičnega kvarteta Ornetta Colemana (Coleman, Don Cherry, Charlie Haden, Billy Higgins) iz konca petdesetih, ki še danes velja kot ključen ansambel za razumevanje preteklosti in prihodnosti jazzovskih glasbenih praks. Zornovi pajdaši (Dave Douglas, Greg Cohen in Joey Baron) so zadevi prišli do dna na desetih studijskih albumih za japonsko založbo DIW (naslovi albumov so si sledili v skladu s hebrejsko abecedo), nakar je za Zornovo založbo Tzadik izšlo še nekaj koncertnih albumov in po Colemanovem vzoru zasedbe Prime Time iz osemdesetih tudi preskok v *Electric Masada*. Na tej točki je treba izpostaviti dvojni koncertni album *The Mountains of Madness*, saj je polovico albuma nastalo na koncertu v Gallusovi dvorani CD. Prav *Electric Masada* lahko navajamo kot prelomnico Zornovih navezav na Ljubljano. Pred tem smo bili priče Naked City in Masade, zatem pa The Dreamers, njegovemu solističnemu recitalu na orglah (tudi izdanemu pri Tzadik) in The Bagatelles Marathon. A to je le mišji del njegovega impozantnega opusa, ki samo pri izdajah albumov preseže številko sto petdeset, da ne omenjamo številnih del za različne sestave sodobne glasbe, ki izvajajo njegove kompozicije. Vse navedeno pa ni dovolj, da številni poznavalci ne bi novega Masada kvarteta imenovali »najbolj vznemirljiv ansambel Johna Zorna«.

29. aprila 2024, Gallusova dvorana

Duo Gorišek Lazar

Bojan Gorišek, klavir; Milko Lazar, klavir

Ob 20. obletnici skupnega igranja sta izvedla program; Ph. Glass, Symhony No. 4 »Heroes« (priredba za dva klavirja: M. Lazar); M. Lazar, Pret-a-porter Variations za dva klavirja; centralna skladba koncerta *Symphony No. 4 – »Heroes«* Philipa Glassa v Lazarjevi priredbi za dva klavirja.

Osnova za simfonijo je bil album *Heroes* Davida Bowieja in Briana Ena (1978), tako sta in Bowie in Eno v manjšem deležu tudi soavtorja te simfonije, saj se najbolj prepoznavne teme z albuma *Heroes* po Glassovo prepletajo skozi simfonijo.

14. maja 2024, Gallusova dvorana

Večer slovenskega jazza v Budimpešti – Slovenian Jazz & Beyond

Kot plod Evropske jazz konference v Ljubljani leta 2017 je Cankarjev dom že petič programsko sodeloval pri izvedbi programa slovenskega jazza v Opus Jazz Klubu v BMC – Budapest Music Center v Budimpešti, ki temelji na programski izmenjavi med organizacijama.

Tam je 22. februarja nastopila skupina Zhlehtet (zasedba: *Rok Zalokar, klaviature; Lenart De Bock, saksofon, flavta; Boštjan Simon, saksofon; Žiga Smrdel, bobni*)

22. februarja 2024, Opus Jazz Klub Budimpešta

65. Jazz festival Ljubljana

Osrednji glasbeni projekt druge glasbe tudi v letu 2024 ostaja Jazz festival Ljubljana, ki velja za najstarejšo kontinuirano jazzovsko prireditev v Evropi. Festival sva kurirala umetniška vodja Jazz festivala Ljubljana Tina Lešničar in sokurator Borja Močnik.

Skupaj s predvečerom je bilo v petih dneh festivala na šestih odrih dvajset koncertov, DJ večer in razstava, nastopilo je 87 glasbenikov iz več kot dvajsetih držav. Ob tem smo 29. junija pred festivalom v Parku Zvezda priredili promocijski koncert, na katerem so nastopili dijaki Jazz oddelka Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana.

Torek, 9. julija

Preddogodka

20.00 Peter Gannushkin, odprtje fotografske razstave (do 22. 9.), Mala galerija

21.00 Ustvarjalec v rezidenci: Gašper Livk Duo, Klub CD*

Sreda, 10. julija

20.30 Charles Lloyd Sky Quartet (feat. Jason Moran, Larry Grenadier & Eric Harland)

22.00 Chief Adjuah (prej znan kot Christian Scott)

Dvojni koncert, Križanke

Četrtek, 11. julija

18.30 John Scofield / Dave Holland Duo, Gallusova dvorana

20.00 Goran Kajfeš Tropiques, park CD

21.00 Mladi Raziskovalci VII. — Gaj Bostič — Mrk, park CD*

21.30 Amaro Freitas Trio, park CD

23.00 otherMother, Klub CD

Petek, 12. julija

18.30 .abeceda VII. — Lana Petrovič — Refleksije Skritih Resnic, park CD*

19.00 Artbeaters, park CD

20.00 Mladi Raziskovalci VII. — Manica Slapšak — Elpís, park CD*

21.00 James Brandon Lewis Trio, park CD

22.30 Ustvarjalec v rezidenci: Gašper Livk Solo, Klubu CD*

23.00 Dj K'Pow (jazz hop set), Klub CD

Sobota, 13. julija

11.00 Boštjan Gombač & Igor Leonardi, koncert za otroke, Velika sprejemna dvorana

15.30 Roots Magic, Klub CD

16.30 Ustvarjalec v rezidenci: Gašper Livk Trio*

19.00 Tututu Orchestra, park CD

20.00 .abeceda VII. — Anže Mikulan — Mind the Moon, park CD*

20.30 Kahil El'Zabar's Ethnic Heritage Ensemble, park CD

22.00 Kaisa's Machine, Klub CD

Od 9. do 13. julija 2023, Križanke, Park Sveta Evrope in dvorane v Cankarjevem domu

* Koncerti v sodelovanju z Inštitutom .abeceda

2.3 Popularna glasba

Božo Vrećo

Božo Vrećo se je od zadnjega koncerta v Gallusovi dvorani, ko ga je navdušeno občinstvo sprejelo še na daljavo, selil po svetu kot ptica lastovka ter polnil dvorane z juga proti severu in s severa proti jugu. Nedolgo tega je ogreval srca po Kanadi in ZDA, februarja pa se je vrnil v ljubo mu Ljubljano, ki mu je podarila enega njegovih prvih solo koncertov. Tokrat je predstavil gradivo, ki ga je izdal na novem albumu *Sevdahology* z odlično ekipo glasbenikov. Božo Vrećo je umetnik, ki diha sevdah, doživlja in živi sevdah, ustvarja sevdah. Revolucionarni umetnik z glasom liričnega tenorista v izrazitem izrazu dvojnosti, svobode, poguma in ljubezni.

16. februarja 2024, Gallusova dvorana

Hania Rani (prestavljeno iz 2023)

Hania Rani, klavir, glas, klaviature, elektronika

Gostovanje ene v svetu najpopularnejših umetnic nove generacije. Rani, rojena na Poljskem, je koncertirala po vsej Evropi, Severni Ameriki, Japonski, Izraelu, Turčiji in Rusiji. Nastopila je na razprodanih koncertih v prestižnih prizoriščih, kot so NOSPR v Katovicah, Elb Philharmonie v Hamburgu, Funkhaus v Berlinu in The Roundhouse v Londonu. Leta 2022 je bila povabljena v Pariz, da bi izvajala posnete nastope v živo za ARTE in Cercle. Na koncertu v CD je izvedla program z novega albuma *Ghosts*, izdanega oktobra 2023, in nekatere uspešnice iz preteklosti.

16. marca 2023, Gallusova dvorana

Raiven

Tik preden je stopila na evrovizijski oder, je Raiven nastopila v Linhartovi dvorani. Ob deseti obletnici glasbene poti, ki združuje svetova elektro-popa in opere, je akademsko izobražena glasbenica pripravila nepozaben koncert. S singlom *Ikona* je poskrbela zgolj za uverturo v nov EP-album *Sirene* (izšel 17. 2. 2024), ki temelji na raziskovanju zgodb ikoničnih žensk iz različnih

zgodovinskih obdobij. Te ženske so bile pogosto prezrte, njihovi glasovi utišani, njihove usode pa potisnjene na rob zgodovine. Raiven nas tako skozi svojo glasbo spodbuja, da pogledamo onkraj ustaljenih narativov. Vsaka skladba na EP-albumu *Sirene* predstavlja edinstveno pripoved, ki odseva boj, moč in vztrajnost.

Koncert ob deseti obletnici je ponudil tudi priložnost za retrospektivni pogled. Od izida prvega singla *Jadra* leta 2014, ki je bil del njenega prvenca *Magenta*, pa vse do EP-ja REM je Raiven ustvarjala mistične in temačne zvočne pokrajine, za katere je prejela tudi prestižno strokovno nagrado zlata piščal. Njene nastope na Emi, zlasti s skladbami *Črno bel*, *Zažarim* in *KAOS*, oboževalci še vedno nosijo v srcu, prav tako je svoj pečat pustila na festivalu Popevka z zmagovalno skladbo *Volkovi* leta 2021. Njeni dosežki v klasični glasbi so prav tako impresivni; po končanem študiju na Akademiji za glasbo, za katerega je prejela Prešernovo nagrado, je začela puščati svoj pečat v SNG Opera in balet Ljubljana z nastopi v predstavah, kot sta *Orfej v peklu* in *Jevgenij Onjegin*.

21. aprila 2024, Linhartova dvorana

Josipa Lisac

Čeprav je zrasla ob Monteverdiju, Bachu, Beethovnu, se je v šestdesetih zapisala rock glasbi ter postala vokalistka skupin O'Hara in Zlatni akordi. Z izjemnim pevskim darom, glasom osupljive barve in razponom od kontraalta do soprana ter z izvirnimi interpretacijami, pa tudi s svojo neponovljivo karizmo in odrsko prezenco, je rojena Zagrebčanka kmalu postala rockovska zvezda z oboževalci iz vse nekdanje skupne države.

V rockovskem miljeju je spoznala tudi ljubezen svojega življenja, Karla Metikoša, vokalista in skladatelja, s katerim sta skupaj izdala deset albumov, ki jih odlikujejo njen edinstveni glas, močan avtorski in produkcijski pečat Metikoša ter zimzelena besedila Ivice Krajača oziroma Alke Vuica. Že prvenec Dnevnik jedne ljubavi (Dnevnik neke ljubezni), ki ga je izdala leta 1973, se je zapisal v antologijo jugoslovanske glasbene scene in do danes velja za enega najboljših konceptualnih rock albumov na tem prostoru. 50-letnico tega kultnega albuma, ki je pomenil prelomnico tudi v njeni karieri, je Josipa Lisac lani pospremila s koncertno turnejo po številnih mestih nekdanje skupne države. S prav takšnim žarom se je na dolgi umetniški poti lotevala tudi skladb v drugih žanrih, od jazza do šansona, od etna do klasike, popa in gospela, o čemer pričajo številna sodelovanja in albumi Čestit Božić, Život, Made in USA, Boginja, Živim po svome, Posve slobodna in številni drugi. Nastopila je v rock operi, sodelovala z znanimi imeni jazza, igrala v dveh ameriških filmih in v gledaliških predstavah v Sloveniji in na Hrvaškem ter za svoje glasbeno ustvarjanje prejela številna priznanja in nagrade. Poleg strastne predanosti glasbi Josipa Lisac svojo umetniško individualnost in vizijo odraža tudi skozi prepoznavno samosvojo, drzno vizualno podobo. Njeni kostumi in pričeske dopolnjujejo njen odrski nastop, kot bi odela svoje pesmi, a diva zatrjuje, da obleka nikoli ne sme zasenčiti pesmi.

Josipa Lisac je fenomen našega prostora, sanja odprtih oči in je nepopravljiva idealistka, vizionarka, ki se vse življenje proti banalnosti in povprečnosti bori z izvirnostjo, navdihom in provokativnostjo. Njen repertoar je tako vedno zmes nepozabnih melodij in besedil, ki so na širšem prostoru nekdanje skupne države zaznamovale več generacij. To so uspešnice osemdesetih let: *Magla, Hazarder, Danas sam luda, Gdje Dunav ljubi nebo, Kraljica divljine, Ja bolujem* ter nepozabne *Blijede sijene, Što me čini sretnom, Hir, hir, hir, Ležaj od suza, Ave Maria, Boginja, Ispočetka, O jednoj mladosti, Dok razmišljam o nama* in *1000 razloga*.

29. novembra 2024, Gallusova dvorana

Vlado Kreslin: Kdo bo šel?

Mali bogovi, Beltinška banda; gost Leopold I.

O Vladu Kreslinu lahko pišemo resne in manj resne študije, snemamo najrazličnejše oddaje ali dokumentarne filme, vendar nikoli ne bomo mogli docela zaobjeti njegovih osebnih posebnosti. Kreslin je namreč tako enkraten, da nam ga zavidajo celo Hrvati. Njegovo popotovanje iz rodne prekmurske grude v rock and roll in poznejša umetniška vrnitev v toplino domačega ognjišča sta v slovenskem prostoru porodila svojstven fenomen v popularni glasbi, ki je segel tudi onkraj naših meja. Srce mladostnega upornika se je na neki točki namreč zmehčalo in se oplemenitilo z vonjem po domači zemlji. Sad tega je muzika, odprta in na prepihu, dovzetna za vse novotarije, vendar obenem zavezana koreninam. Vlado Kreslin nas je namreč na več kot polstoletni uspešni glasbeni poti prepričal, da gre za eno in isto pesem, ki jo pojemo na nešteto načinov.

Vlado Kreslin je s svojo muzikantsko jato, Malimi bogovi in Beltinško bando, že štiriintridesetič in trikrat zapored stopil na oder Gallusove dvorane. Vsi trije koncerti so bili razprodani.

16. – 18. decembra 2024, Gallusova dvorana

Silvestrski koncert: Janez Dovč & Sounds of Slovenia

Oj, ta noč, milobe polna

Metod Banko (glas, zvočila), Klemen Bračko (violina), Rudi Bučar (glas, kitara), Sabina Cvilak (sopran), Janez Dovč (harmonika, elektronika), Klemen Kotar (saksofoni, flavta), Laura Krajnc (glas, violina), Kristijan Krajnčan (bobni, violončelo), Goran Krmac (tuba, bas, elektronika), Petra Vidmar (marimba, tolkala), Gregor Volk (glas, kitara), Tomaž Zevnik (klarineti, piščali), pevska skupina Maroltovke.

Na silvestrski večer je v Gallusovi dvorani zazvenelo ubrano sozvočje slovenske ljudske glasbe, poezije in sodobne glasbene ustvarjalnosti. Pod umetniškim vodstvom harmonikarja in skladatelja Janeza Dovča je zasedba Sozvočij Slovenije (Sounds of Slovenia) postregla z novo produkcijo, ki združuje bogato glasbeno izročilo in na novo uglasbljene pesmi velikanov slovenske poezije, kot so Simon Gregorčič, Ivan Cankar, Oton Župančič, Lili Novy, Srečko Kosovel, Edvard Kocbek in številni drugi. Glasbeniki Sounds of Slovenia, ki na odrih doma in po svetu predstavljajo ljudsko glasbo v modernih aranžmajih že vse od leta 2008, so pripravili poseben program in navdušili občinstvo.

31. decembra 2024, Gallusova dvorana

Uprizoritvene umetnosti (gledališče, ples, balet)

Gledališke in sodobnoplesne dejavnosti so v prvo polovico leta 2024 vstopile z gostim in raznovrstnim programom ter pestrim naborom domačih in tujih ustvarjalcev. Organizacijske oblike so se raztezale od koprodukcij z nevladniki in javnimi zavodi do gostovanj tujih gledaliških in plesnih skupin ter domačih gostovanj pa tudi aktivnega sodelovanja v oblikovanju in izvajanju različnih festivalskih programov. Vsebinski razpon je bil širok in zasnovan z mislijo na usmeritev Cankarjevega doma kot ponudnika kulturnih vsebin najširšemu občinstvu. Temu je sledila tudi zasnova programa, ki ob večžanrskosti, ki nagovarja različno ciljno občinstvo, prisega na visoko raven koproduciranih in vabljenih domačih in tujih projektov.

Plesno leto je začela koprodukcija Cankarjevega doma in SNG Maribor. Način sodelovanja, kakršen je bil uspešno razvit leta 2022 z gledališko koprodukcijo *To noč sem jo videl*, je bil uporabljen tudi v 2024 pri koprodukciji *Faust*. Domači avtorski tandem Edward Clug, skladatelj Milko Lazar, odličen ansambel mariborskega baleta, enako odličen orkester so bili zagotovilo za načrtovanih pet in zaradi zanimanja dodatnih dveh ponovitev na odru Gallusove dvorane.

Koprodukcijsko serijo je nadaljeval projekt *Roke, ki me nikoli niso poznale* plesalca na »stalnem začasnem delu v Sloveniji«, Slovaka Milana Tomášika. Dvorana Duše Počkaj je njegov domicil, v katerega se je po projektu *Fight Bright* ponovno vrnil v solo izvedbi, tokrat ne samo kot plesalec, pač pa tudi kot so/koreograf. *Distanca* je bil naslov zadnjega projekta rednih znancev Linhartove dvorane, MN Dance. Skupina se po izredno uspešnem in pri občinstvu enako močno priznanem zanimanju vrnila kot ob En-Knapu druga skupina sodobnega plesa s profesionalnim plesnim ansamblom v Sloveniji.

Plesne zgodbe so bile večer osmih samostojnih krajših koreografij, ki so jih pod vodstvom koreografinje Kjare Starič Wurst ustvarili mladi koreografi in plesalci znotraj polletnih koreografskih delavnic Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana. *Ponaredki, odtisi in drugi vdori* je bil spomladi premierno uprizorjeni solo Magdalene Reiter, ki skupaj z lansko jesen uprizorjenim projektom *Kvartet* tvori vsebinsko zaokroženo celoto.

V prvi polovici leta sta bila realizirana dva dogodka cikla Noches de tablao, ki ga pod okriljem Zavoda NEST pripravlja Urška Centa. Gostili smo projekta Grafenauer flamenco projekt feat. José Montana in *Tam, v vrtu*.

Mednarodna plesna gostovanja so bila del programa Veličastni. Marca smo gostili skupino mladega portugalskega koreografa Marca da Silva Ferreira z izredno prodornim projektom *Kadaver*, sledil je projekt *Ena pesem* večmedijske ustvarjalke Miet Warlop, abonma je zaključilo gostovanje koreografinje Sharon Eyal v produkciji gledališča Tanzmainz: *Vezi duš*.

Posebno poglavje plesnega programa tvori tudi festival, namenjen klasičnemu ali vsaj sodobnoklasičnemu baletu, Baletne noči. Predlani je bila izredno uspešno izpeljana prva izdaja, nastala v tesnem programskem in organizacijskem sodelovanju s SNG Opera in balet Ljubljana. Organizacijska zasnova je bila enaka prvi, festival je bil posvečen delu Vaclava Nižinskega, gostili smo baletni ansambel HNK Reka (Romeo in Julija), Romunski narodni balet iz Bukarešte (*Rajmonda*) in Latvijski narodni balet (*Nižinski*).

Gledališki del programa je gostil *52 hertzov*, na Borštnikovem srečanju večkrat nagrajeno predstavo, nastalo v produkciji SNG Nova Gorica. Mojca Madon je mlada prodorna režiserka, ki jo je bilo še kako vredno predstaviti tudi ljubljanski publiki. *Nevidna ženska* (režija Ivana Djilas), produkcija APT Novo mesto, je z gostovanjem odpirala pereča vprašanja starosti in odnosa

družbe do vedno bolj pereče problematike, gostovanje SLG Celje z odličnim projektom *Juriš* (režija Živa Bozovičar) pa je uprizoritveno navdušujoče razprl vpogled v eklektično slovensko polpreteklo zgodovino. Bili smo tudi koproducenti finala improvizacijskega gledališča *Improliga finale* (koprodukcija za Društvom za kulturo in izobraževanje IMPRO), ki je bil enako kot lanski razprodan.

Jesenski plesni del (prva polovica sezone 2024/25) se je začel s projektom, ki ga je Cankarjev dom pripravil skupaj z Zavodom Muzeum in ga že od začetka ga vodi Barbara Novakovič. 30 let delovanja je poleg okrogle mize, posvečene delovanju Zavoda, pospremila koprodukcija *Hortus Conclusus – vrt*, premierno izvedena na odru Linhartove dvorane.

Matjaž Farič se je po (pre)dolgih letih odsotnosti vrnil v Cankarjev dom. Zavod Flota je skupaj s Cankarjevim domom ob koncu oktobra pripravil premiero plesno-gledališkega projekta *Nezaželeni*, odrsko dokumentarno fikcijo, ki se ukvarja z raziskovanjem in problematiziranjem številnih konfliktov in napetosti, posledic aktualnega stanja in ustroja slovenske družbe.

Prvo mednarodno plesno poglavje sezone 2024/25 je pripadlo Waynu McGregorju in njegovi skupini. V začetku novembra smo gostili multimedijski spektakel *Univerzum: Odisejada temnih kristalov*. Šlo je za projekt, ki se ukvarja s podnebno krizo, raziskuje teme izkoriščanja in uničenja okolja. Odlikovala ga je vrhunska tehnološko digitalno zasnovana scenografija, s pomočjo katere se je ustvarjala osupljiva mešanica fikcije in dokumentarnosti, McGregorjeva koreografija pa v sozvočju z govorjeno besedo močno evocirala neločljivost človeštva in narave.

Decembra smo v sodelovanju z Zavodom Emanat gostili projekt najmlajših plesnih ustvarjalk, *Izbrano telo* – predstavitev raziskav uprizoritvenega jezika, izpeljana je bila tudi enkratna izvedba treh solov Ane Pandur, združenih v celovečerni projekt – *Tris*. V jesenski polovici cikla Noches de tablao sta bila izvedena dva projekta, oktobrski *Nomad* Jošta Drašlerja in decembrsko *Prepovedano igranje* španskega basista Juanfe Péreza.

Tik pred novim letom smo gostili dve ponovitvi plesnega projekta *Gran Bolero Gala* (produkcija En-Knap in Zagrebško plesno gledališče). Šlo je za prvo gostovanje projekta sodobnega slovenskega plesa na odru Gallusove dvorane in že (vsaj zato) za presežek per se.

Gledališče. Oktobra smo gostili vrhunsko kombinacijo: eno največjih in najstarejših gledaliških hiš, Comédie Francaise z najnovejšo produkcijo – *Hekuba, ne Hekuba* – enega najprodornejših režijskih ustvarjalcev, portugalskega režiserja Tiaga Rodriguesa, od leta 2022 tudi umetniškega vodje gledališkega festivala v Avignonu.

Mesto žensk je enako kot Zavod Muzeum v letu 2024 obhajalo tridesetletnico delovanja. Redno sodelovanje s festivalom je bilo tokrat nadgrajeno z gledališko koprodukcijo. Med festivalom je bil premierno uprizorjen projekt *Sukeban* Varje Hrvatin, ki nadgrajuje estetiko Hrvatinove, v kateri je temeljni vezni element interakcija ustvarjalcev in publike, ki je bil tokrat vsebinsko vezan na rdečo nit festivala – sestrstvo.

Mašina je naslov projekta, ki je sledil festivalski produkciji, podpisala ga je mlada ustvarjalka Bojana Robinson, vezan pa je bil na njeno osebno izkušnjo; je mati otroka s posebnimi potrebami, zaradi zdravstvenih težav, vezanih na pomoč posebne naprave – mašine.

Največja lanska gledališka koprodukcija je nastala v sodelovanju s Slovenskim mladinskim gledališčem in italijanskim partnerjem Gledališčem Emilie Romagne ERT, drama *Sveta Ivana Klavniška* Bertolta Brechta. V Ljubljani je dva novembrska večera gostovala v Linhartovi dvorani.

Prav tako novembra in v Linhartovi dvorani je gostovalo Zagrebško gledališče mladih z izredno prodornim in izvedbeno inovativnim projektom *Mladina brez boga* v idejni zasnovi in režiji legendarnega hrvaškega gledališkega ustvarjalca Boruta Šeparovića.

Dinamično in obsežno serijo domačih gledaliških gostovanj je povsem ob koncu decembra zaključila *Malomeščanska svatba*, produkcija SNG Drama Maribor v režiji Mateje Koležnik.

3.1 Slovenske gledališke koprodukcije

Impro liga finale '24

Koprodukcija: Društvo za kulturo in izobraževanje IMPRO, Cankarjev dom

Impro liga je temeljni program improvizacijskega gledališča pri nas že od leta 1993. Večina programa običajno poteka kot državno tekmovanje impro gledaliških skupin, program pa je stičišče slovenskih improvizatorjev in improvizatork.

Že večkrat poudarjeno – improvizacijsko gledališče je še kako živa tvarina, dokaz je ponovno razprodan finale, izredno pripravljene ekipe improvizatorjev in vedno odlično razpoloženje, ki ga žanr omogoča. Prihodnje leto se finalu *Impro lige* pridružuje tudi finale njegove mlajše »sestre« – ŠILA, improvizacijska liga srednješolcev bo v istem terminu prav tako finale odigrala v Cankarjevem domu.

Štihova dvorana, 9. junij

Varja Hrvatin

Sukeban

Avtorica koncepta in scenarija uprizoritve: Varja Hrvatin; izvajalki: Julija Pečnikar in Živa Selan; oblikovalka videa in scenografka: Anja Romih; razvoj aplikacije: Jurij Smrke; kostumografka: Lea Culetto; oblikovalec zvoka in tehnični vodja: Jure Anžiček; oblikovalec luči: Domen Lušin; koprodukcija: Cankarjev dom, Festival Mesto žensk

Projekt je izhodišče našel v besedi »sukeban«, ki v japonskem jeziku pomeni skupino deklet ali dekliško tolpo, ki je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja nastala kot feministično odziv na nezmožnost vključevanja žensk v japonske ulične tolpe, saj je to bila domena moških. Sukeban pomensko reprezentira uporniška dekleta, ki so se formirala v prestopniško subkulturo kot emancipatorni odgovor na spolno diskriminacijo. Čeprav omenjena subkultura v tovrstni obliki ni več prisotna v japonski družbi, se njeni odsevi zrcalijo v animejih, mangah in videoigrah, hkrati pa beseda sama še zmeraj odzvanja feministični upor ter ohranja simbol uličnega sestrstva. Projekt *Sukeban* je raziskoval skupnosti žensk, ki se borijo proti diskriminaciji in nasilju v spletnih okoljih. Ob raziskovanju »role playing« subkultur; »e-girls«, »furry«, anime ..., je učinkovito naslovil oblike spletnih zlorab in sramotenja ter poiskal spletne vidike »hacktivizma« in aktivizma kot novih orodij za feministično boj. Skozi vzpostavljanje simultanega virtualnega in materialnega prostora je odpiral dva nivoja skupnosti posameznic – anime herojskih likov in hkrati gledalca postavil v vlogo aktivnega soudeleženca obeh prostorov. Gledalec je bil tako z upravljanjem virtualnih entitet v spletnem prostoru in upravljanjem performerkinih teles v materialnem prostoru po principu igrače Tamagotchi (virtualne živali) postavljen v etično in moralno dilemo, kje se virtualnost začne in materialnost konča.

Evelin Bizjak (SIGLEDAL, 28. 1. 2024, *Ogledalo spletne mizoginije*) pravi, da »Sukeban ponovno oživlja podobe žensk, ki simbolizirajo upor proti družbenim normam, in jih postavlja v digitalno

areno, kjer patriarhalne strukture niso le deklarativno problematizirane, temveč interaktivno preizkušene. Ob spodbujanju prehajanja med vlogo opazovalca in vlogo aktivnega soustvarjalca ga (gledalca) uprizoritev preusmerja k ozaveščanju lastne odgovornosti in vpetosti v reprodukcijo spletnega nasilja.« Učinkovitost uprizoritve zazna predvsem v tem, da »občinstvo aktivno spodbuja k refleksiji osebne odgovornosti v spletnem okolju; odpira prostor za družbeno kritiko spletne anonimnosti in poziva k premisleku o bolj etični participaciji«.

Zala Julija Kovačič (RADIO ŠTUDENT, 19. 11. 2024, *Zakaj si mladi moški merijo čeljusti?*) zapiše, da nas projekt »uspešno potisne prav v neprijetno pozicijo soočenja s problemom, ki vsekakor ni več le primat spletnih forumov. Ob tem se izkaže tudi, da se je predstavi posrečilo najti način za nagovor občinstva, širšega od zgolj na spletu domačih posameznic; njen jezik je dovolj dostopen in referenčni okvir ravno dovolj širok, da se v njem znajde tudi gledalka, ki téme ne pozna«. Po njenem »Sukeban ponudi najbolj razgibano in premišljeno izpeljavo zastavljenih konceptov, saj participativni in digitalni deli dogajanja ne uzurpirajo, ampak v posameznih prizorih služijo kot podporni elementi k performativni ravni predstave«. Zaveda se, da »predstava Sukeban ne bo rešila sveta – in tega ne poskuša, ampak sukebani, takšni in drugačni, ga lahko – bodisi s humorjem ali medsebojnim kritjem hrbta – naredijo vsaj nekoliko znosnejšega«.

Dvorana Duše Počkaj, 10., 11., 12. oktober

B. Robinson

Mašina

Koreografinja, performerka, soavtorica: Bojana Robinson; dramaturg, soavtor: Dimitrije Kokanov; sodramaturg: Saša Božić; oblikovanje luči: Igor Remeta; izvršna produkcija: Anja Mejač; koprodukcija: Cankarjev dom, de facto – Zagreb, Udruženje građana Gorgone – Beograd

Predstava je zasnovana kot izčrpno teoretsko in izkustveno raziskovalno delo na področju sodobnega plesa. Razmerje med živim uprizarjajočim človeškim telesom in dihalnim strojem je temeljni odnos, skozi katerega se proučujejo fenomeni povezanosti, nege in skrbi.

V predstavi je bil dihalni aparat odstranjen iz svoje zgledne funkcije – pomoči pri dihanju, in postavljen v razmerje s človekom, ki enako skrbi za človeka, ki diha, pa tudi za stroj, ki to dihanje omogoča. Ples s strojem v tej predstavi je razmerje, ki ga je avtorica, profesionalna sodobna plesalka in mati, živa ženska, izvajala z dihalnim aparatom svoje hčerke. Čeprav je bila mašina prisotna zaradi zdravstvenega stanja mlajše hčerke, je avtorica raziskovala svoj osebni odnos do nje, tehnološkega pripomočka, ki lajša življenje njenega otroka ter posredno in neposredno vpliva na življenje nje kot matere in ženske.

Jaka Smerkolj Simoneti na portalu SIGLEDAL (*Življenjski stroji*, 22. 10. 2024) zapiše, da »*Mašina* in Bojana Robinson na oder prinašata tehten premislek, ki med vrsticami načenja vprašanja naše odvisnosti od tehnologije – soodvisnost od mašin, še subtilnejši poudarek pa postavlja na nevidno delo materinstva, neprestano delovanje stroja – matere«. Smerkolj je prepričan, da nam »Robinson prihod mašine v svoje življenje oriše nepretenciozno in z nemalo duhovitosti, ki jo prinese tovrstno obravnavanje predmeta kot subjekta. Dramaturško spretno se uprizoritev poigrava z gledalčevimi pričakovanji, saj neprestano ohranja napetost in tako navkljub subjektivizaciji mašine v gibalnem materialu plesalka neprestano sama prehaja v strojnost gibanja … Najmočnejši deli so tisti, ko se uprizoritev z mašino poigrava kot z odrskim objektom

in iz sodobnega plesa mestoma prestopa v območje predmetnega gledališča in animacije«. Po njegovem je »*Mašina* izrazito premišljena uprizoritev, ki ostaja v svoji estetiki minimalistična«.

Dvorana Duše Počkaj, 18., 19., 20. oktober

Bertold Brecht

Sveta Ivana Klavniška

Režija: ErosAntEros

Koprodukcija: Gledališče Emilie Romagne ERT / Narodno gledališče, Slovensko mladinsko gledališče, TNL – Luksemburško narodno gledališče, Stalno gledališče v Bolzanu, ErosAntEros – POLIS Teatro Festival, v sodelovanju s Cankarjevim domom Ljubljana

Premiera: april 2024 (Bologna), november 2024 (Ljubljana)

Gospodarstvo, kapital, finančne špekulacije, izkoriščanje delavcev so vodilne teme Brechtove *Svete Ivane Klavniške*, napisane po velikem zlomu Newyorške borze leta 1929, ki je najprej v ZDA in nato v Evropi povzročil desetletno gospodarsko krizo, propadanje industrije, zapuščanje zemlje, brezposelnost, revščino – vse do začetka druge svetovne vojne. Danes smo v nenehni krizi, proizvodna središča so se premaknila, velike delavske množice ne živijo več na privilegiranem Zahodu in lastnike je teže prepoznati, vendar se izkoriščanje živih bitij in virov ni končalo; nasprotno, nastale so nove spremembe – globalnega segrevanja, vojn, pandemij, energetske krize, ki so vse posledice istega bolnega gospodarskega sistema. Zaradi vsega tega je *Sveta Ivana Klavniška* še zmeraj sodobno besedilo, saj se ukvarja s temami, ki so nam blizu, in ponuja možnost, da jih s pomočjo dokumentarnih videoposnetkov povežemo v dialektičen odnos z našo sedanjostjo.

Čvrsta in sodobna je bila tudi aktualna koprodukcija italijanskega tandema ErosAntEros. Omogočila nam je vpogled v avtorsko ter za naš prostor neznačilno razumevanje in interpretiranje dela Bertolta Brechta. Hkrati je sledila njegovi karizmatični estetiki, teoretskim premisam, sočasno pa jih je avtorsko nadgrajevala in hkrati tudi problematizirala. Spektakelskost predstave – močna komponenta video inscenacij, odlične v živo odigrane glasbene intervencije Laibach – v ničemer niso ošibile Brechtove idejne osti. Ravno »napad« na aktualne družbene razmere z njenim dominantnim orodjem – medijsko agresivnostjo – se je pokazal za odrsko izredno učinkovit princip. Temu so sledile dramaturgija, igra, tudi režija. Rezultat: učinkovit vseevropski projekt, ki potrjuje pesimističnost aktualnega trenutka in nujnost predrugačenja prevladujoče politično-gospodarske-ideološke paradigme.

Linhartova dvorana, 10., 11. november

3.2 Gledališka gostovanja iz Slovenije

Tijana Grumić

52 hertzov

Prevajalka: Dijana Matković; režiserka: Mojca Madon; avtor priredbe in dramaturg: Jaka Smerkolj Simoneti; lektorica: Anja Pišot; scenografka: Urša Vidic; kostumograf: Andrej Vrhovnik; avtor glasbe: Luka Ipavec; oblikovalec svetlobe: Andrej Hajdinjak; oblikovalca

klovnovskih prizorov: Ravil Sultanov, Natalia Sultanova; oblikovalec zvoka: Stojan Nemec; igrajo: Ivana Percan Kodarin, Žiga Udir, Marjuta Slamič, Peter Harl, Matija Rupel, Ana Facchini

Srbska dramatičarka Tijana Grumić v svoji subtilno poetični družinski drami prepleta tri pripovedi. Z izhodiščem v dokumentarnem gradivu z izbranimi motivi secira vprašanje upanja v svetu, polnem samote. Popelje nas na potovanje po življenju neke družine, razpete med morjem in vesoljem, med najbolj osamljenega kita in takisto osamljenega astronavta, medtem ko se po Zemlji sprehaja Klovn v iskanju smisla, da si zopet nadane svoj rdeči nos.

Mojca Madon po letih sodi v isto generacijo kot Živa Bizovičar (ki so jo gostili s projektom *Juriš*). Skupno obema in še kako jasno tudi v kompleksnem projektu *52 Hertzov* je izredno izostren občutek za percepcijo ali pač razumevanje časa, kritičen odnos do stvarnosti, hkrati pa izdelan občutek za sočloveka, intimo in njegovo umeščenost v ne vedno idealne družbene razmere.

Oder Linhartove dvorane, 18. februar

Slavenka Drakulić

Nevidna ženska

Režija: Ivana Djilas; prevod in priredba besedila: Špela Frlic in Ivana Djilas; nastopajo: Špela Frlic, Maja Kunšič, Katja Povše; oblikovanje in izdelava lutke: Gregor Lorenci; scenografija in oblikovanje luči: Sara Slivnik; oblikovanje videa: Vesna Krebs; kostumografija: Jelena Proković; glasba: Boštjan Gombač; koreografija: Branko Potočan; produkcija: Anton Podbevšek Teater

Nevidna ženska Slavenke Drakulić je vrsta krhkih in bolečih intimnih zgodb, izpovedi, ki presprašujejo, zakaj sta dandanes v sodobni družbi, ki ruši vse tabuje, starost in staranje temi, o kateri je skoraj prepovedano govoriti.

Režiserki Ivani Djilas je s pomočjo interpretke oziroma pripovedovalke Špele Frlic uspelo pričarati tesnobno, hkrati pa lirično atmosfero trpkih zgodb ženskih junakinj, ki se zaradi različnih razlogov znajdejo na družbenem robu. Rahločutna govorna interpretacija, podprta z izvirno lutkovno animacijo, je hkrati boleč vpogled v zastrte svetove, hkrati pa mojstrska odrska prezentacija tematike.

Kosovelova dvorana, 25. marec

SLG Celje

Juriš

Avtorski projekt po motivih življenja in dela Karla Destovnika - Kajuha

Režiserka: Živa Bizovičar; avtorja koncepta: Živa Bizovičar, Nik Žnidaršič; dramaturg: Nik Žnidaršič; scenografka: Nika Curk; kostumografka: Nina Čehovin; avtor glasbe: Luka Ipavec; oblikovalec svetlobe: Bor Ravbar; grajo: Jagoda, Damjan M. Trbovc, Lovro Zafred, Mojka Končar, k. g., Miranda Trnjanin, k. g., Mario Dragojević, k. g.

Produkcija: Slovensko ljudsko gledališče Celje

Medtem ko je v prostoru naše sedanjosti partizansko gibanje le jabolko spora, se mladi avtorji predstave sprašujejo predvsem o neki minuli, večno mladi generaciji. O generaciji, ki je bila prisiljena sprejemati radikalne odločitve in se je zavestno spremenila iz naivne mladine v glas upora, propagandno trobilo, steklega psa.

Mlada režiserka Živa Bizovičar sodi v generacijo ustvarjalk, ki odrsko vsebine išče v tesni navezavi z zaznavanjem nevralgičnih točk in artikuliranjem polpretekle zgodovine. To počne z jasnim idejnim stališčem in presenetljivo zrelo avtorsko poetiko. In *Juriš* je takšen projekt – uprizoritveno suveren, odrsko domišljen in neizprosen v obravnavi številnih »temnih lis« slovenske zgodovine.

Kosovelova dvorana, 22. april

Bertolt Brecht

Malomeščanska svatba

Režija Mateja Koležnik; prevajalec Eduard Miler; prevajalka Irena Novak Popov; dramaturginja Tanja Lužar; scenograf Henrik Ahr; kostumograf Alan Hranitelj; skladatelj Mitja Vrhovnik Smrekar; koreografinja Magdalena Reiter; lektorica Metka Damjan; igralska zasedba; Vlado Novak, Irena Varga, Mateja Pucko, Maša Žilavec, Nejc Ropret, Vladimir Vlaškalić, Ksenija Mišič, Davor Herga, Matija Stipanič

Produkcija: Drama SNG Maribor

V enodejanki *Malomeščanska svatba* (1919), enem prvih Brechtovih dramskih del, ki ga je napisal pri enaindvajsetih letih, je avtor uporabil poročno svatbo kot mikrokozmos, skozi katerega je pokazal na številne družbene probleme, s satiro in črnim humorjem pa izpostavil absurdnosti, ki nastajajo, ko se pod fasado srečnega dogodka vzorne družine ena za drugo razkrivajo prikrite resnice, malomeščanska trhla morala pa se pred očmi gledalca lomi kot ženinovo doma narejeno pohištvo.

Mojstrica mizanscene, ena v tujini najprepoznavnejših domačih režiserk, je genialno protodramo Bertolta Brechta enako kreativno odločno nadgradila. Čeprav gre za rekonstrukcijo pred skoraj petnajstimi leti nastale produkcije, je šlo še vedno za svež humor, jasno usmerjene humorne osti, predvsem pa – izredno natančne odrske inscenacije, ki v vsem času od praizvedbe ni izgubila nikakršnega naboja, hkrati pa nas subtilno opozarjala na vstop v zrelo režiserkino fazo, ki jo od *Malomeščanske svatbe* skoraj ves čas izredno uspešno nadgrajuje na najzahtevnejšem, nemško govorečem, gledališkem prostoru.

Linhartova dvorana, 29. december

3.3 Gledališka gostovanja iz tujine

Tiago Rodrigues

Hekuba, ne Hekuba

Produkcija: Comédie Francaise

Dogajanje *Hekube* se razvija med generalko istoimenske drame. To je tudi dan, ko je Nádia povabljena, da skupaj z drugimi materami priča na sodišču v primeru, ki ga je vložila proti državi zaradi slabega ravnanja s svojim sinom in drugimi otroki. V enem samem dnevu doživimo grško tragedijo v njeni generalni vaji. Vendar Nádia težko igra vlogo Hekube, saj Evripidove besede včasih zamenjuje s tistimi, ki jih mora izreči na sodišču. Ko vadi vlogo Hekube, se zave, da vadi lastno pričevanje. V tem prepletu Nadijinih svetov se prepletajo tudi resnični in fiktivni liki. Agamemnon, ki ga Hekuba prosi za pravico, da se maščuje Polimestorju, postane sodnik, ki ga

Nádia prosi za pravico, da bi kaznovala odgovorne za trpinčenje njenega sina. Molk politikov, ki so skušali primer zamolčati, se zlije z dilemo Odiseja, ki je dolžan Hekubi, a je zaradi vojnih zakonov prisiljen sodelovati v njeni tragediji ...

Tiago Rodrigues (1977, Lizbona) je portugalski gledališki režiser, dramatik in igralec. Študij gledališke režije je opravil na Lizbonski gledališki in filmski šoli (ESTC). Rodrigues je znan po svojih režiserskih principih, ki združujejo in prepletajo elemente klasične in sodobne dramatike ter načrtno kršijo in presegajo ustaljene meje gledaliških konvencij. Njegove produkcije pogosto združujejo različne umetniške oblike, ki vključujejo literaturo, glasbo in vizualne umetnosti ter s tem ustvarjajo poglobljene in privlačne izkušnje za občinstvo. Znan je po reinterpretaciji klasičnih del, vključevanju aktualne problematike in odpiranju zahtevnih družbenopolitičnih tem. Je vodja gledališkega festivala v Avignonu.

Hekuba, ne Hekuba je brezpogojno mogoče razumeti kot idealen gledališki dogodek, saj je združil najvišje mogoče uprizoritvene standarde najstarejšega evropskega gledališča in jih povezal z ustvarjalnim nabojem enega najmočnejših gledaliških režiserskih imen zadnjega obdobja. Učinkovitost kombinacije je potrdilo tudi ljubljansko gostovanje. Pretresljiva zgodba, avtorsko predrugačeno in nadgrajeno antično besedilo, odigrano po najvišjih mogočih standardih, je učinkovalo izredno udarno. Udarno, ker je gledališki dogodek percipiral aktualni svet, ga povezal z univerzalnimi vrednotami antične dramatike, to pa izvedel na način, ki je pri nas šele dobro našel mesto (snovalno gledališče), pri čemer se je z neverjetno samoumevnostjo gibal med odrskimi modulacijami, ki jih tovrstni režijski prijem predpostavlja.

Linhartova dvorana, 7., 8. oktober

Zagrebško gledališče mladih v koprodukciji z Montažstrojem

Mladina brez boga

Avtorstvo in režija: Borut Šeparović; besedilo: Borut Šeparović, Ivana Vuković; dramaturgija: Borut Šeparović, Ivana Vuković; scenski gib: Damir Klemenić; scenografija: Borut Šeparović, Konrad Mulvaj; video & multimedija: Montažstroj & Mitropa; zvok in glasba: Montažstroj, Michel Corrette, Antonio Vivaldi; kostumografija: Marta Žegura; oblikovanje luči: Aleksandar Čavlek; oblikovanje zvoka: Kruno Miljan; igrajo: Rakan Rushaidat, Lucija Dujmović, Nikolina Prkačin, Ugo Korani, Ivan Pašalić, Bernard Tomić, Toma Medvešek / Boris Barukčić
Produkcija: Zagrebško gledališče mladih; koprodukcija: Montažstroj

Vznemirljiva in v marsičem provokativna predstava je nastala po motivih romana *Mladost brez boga* Ödöna von Horvátha in sociološke študije *Heroji; Množični umori in samomori* Franca Biffa Berardija. V romanu *Mladost brez boga* fantje na šolskem izletu doživijo katarzo v igri moči, ki se konča z umorom. Po drugi strani pa eden izmed Berardijevih junakov, osemnajstletni Eric Harris, von Horváthov imaginarni »trip« prestavi v igranje ultimativne video igre *Doom*, v kateri močnejši del človeštva neusmiljeno pokončuje šibkejšega.

Mladina brez boga je radikalno negativna utopija sveta, kot ga vidi Šeparović in kot se pravzaprav ves čas tudi uresničuje. Radikalna desnica, agresivno manipulirano spletno oglaševanje in manipuliranje z informacijami, ksenofobijia, rasizem ... so aktualna dejstva, ki jih *Mladina brez boga* jasno napoveduje, analizira in za njihove pojave tudi najde odgovore. Najde tudi način njihove nevtralizacije – v fiktivnem svetu igričarstva, ki pa z lahkoto preskoči tudi v prostor realnega. Šeparović to jasno ponazori z mladimi igralci, predstavniki ravno te generacije, o kateri govori in ki bo krojila prihodnost. Ubere netipično pot prezentacije, sooča

različne realnosti – digitalno, odrsko, realno, jih preplete v gledališki konglomerat in skozenj z jasno vizijo potegne izredno negativen zaključek.

Linhartova dvorana, 27. november

Ponovitve

Na Luno!

Avtorji predstave: Justin Durel, Tomaž Lapajne Dekleva in David Dolamič; režija: Justin Durel; scenografija: Justin Durel in David Dolamič; kostumografija: Katarina Zalar; igrata: Tomaž Lapajne Dekleva in David Dolamič; glasba: Liang Zhu, kitajska ljudska, izvajalec: Ong Weejin (CC BY 4.0); Na Luno 1, avtor in izvajalec: Justin Durel; Also Sprach Zarathustra, avtor: Richard Strauss, izvajalec: Lud and Schlatts Musical Emporium (CC BY 3.0)

Koprodukcija: Cankarjev dom in Društvo za razvoj gledališča v izobraževanju

Štihova dvorana

Neustrašna raziskovalka

Avtorji teksta: Justin Durel, Tomaž Lapajne Dekleva in David Dolamič; režija: Justin Durel; igrata: Tomaž Lapajne Dekleva in David Dolamič; scenografija in kostumografija: Justin Durel, Tomaž Lapajne Dekleva in David Dolamič; grafično oblikovanje: Rahela Klopčič

Koprodukcija: Cankarjev dom in Društvo za razvoj gledališča v izobraževanju

Štihova dvorana

Jean Marbœuf

Kaj se je zgodilo z Bette Davis in Joan Crawford?

Igralska zasedba: Jana Zupančič, Nataša Barbara Gračner; režija Nikola Ljuca

Koprodukcija Teater Tivoli, Mini teater in Cankarjev dom

Kosovelova dvorana

3.4 Plesne koprodukcije

Edward Clug

Faust

Koreograf: Edward Clug; skladatelj: Milko Lazar; scenograf: Marko Japelj; kostumograf: Leo Kulaš; koprodukcija: SNG Maribor in Cankarjev dom, v sodelovanju z Opernhaus Zürich

Goethejeva filozofska drama oziroma tragedija *Faust* kljub velikemu številu glasbenih inscenacij še vedno ostaja velik izziv v domeni plesne umetnosti. Svojevrstno interpretacijo in edinstveno vizijo tega dela prinaša Edward Clug v svoji plesni manifestaciji, ki ne spaja le glasbenega misticizma Milka Lazarja z nenavadno atletsko energijo in z lastno poetiko giba, ampak s kombinacijo vseh treh elementov zgradi spektakel, ki zna tudi z ironijo in s parodijo razkriti številne disonance in paradokse človeškega bivanja.

Produkcijsko izredno zahteven projekt se je izkazal za popolnoma pravilno programsko in poslovno odločitev. Petim predvidenim ponovitvam v Gallusovi dvorani sta bili zaradi zanimanja občinstva dodani še dve, obe tudi razprodani. Ansambel in orkester mariborske Drame sta s *Faustom* dosegla kreativni vrhunec zadnjega obdobja, enako velja za koreografa Edwarda Cluga in skladatelja Milka Lazarja.

Gallusova dvorana, ljubljanska premiera 26. januar

Roke, ki me nikoli niso poznale

Umetniško vodenje in koreografija: Charlie Brittain in Milan Tomášik; izvedba: Milan Tomášik; izvirna glasba: Jakub Mudrák, Eduardo Raon; oblikovanje luči: David Cvelbar, Janko Čief; scenografija in kostum: Jasna Vastl; produkcija: Flota, zavod, Murska Sobota (SI); koprodukcija: Cankarjev dom Ljubljana (SI), Flota, Ljubljana (SI); s podporo: Scenario Pubblico, Katanija (IT), Hrvatski kulturni dom, Reka (HR); predstava je nastala v okviru rezidence v Divadlo Štúdio tanca (SK)

Roke, ki me nikoli niso poznale je solo predstava v koreografiji Charlieja Brittaina in v sodelovanju s plesalcem, performerjem in koreografom Milanom Tomášikom. Predstava je stkana iz razmišljanja o več vidikih, ki so implicirani v vprašanju, kaj pomeni biti človek. Telo se razpre kot živi spomin, organizem, ki deluje v gostih, nabitih strukturah, prepletenih med kruto resničnostjo in minljivimi dimenzijami.

Milan Tomášik z »*Rokami*« vstopa v morda na prvi pogled odrsko eklektičen svet, v katerem stopa po ostri in tanki meji med performansom in plesno intervencijo. Odločitev je seveda zavestna, gre za intimno videnje poglobljeno razmišljenega razmerja do sveta, bivanja, človeškega, etičnega. Nastala je hermetična odrska struktura, ki pa na drugi strani diha z močno atmosfero, plesalca potrdi kot enega vodilnih (čeprav prihaja iz Slovaške) domačih sodobnoplesnih ustvarjalcev, ki se ne boji raziskati nove tematike, nove poti in slediti lastnim vizijam.

Jaka Bombač na portalu SIGLEDAL v besedilu *Med odnosnostjo in odsotnostjo* (4. 3. 2024) prepozna, da se »struktura vzpostavlja predvsem s subtilnimi variacijami plesalčeve telesne intenzitete (lahkotnost – težkost, vzravnanost – rahla zgrbljenost), vpetimi v kontrast med vsakdanjim in plesnim telesom«. Andreja Kopač v oceni v dnevniku Delo (7. 3. 2024) poda lucidno in izredno naklonjeno oceno: »… In kakšen okus pustijo *Roke, ki me nikoli niso poznale*! Vsekakor omogočajo sinestezijo gledalčevega izkustva v smislu, da lahko v trenutkih slišimo gib, vidimo zvok, okusimo roke, po drugi strani pa se človekova izkušnja enega na presečišču dvojnosti enakovrednih avtorskih pogledov zarisuje kot precizna študija življenja (lahko tako splošnega kot konkretnega) plesalca, ki vsakič znova, z vsakim novim projektom oziroma dnem, ko stopi pred občinstvo, svojo izkušnjo predaja tujim rokam, ki jo lahko bodisi sprejmejo in zibajo bodisi odklonijo. V tem kontekstu se zdi, da se mesto uglaševanja dveh avtorskih pogledov vztrajno (vektorsko) pomika, ob čemer intelekt prvega in instinkt drugega drsita v telo prvega in čelni reženj drugega. Ob tem vznika prostor za nekaj oziroma nekoga tretjega, in sicer za neobhodno spojitev človeka z njegovim okoljem, bodisi plesalca z odrom, okoljem in občinstvom bodisi s samim sabo. Zadnji solo v soavtorstvu se nedvomno zdi plesalsko zrela relevacija za Milana, koreografska pesem za Charlieja in zgodba o plesalcu za občinstvo, pri čemer se trki zvoka in tišine, svetlobe in teme, gibanja in stanja ne zdijo toliko raziskava potencialnosti giba (v prihodnosti) kakor izpovedana zgodba (preteklosti), ki se vedno znova govori ljudem, ki to zgodbo bodisi poznajo bodisi vidijo prvič.«

Dvorana Duše Počkaj, premiera 28. februar

MN Dance

Distanca

Koreografa in avtorja vizualne podobe: Michal Rynia, Nastja Bremec Rynia; dramaturginja: Ana Kržišnik Blažica; avtorica glasbe: Mateja Starič; oblikovalec svetlobe: Matjaž Bajc; oblikovalec zvoka: Stojan Nemec; oblikovalec scenskih elementov: Gorazd Prinčič; plesalci: Tjaša Bucik, Nastja Bremec Rynia, Noemi Capuano, Marie De Silva, Maria Cecere, Paula Garcia, Rebecca Granzotto, Luca Marchi, Erica Modotti, Eri Nishibara, Michal Rynia, Pere Sansaloni Servera, Luka Vodopivec; koprodukcija: MN Dance Company, Cankarjev dom Ljubljana

Pojem distance je sodobni družbi lasten in zelo dobro poznan. Gre za socialno in fizično distanco, za oddaljevanje posameznika na telesni ter posledično tudi na socialni, mentalni in duhovni ravni. S sodobnim načinom življenja in uvajanjem digitalne tehnologije se stiki med ljudmi zmanjšujejo, siromašijo, formalizirajo. Aktualna plesna uprizoritev se ne distancira od perečih družbenih tem in s plesom poseže v bistvo človekovega obstoja – bližino.

MN Dance v zadnjih letih doživlja kakovostni in količinski preskok. Kakovostnega potrjuje tudi *Distanca*, količinski pa se zrcali v dejstvu, da ima skupina poleg EN-KNAP edina stalni plesni ansambel na področju sodobnega plesa. *Distanca* kompaktnost, stilno specifičnost in močan avtorski podpis Michala in Nastje z lahkoto potrjuje.

Linhartova dvorana, 10. marec

Plesne zgodbe

Večer koreografij koreografskih delavnic KGBL pod vodstvom
Kjare Starič Wurst

Koreografi in plesalci so dijaki KGBL, njegovi diplomanti in zunanji plesalci:
Neža Banovec, Ela Nora Belina, Katarina Čegovnik, Andreas Doukas, Pia Jazbec, Nikolina Katušin, Katja Kučina, Lana Kralj, Manca Lončar, Tara Pečnik, Anja Pipan, Larisa Počič, Ajda Požar, Ana Lina Telič in Tjaša Žvanut

Produkcija: Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana in Kjara Starič Wurst
Koprodukcija: Cankarjev dom; sodelovanje: Fakulteta za dizajn – grafično oblikovanje: Hanna Laura Koželj

Plesne zgodbe so večer osmih samostojnih krajših koreografij, ki so jih pod vodstvom koreografinje Kjare Starič Wurst ustvarili mladi koreografi in plesalci znotraj polletnih koreografskih delavnic Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana. Njihove interpretacije, čutenja in individualni kreativni glas so čudovit vpogled v to, kako navdihujoča je mlada kreativna energija tako za njih kot tudi za gledalce.

Dvorana Duše Počkaj, 17. in 18. maj

Magdalena Reiter

Ponaredki, odtisi in drugi vdori

Koreografija, režija videa in ples: Magdalena Reiter; oblikovanje videa: Sandi Skok; glasba: August Adrian Braatz; dramaturgija: Vedrana Klepica; oblikovanje luči: Mojca Sarjaš; kostumografija: Pia Gorišek; scenografija: Maruša Mali; fotografija: Darja Štravs Tisu

Produkcija: Zavod Mirabelka; koprodukcija: Cankarjev dom

Magdalena Reiter se je po skoraj sedmih letih od zadnjega sola odmaknila od strogo koreografske in fizične obravnave telesa ter gledalcu predstavila nekakšen uprizoritveni hibrid. Prikazana tematika je vsebovala elemente vizualnega kolaža, ready-mada in plesa ter za svoj mehanizem delovanja uporabljala kinematografsko logiko. Detajli, na katere se je Reiter osredotočala v predstavi – položaji telesa v prostoru, pogledi, dialogi in razmerja – so bili čvrsto dramaturško povezani s temami nadzora, manipuliranja ali nasilja, ki so bile skozi zgodovino postavljene za žensko telo. Plod tovrstnega odrskega raziskovanja je bil konsistenten uprizoritveni hibrid, ki se ni izognil nalogam, zadanim izvajalčevemu telesu, hkrati pa je z njimi kalkuliral zelo intimno in hkrati igrivo.

Po jesenski premieri *Kvarteta* je delo *Ponaredki, odtisi in drugi vdori* solo Magdalene Reiter, s katerim zaključuje dvoletno »rezidenco« v Cankarjevem domu oziroma izpolnjuje obveznosti do dvoletnega programskega cikla Ministrstva za kulture. Solo, ki se odločno »spopade« s filmom noir, upošteva filmsko dramaturgijo, hkrati pa skozi formo sola – izčiščeno, domišljeno, duhovito in stilno zrelo – odpira vprašanja ženskega telesa in njegovega razmerja do javnosti. Je solo, ki ni posledica šibkih produkcijskih pogojev, pač pa stoji na jasnih in močnih kreativnih odločitvah. Ana Lorger 4. 6. 2024 na portalu SIGLEDAL v besedilu *Telo kot kolaž podob* zapiše, da so »podobe, v katere se Reiter zliva, hkrati tudi podobe, ki se zlivajo vanjo, podobe pasivnih, ranljivih žensk iz ameriških filmov ali razgaljenih, seksualiziranih žensk v kanonskih slikarskih delih. Rdeča nit plesne predstave … je vprašanje, kakšno moč imajo te podobe na žensko, kako krojijo plesalkino identiteto, koliko omejujejo njeno svobodo in kako se zapisujejo v njeno telo, rutino in način izražanja.«

Dvorana Duše Počkaj, premiera 31. maj

Hortus Conclusus – vrt, 2024
plesna predstava v sklopu programa ob tridesetletnici delovanja gledališča Muzeum (1994–2024)

Režija in gib: Barbara Novaković; sodelavka za dramaturgijo: Jana Pavlič; scenografija: doc. Vlatka Ljubanović, u.d.i.a., in Dana Čuk, Valentin Dowhyj, Juna Drobnič, Maša Ferjančič, študenti Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani; zvočna podoba: Gal Škrjanec Skaberne; kostumografija**:** Ana Kolenc in Barbara Novaković; izvajalci: Luka Ostrež, Jerca Rožnik Novak, Mateja Železnik in Petra Govc, Branko Potočan, Mateja Rebolj

Produkcija: Muzeum, zavod za umetniško produkcijo, posredovanje in založništvo; koprodukcija: Cankarjev dom; v sodelovanju s Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani, Slovenskim gledališkim inštitutom, Kulturnim društvom Qulenium in Narodnim domom Maribor, Vetrinjski dvor

Programska dinamika Zavoda Muzeum je zasnovana kot serija platform, trilogij, ki se skozi večletno obdobje vsebinsko dopolnjujejo. V obdobju 2022–25 nastaja nova trilogija z naslovom *Alegorije*, ki sestoji iz treh plesnih projektov in sintezne predstave. Tema tridelnega projekta so alegorije – prizma časa v okviru ikonografskih smeri, ki jih tkejo poezija, literatura in likovna umetnosti. Prva enota trilogije z naslovom *Alegorije mesecev – atributi* (2022) je temeljila na

motivih mesečnih ciklov z atributi, ki zajemajo življenje narave (flora) v kontekstu napetosti med opravili ter čutnimi in čustvenimi impulzi, ki jih poraja življenje. Sledila je druga enota trilogije, *Alegorije, fragmenti* (2023), avtorska predstava s poudarkom na sodobnih plesnih postopkih skozi specifike naravnih in delovnih ritmov, ritmov astralnih sil (Ovidij, Verij, Flak).

Tretja enota trilogije, plesna predstava *Hortus Conclusus – vrt* (2024) je prečila razmerja med zunanjo podobo pojavov in kozmoloških kompozicij, ki temeljijo na principu naravnih prvin (vetrovi, reke, meseci, zodiak) ter matematično sistematičnostjo koledarjev in enciklopedij. Sintezni projekt je načrtovan za leto 2025.

Hortus Conclusus – vrt je projekt, s katerim se je Barbara Novakovič ob natančni odrski obdelavi fenomena prostora in njegovega zoženega pomena – vrta posvetila retrospektivi in ponovni aktivaciji plesalcev in performerjev, ki so jo spremljali skozi tri desetletja trajajočo kariero. Redko je mogoče najti dogodek, ki je tako subtilno povezal različne odrske principe, od igralskih in performerskih do klasičnih in sodobnoplesnih. Različnosti so bile učinkovito združene v krhko tkano strukturo, s katero nas je ustvarjalka vodila po njenem »arhivu zgodb«, nam predočila razumevanje naslovnega pojma, hkrati pa izredno lirično sporočala osnovne premise lastnega ustvarjalnega opusa. Jaka Bombač je na portalu SIGLEDAL (24. 9. 2024, *Izrisujoča prostorskost teles*) zapisal, da »predstavi *Hortus Conclusus – vrt* uspe razpreti široko problemsko polje matematizacije narave, v katerem vznikajo gibalni razmisleki o razmerju med naravo in matematiko oziroma geometrijo. Gib je zasnovan kot razvijajoča se misel, vrt pa je zamišljen kot simbol duše«, pa tudi, da je »*Hortus Conclusus – vrt* zanimiva študija prostora, simbolnosti prostora in prostorskosti telesa …«.

Oder Linhartove dvorane, premiera 6. september

Nezaželeni

Koreograf in režiser: Matjaž Farič; plešejo: Ana Cvelfar, Urša Rupnik, Kristyna Šajtošova, Patricija Crnkovič, Bor Prokofjev in drugi; igrajo: Marinka Štern, Ivan Peternelj, Veronika Valdes, Sebastjan Starič, Uroš Potočnik in drugi

Produkcija: Flota, zavod, Murska Sobota, koprodukcija: Cankarjev dom, Plesni teater Ljubljana, Flota Ljubljana

Skupina plesalcev med pandemijo v zgodnji pomladi pripravlja umetniški dogodek na trgu v srednje velikem mestu. Ta trg je zbirališče brezdomcev. Med pripravami na dogodek trčita dva svetova. Svet mladih plesalcev, zapostavljenih v prekarnem razmerju in zapostavljenih ljudi z roba družbe, ki nimajo doma. Srečala sta se dva svetova in nastal je popoln nesporazum. Predstava je sestavljena iz dveh delov – plesnega in gledališkega. Plesni del je koreografija, ki uporablja jezik sodobnega plesa. Abstraktna koreografija združuje plesne sekvence, ki raziskujejo estetski potencial spoja glasbe in plesa brez naracije ter deluje kot samostojna predstava. Gledališki del sestavlja vrsta igranih prizorov, pretežno nastalih dokumentaristično v maniri realizma. Uokvirja plesno dogajanje, vzpostavlja konflikt, s tem pa vpliva na dojemanje plesa.

Nezaželeni Matjaža Fariča načrtno vstopa v žanrski medprostor. To počne zavestno, zavedajoč se tveganja. Sooči čisti plesni in igralski vokabular ter ju poveže v zgodbo o izključenosti, v zgodbo o strahovih, nerazumevanju, napakah in hkrati tudi upanju. Uspešno nas prepriča, da je prostor različnosti hkrati prostor priložnosti za iskanje skupnih točk, skupnosti in povezanosti. Odlična ekipa mlajše generacije sodobonoplesnih ustvarjalcev na eni in izkušena igralska

garnitura sta bila zagotovili čvrstosti samosvoje dramaturgije in preglednega režijsko-koreografskega vodenja. Projekt, s katerim Farič dokazuje, da je neutrudni raziskovalec meandrov sodobne ustvarjalnosti, samosvoj in ne pristajajoč na kompromise.

Linhartova dvorana, premiera 25. oktober

Izbrano telo – predstavitev raziskav uprizoritvenega jezika

Ples in koreografija: Jasmina Križaj, Neža Kokalj, Alja Branc

Produkcija: Emanat, Zavod za razvoj in afirmacijo plesa in sodobne umetnosti
Soorganizacija: Cankarjev dom

Plesno-performativna raziskava *Izbrano telo* sodi v sklop Emanatovih projektov predstavljanja mlajših (vendar ne izključno) avtoric/jev, namenjenih raziskavi uprizoritvenega jezika. S tovrstnimi raziskavami želijo razbiti koncentracijo ustvarjalnih postopkov, usmerjenih zgolj v produkt, ter jih preusmeriti predvsem v razvoj uprizoritvenega jezika in razmislek o vprašanjih, KAJ in KAKO pri pripravi avtorske predstave.

V sodelovanju s Cankarjevim domom je bila izvedena javna predstavitev gibalnih raziskav treh različnih avtoric. Svoje gibalne raziskave so predstavile Alja Branc, Jasmina Križaj in Neža Kokalj. Predstavitvam je sledil pogovor med avtoricami in Mašo Radi Buh. *Izbrano telo* je začetek intenzivnega sodelovanja v polju predstavljanja nastajajočih in razvijajočih se plesnih vizij najmlajših generacij. Priložnosti prezentacije so nujen del umetniške rasti, refleksija čeprav mladih in velikokrat ne povsem artikuliranih hotenj pa odličen kontrapunkt njihovemu delu, ki daje vpogled ne samo gledalcem, pač pa tudi (ali predvsem) mladim ustvarjalcem. *Izbrano telo* tako predstavlja nekaj, »kar še bo«, daje slutiti tendence najmlajše generacije in njihovo razumevanje ustvarjalnega medija.

Dvorana Duše Počkaj, 3. december

Ponovitve

Branko Potočan: Na stežaj zaprta vrata

Ideja in koreografija: Branko Potočan; soustvarjanje in ples: Anamaria Bagarić, Branko Potočan, Jana Menger, Tajda Podobnik, Tini Rozman, Veronika Valdés; avtor in izvajalec glasbe: Goran Završnik; oblikovanje zvoka: Blaž Flerin; dramaturgija: Andreja Kopač; oblikovanje svetlobe: Gregor Kuhar; produkcija: Vitkar zavod; finančna podpora: Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Ljubljana

Dvorana Duše Počkaj

Magdalena Reiter

Kvartet

Koreografija in režija videa: Magdalena Reiter; ples in soustvarjanje: Jerca Rožnik Novak, Beno Novak; glasba: August Braatz; scenografija: Urša Vidic, Maruša Mali; svetovanje za dramaturgijo: Anja Zag Golob; oblikovanje videa: Sandi Skok; produkcija: Zavod Mirabelka, koprodukcija: Cankarjev dom

Predstavo sofinancirata Mestna občina Ljubljana – oddelek za kulturo in Ministrstvo za kulturo RS.

Dvorana Duše Počkaj

3.5 Plesna gostovanja iz tujine

Marco da Silva Ferreira

Kadaver

Umetniški vodja in koreograf: Marco da Silva Ferreira; sodelujejo: André Garcia, Fábio Krayze, Leo Ramos, Marc Oliveras Casas, Marco da Silva Ferreira, Maria Antunes, Max Makowski, Mélanie Ferreira, Nelson Teunis, Nala Revlon; produkcija: Pensamento Avulso

Kadaver je v neobičajno in razigrano odrsko kombinacijo povezal raznovrstno zasedbo desetih plesalcev. Plesalci v kompleksni koreografiji so spojili korake standardnih ljudskih plesov in sodobnih urbanih plesnih zvrsti kulturnih manjšin. Ples je bil trden, neomajen, z visoko stopnjo tehnične briljance, ki jo zahteva Ferreirova koreografija: kombinacija korakov ljudskih plesov, gimnastičnih vaj in avtorskega giba v prizemljenem jeziku, utemeljenem v avtorjevi viziji realnosti.

Portugalski koreograf mlajše generacije združuje prijeme sodobnega plesa, portugalske folklorne tradicije in izredno močno zavest družbenega angažmaja. Nastane eklektična kombinacija plesa, performansa in glasbe v živo, redko videna ne samo na domačem, tudi na tujem plesnem prizorišču. Projekt, izveden na izredno visoki produkcijski ravni, je zagotavljal popoln užitek gledalcem in ponudil vpogled v sodobne plesne tokove.

Linhartova dvorana, 23. marec

Miet Warlop

Ena pesem

Zasnova, režija in scenografija: Miet Warlop; sodelujejo Simon Beeckaert, Stanislas Bruynseels, Rint Dens, Judith Engelen, Elisabeth Klinck, Marius Lefever, Willem Lenaerts, Luka Mariën Milan Schudel, Melvin Slabbinck, Joppe Tanghe, Karin Tanghe, Wietse Tanghe, Flora Van Canneyt, Jarne Van Loon; glasba: Maarten Van Cauwenberghe; produkcija: NTGent, Miet Warlop / Irene Wool vzw

Ena pesem je bila mojstrska »vaja v ponavljanju«: skupina nastopajočih – glasbenikov, navijačev, tekmovalcev – med poustvarjanjem ene in iste skladbe v neskončnem ponavljanju, ob hkratnem izvajanju rigorozne gimnastike preizkuša meje lastne vzdržljivosti, trme, vztrajnosti, odločnosti. Nastopajoče med izčrpavajočo vadbo navijač in skupina navdušencev izmenično spodbujajo in izžvižgavajo, medtem ko sodnik v ozadju nerazumljivo momlja.

Linhartova dvorana, 22. maj

Sharon Eyal

Vezi duš

Koreografija: Sharon Eyal; soavtor: Gai Behar; kostumografija: Rebecca Hytting; avtor glasbe: Ori Lichtik; scenografija in lučno oblikovanje: Alon Cohen; plesalci: Elisabeth Gareis, Daria Hlinkina, Shani Licht, Cassandra Martin, Nora Monsecour, Amber Pansters, Réka Rácz, Maasa

Sakano; Zachary Chant, Paul Elie, Finn Lakeberg, Christian Leveque, Frederico Longo, Jaume Luque Parellada, Cornelius Mickel, Matti Tauru, Lin Van Kaam; produkcija: Staatstheater Mainz

Čeprav koreografinja *Vezi duš* Sharon Eyal označuje za igro o ljubezni in hrepenenju, na odru ni bilo preveč romantičnosti. Gibanje puhteče skupine teles, ki so se v ritmičnem soglasju gibala skrajno disciplinirano, je bilo animalično in do zadnjega premika filigransko izpiljeno. A dlje ko je trajala njihova prepletenost, več časa je bilo za iskanje razlik. V ênosti se je začela odkrivati posamičnost, hkrati pa spoznanje o različnosti.

Vezi duš so v bistvu pretresljiv plesni esej od moči skupnosti, o njeni ritualni umeščenosti in nujni potrebi po njenem ohranjanju. Izredno prodorno, čustveno pretresljivo in avtorsko izvirno govorijo, da je edino močna vezanost na okolje, v katerem živimo, toleranca in pripravljenost deliti življenje z drugimi, pot, ki še vodi v smiselno prihodnost.

Gallusova dvorana, 9. junij

Aleksander Glazunov

Rajmonda

Produkcija: Romunski narodni balet, Bukarešta

Romunski narodni balet iz Bukarešte je v prvem večeru 2. mednarodnega baletnega festivala Baletne noči predstavil svojo produkcijo klasičnega baleta na glasbo Aleksandra Glazunova, ***Rajmonda***. Koreografinja Maki Asami je sledila izvirni koreografiji Mariusa Petipaja iz leta 1898 in ohranila celotno Glazunovo partituro. Videli smo klasično baletno predstavo v pravem pomenu besede, v kateri se je v številnih virtuoznih točkah dobro izrazila tehnična podkovanost tako solistov kot številčno bogatega baletnega zbora. Scenografija Adriana Damiana je v svoji zasnovi minimalistična, kar je še posebej opazno v izvedbi, s katero baletni ansambel gostuje. Kot kontrast tej minimalistični odrski opremi pa se je kostumografinja Viorica Petrovici, tako kot koreografinja, odločila slediti Petipajevim konvencijam (historični kostumi ob baletnih krilcih, večinoma s pastelnimi poudarki), narodnemu značaju (madžarski, španski, poljski ali orientalski) in tipizaciji likov (plemiči, Saraceni, sužnji).

Gallusova dvorana, 16. junij

Marc Goecke

Nižinski

Produkcija: Latvijski narodni balet

Nižinski, sodobna baletna predstava koreografa Marca Goeckeja, se ukvarja z najpomembnejšimi trenutki v življenju Nižinskega na odru in zunaj njega ter razkriva in prikazuje, kako tesno sta umetnost in norost povezani. Predstava *Nižinski* je bila premierno uprizorjena leta 2016 na Gauthierjevem plesnem festivalu v Stuttgartu; od takrat so jo izvedli na številnih turnejah po svetu z izjemnimi odzivi. Balet na glasbo Frédérica Chopina in Clauda Debussyja uporablja Goeckejev značilni minimalistični vokabular, živahen slog ter osredotočenost na svetlobo in sence. Balet je lepo strukturiran. V desetih slikah se pojavijo ključni liki v življenju Nižinskega, prvi med njimi je v kokon zavita zlovešča figura, ki predstavlja umetnika v iskanju samega sebe. V nadaljevanju srečamo Terpsihoro, muzo plesa, ki podkrepi podpisno plesno govorico Goeckeja nazobčanih digitalnih gibov, ki so Goeckejeva blagovna znamka. V predstavi se pojavita tudi mati Nižinskega in njegova žena Romola. Ključnega

pomena v koreografiji pa je seveda mučen in zapleten odnos s Sergejem Djagilevom. Predstava pritegne občinstvo od samega začetka in ne popusti v napetosti. Vizualno močna in sugestivna vtisne v spomin številne slike, četudi je pomen izmuzljiv ali dvoumen; Djagilev ovija Nižinskega v oblaku aerosolne meglice, kjer dim lahko nakazuje njegovo spreminjajočo se mentalno negotovost ali pa beda golega zgrbljenega hrbta Nižinskega, ko si prižiga vžigalice za kratko osvetlitev v spuščajoči se temi. Navdušujoč večer močnih podob in nepozabnega nastopa **Latvijskega narodnega baleta**.

Linhartova dvorana, 18. junija 2024

HNK Ivana pl. Zajca Reka: Romeo in Julija

Romeo in Julija

Balet v dveh dejanjih Sergeja Prokofjeva

Koreografija: Jiří Bubeníček; koncept in dramaturgija: Jiří Bubeníček / Nadina Bubeníček Cojocarju; scenografka: Aleksandra Ana Buković; kostumografinja: Nadine Bubeníček Cojocarju; oblikovalca svetlobe: Dalibor Fugošić / Jiří Bubeníček; video projekcije: Fanni Tutek-Hajnal / Nadina Bubeníček Cojocaru; fotografije: Fanni Tutek-Hajnal

Balet sledi zgodbi tragedije Williama Shakespeara iz 16. stoletja ter izraža navdušenje nad zaljubljenostjo in željo, da bi ta občutek trajal večno. Zgodba o ljubezni in njeni moči pa ima tudi temne plati: nasilje in kaos, zmedo in smrt. Bubeníčkova koreografija ohranja pravzaprav vse elemente antologijske zgodbe in jo nadgrajuje z (igralsko odigranimi) citati izvirne Shakespearove predloge. Nastane sveža interpretacija velike ljubezenske zgodbe.

Gallusova dvorana, 19. junij

Wayne McGregor

Univerzum: Odisejada temnih kristalov (Universe: A Dark Crystal Odyssey)

Režiser in koreograf: Wayne McGregor; glasba Joel Cadbury; filmsko oblikovanje: Ravi Deepres; oblikovanje razsvetljave: Lucy Carter; kostumi in naglavni deli: Philip Delamore in dr. Alex Box; koprodukcija: Company Wayne McGregor in The Royal Ballet v sodelovanju z The Jim Henson Company

Univerzum: Odisejada temnih kristalov je bila odlično izvedena pronicljiva meditacija o podnebni krizi, ki raziskuje teme izkoriščanja, uničenja, apatije in nenazadnje upanja. Poglobljena digitalna okolja in vrhunski kostumi so ustvarili osupljivo mešanico fantazije in dokumentarnega filma, medtem ko je tipična mcgregorjevska koreografija v dialogu z govorjeno besedo močno evocirala neločljivost človeštva in narave. Kombinacija dominantne multimedijskosti je sodobnoplesni »stroj« premaknila v polje multižanrskosti, v katerem je ples zavzemal le eno, čeprav ključno mesto. V Univerzumu se je telo elegantno podredilo drugim odrskim intervencijam (tudi sugestivnim posnetim govorjenim delom) in tako prispevalo k občutku celostnosti umetnine. *Univerzum* je bilo tako mogoče razumeti kot večpredstavni traktat o radikalno spreminjajočem se bivanjskem prostoru, hkrati pa kot poziv k takojšnjemu in neposrednemu ukrepanju pred njegovim popolnim izginotjem.

Gallusova dvorana, 5. november

3.6 PLESNA GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE

Cikel Noches de tablao

Grafenauer flamenco project feat. José Montaña

Izidor Erazem Grafenauer, kitara; Jošt Lampret, električni bas; Ana Mezgec, violina; Bernardo Brizani, violončelo; Luka Ipavec, trobenta; Urška Centa, ples in dlani (palmas); José Montaña, tolkala

Produkcija: Platforma NEST

Program so sestavljala Grafenauerjeva avtorska dela, vsaka skladba je odražala refleksijo avtorjevega doživljanja sveta okoli sebe. Z mešanico tradicionalnih elementov in sodobnih glasbenih pristopov album je album Ventana Abierta, odigran v živo, predstavljal svež in izrazito izrazen, a spoštljiv pogled na to mojstrsko glasbeno zvrst, s tem pa prinašal tudi nove možnosti in perspektive za razvoj flamenka v Sloveniji in širše.

Klub Cankarjevega doma, 9. maj

Urška Centa in Domen Novak

Tam, v vrtu

Soustvarjalca in izvajalca: Urška Centa, Domen Novak; koncept: Urška Centa; dramaturgija: Nik Žnidaršič; oblikovanje prostora: Lučka Centa, Urška Centa, Domen Novak; oblikovanje svetlobe: David Cvelbar; kostumografija: Draž; produkcija: Zavod NEST

Predstava *Tam, v vrtu* je povabilo v vrt dveh, ki v njem odstirata lepoto mehanizmov poslušanja. V svojem početju prisluškovanja naravi odkrivata svetove zvoka in njihovo odzvanjanje v polju vidnega. Pri tem jih prevajata skozi lastni telesi, da v njiju razširita domišljijske potenciale in opazujeta njihovo sovpadanje s svetom giba. Urška Centa, koreografinja in plesalka, ter Domen Novak, dramski igralec, skozi zvočno-gibalno predstavo vodita s čistim instinktom radovednosti, ki med njima ustvarja povezave in plete odnose, ki preizprašujejo linearne poteke dogajanja.

Tam, v vrtu žanrsko ni sledil uvodnemu projektu cikla. Iskanje novega izraza, posledice kreativnega soočenja plesalke flamenka in dramskega igralca z močnim glasbenim znanjem, je rezultiralo v presenetljivo izvirni formi, ki se napaja v ritualu, črpa iz obrednosti ter si prizadeva k osebnostnemu zlitju in celosti kot načinu bivanja dveh, ki pa velja tudi za skupnost. Jaka Bombač je na portalu SIGLEDAL (2. 7. 2024, *Iz giba zvok, iz zvoka gib, telo*) zapisal, da »koncert torej vsekakor ni samo koncert, ampak zaradi svoje specifične strukture, podkrepljene s številnostjo prizorov, arhetipskostjo situacij ter raznolikostjo svetlobnih učinkov, spominja tudi na zgodbo, ki se vedno znova izrisuje in vedno znova ponikne/vznikne v koncertno točko. Koncertne točke so različne in izkazujejo širok umetniški diapazon pa tudi bujno domišljijo in igrivo improvizacijsko zmožnost obeh performerjev«, ter da se performerja »skupaj poigravata s potenciali telesne zvočnosti in artikulacijske gibljivosti, s čimer postopoma brišeta meje med plesom in glasbo, gibom in zvokom«.

Štihova dvorana, 14. in 15. junij

Jošt Lampret

NOMAD

Jošt Lampret: električni bas; Urška Centa: ples in dlani (palmas); Matija Krečič: violina; Nino Mureškić: tolkala
Produkcija: Platforma NEST

Nomad je bil avtorski projekt enega najbolj iskanih in vsestranskih basistov v Sloveniji, Jošta Lampreta. Bas kitaro je predstavil v povsem drugačni vlogi in luči, kot smo je vajeni. Namesto da bi ta ostajala v ozadju kot podporni element, se je dvignila v ospredje ter razcvetela v inštrument z lastno melodijsko in harmonsko vlogo. S projektom *Nomad* se je poklonil globoki tradiciji flamenka, z ekipo vrhunskih in široko delujočih umetnikov, Urško Cento, Ninom Mureškićem in Matijo Krečičem, je suvereno presegel glasbene kategorije, briše meje in slavi medsebojno povezanost različnih kultur, kar je v tem času in svetu še kako pomembno.

Klub Cankarjevega doma, 7. november

Juanfe Pérez in Karen Lugo

Prepovedano igranje

Bas: Juanfe Perez; ples: Karen Lugo; vokal: Alicia Morales; tolkala: Kike Terron

Produkcija: Platforma NEST

Projekt Prepovedano igranje je odprl osupljive zvočne krajine, ki so poslušalca popeljale od subtilnih in nežnih melodij do ekstaze sodobnega flamenka, prepojenega z avantgardo. Pérez spoštuje tradicijo in ohranja njeno bistvo, hkrati pa zna odpreti navdušujoče poti v modernost. V svojem delu ni izbiral med aktualnimi tokovi, ampak se je usmerjal k avtentični, naravni glasbi. V glasbeno-plesnem projektu so poleg Péreza nastopili še pevka Alicia Morales in tolkalec Kike Terron, pridružila pa se jima je Karen Lugo, ena trenutno najslavnejših plesalk sodobnega flamenka v svetu.

Klub Cankarjevega doma, 28. december

Projekti so del cikla Noches de tablao, ki je v letu 2024 prvič v celoti gostoval v Cankarjevem domu. Gre za cikel, ki ga kurira plesalka Urška Centa, vezan pa je na izredno pester ustvarjalni milje flamenka. Za vse projekte cikla velja, da so ob ukinitvi festivala Bi flamenko odlično nadaljevanje raziskav sodobnega flamenka. Cikel je presegel pričakovanja glede obiska, nanizal štiri kakovostne projekte, segajoč od glasbenih performansov, gledaliških predstav in plesno-glasbenih kombinacij ter tudi zaradi odlično artikuliranih teženj k prezentaciji ustvarjalne svežine in izvirnosti sodobnega flamenka opravičil gostovanje v Cankarjevem domu.

Ana Pandur

Tris

Zasnova, koreografija in izvedba: Ana Pandur; glasba: Matej Bonin (*Marija brez glasu, Beli šum*), Damir Avdič; soavtorstvo glasbe: Špela Mastnak (*Marija brez glasu*); izvedba glasbe: Špela Mastnak (*Marija brez glasu*), Damir Avdić (*Črni zvoki*); konceptualno sodelovanje: Matej Bonin;

intermedijsko sodelovanje in kostum: Tina Princ //Things I Miss (*Marija brez glasu, Beli šum*); oblikovanje svetlobe: Janko Oven; fotografija: Nika Hölcl, Drago Videmšek, Darja Štravs Tisu
Produkcija: Zavod Koda: Manifest; koprodukcija: PKD Flamenko

Plesno-glasbena predstava *Tris* je v stotih minutah modificirala in v celovito arhitekturo osmislila tri samostojno nastale plesno-glasbene projekte (*Marija brez glasu* v duetu s tolkalko Špelo Mastnak in z glasbo Mateja Bonina, *Črni zvoki* v duetu z Damirjem Avdićem in *Beli šum*, plesni solo z glasbo Mateja Bonina), nastalih v zadnjih štirih letih. *Tris* je v glasbeni in performerski družbi nadvse različnih, izjemnih glasbenih ustvarjalcev skupaj z Ano Pandur ponudil razmislek o načinih bivanja. Pot, ki jo je prehodil, je segala od vznika nesnovnega tretjega v preseku glasbene in plesne govorice, skozi iskanje svobode v letenju ob predpostavki ideološke sprevrnitve ustvarjalne misli ter se dovršila v vzpostavljanju lastnega igralnega polja tišine, beline, samote in telesa v njih.

V bistvu logično, da se je trilogija Ane Pandur iztekla v Cankarjevem domu, saj sta dve tretjini projekta hišni koprodukciji. Kar je bistveno: *Tris* ni bil zgolj sestavljenka treh projektov oziroma nanizanka, *Tris* je s soočenjem vseh treh dejanj postal nova, zaokrožena in pomensko širša celota. Predvsem je razkril natančnost in domišljenost posamičnih celot, te so same po sebi puščale odprto pomensko strukturo, ki jo je *Tris* odlično zaokrožil, sočasno pa nadgradil vpogled v ustvarjalni milje Ane Pandur, v njene umetniške obsesije, hkrati pa skupaj z odličnimi – praviloma glasbenimi – sodelavci ustvaril visoko kakovostno produkcijsko raven izvedbe. Pri kateri je flamenko zgolj še nastavek, manj kot izhodišče za vstop v snovanje in razumevanje njenega dela.

Dvorana Duše Počkaj, 3. december

Jesús Rubio Gamo & En–Knap Group & Zagrebški plesni ansambel

Gran Bolero Gala

Idejna zasnova in koreografija Jesús Rubio Gamo; asistentka koreografije Alicia Cabrero; asistentka koreografije v Sloveniji in na Hrvaškem Clara Pampyn; izvajalci En–Knap Group (Nika Zidar, Mattia Cason, Tina Habun, Davide Lafabiana, Tamás Tuza, Carolina Alessandra Valentini) in Zagrebški plesni ansambel (Luna Lilek, Nika Lilek, Silvija Musić, Endi Schrötter, Linda Tarnovski, Karlo Topolovec); glasba José Pablo Polo, na osnovi glasbe *Boléro* (Maurice Ravel); oblikovanje svetlobe Leon Curk, David Picaza; urejanje zvoka Gal Škrjanec Skaberne; kostumografija Katarina Markov (Atelje d.o.o.)
Produkcija: Zavod En–Knap in Zagrebški plesni ansambel

Tako kot je skladba *Bolero* Mauricea Ravela klasična uspešnica, glasbeni obred za orkester, ki pride skupaj kot glasbena skupnost, tako je bil prednovoletni *Gran Bolero Gala* plesni obred za dva ansambla, ki prideta skupaj kot plesna skupnost in hkrati skupnostni obred za vse, ki pridejo skupaj kot družbena skupnost. Bil je obred, pri katerem so vezi ustvarile enost skozi ponavljanje in je stopnjevanje pripeljal v skupnostni crescendo. *Gran Bolero Gala* je bil spektakel, v katerem ples z glasbo ponese skupnost, skupnost ponese oder, dogodek, presežek.

Prednovoletni *Gran Bolero Gala* je bilo odrsko navdušujoče orkestriranje, inštrumentiranje dueta plesnih skupin, ansamblov, odnosov, razmerij med skupinama in v skupini, skozi ponavljanje oz. stopnjevanje, da bi natanko v napetosti tistega »še!«, gona, vztrajanja, izčrpavanja, ki se ne izčrpa, vzniknila skupnost, njena vez, njeno tkivo, njena meja, njen

presežek. Dejstvo je, da do gostovanja *Gran Bolero Gala* nobena slovenska produkcija sodobnega slovenskega plesa ni našla mesta v Gallusovi dvorani. *Gran Bolero Gala* ga je dvakrat, obakrat pred polnim in izredno navdušenim avditorijem. Drugega močnejšega dokaza, da je sodobni ples lahko tudi komunikativen, zabaven, aktualen, razumljiv, dostopen, pač ni mogoče najti. Kar jasno sporoča, kaj je potrebno, da se sodobni ples prebije v prostor za njegove domače ideologe slabšalnega pojma »mainstream«.

Gallusova dvorana, 29., 30. december

3.7 Folklora

Akademska folklorna skupina France Marolt je ob svoji 76. obletnici pripravila letno predstavo z naslovom *Diptih*, saj je večer predstavil dve polovici; prepletli sta se slovenska in hrvaška plesna in glasbena dediščina. V goste je naša skupina namreč povabila Ansambel Lado iz Hrvaške. Drugače od lanske predstave je tako večer tekel v bolj klasičnem smislu folklorne revije, s koreografskim naborom priljubljenih koreografskih in glasbenih del Ansambla Lado ter najboljših in najbolj prepoznavnih koreografij in glasbenih priredb Akademske folklorne skupine France Marolt, ki so se prepletle, medsebojno dopolnile in naposled združile v celoto. Večer se je izkazal za pravo folklorno poslastico dih jemajoče raznovrstnosti ljudskega izročila pravzaprav relativno zelo majhnega geografskega območja. Kakovost izvedbe, tako hrvaške skupine, ki je profesionalni folklorni ansambel z vrhunskimi plesalci in izjemnimi pevci, kot tudi naših »Maroltovcev« je zasluženo dvignila na noge polno obiskano Linhartovo dvorano.

Linhartova dvorana, 18. in 19. maja 2024

Filmski program

Filmski program v letu 2024 smo v celoti izpeljali. Nekatere manjše odpadle predstave smo nadomestili z drugimi, vsi nosilni dogodki pa so bili uresničeni po napovedih. Najbolj opazen in uspešen filmski dogodek je bil tradicionalno novembrski Ljubljanski mednarodni filmski festival (Liffe), za njim pa Festival dokumentarnega filma (FDF), tradicionalno popularen je tudi februarski Festival gorniškega filma s svojim nišnim občinstvom. V segmentu filmske distribucije smo med januarjem in decembrom prikazali številne filme iz ponudbe lokalnih distributerjev, v okviru prvega baletnega festivala v CD pa smo prikazali film o baletniku Nižinskem. Veliko razstavo Marie Lassnig smo pospremili s projekcijo povsem svežega biografskega filma *Spati s tigrom*, ki se je je udeležila tudi režiserka. Filmsko leto smo četrtič zapored sklenili s projekcijo nemega filma (*Zora*), ki ga je glasbeno pospremil orkester RTV Slovenija.

4.1 Filmski festivali

26. Festival dokumentarnega filma (FDF)

Na festivalu smo predvajali dvajset celovečernih in izbor kratkih filmov, od tega pet v tekmovalnem programu na temo človekovih pravic, ki ga organiziramo v sodelovanju z Amnesty International Slovenije. Festivalsko retrospektivo smo posvetili slovenski dokumentaristki in družbenokritični vizualni umetnici Niki Autor, njen obširni opus smo predstavili v petih celovečernih sklopih.

Pri letošnji izdaji FDF smo znova ubrali deloma hibridni format, manjši del programa smo predstavili tudi na Cankarjevi VOD spletni platformi. Programski sklopi so bili tradicionalni: Tekmovalni program na temo človekovih pravic; Intimni in globalni portreti; Aktualni, družbenokritični dokumentarci; Retrospektiva/Fokus. Tričlanska mednarodna žirija je prvo nagrado podelila makedonsko-bosanski koprodukciji *Tišina razuma* režiserke Kumjane Novakove.

Organizirali smo številne spremljevalne dogodke, med katerimi je bila najpomembnejša mojstrska delavnica z Niko Autor, ki v svojih delih kritično spregovori predvsem o problematiki političnih migrantov in podplačanih delavcev iz republik nekdanje skupne države. Obisk festivala se je letos vrnil nad predpandemično raven, kar je bilo razveseljivo, saj je letošnji festival ponudil večinoma zahtevne teme.

Linhartova in Kosovelova dvorana, Slovenska kinoteka, Kinodvor, od 13. do 30. marca

18. Festival gorniškega filma

Gorniški festival ohranja veliko popularnost med obiskovalci, ki jo je začel pridobivati pred približno osmimi leti. Tudi 18. izdajo smo izvedli v sodelovanju z Društvom za gorsko kulturo Domžale. Veseli podatek, da se je tudi gorniški festival po obisku vrnil na predpandemične številke.

Francoski film *Mongolija: Dolina medvedov* Hamida Sardarja je prejel glavno nagrado za najboljši film. Poleg glavne nagrade mesta Domžale je festivalska žirija med več kot tridesetimi filmi v tekmovalnem programu nagradila tudi najboljše v posameznih kategorijah; najboljši alpinistični film je postal *Transcendenca*, najboljši plezalni *Plezanje kot upor*, najboljši film o gorah, športu in avanturi *Tragedija na Haute Route*, najboljši film o gorski naravi in kulturi *Maurice Baquet: akord*, najboljši kratki film pa *Anatomija vzpona*.

Na petdnevnem festivalu so si obiskovalci lahko ogledali več kot petdeset domačih in tujih gorniških in avanturističnih filmov vseh dolžin, filmski program so dopolnjevala predavanja vrhunskih alpinistov.

Linhartova in Kosovelova dvorana, od 12. do 16. februarja

35. Ljubljanski mednarodni filmski festival – Liffe

Najbolj ambiciozen projekt filmskega programa CD je bil v 35. izdaji izveden v delni hibridni obliki. Glede na polno zasedenost dvoran smo se odločili del programa – tiste filme, za katere smo dobili dovoljenje za spletno predvajanje – predstaviti tudi v virtualnem okolju. Spletno izdajo festivala smo znova postavili na lastni platformi za ogled filmov po spletu; z njo je CD nadzoroval ves proces priprave, nalaganja in predvajanja filmov, kar je rezultiralo v manj tehničnih zapletih. Obenem so bili filmi na ogled tudi na spletni platformi NEO glavnega pokrovitelja Telekoma Slovenije.

Prerez najsodobnejše svetovne filmske produkcije je festival predstavil na standardnih prizoriščih po Ljubljani in nekaterih slovenskih mestih (Maribor, Celje, Novo mesto), ki smo jim letos dodali novo v Kranju (Moj kino). Premierno smo v prikazali 91 celovečernih in 15 kratkih filmov. Zaradi zaprtja kina Komuna smo zasilno nadomestno prizorišče drugič zapored našli v dvorani AGRFT, ki s svojimi 90 sedeži ne more zamenjati velikih zmogljivosti Komune (370 sedežev), a smo s to potezo vsaj deloma skušali rešiti porazno pomanjkanje kinodvoran v prestolnici.

Ohranili smo vse tradicionalne sklope, vključno s tekmovalnim programom. Spremljevalni dogodki (npr. v sodelovanju z zavodom Motovila, Art kino mrežo Slovenije in Društvom slovenskih filmskih režiserjev) so letos znova potekali na ustaljenih prizoriščih v CD, veliko pozornosti smo kot običajno namenili izobraževalnemu programu za mlade, med drugim filmski delavnici za najmlajše, ki jo že vrsto let pripravljamo v sodelovanju s Pionirskim domom, ali delavnici za ustvarjanje kratkih vsebin z mobilnikom, namenjeni predvsem mladim obiskovalcem.

O Liffu smo imeli več kot dvesto medijskih objav, o festivalu se je obširno poročalo tudi na spletnih straneh ter v različnih in priljubljenih blogih. Festival je leta 2024 spremljalo več kot 120 domačih akreditiranih novinarjev. Filme si je bilo na spletni platformi v dvanajstih dneh mogoče ogledati 24 ur na dan. Obisk festivala smo tokrat šteli nekoliko drugače; ker so si gledalci filme predvajali tudi na TV-zaslonih v domačem okolju, je natančno številko nemogoče ugotoviti, a smo predvidevali, da si posamični film na VOD v povprečju ogledata po dva gledalca, zato se nam številka 36.000 prodanih vstopnic in kod za VOD zdi visoka, še posebej zato ker je festival zaradi zaprtja Kina Komuna, ki je običajno naštel okrog deset tisoč gledalcev, ostal tako rekoč brez kinodvoran z več sedeži.

Glede programske zasnove festivala smo prebirali v glavnem pozitivne kritike. V dnevnih časnikih Delo in Dnevnik, ki ob Radiu Slovenija in portalu MMC najbolj podrobno spremljata festival, so med njegovim trajanjem vsak dan pol strani posvetili festivalu, kar je za Liffe pomemben podatek. Enako pomemben je vložek spletnega portala MMC RTV Slovenija, ki zelo aktivno deluje tudi pred festivalom, ko poteka predprodaja vstopnic in opozarja na prihajajoče presežke festivala.

Programsko realizacijo festivala je omogočila tudi pridobitev finančnih sredstev zunaj javnih razpisov. Glavni pokrovitelj Telekom Slovenije je znova finančno podprl festival. Medijski

pokrovitelj je bil Multimedijski center RTV Slovenija, kot običajno smo uspešno pridobili dragocena sredstva evropskega sklada MEDIA, ki pod vse bolj ostrimi pogoji podpira najbolj inovativne filmske festivale, ki gredo v tok s časom, npr. z akcijami za trajnostni razvoj ali z multimedijskimi pristopi, ki vsebujejo povezovanje z drugimi dogodki po »živih« spletnih povezavah.

Liffe ostaja t. i. pregledni festival in ponuja množico filmov, ki so bili tako ali drugače deležni pozornosti na svetovnih filmskih platnih, njegovo osrednje programsko načelo pa ostaja predstavljanje novih avtorjev, katerih prvence in druge filme predstavljamo v tekmovalnem sklopu Perspektive. Festival je tokrat podelil šest uradnih nagrad; tradicionalnega vodomca za najboljši film iz sklopa Perspektive je prejel madžarski film *Črna pika* (r. Bálint Szimler), nagrado združenja mednarodnih filmskih kritikov FIPRESCI gruzijski film *April* (r. Dea Kulumbegašvili), nagrado za najboljši kratkometražec pa avstrijska režiserka Olga Kosanović za *Deželo gora*. Četrtič smo v sodelovanju z Art kino mrežo Slovenije podelili tudi nagrado AKMS, ki velja za motivacijo lokalnemu distributerju; prejel jo je španski film *Ravno obratno* (r: Jonás Trueba). Nagrado mladinske žirije Kinotrip so najmlajši žiranti podelili litovskemu filmu *Strupeno* (r: Saule Bliuvaite), medtem ko je občinstvo najvišjo povprečno oceno namenilo brazilskemu filmu *Manas* režiserke Marianne Brennand.

Različna prizorišča in VOD, od 13. do 24. novembra

4.2 Filmski cikli in spremljevalni dogodki

Jadranska mreža festivalov, spomladanska izdaja

Vodilni regionalni filmski festivali (med njimi ljubljanski Liffe), združeni v Mrežo festivalov Jadranske regije, so že četrto leto zapored skupaj pozdravili začetek pomladi z brezplačnim filmskim programom Pomladne izdaje, ki je od 11. do 21. aprila 2024 potekala v kinih in na spletu.

S sočasnimi kinoprojekcijami v Ljubljani, Beogradu, Hercegnovem, Sarajevu in Zagrebu se je Pomladna izdaja začela s filmom *Luksemburg, Luksemburg*, lanskim prejemnikom nagrade občinstva za najboljši film Mreže festivalov Jadranske regije. Vstopnice so bile brezplačne kot tudi ogledi na spletni VOD-platformi, kjer sta bila prikazana še lanski zmagovalec Zagrebškega filmskega festivala *Kako seksati* (How To Have Sex) in ekološki dokumentarec o globalnem problemu plastike *Plastika Fantastika* (Plastic Fantastic).

Kosovelova dvorana, 11. aprila, VOD od 12. do 18. aprila

***Spati s tigrom* – Film ob razstavi Marie Lassnig**

Ob razstavi avstrijske umetnice Marie Lassnig v Galeriji Cankarjevega doma smo pripravili projekcijo igranega filma *Spati s tigrom* (Mit einem Tiger schlafen) režiserke in scenaristke Anje Salomonowitz, ki se je projekcije udeležila osebno in v pogovoru po filmu osvetlila proces nastanka biografskega filma s samosvojo obliko. Slikarko Mario Lassnig uteleša igralka Birgit Minichmayr v vseh starostih – ne glede na to, ali je stara 6, 19, 64 ali 94 let. Ustvarila je film, ki je radikalno feministično delo in kot takšno daleč od tipične biografske pripovedi.

Kosovelova dvorana, 16. maja

Film ob 2. Mednarodnem baletnem festivalu Baletne noči

Ker je bil Vaclav Nižinski osrednji lik drugega festivala Baletne noči, smo mu posvetili dokumentarec *Nižinski, duša v izgnanstvu* Elisabeth Kapnist iz leta 2000, ki predstavi dve plati umetnika, njegovo genialnost na eni strani in postopen potop v norost na drugi. Film se posveti njegovemu umetniškemu vzponu, pa tudi odnosom z najbližjimi družinskimi člani in sodelavci, predvsem najpomembnejšima osebama v njegovem življenju, z ženo Romolo in Sergejem Diagilevom, baletnim impresarijem, s katerim se je burno razšel konec istega desetletja.

Dokumentarnemu filmu je sledil pogovor s Prešernovim nagrajencem dr. Henrikom Neubauerjem.

Kosovelova dvorana, 13. junija

Cikel nemih filmov z glasbeno spremljavo v živo

Zora: pesem o dveh ljudeh (1927)

Režija Wilhelm Friedrich Murnau

Po treh uspešnih predstavitvah nove glasbene partiture za neme klasike, ki so nastale v sodelovanju s Slovensko kinoteko in Cankarjevim domom, je Kinoteka skladatelju in pianistu Andreju Goričarju v letošnjem letu naročila revizijo partiture za nemo filmsko klasiko *Zora*, ki jo je F. W. Murnau, velikan nemškega ekspresionizma, posnel v hollywoodskem studijskem sistemu. Dogodek, ki je požel veliko publiciteto in je napolnil Linhartovo dvorano, je nastal tudi v sodelovanju z orkestrom RTV Slovenija in programom Ars, ki je glasbeno spremljavo prenašal v živo.

Linhartova dvorana, 28. decembra

4.3 Filmi v distribuciji

Premierno je bilo v redni distribuciji predstavljenih šest sodobnih umetniških filmov, ki so predpremiero doživeli na lanskem Liffu. Obenem smo v program vključevali nekatere uspešnice z lanskega festivala, za katere je po umiku s sporeda drugih kinematografov veljalo še vedno veliko zanimanje, med drugim tudi za filme, ki so bili vključeni v razprodani abonma »Liffe po Lifffu«. Prav pomanjkanje kinodvoran v mestu je pobudilo novo strategijo programiranja filmov v CD; očitno postaja, da imajo številni umetniški filmi veliko večji potencial pri gledalcih, vendar zaradi pomanjkanja filmskih platen prehitro izginejo z rednega sporeda preostalih kinodvoran. CD bo program filmske distribucije tudi v prihodnje sestavljal z mešanico premiernih predstav in repriz, občinstvo je namreč dobro sprejelo občasne ponovitve, ki so razporejene na način, da ne jemljejo prostora premiernim naslovom.

Premierno so bili v CD med januarjem in aprilom prikazani naslednji filmi: *København ne obstaja* (Martin Skovbjerg; Danska), *Varuhi formule* (Dragan Bjelogrlić; Srbija/Slovenija), *Spomin* (Michel Franco; ZDA/Mehika), *Himera* (Alice Rohrwacher; Italija), *Zelena meja* (Agnieszka Holland; Poljska) in *Svetlejša prihodnost* (Nanni Moretti; Italija).

Med ponovitvami smo predvajali filme *Okus strasti* (Tran anh Hung; Francija), *Popolni dnevi* (Wim Wenders; Japonska/Nemčija), *Nesrečna bitja* (Yorgos Lanthimos; Irska/ZDA), *Vsi mi tujci* (Andrew Haigh; VB) in *Interesno območje* (Jonathan Glazer; ZDA/Poljska).

V jesensko-zimskem obdobju po Festivalu Liffe smo predvajali še filma *Nebrušeni diamant* (Agathe Redinger, Francija) in *Konklave* (Edward Berger; VB/ZDA).

Povečini je šlo za evropske produkcije ali koprodukcije z ameriškimi ali azijskimi producenti.

Kosovelova dvorana, od januarja do decembra 2024

4.4 Izredne projekcije / Sodelovanja z drugimi producenti

Premiera dokumentarnega filma

Bitka za Holmec

Režija: Boštjan Slatenšek

Dokumentarec o bitki za mejni prehod Holmec na Koroškem med 27. in 29. junijem 1991 si med drugimi postavi vprašanje, ali se je ob predaji vojakov JLA zgodil prvi vojni zločin v balkanskih vojnah? Film z intervjuji in arhivskim gradivom zgradi kronologijo dogajanja, hkrati pa na Mednarodnem kazenskem sodišču v Haagu, s pomočjo slovenskih pravnic, razišče pristojnosti tega sodišča. Nekdanja glasnogovornica takratnega Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo in novinarka, Francozinja Florence Hartmann, pojasni delovanje tega sodišča in svoj medijsko izjemno odmeven spor z njim. Florence Hartmann je bila tudi gostja projekcije v CD, kjer je se je predstavila tudi filmska ekipa.

Kosovelova dvorana, 11. aprila

Film ob svetovnem dnevu čebel

Čebelji dnevnik

Cankarjev dom, ki na svoji strehi tudi sam goji čebele, že vrsto let obhaja svetovni dan čebel. Letos se je praznovanju pridružil z dokumentarcem *Čebelji dnevnik*, nemškim filmom režiserja Dennisa Wellsa, v katerem nam zimska in poletna čebela skozi svoje oči predstavita razburljivo popotovanje čebele od izleganja do oblikovanja nove čebelje družine. Triletno snemanje z najnovejšo tehnologijo HD in naknadno obdelavo je avtorju omogočilo ustvarjanje edinstvenega vizualnega jezika.

Kosovelova dvorana, 20. maja

Premiera slovenskega dokumentarca

Nekoč v Posočju

Režija Ema Kugler

Dokumentarni film vsestranske vizualne umetnice Eme Kugler govori o staroverstvu v Posočju, za katero se ne ve natančno, kdaj se je pojavilo. Dokumentiran je zgolj podatek, da so leta 1331 iz Čedada prišli prinašalci nove vere (krščanstva), tako se je v Posočju začelo nasilno pokristjanjevanje, ki je trajalo dolgo in bilo izjemno nasilno. Projekcija je bila zelo dobro obiskana, bilo je veliko interakcije z občinstvom; to je tema, ki je bila pri nas doslej malo obdelana.

Linhartova dvorana, 11. septembra

Liffe pred Liffom

Poklon viziji, posvečeno režiserju Nicholasu Philibertu

V sodelovanju z goriškim Kinoateljejem in festivalom Poklon viziji smo pred festivalom Liffe petič predstavili pomembnega evropskega avtorja, ki ga goriški festival izbere in nagradi za pomemben prispevek k filmski umetnosti ter mu priredi retrospektivo. Filmi gostujejo po

Sloveniji in slovenskem zamejstvu v Italiji, znova pa se je karavana sklenila v Ljubljani, kjer smo francoskega režiserja Nicholasa Philiberta predstavili z dokumentarnim filmom *Adamant*, zmagovalcem Berlinala 2023.

Kosovelova dvorana, 12. oktobra

Premiera slovenske dokumentarne serije

Protagonistke

Režija Žiga Virc

S studiem Virc smo organizirali premiero *Protagonistk*, nevsakdanje televizijske serije v šestih delih, ki ponudi edinstveno popotovanje v svet nekaterih najbolj ikoničnih slovenskih igralk, kjer se združijo preteklost, sedanjost in čar igralskega poklica. Zgodbe, ki jih običajno ne slišimo, se prepletajo z intimnimi trenutki snemanja in gledalcem odpirajo vrata v zakulisje ustvarjanja. Vsaka igralka v svoji epizodi odigra isti prizor ob igralki Suzani Krevh, a po svoje edinstveno – nastane očarljiv prikaz osebnosti, tehnik in strasti do njihovega dela. Projekcija je potekala v prisotnosti filmske ekipe in vseh šestih igralk, Špele Rozin, Teje Glažar, Jožice Avbelj, Olge Kacjan, Marinke Štern in Marijane Brecelj.

Linhartova dvorana, 12. decembra

Premiera digitalno prenovljene verzije filma

Babica gre na jug (1991)

Režija Vinci Vogue Anžlovar

Po točno 33 letih se je v Linhartovi dvorani zgodila »repriza« slovesne premiere filma *Babica gre na jug*. Film, ki je nastajal med osamosvojitveno vojno z japonskim denarjem, je z leti postal kulten. Tokrat smo si ga po dolgem času lahko znova ogledali v neokrnjeni izvedbi, digitalizirani iz prvotnega negativa, ki je leta veljal za izgubljenega. Doživeli smo čustven in ganljiv večer, ki je bil posvečen nedavno umrlemu režiserju Anžlovarju.

Linhartova dvorana, 17. decembra

Kulturnovzgojni in humanistični program

Leto 2024 je za Cankarjev dom pomenilo novo obdobje nadgrajevanja kulturnih, humanističnih in literarnih programov, kar se odraža v kakovosti izvedenih dogodkov, rasti predvidene obiskanosti in ustvarjalnem razmahu. V vseh programskih sklopih so bili zastavljeni cilji ne le doseženi, temveč pogosto tudi preseženi, pri čemer je bil izjemen odziv občinstva odraz premišljene vsebinske zasnove in izvrstne izvedbe. Umetniki in strokovni sodelavci so bili referenčni, stopnja realizacije programov pa zelo visoka. Živahno smo podpirali zlasti domačo ustvarjalnost in skrbeli za seznanjanje javnosti z novimi vsebinami.

Kulturnovzgojni program je z vzpostavitvijo štirih abonmajev – *Moj prvi abonma*, *Abonma Ivan*, *Pripovedovalski abonma* in *Liffe po Liffu* (razen Pripovedovalskega so bili vsi optimalno obiskani) – utrdil svoje mesto osrednje platforme za uvajanje mladih in odraslih v umetniško ustvarjalnost.

Novim produkcijam, kot sta *Neandertalčeva piščal* in otroška opera *Kekec in škrat Skovik*, je uspelo ne le angažirati občinstvo, temveč tudi spodbuditi vključevanje šolskih koordinatorjev.

Skupno število obiskovalcev kulturnovzgojnih projektov je preseglo 14.900, matineje v sodelovanju z Glasbeno mladino Slovenije pa so pritegnile več kot 24 tisoč gledalcev. To znova potrjuje širino in dosegljivost programa, katerega ponudbo je oblikovalo več kot trideset različnih prireditev za otroke in mladino. Za otroški in mladinski program so bila na voljo vsa prizorišča v Cankarjevem domu, ki si jih tradicionalno in v sodelovanju delimo s številnimi nevladnimi organizacijami.

Festival Lutke, izveden v sodelovanju z Lutkovnim gledališčem Ljubljana, je predstavil vrhunske mednarodne produkcije, kot so *Nora ali Hiša za lutke*, *Teror* in *Oslovska maša*, ki so z inovativno režijo in izjemno animacijo navdušile občinstvo in kritiško javnost. Polne dvorane in dolgotrajni aplavzi pričajo o nagovarjanju široke publike in umetniških presežkih, predstavljenih na tem festivalu.

Pripovedovalski festival, eden najstarejših tovrstnih v Evropi, se je s temo »Morje v meni« posvetil »intuitivnim in arhetipskim platem pripovedovanja«. Dogodki so prepletali pripoved, glasbo in kolektivno imaginacijo, pri čemer so bili deležni izjemnih odzivov občinstva in tudi stroke.

Šestnajstič smo uspešno izvedli največjo manifestacijo strokovnega usposabljanja na področju

kulturno-umetnostne vzgoje – *Kulturni bazar 2024*.

Tudi v letu 2024 smo priredili osrednji festival srednješolske ustvarjalnosti – *Transgeneracije*, ki je ohranil svoje osnovno vodilo: spremljati in spodbujati umetniško produkcijo dijakov.

Spremembe programa so bile neznatne: gostovanja predstave *KONS: novi dobi* nismo realizirali zaradi neuspešnega nagovarjanja šolskega občinstva ter zasedenosti dvorane v želenem obdobju, produkcija *Igralec* pa bo premierno zaživela šele v januarju 2025.

Načrt **Humanističnega programa** se je v letu 2024 osredotočil na vsebinsko konsistentnost in nadaljnje sodelovanje s posamezniki in ustanovami, s katerimi smo sodelovali že v preteklosti. Z vključevanjem uglednih in šele uveljavljajočih se imen z različnih znanstvenih in umetniških področij smo se v letu 2024 s številnimi dogodki navezali na kulturno-umetniški program ter poantirali pomembne fenomene slovenske in globalne družbe.

Za še posebej uspešna lahko izpostavimo cikla predavanj *Sivo na sivem* in *Kant 300*, ki sta z angažiranimi interpretacijami in razpravami o aktualnih družbenih vprašanjih napolnila dvorane do zadnjega kotička, pri čemer so predavali priznani misleci, sploh »slovenska lacanovska trojka« (dr. Slavoj Žižek, dr. Alenka Zupančič in dr. Mladen Dolar), pa tudi tuji gostje, denimo dr. Otfried Höffe. *Kritični kabaret*, zasnovan kot platforma za dialog o geopolitičnih vprašanjih, je ob gostovanju Tariqa Alija opozoril na pomen intelektualne refleksije v času globalnih sprememb. Ponosni smo tudi na kolokvij ob uprizoritvi *Svete Ivane Klavniške*, ki nakazuje na smernice, začrtane v razvojnem načrtu humanističnega programa – ta naj bi bil namenjen tudi sprotni refleksiji vsebin Cankarjevega doma iz drugih programskih vej.

Literarni program je s festivaloma *Fabula* in *Vilenica* ter cikloma *Salon z razgledom* in *Almini večeri* sledil viziji Cankarjevega doma kot osrednjega stičišča literarnega ustvarjanja in kritiškega dialoga. Fabula z naslovom »Kar nas oblikuje« je v goste pripeljala vrhunske literatke, med njimi Marijo Stepanovo, Kapko Kassabovo in Mileno Marković, ki skozi svoja dela obravnavajo identiteto, spomin in družbene spremembe.

Realiziranih je bilo več literarnih večerov v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev in pogovorov ob izidu novih izvirnih ali prevodnih del uglednih domačih in tujih ustvarjalcev, ki smo jih pripravili v sodelovanju z založbami.

Nobelovec Mario Vargas Llosa se je obljubljenemu potovanju v Ljubljano in nastopu v Cankarjevem domu zaradi zdravstvenih razlogov odpovedal.

Zaključek

Cankarjev dom je v letu 2024 ne le ohranil, temveč okrepil status vodilne kulturne institucije, ki združuje umetnost, izobraževanje in družbeno refleksijo. Z raznovrstno ponudbo je uspešno nagovarjal najširše občinstvo, hkrati pa odločno prispeval k širjenju umetniškega horizonta in ustvarjanju prostora za poglobljen premislek o aktualnih vprašanjih našega časa.

5.1 Kulturna vzgoja

Abonmajska ponudba za otroke in mladino

Kulturnovzgojni program je leta 2024 razpisal štiri abonmaje; objavljeni sporedi so bili udejanjeni skladno s terminskim načrtom.

Pomembno vodilo pri oblikovanju abonmaja Liffe po Liffu je ambicija, da se dijaki (in drugi odrasli) seznanijo z žanrsko pestrim izborom kakovostnih filmov s festivala Liffe. Leta 2024 smo znova sodelovali s slovenskim filmskim kritikom in publicistom mag. Marcelom Štefančičem, ki je filme referenčno uokviril.

Letošnji abonma je vpisalo rekordnih 163 obiskovalcev in z obiskom za izven dosegel 1030 obiskov, kar je preseglo naša pričakovanja.

Abonmaja (Moj prvi abonma, abonma Ivan) sta sledila načrtovani dinamiki. Programe smo oblikovali z izborom lastnih produkcij, gledaliških produkcij slovenskih gledaliških hiš in v sodelovanju z nevladnimi organizacijami. Trudili smo se upoštevati smiselno razmerje med produkcijami profesionalnih gledaliških ustanov ter kakovostnimi produkcijami pripovedovalsko-glasbenega žanra.

Moj prvi abonma je vpisalo kar 190 obiskovalcev, abonma Ivan pa 155; tudi ta vpisa sta presegla naša pričakovanja.

Letos smo drugič razpisali Pripovedovalski abonma. Abonma sta odlikovali kakovostna izbira in žanrska razplastenost. Žal pa nismo dosegli načrtovanega obiska, abonma je vpisalo samo 23 ljudi, skromen je bil tudi delež obiska za izven. Glede na ta padec smo se odločili, da prihodnjo sezono z njim ne nadaljujemo in da z dodatno pripovedovalsko predstavo raje okrepimo ponudbo našega pripovedovalskega festivala.

Primerjava prodaje abonmajev v zadnjih treh sezonah:

Abonma	2021/22	2022/23	2023/24
Moj prvi abonma	104	151	190
abonma Ivan	79	125	155
Pripovedovalski abonma	/	33	23
Liffe po Liffu	70	100	163

Nove produkcije in koprodukcije kulturnovzgojnega programa:

Neandertalčeva piščal, zakaj potrebujemo umetnost, sploh?

Glasbeno-gledališka predstava

Besedilo: Žiga X Gombač; režija: Ivana Djilas; glasba: Boštjan Gombač; scenografija: Sara Slivnik; video: Vesna Vuga; nastopa: Boštjan Gombač; produkcija: Cankarjev dom

Najstarejši inštrument na svetu, 60.000-letna piščal iz Divjih bab, je bila osrednji predmet in navdih za novo predstavo kulturnovzgojnega programa, ki nosi podnaslov *Zakaj potrebujemo umetnost, sploh?*. V tem glasbeno-gledališkem projektu sta moči združila večinštrumentalist Boštjan Gombač in pisatelj Žiga X Gombač ter skupaj ustvarila glasbeno pustolovščino, ki jo bogatijo animacije vesolja, osončja in nastanka življenja na Zemlji, hkrati pa prinaša zvočno in humorno potovanje povsem za začetek človekovega ustvarjanja. Kaj je bilo potrebno, da se je sploh zgodil ta čudež? Kdo vse je ta čudež hotel preprečiti? Je mar res šlo za dogodek vesoljnih razsežnosti in za vprašanje občega kozmičnega ravnovesja? Zakaj sploh potrebujemo umetnost? – to je le nekaj vprašanj, s katerimi so se ustvarjalci ukvarjali v procesu nastajanja predstave, ob številnih debatah s strokovnjaki ter ob izdatnem glasbenem znanju protagonista, z večletnimi izkušnjami celotne kreativne ekipe, pri čemer zlasti izpostavljamo ustvarjalko videa, in z njihovo svojevrstno predanostjo. *Neandertalčevo piščal* – skupaj s pripravljenim gradivom za mentorje – ocenjujemo kot presežno kulturnovzgojno produkcijo.

Starostno različno občinstvo je na premieri navdušenje izrazilo z dolgim bučnim aplavzom. Na premiero smo povabili koordinatorje kulturno-umetnostne vzgoje na šolah. Odziv je bil rekorden, premiere se je udeležilo štirideset učiteljic/-ev. Navdušeni so bili predvsem nad inovativnim uprizoritvenim načinom. Strokovnega kritiškega zapisa ni bilo.

»Še enkrat hvala za vabilo na predstavo. Predstava mi je bila zelo všeč, zdi se mi najbolj primerna za tretjo triado, mogoče bi uživali tudi učenci druge. Zadovoljna sem z uporabo sodobnih tehničnih sredstev, ki jih imajo učenci radi. Krogla jih bo popolnoma očarala. Boštjan Gombač je odličen glasbenik, zato je njegovo izvajanje na inštrumentih neprecenljivo. Ponudila jo bom učiteljem, upam, da jo bodo z veseljem sprejeli.« (Fanči Klobučar, OŠ Hrpelje)

Štihova dvorana

Kekec in škrat Skovik

Opera za otroke

Avtor besedila: Milan Dekleva; avtor glasbe: Tomaž Habe; režija: Eva Hribernik; dirigent: Iztok Kocen; zborovodkinja: Irma Močnik; nastopajo: solisti in ansambel Slovenskega komornega glasbenega gledališča ter Mladinski zbor Glasbene matice Ljubljana; koprodukcija med Slovenskim komornim glasbenim gledališčem, Glasbeno matico Ljubljana in Cankarjevim domom

Ob 140. obletnici rojstva in 80. obletnici smrti slovenskega mladinskega pisatelja Josipa Vandota je Cankarjevemu domu, Slovenskemu komornemu glasbenemu gledališču in Glasbeni matici Ljubljana uspel nov operni podvig, namenjen mlajšemu občinstvu. Novo izvirno slovensko opero za otroke smo lani naročili pri dveh izvrstnih slovenskih avtorjih: skladatelju, dirigentu in glasbenem pedagogu Tomažu Habetu, ki je v nastali glasbi povezal elemente opere, muzikala in folklore, ter pesniku, pesniku in dramatiku Milanu Deklevi, ki je k Vandotovemu izvirnemu materialu pristopil sproščeno in z naklonjenostjo ter s posluhom za najmlajše občinstvo.

Režijo je podpisala uveljavljena režiserka mlajše generacije Eva Hribernik, ki je v sodelovanju s Cankarjevim domom ustvarila že več izstopajočih uprizoritev za mlade. Tudi tokrat je njena umetniška vizija izoblikovala nov čudoviti svet, v katerem so nastopajoči lahko poustvarili ideje tega dela, libretista in glasbenika. Zdi se, da je prav arhetipski Kekec – tako kot smo ga doživeli v Linhartovi dvorani – lahko vzor novim generacijam, ki se med odraščanjem srečujejo z velikokrat nesmiselnim in nepravičnim svetom, pri čemer jih Kekec uči, kako kljub vsem oviram ostati veder, iznajdljiv, predvsem pa razumevajoč in sočuten.

Premiera in ponovitve opere za otroke *Kekec in škrat Skovik* so bile tako v medijih kot pri najmlajših obiskovalcih sprejete z navdušenjem. Po razprodani premierni uprizoritvi smo za šole razpisali šest ponovitev, ki si jih je ogledalo 3.741 obiskovalcev.

»Glasba v operi je sodobna, a zelo poslušljiva, primerna za mlado občinstvo. … Režijo in scenografijo sta prevzela stalna in utečena ustvarjalca Eva Hribernik in Jaro Ješe, ki vsako predstavo umetelno in brez večjega pompa spremenita v umetnino.« (Sigic, 16. 2. 2024)

»Partituro na trenutke zaznamuje odmev ljudske glasbe, vanjo vstopa tudi popularna, lahkotnejša glasba, hkrati pa Habe ostaja zavezan določenim opernim kompozicijskim postopkom s tem, da vsak lik postavi v svoj zvočni svet, zanimiva je tudi njegova izbira inštrumentov. V zasedbo sta namreč od godal vključena le violončelo in kontrabas, poleg njiju zazvenijo še bas pozavna, ki karakterizira Bedanca, rog, ki slika alpsko vzdušje, trobenta za Kosobrina in Kekčevo pesem ter flavta, klarinet in večji korpus tolkal.« (Tisa Mrhar, revija Glasna, 28. 6. 2024)

Linhartova dvorana

Vikingi: Pesem morja

Režija: Maruša Kink; dramaturgija: Tajda Lipicer; scenografija in kostumografija: Vasilija Fišer; koreografija: Ana Pandur; oblikovanje svetlobe: Jaka Varmuž; avtorica glasbe: Veronika Kumar; igrajo: Ivana Percan Kodarin, Mojka Končar in Nejc Jezernik; koprodukcija med Zavodom Margareta Schwarzwald in Cankarjevim domom

Projekt *Vikingi: pesem severnega morja* črpa iz skandinavske zakladnice mitskih zgodb *Edda*, kot jih je zapisal srednjeveški islandski avtor Snorri Sturlson. Te v Sloveniji doslej še niso bile uprizorjene, štejejo pa kot najpomembnejše delo v skandinavski književnosti. Za temo predstave, ki jo namenjamo drugi in tretji triadi osnovnošolcev, smo se odločili zato, ker so Vikingi igrali pomembno vlogo v evropski zgodovini ter lahko poznavanje njihove kulture, trgovine, potovanj in družbene organizacije mladostnikom pomaga razširiti njihovo znanje o nekdanjih dogodkih. Spoznavanje vikinške kulture in nordijske mitologije (zgodbe o bogovih Thoru, Odinu, Freji in Lokiju) pripomore k večjemu zavedanju o različnosti in podobnosti med nami. Dramska predloga, ki je delo kreativne ekipe, pa odpira tudi splošna vprašanja, kot so, od kod Vikingom moč in pogum, od kod jo črpajo, kako starši male Vikinge utrjujejo za življenje v krajih z dolgimi zimami … Zgodbe oživijo na način pripovedovalske uprizoritve z močno scenografsko in kostumografsko podporo in delujejo kot izhodiščna točka za nadaljnje raziskovanje.

Premiera je bila zelo dobro medijsko pokrita in strokovno dobro ocenjena. V program smo vključili še šest dopoldanskih ponovitev za šole, ki so bile zapolnjene do zadnjega sedeža (1.774 obiskovalcev).

»Najbolj produktiven del uprizoritve se izriše onkraj besedila, v njeni vizualnosti, obogateni s svetlobnim oblikovanjem Jake Varmuža in glasbeno podlago Veronike Kumar. Posebej opazni so trenutki, ko igralci sinergično sodelujejo z vizualnimi in zvočnimi elementi ter izkoristijo dinamično prepletanje med scenografijo in arhitekturnimi značilnostmi izbranega prizorišča.« (Benjamin Zajc, Delo, 9. 4. 2024)

Štihova dvorana

Blup? Obrazi vode

(v programskem načrtu z delovnim naslovom Vodnjak)

Avtor idejne zasnove in glasbe: Peter Kus; dramaturgija: Maria Giulia Campioli; svetovalca za animacijo: Miha Arh, Filip Šebšajevič; avtorica likovne podobe: Katarína Caková; kostumografija: Iztok Hrga; oblikovanje luči: Borut Bučinel; soavtorji predstave in nastopajoči: Gašper Lovrec, Filip Šebšajevič, Peter Kus; koprodukcija: Zavod Kuskus, Al quadrato (Italija), Cankarjev dom

Peter Kus je na pobudo italijanskega gledališča Al Quadrato in Cankarjevega doma zasnoval interaktivno vizualno-zvočno lutkovno predstavo, namenjeno najmlajšim. Okvirna tema predstave je voda kot vseprisoten element in ključen življenjski prostor človeka. Pri oblikovanju zvočne in vizualne podobe predstave so ustvarjalci sledili temu, da otroci do vode občutijo posebno nagnjenje, da jih privlači njena bližina ter da so jim čofotanje, skakanje po lužah in škropljenje z vodo vzor otroške igre.

Zgodba se sicer nanaša na znanstvenike, ki jih med poskusi z vodo preseneti obisk vodnega bitja Blupa, ki nenadoma pljuskne v njihov laboratorij …

Odlika predstave je živa glasba, ki jo nastopajoči izvajajo na vrsti izvirnih vodnih inštrumentov, vodo pa uporabljajo kot prvovrsten medij lutkovne animacije. Dodana vrednost predstave je domiselna delavnica, ki jo vodi Peter Kus in je posvečena vodi kot počelu sveta ter odnosu sodobnega človeka do življenjskega eliksirja.

Predstava ne dosega medijskih odmevov, je pa doživela izjemno topel sprejem pri občinstvu; ponovili smo jo šestkrat in imeli 550 navdušenih gledalcev.

»Z veseljem vam sporočam, da so razstavo Obrazi vode dobro sprejeli učenci in učitelji naše šole. To je bila tako edinstvena predstava, ki je združevala glasbo, umetnost, inženirstvo, znanost in etiko. Naši učenci so najbolj uživali v BLUP-u, nekateri pa so bili celo navdihnjeni, da so doma naredili svojo različico BLUP-a.« Armencia Calpatura, Evropska šola Ljubljana

Ponovitev produkcij Kulturnovzgojnega programa in kulturnovzgojnih učnih ur ter projektov drugih producentov:

Naziv projekta oz. Prireditve	Št. Prir.	Št. obisk.
Kekec in škrat Skovik	6	3.741
Slovenski klasiki v živo	1	155
Enci benci Katalenci	2	1.367
Tesla	7	1.192
BLUP! Obrazi vode	5	550
Veveriček posebne sorte	6	859
Neandertalčeva piščal, ali zakaj potrebujemo glasbo, sploh?	5	646
Martin in Gregor ali od junaka do bedaka	4	677
Vikingi: pesem severnega morja	9	1.774
Za devetimi gorami	3	360
Kresna noč	8	3.234
Reformatorji na odru	11	1.682
Zabobnaj zgodbo o drevesu	6	382
Gorjanci	4	778
Prosto po Prešernu	16	3.173
Kralj Matjaž	2	395
Romeo in Julija	18	3.781
Gal v galeriji	4	833
SKUPAJ	69	14.954

Največ ponovitev in obiskovalcev v letu 2024 je imela predstava *Romeo in Julija;* na 18 ponovitvah si jo je ogledalo kar 3.781 mladih gledalcev. Dobro zasedenost dvoran lahko pripišemo tudi temu, da predstava zaradi odsotnosti ene od igralk (porodniški dopust) v sezoni 2022/23 in deloma v sezoni 2023/24 ni bila na sporedu kulturnovzgojnega programa. Po številu ponovitev ji sledi predstava *Prosto po Prešernu* s 16 ponovitvami in 3.173 navdušenimi obiskovalci.

Reformatorji na odru – igro o pogumu in viziji Adama Bohoriča in Jurija Dalmatina si je na 11 ponovitvah ogledalo kar 1.682 obiskovalcev; zanimanje za predstavo ne pojenja, to gre prepisati temu, da sta oba performerja v izjemni formi in da se tematika navezuje na učno snov pri predmetu slovenski jezik.

Večletni dober obisk dosegata uspešnici kulturnovzgojnega programa *Tesla* (7 ponovitev, 1.192 obiskovalcev) in *Kresna noč* (8 ponovitev, 3.234 obiskovalcev).

Zatrdimo lahko, da kljub vrsti let ponovitev nobena od navedenih produkcij ni zanihala v kakovosti.

Priljubljene matineje, ki jih pripravljamo skupaj z Glasbeno mladino ljubljansko in Glasbeno mladino Slovenije, so bile izpeljane skladno z objavljenimi sporedi in tudi leta 2024 so bile odlično obiskane; našteli smo kar 24.106 obiskovalcev.

Na podlagi podatkov o obiskanosti ponovitev predstav v kulturnovzgojnem programu leta 2022, 2023 in 2024 opažamo, da ni večjih odmikov v skupnem številu obiskovalcev.

Za uspešno prodajo kulturnovzgojnih predstav šolskim skupinam je pomembno predvsem komuniciranje s koordinatorji kulturno-umetnostne vzgoje na šolah, to poteka po več kanalih: pravočasno pošiljanje programa (v začetku junija), sprotno odgovarjanje na e-pošto koordinatorjev, e-obveščanje o programu in prostih mestih na predstavah vso sezono, organizacija tradicionalnega zajtrka za mentorje, ki ga pripravimo konec avgusta, akreditacije, ki so na voljo koordinatorjem kulturno-umetnostne vzgoje za oglede premier in razstav, ter kreiranje kulturnega dne s ponudbo dodatnih dejavnosti ob ogledu dvoranske prireditve: vodeni ogled CD, vodeni ogled orgel, vodeni ogledi razstav, delavnice ob razstavi.

Festival Lutke

Sodelovanje Lutkovnega gledališča Ljubljana in Cankarjevega doma v okviru festivala Lutke (katerega producent je LGL in koproducent CD) se je navdušujoče nadaljevalo tudi v letu 2024, ko je bil konec septembra na vrsti že 17. mednarodni festival sodobne lutkovne umetnosti. Po vseh teh letih lahko ponovno potrdimo, da gre za izjemno plodno in kakovostno sodelovanje dveh vrhunskih kulturnih institucij, ki vse deležnike in še posebej občinstvo Cankarjevega doma zadovolji s predstavami na najvišji kakovostni ravni. Ponovno pa se je potrdilo tudi, da v kvantitativnem smislu sodelovanje žanje izjemne sadove; z izjemnim obiskom vseh treh različnih predstav (s šestimi ponovitvami skupaj), prikazanih na odrih v CD, smo bili lahko več kot zadovoljni.

V okviru zadnjega mednarodno prepoznavnega in priznanega bienalnega festivala Lutke so bile tako v Cankarjevem domu na sporedu tri izjemne stvaritve tujih mojstrov lutkovne umetnosti:

25. septembra 2024 je v LD Festival Lutke odprla mojstrovina priznane norveške režiserke in lutkarice Yngvild Aspeli, ki se je tokrat v Cankarjev dom vrnila (pred časom smo v LD CD že občudovali njenega Mobyja Dicka) z uprizoritvijo po besedilu *Nora ali Hiša za lutke* Henrika

Ibsena. Z lutkami v človeški velikosti je predstavo obvladovala in obenem v najgloblje zakopane človeške občutke zrla prvakinja LGL Maja Kunšič, ki je nastopila v naslovni vlogi Nore in obenem animirala vse druge like/lutke v predstavi. Mojstrska animacija in (dramska) igra Maje Kunšič v prefinjeni in močni režiji Yngvild Aspeli je požela stoječe ovacije v dvakrat napolnjeni Linhartovi dvorani ter izjemne kritike, polne slavospevov, v slovenskih in nekaterih tujih medijih. Otvoritvena predstava je tako zadovoljila najzahtevnejše obiskovalce gledaliških dogodkov.

Med 26. in 28. septembrom je Dvorano Duše Počkaj trikrat prevzel val »terorja«. Predstava z naslovom *Teror* mladih francoskih ustvarjalcev iz gledališke skupine »Cie Les Yeux Creux« je namreč prikazala koncentrat absolutnega trpljenja in muk človeka v nepopisni stiski in razkolu. Animator Antonin Lebrun je iz nič ustvari izjemno solažo, miniaturko, ki razčloveči in ponovno sestavi človečnost in človeka v nastopajočem, v lutki in v gledalcu. Občinstva se je Teror vidno dotaknil. Gre za predstavo, ki jo bomo pomnili v njeni najgloblji pretresljivi poetiki.

28. septembra 2025 je festival Lutke zaključila spektakelska vizualno-poetična predstava *Oslovska maša*, ki jo s soustvarjalci izvaja in podpisuje svetovno znani vizualni umetnik in gledališki avtor Oliver de Sagazan. Z izjemno uporabo gline, ki hkrati predstavlja scenografijo, rekvizite in maske nastopajočih, dosega de Sagazan nevsakdanjo zapomnljivo likovnost, ki se v trenutku lahko transformira v nove podobe in pomene. Predstava, ki pleni pozornost svetovnih odrov, je zasluženo pretresla in navdušila tudi ljubljansko občestvo.

Poročilo zaključujemo z mislimi, zazrtimi v prihodnost: trikrat poln avditorij v Dvorani Duše Počkaj in trikrat napolnjena Linhartova dvorana ter vseh šest uprizoritev pospremljenih z dolgimi, iskrenimi aplavzi zadovoljnega občinstva – vse to so jasni kazalniki, da je občinstvo Cankarjevega doma, ki prihaja iz Slovenije in izza meja države, željno vrhunskih svetovnih lutkovnih presežkov tudi v prihodnje.

27. Pripovedovalski festival

Pripovedovalski festival je med najstarejšimi tovrstnimi festivali v Evropi. Po načinu delovanja je specifičen v okviru festivalskega dogajanja, saj ne nastaja selektorsko, ampak je velika večina dogodkov zasnovana (izbor besedil, ustvarjalne ekipe, dramaturgija dogodka) posebej za festival. Program tako oblikuje veliko število zanimivih ustvarjalcev, ki prihajajo s področij pripovedovanja, literature, gledališča in glasbe.

S festivalskim programom smo v letu 2024 uresničili vse zadane programske cilje in sledili nalogam, ki jih ima pripovedovalski festival kot osrednji pripovedovalski dogodek v slovenskem prostoru. V letu 2024 se je programska snov, ki jo utemeljuje krovna misel »Morje v meni«, izražala zlasti skozi obdobje nezavednega, intuitivnega, (ne)svobodnega, ženskega.

Dvorane Cankarjevega doma so bile zatočišče različnih poetik, kot so jih uprizorili najodličnejši pripovedovalke in pripovedovalci:

Veter z zahoda

Glasbeno-potopisna pešpot skozi skladne zvočne krajine s trojcem Šulc-Mazi-Uršič se je razvila v domala mistično pripoved (še pogosteje: izpoved). Popoln zvok (vokalna suverenost in glasbena virtuoznost na vrsti glasbil in zvočil) je podprla domišljena luč. Občinstvo je bilo nad začetnim dogodkom festivala več kot samo navdušeno.

Klub CD

Živa voda

Dramaturgija Anja Štefan je bila popolna: premišljeno odbrani motivi, ki se (ne)posredno zazirajo v priklice vode, gradijo s slojevito pripovedno tehniko. Sicer avtonomne ljudske pravljice se dopolnijo v ubrano večglasje. Navdušeno občinstvo je bučno ploskalo.

Dvorana je bila razprodana nekaj dni pred začetkom festivala. Tudi ponovitvi, ki smo jih izvedli v programskem letu, sta dočakali iskreno naklonjene odmeve.

Dvorana Duše Počkaj

Dekle, obljubljeno soncu

Špela Frlic in duo All Strings Detached z dramatično dialoško maniro (v tišino urezan pripovedovalkin glas in kompleksna vokalno-glasbena skladnost) sta nadvse smiselno uokvirila ljudsko pravljico. Špela Frlic je s prefinjenim preudarkom strnila raznovrstno motiviko. Z odprtimi konci, ki jih je s prispevkom občinstva domiselno preokrenila, je očarljivo vzgibala dinamično nit znotraj (in onkraj) performativnega polja.

Dvorana je bila razprodana in občinstvo izjemno zadovoljno, tudi na ponovitvi ob koncu leta.

Štihova dvorana

Moja oma sanja Lehkico in moli za nas, ki ne molimo nič

Z bravuro pesniške mehkočutnosti in pripovedovalske ostroumnosti je Nataša Kramberger orisala ganljivo govorico človeških obrazov. Nastala je izborna pripovedovalska predstava, ki je občinstvo presunila.

Štihova dvorana

Zajčkova hišica (in ljudska ogrlica dolgouhih)

Anja Štefan in Janez Dovč sta v iskrivi menjavi stregla pripovedke in pravljice (z avtorsko izrazito *Zajčkovo hišico* na premcu). Izurjena dvojina pripovedovalke in glasbenika se je igraje pregibala ter z enakovredno čarovitostjo kratkočasila najmlajše in odrasle.

Vnovič razprodana dvorana je vrvela od veselja; predstava je uvrščena v kulturnovzgojni program za sezono 2024/25.

Štihova dvorana

V globinah sveta

Drut'syla Shonaleigh Cumbers, ena vodilnih evropskih pripovedovalk, nam je duhovito in umetelno tkala pripoved, prepojeno z elegantno modrostjo. V dveh tretjinah zapolnjena dvorana je dihala z ustvarjalko. Po koncu predstave so jo obiskovalci obstopili in druženje se je nadaljevalo še pozno v večer.

Štihova dvorana

Ženske pojejo

Omizje, ki ga zaokrožijo *drut'syla* Shonaleigh Cumbers, folklorist in pripovedovalec Simon Heywood in eruditka Svetlana Slapšak, je rešetalo ideološke konstrukte (moških) zapisovalcev izročila, osvetlilo pa je (ženske) nosilke *pripovedovalske* tradicije, a tudi vitalne posredovalke pesniških oblik ipd.

Odmev občinstva je bil iskreno prijazen; glasovi iz občinstva so goste nagovorili z množico vprašanj.

Dvorana Alme Karlin

Svetlo čudo

Mojca Fatur, Gašper Jarni in Andrej Jus so se pripovedovalsko spogledovali z različnimi snovmi; Gašperja Jarnija začara literarna miniaturka z naravi naklonjenim klicajem, Mojca Fatur se zagleda v domala kozmološko priliko, Andrej Jus pa izriše (ne)izpričanega *anti*junaka, ki v vnemi, da bi dokazal literarno premoč, navsezadnje predvsem prepričljivo nasmeji.

Občinstvo je iz dvorane odhajalo s pozitivnimi vtisi.

Štihova dvorna

Ne joči, srček

Anja Novak je pripravila avtorsko pripovedovalsko uprizoritev, v kateri je razgrnila zabrazgotinjeno tkivo para – zamolčana bol zaneti bes, ki (pre)usmeri življenje … in ga prerano konča. Eduardo Raon je z igranjem na harfo ustvaril tesnobno atmosfero, ki je ni razklala niti sklepna plesna prvina.

Občinstva je bilo nekaj manj (nemara tudi zaradi večernega neurja, ki je malodane poplavilo mestno jedro).

Štihova dvorana

Večer resničnih zgodb

Novinarka Patricija Maličev, penolog Dragan Petrovec, zgodbarica Urška Krišelj Grubar, mladinska pisateljica Maša Ogrizek, fotograf Jože Suhadolnik, gozdovnik Primož Bizjan in poet Tomaž Hostnik so bili svojski, markantni, živi pripovedovalci resničnih zgodb in so pripravili zares čaroben sklepni večer festivala.

Dvorana je bila zapolnjena do zadnjega kotička.

Klub CD

Če sklenemo: programska slika 27. Pripovedovalskega festivala je bila kompaktna in harmonična. Umetnice in umetniki so bili soglasni, da so doživeli izvrsten sprejem. Tehnična slika je bila na večini dogodkov precej blizu popolnosti, odmevi javnosti – strokovne in laične – pa navdušujoči.

Otroški knjižni festival

V Parku Sveta Evrope smo pred začetkom šolskih počitnic gostili priljubljeno enodnevno knjižno zabavo, ki že deseto leto poteka pod okriljem Zavoda Divja misel. Založniki so na stojnicah ponujali kakovostno literaturo za otroke in mladino, postavili pa smo tudi obsejemski oder, na katerem se je zvrstilo enajst predstav po knjižnih predlogah in knjižni kviz, na koncu dneva pa so otroci in odrasli uživali na družinskem koncertu *Svet je kakor ringaraja*.

Ocenjujemo, da gre za dobro programsko odločitev, saj so bili odzivi sila spodbudni, zato si bomo prizadevali, da bo imela nadaljevanja tudi v prihodnjih junijih.

Decembrsko praznično dogajanje naj bi oplemenitil sejem ilustracije s pestrim izborom najvidnejših domačih avtoric in avtorjev vseh generacij (na ogled in v nakup). S Centrom ilustracije smo se dogovorili za prestrukturiranje ter vključitev promocijske in prodajne stojnice s kakovostno ponudbo v niz dogodkov ob 15. Slovenskem bienalu ilustracije.

Park Sveta Evrope, preddverje Galerije CD

Kulturni bazar

Nacionalnega medresorskega strokovnega usposabljanja Kulturni bazar 2024, ki je potekal 20. marca, se je udeležilo tisoč obiskovalcev iz vzgojno-izobraževalnih zavodov, kulturnih ustanov, lokalnih skupnosti, študentov in partnerjev projekta iz drugih resorjev, kar je število obiska vrnilo na raven predkoronskega obdobja.

Osrednja tema 16. izvedbe Kulturnega bazarja je bila *Bivanje v sožitju – kultura in umetnost za varen in spodbuden svet*. Izvedenih je bilo več kot štirideset dogodkov v Cankarjevem domu in na nekaterih drugih prizoriščih v Ljubljani. Posebej odmevno je bilo plenarno predavanje Irene Štaudohar *Magija, imenovana umetnost,* ki je v tradicionalnem prenosu na programu Ars doseglo širši krog poslušalcev. Z zaključnim dogodkom *Mladi in sožitje* smo želeli spodbuditi različne deležnike, da mladim omogočijo participacijo ter jim odprejo prostor, da lahko razvijejo in predstavijo svoje ideje ter razvijajo svojo ustvarjalnost. Skupina srednješolcev je v koordinaciji gledališke pedagoginje Urše Strehar Benčina raziskovala in predstavila, kaj zanje pomeni sožitje, kako ga ustvarjati ter kakšno vlogo pri sožitju imata lahko kultura in umetnost.

15. maja sta Ministrstvo za kulturo in Kulturni bazar sodelovala na 2. Festivalu duševnega zdravja v Mariboru. Pripravili smo program okroglih miz, delavnici in predstavitveno stojnico, kjer smo izpostavili, kako lahko kultura in umetnost pomembno prispevata k našemu zdravju in dobremu počutju.

3. junija smo v Cankarjevem domu izvedli strokovni posvet Potenciali povezovanja 2024, namenjen koordinatorjem kulturno-umetnostne vzgoje (KUV) in drugim kulturnim delavcem v kulturnih ustanovah ter samostojnim kulturnim delavcem. Cilj posveta je bila predstavitev kulturnovzgojnih projektov in dejavnosti, ki povezujejo različna umetnostna in kulturna področja. Opozorili smo na dodano vrednost povezovanja kulturnih ustanov, umetnikov in delavcev v kulturi z različnih področij. Na predstavitvah, pogovorih in delavnici smo skupaj razmišljali, kako bi lahko spodbudili nova povezovanja ali pa nadgradili in izboljšali že obstoječe projekte in dejavnosti. Dogodka se je udeležilo 63 obiskovalcev.

Med 1. julijem in 31. avgustom je bilo na portalu https://kulturnibazar.si/ dostopno e-strokovno usposabljanje Kulturni bazar 2024, ki je vključevalo izbor dogodkov z marčne izvedbe Kulturnega bazarja, ter filmski program in radijsko igro. Namenjeno je bilo tistim, ki se dogodka v živo niso mogli udeležiti, in tudi tistim, ki so želeli nadgraditi pridobljena znanja. E-strokovnega usposabljanja se je udeležilo 432 strokovnih delavk in delavcev.

19. septembra smo v Delavskem domu Trbovlje (DDT) izvedli sedmo strokovno usposabljanje Tkemo mrežo ustvarjalnosti 2024, namenjeno registriranim koordinatorjem KUV v vzgojno-izobraževalnih zavodih, kulturnih ustanovah in lokalnih skupnostih. Cilji usposabljanja Tkemo mrežo ustvarjalnosti so spoznavanje in partnersko povezovanje, izmenjava dobrih praks ter skupen razmislek o novostih, ki jih pripravljamo na področju KUV. Vsebine usposabljanja so se dotaknile učinkovitega umeščanja področja kulture in umetnosti v predšolsko obdobje, izzivov, povezanih z rednim in razširjenim programom v osnovni šoli, nadgradnjo znanj s področja v

srednji šoli ali gimnaziji ter s povezovanjem s stroko v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Posebna pozornost smo namenili ogledu Festivala novomedijske kulture Speculum Artium, ki je potekal v istem času v DDT. Na dogodku smo imeli 60 udeležencev.

Portal Kulturni bazar je nacionalno stičišče kulturno-umetnostne vzgoje in vse leto informira o aktualnem dogajanju na področju. V okviru portala deluje tudi e-Katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje, ki ga smo ga dopolnili z vsebinami za šolsko leto 2024/25.

V maju smo portal nadgradili s Poročilom o izvajanju KUV v VIZ za osnovne šole, namenjenim registriranim koordinatorjem KUV. Poročilo je v poskusni fazi v oddalo 33 koordinatorjev KUV iz OŠ, skladno z dogovorom so prejeli potrdilo o aktivnem sodelovanju v medresorskem projektu. V pripravi sta še Poročilo o izvajanju KUV v VIZ za vrtce in srednje šole.

Jeseni 2024 smo v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje, ZRSŠ in nacionalnimi koordinatorji področij KUV zasnovali razvoj baze ustvarjalcev, ki bo v letu 2025 zastavljena kot del ponudbe e-Kataloga ponudbe KUV. Ob koncu 2024 je bila na spletni strani objavljena delovna verzija baze ustvarjalcev, ki se bo do Kulturnega bazarja 2025 prenesla v e-katalog (programiranje je še v teku).

V letu 2024 smo nadaljevali partnerstvo s 3. programom Radia Slovenija – programom Ars pri snovanju oddaje o kulturno-umetnostni vzgoji Grafoskop. Oddaja je na sporedu vsak mesec in dostopna tudi kot podkast na Arsovi spletni strani.

5.2 Ustvarjalnost mladih

Festival Transgeneracije

Transgeneracije so tradicionalna manifestacija dijaške ustvarjalnosti v Cankarjevem domu; januarja smo z razpisom, ki smo ga razposlali po vseh slovenskih srednjih šolah (tudi v zamejstvu), povabili k sodelovanju gledališke, plesne, likovne, filmske ustvarjalce in mlade fotografe. Do končanega razpisnega roka smo prejeli 162 prijav; selektorji so v tekmovalni program uvrstili šestdeset likovnih del, šest gledaliških predstav, štiri videodela, štiri plesne predstave in trideset fotografij. Veliko prispelih del se je gibalo v okviru mentorsko zastavljenih nalog, nekatera dela so presegla zastavljeni okvir, nekatera pa so bila že v osnovi spočeta s povsem lastnih vidikov.

Tudi v letu 2024 so jedro festivala – zaradi svoje tradicije – pomenile uprizoritvene umetnosti. Opažamo žanrsko raznovrstnost ter pozdravljamo različnost uporabljenih gledaliških pristopov in jezikov. Kot zanimivost je treba poudariti, da izstopajoče gledališke predstave niso prihajale z umetniških srednjih šol. Tako je nagrado za najboljšo predstavo v celoti prejel muzikal *Odraščanje*, uprizorjen po avtorskem besedilu dijakinje Lare Kerznar in v izvedbi Gimnazije Celje Center, nagradi za izkazano inovativnost pa predstava *Tovarna ljudi* v izvedbi in produkciji Gimnazije Slovenske Konjice in skupine Roza orehi ter predstava *Zadnja večerja ali perutničke in trinajst prizorov* v izvedbi in produkciji Gimnazije Poljane. A na področju plesa so vse nagrade vendarle pobrali dijaki s Srednje vzgojiteljske šole, gimnazije in umetniške gimnazije Ljubljana (smer sodobni ples) za uprizoritev *Ujeti glasovi*; ta angažirana in natančno izvedena predstava skupaj s svetlobnim, kostumskim in glasbenim tkivom je umetniško delo, ki z lahkoto konkurira na profesionalnih festivalih evropskega formata.

Selektor za likovna dela je poudaril, da so različni izdelki edinstveno izpolnjevali kriterije, ki smo jih postavili kot merilo pri izboru (domiselna in izvirna izpoved v likovnem motivu, izbor in izvedba likovne tehnike, kakovost likovnega izdelka); na razstavi izbranih del so bili vidni velik

umetniški potencial, ambicija in želja po ustvarjanju. Kot presežno delo je bilo nagrajeno delo dijaka Nika Škorjanca iz Slovenskih Konjic. (Če upoštevamo še nagrado na področju uprizoritvenih dejavnosti, lahko sklenemo, da je na šoli, ki se je letos na natečaj prijavila prvič, ustvarjalnost zelo živa, prepoznavna in kakovostno mentorirana.) Izjemen prispevek likovni razstavi so bili grafični listi Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani. Mentorica, umetnica Svetlana Jakimovska Rodić, je dokazala, da ljubljanska grafična šola ni ugasnila; po izkustvu in znanju, ki ga dijaki dobijo v šolskem ateljeju, ter z videnimi rezultati lahko v prihodnosti računamo na pisano grafično prihodnost.

Filmi in videi so bili na ogled v Veliki sprejemni dvorani; letos so bili zanimivi po tematiki, v glavnem vsi so obravnavali virtualni svet družabno-družbenih tehnologij ter ujetost in osamljenost mladih ljudi, ki so ujeti vanj.

Na področju fotografije smo lahko videli izrazito zanimanje mladih za vsakdanje objekte in občutke, na nagrajeni fotografiji Marka Popoviča pa lahko razberemo avtorjevo spraševanje o mejah »normalnosti« oziroma o tem, kdo postavlja merila, kaj je običajno, domačno in primerno.

Festival je bil – predvsem zaradi zavzete in ciljne promocije, zlasti na družbenih omrežjih – zares dobro obiskan. Razstavo si je po ocenah ogledalo približno tisoč petsto ljudi, predstave pa dva tisoč, skupaj torej tri tisoč petsto obiskovalcev. Vsaka izmed predstav je imela dovolj gledalcev, odzivi po predstavah pa zelo pozitivni (dolgi aplavzi in stoječe navdušenje za nastopajoče).

Druge produkcije

Med t. i. drugimi produkcijami bi izpostavili letne javne nastope dijakov Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana. Nastopilo je nekaj manj kot tristo mladih plesalcev v koreografijah, ki sta jih pripravili Jana Kovač Valdes in Tanja Pavlič. Opazna sta bila tehtna programska dramaturgija ter inovativen in raznovrsten spored.

5.3 Humanistika

Programski fokus »Mladost spomladi, starost jeseni«

Na začetku naj poudarimo, da smo delovni naslov, s katerim smo prijavili program, v procesu spreminjali, tako da je bil fokus nazadnje v spomladanskem delu komuniciran kot Starost, v jesenskem pa kot Lepo je v naši domovini biti mlad. Kljub programskim prizadevanjem, da bi temi osmislili z referenčnimi dogodki, pa sta bili temi v javnosti slabo komunicirani.

Niz predavanj, ki smo jih organizirali v tem svojstvu, je naslavljal razumevanje obeh fenomenov, mladosti in starosti kot odraza naše kolektivne kulture in vrednot. Razprava o »starajoči se družbi« je bila usmerjena stran od golih utilitarnih ukrepov, mladosti in starosti smo se posvetili iz kar najrazličnejših perspektiv. Programski prispevki – pogovorni večeri in predavanja – so zajeli medikohistorične vidike staranja kot različne družbene, politične pomene, obenem pa tudi individualne izkušnje mladosti in starosti. K sodelovanju smo pritegnili številne strokovnjakinje in strokovnjake iz širše regije.

O fenomenu starosti /kuriranje je potekalo v sodelovanju z Znanstveno-raziskovalnim središčem Koper/:

Predavanje dr. Marlene Plavšić *Modrost in dobro počutje v starejši dobi*

Predavanje dr. Otta Gerdine *Različni obrazi starizma: med marginalnostjo in privilegijem starosti*

Predavanje Urše Marinšek *Zgodbe iz domov za starejše v slovenski literaturi*

Predavanje dr. Dagmar Gramshammer-Hohl *Politizacija pozabljanja. Prikazi demence v sodobnem južnoslovanskem leposlovju*

Dogodki v okviru cikla Lepo je v naši domovini biti mlad /kuratorka dr. Svetlana Slapšak/:

Pogovorni večer dr. Svetlane Slapšak z Aleksandrom Hemonom *O neki mladosti*

Okrogla miza *Brez prihodnosti*; sodelovali so: Ferida Duraković, Dragan Velikić, Aleksandar Hemon; moderirala je dr. Svetlana Slapšak

Literarno-pogovorni večer *Izpisati domovine*; veliko branje avtoric in avtorjev, na katerem smo prečesali zadnje desetletje literarnega ustvarjanja v Sloveniji. Različnost pogledov na domovino in status literarnega poklica v današnji družbi so nam z živo besedo predstavile izbrane avtorice in avtorji mlajših generacij: Katja Gorečan, Natalija Milovanović, Bine Debeljak, Liu Breza Zakrajšek, Sergej Harlamov, Primož Mlačnik, Katarina Gomboč Čeh, Selma Skenderović, Lukas Debeljak, Alex Kama Devetak, Lenart Sušnik in Ajda Bračič.

Zanimanje občinstva za izbrane teme je bilo veliko, tako da sta temi upravičili izbiro. Med medijskimi objavami opažamo samo napovedi ter nekaj intervjujev z Aleksandrom Hemonom, ki niso bili tematsko zamejeni, ampak je v njih predstavljal svoje delo in razmišljanja o različnih vsebinah.

Dvorana Alme Karlin, Klub CD

Sivo na sivem

Cikel predavanj velikih imen filozofije smo zagnali v okviru razstave naslovnic revije Problemi z naslovom *Srebrna okna* avtorja Alena Ožbolta. Štiri dvojice predavateljev in predavateljic so v štirih terminih obravnavale zelo različne teme, ki so segale od bolj aktualnih do filozofsko elementarnih, povezovali pa sta jih dve teoretski jedri: G. W. F. Hegel tokrat tudi kot filozof sivine in senc ter teorija Jacquesa Lacana, ki je bila med drugim izhodišče za analizo družbenega ozračja.

Cikel sta s predavanjem *Sivo na sivem* odprla filozofa in urednika revije Problemi dr. Alenka Zupančič in dr. Peter Klepec. Dr. Zupančič se je v uvodnem predavanju posvetila znova obujenemu konceptu radikalnega zla. Klepec pa se je v predavanju osredotočil na problem krutosti, na njeno paradoksno in izmuzljivo naravo.

Kot drugi sta bili na sporedu predavanji dr. Roberta Pfallerja z naslovom *Sivo v sivem služenja dobrin in struktura želje* ter dr. Jele Krečič z naslovom *Hollywood, indirektnost in Ted Lasso*, naprej sta sledili predavanji *Kako je univerzalnost postala singularna?* dr. Jureta Simonitija in dr. Slavoja Žižka *Ali lahko presežemo Hegla s Heideggerjem?*. Cikel sta sklenili predavanji dr. Franka Rude z naslovom *Bitka senc* in dr. Mladena Dolarja z naslovom *Filozofija in homonimija*.

Ob tem odlično zasnovanem ciklu predavanj in izjemnih predavateljih bi opozorili tudi na veliko zanimanje za filozofska predavanja, ki v svojem bistvu vendarle iščejo odgovore (tudi) na današnja družbena vprašanja; cikel smo začeli v razprodanem Klubu CD ter ga zaradi velikega zanimanja preselili v Linhartovo dvorano (dr. Dolar, dr. Ruda) in celo v Gallusovo dvorano (dr. Žižek, dr. Simoniti) ter ju napolnili do zadnjega sedeža. Ocenjujemo, da gre za dobro

programsko odločitev, ki jo bomo z istim filozofskim moštvom nadgrajevali tudi v prihodnjih letih.

Klub CD, Linhartova dvorana, Gallusova dvorana

Kritični kabaret

S Kritičnim kabaretom, ki ima razmeroma preprost format (pogovor filozofa Srečka Horvata s pomembnimi svetovnimi intelektualci), v prostor prinašamo pomembna kritična mnenja in razmišljanja – razmišljanja, ki temeljijo na dejstvih, a hkrati tudi na predstavi o drugačnem svetu. Pri snovanju cikla smo predvsem poskušali ne samo govoriti o težavah našega časa, ampak bi radi tudi ponudili potencialne smernice in rešitve za prihodnost.

V uvodnem večeru se je v pogovoru s publicistko Patricijo Maličev predstavil snovalec cikla Srečko Horvat, ki je v naslednjem večeru gostil eno vodilnih osebnosti mednarodne levice – pakistansko-britanskega intelektualca, zgodovinarja in pisatelja, vplivnega aktivista protestnih gibanj proti vojni Tariqa Alija. Iz dve ure trajajočega dogodka v polni Linhartovi dvorani lahko povzamemo, da je večji del pogovora tekel o trenutnem geopolitičnem dogajanju po svetu, ki ga je Ali – v luči zgodovine – označil za zelo resnega in nevarnega ter ga analiziral v smislu silnic, ki ga določajo. Več kot desetminutni aplavz in številni odzivi v medijih (Tariq Ali in Srečko Horvat sta dala intervjuje več kot desetim vodilnim slovenskim medijem) potrjujejo, da *Kritični kabaret* prihaja v pravem času in da je bila izbira gosta odlična.

Klub CD, Linhartova dvorana

Fabula v teoriji 2024

Ob osrednjem dogajanju srečevanj s knjižnimi avtorji in avtoricami je festival Fabula tradicionalno ponudil tudi humanistični program, ki nastaja na pobudo Cankarjevega doma. Tokrat je pretresal vprašanje spomina kot sredstva človekove identitete, kot gost pa je na omenjeno temo nastopil Bookerjev nagrajenec Georgi Gospodinov. Kako minuli dogodki in zgodovina vplivajo na razumevanje samega sebe, kako osebna zgodba in razdrobljeni jaz vplivata na percepcijo individualne identitete, kako je literatura lahko orodje za raziskovanje kompleksnosti človeškega uma in duha ter kako spomin kot sredstvo oblikuje in poglablja naše bivanje v svetu, so bila le nekatera od vprašanj, o katerih je avtor v moderaciji Patricije Maličev spregovoril slovenskemu občinstvu in dodobra napolnil Linhartovo dvorano.

V okviru humanističnega programa je Cankarjev dom v živem prenosu obiskal romunski pisatelj Mircea Cărtărescu, v sodelovanju z nekdanjimi slovenskimi nagrajenci nagrade Evropske unije za književnost in s češko avtorico Lucie Faulerovo pa smo organizirali tudi okroglo mizo na temo *Literarna nagrada EU – Recept za mednarodni uspeh?*. Ves program je bil strukturiran interaktivno, in sicer kot del spremljevalnega programa, v katerem smo literaturo širili z likovnim, filmskim in gledališkim medijem, tako pa omogočili čim tesnejši stik in dialog med povabljenimi gosti/gostjami in javnostjo: vsak literarni večer je bil denimo pospremljen s kratko filmsko adaptacijo obravnavanih knjižnih del, ki so jih ustvarili študenti in študentke AGRFT, bralne interpretacije so potekale v sodelovanju z igralskim ansamblom MGL, vse dogodke pa je popestrila tudi Beletrinina pop-up knjigarna.

Vse dogodke osrednjega in humanističnega programa smo digitalizirali ter s tem omogočili spremljanje oziroma ogled literarnih večerov in pogovorov tako ranljivim skupinam prebivalstva kot zamudnikom tudi po zaključku samega festivala, s čimer širimo tako dostopnost in doseg

festivalskega programa, ki je bil letos – glede na število odmevnih medijskih objav in sam obisk dogodkov – med bralstvom oziroma občinstvom zelo dobro sprejet.

V koprodukciji z založbo Beletrina

Klub CD/Linhartova dvorana

Nova dognanja: Arheologija

Arheološke odprave, ki jih dr. Ivan Šprajc že vrsto let vodi v osrčju polotoka Jukatana, so doslej odkrile številna, prej neznana arheološka najdišča, vključno z večjimi urbanimi središči. Lani se je njegova ekipa odpravila v osrednji del mehiške zvezne države Campeche, kjer zija zadnja velika praznina na arheološki karti območja kulture Majev. Za izbrane predele tega neposeljenega in s tropskim gozdom preraščenega ozemlja, ki obsega več kot tri tisoč kvadratnih kilometrov, so pridobili podatke laserskega skeniranja (lidar) ter zatem na enem od teh območij opravili terenske preglede in testna izkopavanja. Med številnimi ostanki nekdanje poselitve izstopajo monumentalne ruševine mesta, ki so ga poimenovali Ocomtún in ki je doživelo razcvet v klasični dobi (ok. 300–900 n. št.). Rezultati raziskave prispevajo k razumevanju regionalne raznolikosti kulture Majev, saj se Ocomtún in druga naselbinska jedra v okolici odlikujejo po nekaterih prej neznanih posebnostih.

Izsledke zadnje odprave in nova spoznanja je z žarom velikega raziskovalca dr. Ivan Šprajc na predavanju v Cankarjevem domu predstavil 325 obiskovalcem.

Klub CD

Balkanske zgodbe

V okviru Pripovedovalskega festivala je pripovedovalka Špela Frlic pripravila glasbeno-pripovedovalsko predstavo *Dekle, obljubljeno soncu*; pripovedi je izbrala iz zbirke pravljic iz držav nekdanje Jugoslavije (zbirka je junija izšla pri Založbi Mladinska knjiga). Ob tem smo z dr. Svetlano Slapšak domislili cikel treh predavanj, ki jih uokvirja naslov *Balkanske zgodbe*.

Naslovi predavanj so bili: *Vladarji, bojevniki, svetniki, bitke; Ženske Balkana: junakinje, svetnice, čarovnice, kultura vsakdanjika; Onkraj stvarnosti: čudežna bitja*.

Zgodovinska antropologinja je z raziskovanjem tako ženskega in moškega ter mitskega sveta številnim obiskovalcem (vsakič se je Kosovelova dvorana napolnila do zadnjega kotička) razkrivala izjemne prerogative, znanje in kompetentnost ljudi z Balkana tako v kulturi, znanosti, tradicionalni medicini, izobraževanju in družbenih pravilih. Na predavanju o mitskih bitjih pa je Balkan predstavila kot območje kultov, magije in duhov vseh vrst.

Kosovelova dvorana

Fenomen Faust

Predavanje dr. Sete Knop, terminsko umeščeno ob baletno uprizoritev v Gallusovi dvorani, je tematiziralo faustovstvo kot temeljno določilo novoveškega človeka, kakor se je izoblikovalo z razsvetljenstvom. Na sledi mitoloških začetkov faustovskega motiva v prometejskem uporniku se je osredinilo njegovemu razvoju v književnosti, začenši z Marlowovo dramo in slovito Goethejevo pesnitvijo, vse do Faustov 20. stoletja, zlasti pri Thomasu Mannu.

Predavanje je bilo zelo koristno in pomembno dopolnilo uprizoritvi, o čemer priča tudi radovednost obiskovalcev (kar 77 jih je bilo), ki so kar uro in pol predavateljici zastavljali tehtna vprašanja.

Dvorana Alme Karlin

Spremljevalna dogodka ob razstavi Marie Lassnig:

Literarni večer z Lojzetom Wieserjem: O literarni ustvarjalnosti Marie Lassnig

Umetnica Maria Lassnig je javnosti poznana zlasti kot slikarka, bila pa je dejavna tudi na področju literarnega ustvarjanja. Ta del njenega širšega umetniškega opusa šele v zadnjih letih pridobiva v raziskovanju in zelo pomemben raziskovalec na tem področju je Lojze Wieser. Skupaj z Barbaro Maier in Petrom Handkejem so uredili in izdali knjigo *Am Fenster klebt noch eine Feder* (Založba Wieser, 2023, Celovec), ki vsebuje izbor literarnih zapisov Marie Lassnig.

Gosta našega večera sta bila Lojze Wieser in Barbara Maier, dogodek je povezovala Nina Jerman. Gosta sta uvodoma povedala vso zgodbo nastanka knjige, nato pa občinstvu predstavila in prebrala nekaj odlomkov iz knjige, tudi v slovenskem prevodu (odlomke je prevedel v slovenščino Brane Čop).

Steklena dvorana Lili Novy

Pogovor z režiserko filma Spati s tigrom (Mit einem Tiger schlafen), Anjo Salomonowitz

Premierno v Sloveniji smo v Cankarjevem domu prikazali novi film priznane avstrijske režiserke Anje Salomonowitz, ki je poetičen portret avstrijske slikarke Marie Lassnig. Film je bil premierno predvajan na letošnjem Berlinalu. Po ogledu projekcije je potekal pogovor z režiserko, ki ga je vodila Varja Močnik. Ob dobri zasedenosti Kosovelove dvorane je režiserka predstavila svoj pogled na ustvarjanje filma, raziskovanje Marie Lassnig in svoje delo. Ob dogodku sta bila objavljena tudi radijski intervju (Ars) in daljši spletni intervju (MMC-portal) z režiserko.

Dvorana Alme Karlin

V goščavi kapitalizma – Sveta Ivana Klavniška danes

Ob ljubljanski premieri mednarodne koprodukcijske uprizoritve *Sveta Ivana Klavniška* sta humanistični program Cankarjevega doma in Založba */*cf*. v sodelovanju s SMG in AGRFT pripravila dvodelni strokovni kolokvij.

Kolokvij je kot diskurzivni dogodek dopolnil, nadgradil ter odprl prostor za široko paleto interpretacij, premislekov in uvidov ob uprizoritvi Brechtove igre, ki so jo sodelujoči obravnavali z več vidikov. V prvem delu kolokvija so se ustvarjalci predstave Danilo Nigrelli (igralec), Ivan Novak (Laibach), Davide Sacco (ErosAntEros, režiser), Blaž Šef (SMG, igralec) in Agata Tomšič (ErosAntEros, igralka, sorežiserka in sodramaturginja) udeležili mednarodne okrogle mize, ki jo je vodil dr. Aldo Milohnić (UL AGRFT in sodramaturg predstave). Spregovorili so predvsem o ustvarjalnem procesu, vprašanju večjezičnosti uprizoritve ter o teatralnosti skupine Laibach in njenem uglasbljenju Brechtovih songov. V drugem delu so svoje poglede na aktualnost Brechta in *Svete Ivane* v obliki referatov predstavili strokovnjaki treh generacij: dr. Rastko Močnik z otvoritvenim referatom *Protislovje med izjavo in izjavno situacijo v Brechtovi umetnosti*; brechtolog dr. Aldo Milohnić je predstavil koncept Brechtovega *gestusa*, okoliščine nastanka *Svete Ivane Klavniške* in čas, v katerega je ta igra umeščena; prevajalka Mojca Kranjc se je osredotočila na vprašanja in izzive prevajanja Brechtovih besedil s poudarkom na prevajanju

Svete Ivane; Jakob Ribič pa je v svojem referatu obravnaval dramski lik revolucionarke Ivane, njeno temeljno razklanost in kompleksno, na videz kontradiktorno delovanje. Referente in razpravo je povezovala Amelia Kraigher.

V organizacijo celotne prireditve smo vložili veliko premisleka in energije, skozi ves dan nas je spremljalo okoli 70 poslušalcev. Vsi referati so bili izjemno zanimivi in zelo tehtni, zato obžalujemo, da dogodka nismo posneli za arhiv in smiselno poobjavo prispevkov na spletu.

Dvorana Alme Karlin

Kant 300

Osrednji cikel humanističnega programa Kant 300 je združeval filozofska razmišljanja z umetniškimi in kulturnimi prispevki ter pritegnil številne obiskovalce; soorganizator je bil Goethe Inštitut Ljubljana.

Uvedlo ga je odprtje umetniške svetlobne instalacije, ki je osvetlila Kantove ideje in njihov vpliv na sodobno umetnost. Umetnik Mischa Kuball iz Düsseldorfa je s svojim inovativnim pristopom uporabil svetlobo za prikaz razsvetljenske filozofije, kar je pustilo močan vtis na gledalce. Ob svetlobni instalaciji so potekali trije večeri razprav, ki so osvetlili različne vidike Kantove filozofije:

Kant kot vojni hujskač? O aktualnosti Kantove mirovniške teorije z Zdravkom Kobetom in Otfriedom Höffejem

Vojni Kant: o pomenu razuma z Goranom Vraneševićem in Mauriziom Ferrarisom

Nedomačni Kant: o resnici in subjektivnosti z Alenko Zupančič in Dominikom Finkeldejem

Večeri razprav so udeležencem omogočili poglobljeno ukvarjanje z različnimi vidiki Kantove filozofije ter razmislek o njenem pomenu za sodobna družbena in politična vprašanja. Celotne večerne razprave so bile posnete in objavljene na YouTube kanalih Goethe Instituta Ljubljana in filozofskega portala Speculative Thought. Ta digitalna dostopnost je omogočila še širši doseg, saj je spletno občinstvo preseglo tri tisoč gledalcev.

Veliko sled na kulturnem prizorišču je pustila tudi konferenca *Vojna in mir po Kantu*, ki smo jo pripravili v sodelovanju s Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani. Mednarodni strokovnjaki so razpravljali o Kantovi filozofiji miru in njenem pomenu za aktualne geopolitične izzive. Omogočili smo tudi pretočno prenašanje konference v živo za mednarodno občinstvo, kar je še dodatno povečalo vpliv dogodka.

Sodelujoči: Corina Mieth (Nemčija), Daniel Elon (Nemčija), Ognian Kassabov (Bulgarija), Petar Bojanić (Srbija), Attay Kremer (Izrael), Roberta Picardi (Italija), Hector Jimenez Garcia (Španija), Bojana Jovićević (Slovenija), Levi Haeck (Belgija), Caecile Varsllev Pedersen (Danska), Martin Hergouth (Slovenija), Gregor Schäfer (Nemčija), Anna Enstrom (Švedska), Yuval Kremitzer (Izrael), Igor Cvejić (Srbija), Goran Vranešević (Slovenija), Aleksei Krouglov (Rusija), Samuel Uzoh (Nigerija), Maurizio Ferraris (Italija), Alenka Zupančič (Slovenija), Dominik Finkelde (Nemčija), Otfried Höffe (Nemčija) in Zdravko Kobe (Slovenija).

Cikel prireditev je naletel na velik odziv v medijih. Dogodki so presegli pričakovanja in dokazali, kako filozofija, umetnost in družba lahko tvorijo produktiven dialog ter odpirajo nove perspektive o temah razsvetljenstva in kulturne različnosti.

Dvorana Alme Karlin, Klub CD

Art & Design: Subverzivne realnosti

Cankarjev dom že vrsto let z veseljem odpira vrata poletni šoli Design + Science z zanimivim uvodnim večerom. Letos smo najprej izbrali temo »Podzavestne resničnosti«, ki jo je pozneje v dogovorih s soorganizatorji prekoncipirala v »Subverzivne realnosti« – prostor za razumevanje te tematike nam je odprl njen osrednji govorec Dominique Sciamma, direktor Ecole du Design na CY Cergy Paris Universite, ki je z oblikovalskega stališča ponudil nekaj zanimivih vsebinskih razmislekov o okoljskih izzivih, političnih vprašanjih, zgodovinskem revizionizmu, kulturnih predsodkih in psiholoških obrambnih mehanizmih.

Predavanju je sledil koncert nemškega umetnika elektronske glasbe Stefana Betkeja, ki ustvarja pod umetniškim imenom Pole.

Klub CD

Delavnica Marka Pogačnika

Letošnja delavnica Marka Pogačnika, akademskega kiparja in Prešernovega nagrajenca, 41. po vrsti, je imela dva dela. V prvem delu z naslovom »Vzhaja zvezda ženskih vrednot« je avtor govoril o paleti ženskih vrednot, ki jih sodobna civilizacija potiska na rob, čeprav bi lahko zagotavljale bivanje v medsebojnem miru in povezanosti z naravo. Tema drugega večera je bila posvečena globinskim pogledom na nekatera območja mestne krajine Ljubljane: razmerju med Grajskim hribom in Ljubljanico, pa Plečnikovemu Hrvaškemu trgu in preobrazbam nekdanjega Nunskega vrta.

Delavnica je imela tradicionalno dober obisk, Pogačnik si je v številnih letih ustvaril zelo zvesto občinstvo.

Štihova dvorana

Druga predavanja, omizja in forumi

V okvir tega programskega sklopa spadajo predvsem predavanja, ki jih organiziramo ob festivalu dokumentarnega filma in Liffa ter festivala Zvončki in trobentice. Leta 2024 smo kot predavatelja povabili tudi Miroslava Kerta, ki je predstavil čas gradnje in strukturiranja Cankarjevega doma kot kulturnega in kongresnega centra.

5.4 Literatura

Salon z razgledom

Sezona literarnih večerov *Salon z razgledom* je uresničila in presegla pričakovanja. V napovedih smo si zastavili drugačen tip literarnih dogodkov, ki bi ob intelektualni poglobljenosti sočasno težil tudi k razgibanosti, humorju in sproščenosti, značilnim za boljše televizijske pogovorne oddaje. To smo dosegli z lucidnim moderiranjem in izbiro gostov ter s konceptom, ki si ga je zamislil Leon Saša Ilić. Kuratorja Salona Ana Schnabl in Muanis Sinanović sta se izkazala tudi kot moderatorja. Vsi dogodki so bili dobro obiskani, nekateri tudi razprodani.

Cilj nam je uspelo izpolniti tudi na vsebinski ravni. Napovedali smo razmeroma mlajše goste z različnimi pisavami, osebnostmi in pogledi na svet, to pa se je tudi udejanjilo. Vsak od gostov – pisateljic: Ana Marwan, Rumena Bužarovska in Petra Hulova ter pisatelj Vladimir Tabašević – nas je prepričal z unikatno karizmo in pristopom k pogovoru, temu ustrezno pa smo se jim v moderiranju prilagajali. Občasno smo prejeli pohvale obiskovalcev, da gre za najboljši literarni večer, kar so jim prisostvovali. Kljub temu smo samokritični in vidimo prostor za napredek v

podrobnostih glede forme dogodka – ponovno osmišljenje glasbenih nastopov – in tudi vsebine. V prihodnje bo dodaten izziv »skavtiranje« novih avtorjev v danem rangu, zato se nameravamo bolj vključiti v komuniciranje z založbami in njihovimi založniškimi programi. V tem pogledu je tudi nekaj dodatnega prostora za promocijo dogodkov.

Dvorana Alme Karlin

Almini večeri

Almini večeri v dvorani Alme Karlin so bili zasnovani v počastitev avtorice, ki je dvorani dala ime, ter tudi književnega žanra, s katerim se je v svetu najbolj uveljavila in ga hkrati uveljavila tudi med bralstvom – literarnega potopisa. V letu 2024 smo k pogovoru povabili Sama Ruglja, Anunciado Fernández de Córdova, Ireno Cerar in Carlosa Pascuala, priredili pa smo tudi spominski večer za Andreja Moroviča, na katerem sta nastopila njegova sopotnika v Irak med invazijo 2003, Eva Marn in Erik Valenčič. Izbrani avtorji in avtorica knjižno objavljenih potopisov niso govorili le o lastnem pisanju, temveč tudi o tistih popotnih piscih, ki so jim blizu, o glasbi, ki jih je navdihovala, pripovedovali so, kako se ob bivanju v tujih krajih potapljajo v tamkajšnjo hrano in pijačo, ter še o marsičem drugem. Obenem pa smo ob različnosti vabljenih gostov vzpostavljali tudi tipologijo sodobnega literarnega potopisa, ki zajema tako klasično potopisje kot pohodopisje (Samo Rugelj), opisovanje nove domovine (Carlos Pascual), aktivistično (Andrej Morovič) in diplomatsko (Anunciada Fernandez de Cordova) potopisje ter naravopisje (Irena Cerar). Govorili smo tudi o tistem, kar dela potopise literarne, torej o estetski funkciji besedila. Dogodke je obiskovalo jedro stalnega občinstva, ki se je vsakič razširilo glede na gosta ter se po pogovoru vključevalo s pripombami in komentarji.

Dvorana Alme Karlin

Fabula 2024

Leta 2024 je Festival Fabula pod drobnogled vzel tematiko človeške identitete, preučeval, kako ta oblikuje naše zaznave, izkušnje in interakcije v sodobnem, povezanem, a raznovrstnem svetu, pri tem pa predstavil odmeve zgodb, ki raziskujejo kompleksno naravo identitete in spomina, spodbujajo k dialogu čez kulturne in nacionalne meje ter osvetljujejo skupne človeške izkušnje in vrednote, ki so nas zmožne združiti v času brezprimernih sprememb in negotovosti.

Pod sloganom »Kar nas oblikuje« je festival združil avtorje in avtorice mednarodnega ugleda, prepoznavne doma in v svetu, vsak od njih pa je v slovenski kulturni prostor prinesel edinstvene in sugestivne zgodbe, ki razgrinjajo različne razsežnosti identitete ter dajejo vpoglede v univerzalne teme človeških izkušenj v različnih kulturah, narodih in časovnih obdobjih. Festival je v začetku marca v Cankarjevem domu odprl katalonski mladi literarni up Pol Guasch. Avtor se je predstavil s svojim večkrat nagrajenim delom *Napalm v srcu*, postavljenim v dvoumno geografsko okolje, prikazujoč življenje posameznikov, odraščajočih na militariziranem območju, zaznamovanih z negotovimi življenjskimi razmerami, nestrpnostjo okolja in izkoreninjenostjo družinskih struktur. Temu je sledilo gostovanje češke pisateljice Lucie Faulerove, ki je občinstvo s svojim romanom *Objela me bo smrt* popeljala na pot zgodbe mladega dekleta med družinskimi tragedijami, raziskovanjem kompleksnosti izgube, sprejemanja in notranje sprave. Globoko čustveno doživetje je občinstvo doživelo tudi ob obisku srbske pisateljice, pesnice, dramaturginje in scenaristke Milene Marković ob predstavitvi lastnega hibridnega dela *Otroci*, ki je v obliki poeme prineslo raziskavo disfunkcionalne družine, v kateri avtorica ubesedi svojo pot od otroštva skozi razvijajoče se odnose med starši in otroki, hkrati pa prinaša prepričljivo zgodbo o onemogočenem, za vedno

nedokončanem odraščanju, obteženem z zgodovinskim pomenom in travmo. Z območja spominjanja in spominov je na odru Cankarjevega doma nastopila tudi ena najbolj prepoznavnih ruskih pisateljic Marija Stepanova, odločna nasprotnica Putina in ruskega režima, ki že vrsto let živi med Parizom in Berlinom. Slovenskemu občinstvu se je predstavila z eseji *Z one strani*, ki so bili v sodelovanju z avtorico izbrani posebej za gostovanje na Fabuli ter so obiskovalcem razkrili prepletanje osebnega in kolektivnega spomina, v središču njenih raziskovanj pa ponudili teme izgube, identitete in potvarjanje resnice v vojni. Tematika razseljevanja, identitete in spomina ter raziskovanje vplivov zgodovinskih travm na posameznika in skupnost so lastni tudi bolgarski pisateljici Kapki Kassabovi, ki je obiskovalcem predstavila svoje delo *Meja*, presunljivo in lirično raziskovanje mejnih območij, v katerem se prepletajo zgodovina, osebne pripovedi in dolgotrajne posledice travm iz preteklosti. Avtorica je pri tem v svoji živahni in empatični prozi odkrivala zgodbe ljudi, ki živijo na meji, razmišljala o temah razseljevanja, identitete in trajnih brazgotinah, ki so jih pustili konflikti in ozemeljski spori, ter je občinstvu v sklopu živega prenosa v Cankarjev dom ponudila globok in večplasten vpogled v kompleksno tapiserijo prostora in časa ter z njim povezanega spomina in človeške identitete.

Iz prostora, časa in spomina so bili skozi odmev človeške identitete in osebnih zgodb letošnji avtorji in avtorice *Fabule* predstavljeni v pogovorih z izbranimi moderatorji, poskrbljeno pa je bilo tudi za profesionalno branje njihovih del v slovenščini in tolmačenje, s katerim smo omogočili kar največji mogoči prenos med literaturo, avtorji, občinstvom in javnim diskurzom. Vsi dogodki osrednjega programa, literarnih srečanj z literarnimi gosti so bili dobro obiskani, pri čemer izstopajo predvsem otvoritveni dogodek s katalonskim avtorjem, gostovanje srbske avtorice in odmevni nastop ruske opozicijske pisateljice. S svojim dogajanjem je Fabula tako v februarju in marcu odločilno obogatila slovensko kulturno dogajanje, obiskovalcem ponudila visoko kakovostno literaturo in številne presežke ter bila prisotna v vseh relevantnih medijih, tako v televizijskem in radijskem formatu, časopisnem in revijalnem tisku kot tudi na spletnih straneh in portalih (RTV Slovenija, časopis Delo, Dnevnik, Večer, Primorske Novice, MMC, Mladina, Radio Slovenija, Radio Ars, AirBeletrina ...).

Klub CD, Štihova dvorana

Vilenica 2024

Tudi v letu 2024 smo gostili ljubljanske dogodke mednarodnega literarnega festivala Vilenica, ki je tokrat potekal pod geslom »Ikar 2.0«.

V Dvorani Alme Karlin je potekalo odprtje festivala s podelitvijo pisateljske nagrade Srednjeevropske pobude za mlade avtorje, ki jo je prejela Monika Herceg iz Hrvaške, sledila pa je osrednja festivalska okrogla miza, posvečena vprašanjem o izzivih, ki jih pred človeka in literaturo postavlja umetna inteligenca.

Sodelovali so: Vuk Ćosić (Slovenija), Monika Herceg (Hrvaška), Simon Krek (Slovenija), Dušan Šarotar (Slovenija) in Jernej Županič (Slovenija); okroglo mizo je poznavalsko povezoval Aljoša Harlamov.
Literaturo v središču so z udeležbo na festivalu predstavljali avtorice in avtorji, ki so tudi vključeni v *Antologijo sodobne češke književnosti*: Lenka Kuhar Daňhelová, Petr Hruška in Dora Kaprálová. Priredili smo zanimivo okroglo mizo o češki književnosti z branjem gostujočih avtorjev.

Cankarjev dom vsakoletno gosti tudi Mednarodni komparativistični kolokvij, najbolj strokoven del festivalskega programa. Referenti – Norbert Bachleitner (Avstrija), Vladimir Biti (Avstrija), Róbert Gáfrik (Slovaška), Suman Gupta (Anglija), Péter Hajdu (Kitajska), Paweł Marcinkiewicz (Pojska), Antoni Martí Monterde (Španija), Daniel Pietrek (Poljska), Kaitlyn Sorenson (ZDA), Zoltán Varga (Madžarska), Blaž Zabel (Slovenija) in Steven Tötösy de Zepetnek (Kitajska) – so se predstavili s prispevki, ki so obravnavali literarnoteoretsko oz. literarnozgodovinsko tematiko kolokvija: zgodovino primerjalne književnosti v Srednji Evropi.

Vsi dogodki so bili korektno izvedeni in izredno dobro obiskani. Mediji doma in na tujem so vileniškemu dogajanju v Cankarjevem domu namenili zelo veliko pozornosti.

Večer punk poezije

V smislu medprogramskega povezovanja smo ob razstavi *Slovenski punk in fotografija* pripravili literarni večer, na katerem so sodelovali Esad Babačić, Igor Bašin, Vesna Liponik, Maja Miloševič in Brane Zorman. Navzoči smo se lahko prepričali, da so prenekatera besedila še bolj aktualna kot ob svojem nastanku in da bi iz zapuščine osemdesetih lahko črpali navdih za novo družbeno angažiranost.

Dogodek, ki je bil dobro obiskan, je vodila Kristina Božič.

Klub CD

Literarni dialogi

Literarne dialoge smo zasnovali kot niz diskurzivnih večerov, s katerimi si – v sodelovanju z Goethe inštitutom Ljubljana in Veleposlaništvom kraljevine Španije – prizadevamo poglobiti stike med slovenskimi, španskimi in nemškimi literati in intelektualci ter predstaviti njihova dela kar najširšemu krogu bralcev in poslušalcev.

Format prvega dogodka v minulem letu je predvidel pogovor in izmenjavo idej in izkušenj med slovenskim pisateljem Goranom Vojnovićem in špansko avtorico Tereso Cardona. Pogovor je moderirala Mimi Podkrižnik. Žal moramo priznati, da se odločitev za neke vrste literarno dopoldne (dogodek smo začeli ob 11. uri) ni izkazala kot posrečena, saj je kljub izjemno zanimivim avtorjem in dobri promociji privabila zelo malo obiskovalcev. Kar pa ne velja za večer, ki smo ga pripravili z Goethe inštitutom in je potekal v polni Dvorani Alme Karlin. Omizje z zelo zanimivimi gosti – pisateljem Toniem Schachingerjem, profesorico germanistike dr. Andrejo Retelj, gimnazijskim učiteljem Michaelom Steberjem in skladateljico dr. Nino Dragičević – je iskalo odgovore na vprašanja, ki sta jih porodila revolucionarna preobrazba medijev ter posledično tudi odnos do izobrazbe in poučevanja.

Dvorana Alme Karlin

Moja vojna harmonika

Zasedba: Aleš Šteger, besedilo, pripoved, zvočni učinki; Jernej Lorenci, režija; Jure Tori, avtor glasbe, harmonika; Jan Cvitković, video; produkcija: Cankarjev dom

Dvorana Duše Počkaj

Dvakrat smo ponovili multimedijski kabaret *Moja vojna harmonika* s pesnikom in pisateljem Alešem Štegrom ter harmonikarjem Jurijem Torijem v glavni vlogi, rimano pripoved o pesnikovem dedu, ki sta jo režirala Jernej Lorenci na odru in Jan Cvitkovič na videu. Gre za

perfektno dodelan večžanrski in večmedijski projekt, v katerem se umetniška beseda povezuje z različnimi zvoki in performansom.

Ob lanski premieri smo lahko prebrali naslednji zapis:

»Pripoved v največji meri legitimirajo občasna čustvena intenzivnost in metafizične poteze, vpraševanja in upodabljanja neujemljivih časovnosti, življenja in smrti. Moja vojna harmonika je v slovenskem prostoru zgled estetsko dovršenega in komercialno uspešnega literarno-glasbenega hibrida, na vsebinski ravni pa pušča odprta vprašanja, tako v dobrem kot slabem.« (Muanis Sinanović, Sigic, 6. 1. 2023)

Dvorana Duše Počkaj

Kritikovo oko

Kritikovo oko je že več let posebnost v slovenskem prostoru, saj se redko zgodi, da je kritika natisnjena kot plakat in tako na voljo obiskovalcem kulturne ustanove. Preddverje dvoran v Cankarjevem domu sicer gosti tudi sorodne likovne kritike, s tem pa obiskovalcem med odmori in med čakanjem na kulturne prireditve omogoča, da se seznanijo s tekočo umetnostno produkcijo.

Rubrika *Kritikovo oko* pravzaprav ni čisto prava kritika, saj zaradi omejenega obsega in vnaprejšnje afirmativnosti bolj ponuja vabila k branju. Ker ni zavrnilna, daje obenem bralne napotke, pa tudi načine branja sodobne literature, ki je pogosto zvijačna glede pripovednih tehnik in včasih oponaša stile, s tem pa od poznavalcev v branje in njegove pasti uvaja tudi sicer morda manj prekaljene in zagrizene bralce. Rubrika *Kritikovo oko*, ki jo za Cankarjev dom urejuje Matej Bogataj, je zaradi svoje pojavnosti in nepričakovanega mesta za literarno kritiko med samimi kritiki naletela na odobravanje in si prislužila nekaj pohval iz vrst kritiških kolegov.

Leta 2024 smo objavili kritične zapise o naslednjih delih: Vinko Möderndorfer: *Odštevanje*: *roman o času in poti;* Ana Marwan: *Lipitsch: Trpljenje starega misleca*; Vlado Žabot: *Gral*.

Prvo preddverje

Pred in ob izidu

Tudi leta 2024 smo predstavili novosti nekaterih slovenskih založb; prireditve so potekale kot srečanja z novinarji in zainteresirano javnostjo.

Maja Gal Štromar, igralka in pisateljica, je skupaj s svojimi gledališkimi kolegi pripravila imenitno predstavitev svojega dela *7 kg do sreče* – 3. del, zadnji del trilogije uspešne in zelo brane knjige (samozaložba).

Vrata dvorane Alme Karlin smo odprli tudi dvema prvencema: Liu Zakrajšek je predstavila romaneskni prvenec *Zajtrk prvakinj* (Založba Literatura), slovenski skladatelj, tubist in glasbeni urednik Igor Krivokapič pa prvo knjigo obsežnega tridelnega romanesknega cikla: *A – simfonija besede* (Založba Sanje). Krivokapić si je predstavitev tudi ambiciozno organiziral – z njim se je pogovarjala Nada Vodušek, odlomke je brala Nataša Barbara Gračner, poslušali pa smo tudi avtorjev glasbeni izbor, ki ga je navdihoval pri pisanju.

Priredili smo tudi literarni večer ob izidu romana *Potujoče gledališče*, ki ga je napisal hrvaški avtor Zoran Perić, ki uživa veliko naklonjenost tako kritikov kot bralcev. Pogovor je lucidno in tekoče povezoval prevajalec in publicist Sašo Puljarević.

Zelo odmevni sta bili predstavitvi knjig *Krščanski ateizem* dr. Slavoja Žižek in *Že spet, še vedno* dr. Mladena Dolarja, saj sta številnemu občinstvu spregovorila o pomembnih temah globalnega trenutka. Dr. Dolar se je izkazal tudi kot moderator pogovora z dr. Bojanom Volfom ob izidu knjige *Psihologija kot materialna praksa*.

Nagrajenec Prešernovega sklada Tomato Košir je predstavil svojo monografijo *Vizualni komentar*, Arne Hodalič pa v razprodani Linhartovi dvorani in še enkrat v razprodani Kosovelovi dvorani – v odličnem pogovoru z Erikom Valenčičem – knjigo *Moje svetlobe, moj svet*.

Ob izidu prevoda romana *Vzpon* je v Ljubljano znova pripotoval belgijski pisatelj Stefan Hertmans ter na branje in pogovor pritegnil svoje številne bralce.

Ocenjujemo, da so vsi dogodki privabljali velik krog navdušencev in tako z izvedbo kot z odzivom upravičili umestitev v program javne službe.

Dvorana Alme Karlin, Klub CD

Drugi literarni večeri in literarna omizja

Z Društvom slovenskih pisateljev smo v prvi polovici leta 2024 realizirali dogodek *Za Prešernom*, na katerem so iz svojih del brali novi člani: Irena Androjna, Barbara Gregorič Gorenc, Mirt Komel, Darinka Kozinc in Tom Veber; moderirala je Meta Kušar, za glasbeno spremljavo pa je poskrbel Matej Kranjc. Gre za tradicionalni literarni večer članov Društva slovenskih pisateljev, s katerim Društvo in Cankarjev dom dostojno počastita kulturni praznik.

Dobro sodelovanje smo vzpostavili s programom Ars Radia Slovenije ter že drugič priredili branje kratkih zgodb, nominiranih za lastovko in podelitev te nagrade. V Cankarju smo v letu 2024 priredili tudi literarni večer z avtorji in avtoricami nominiranih knjig za Rožančevo nagrado in razglasitev nagrajenke/nagrajenca za najboljšo esejistično zbirk ter literarni večer ob podelitvi Jermanove nagrade za prevode družboslovnih besedil. Na tovrstnih srečanjih se gradi posebna skupnost občinstva, ki zvesto spremlja tovrstno aktualno literarno dogajanje.

Dvorana Alme Karlin

Razstavni program

V letu 2024 je razstavni program zaznamoval zlasti večji poudarek na lastnih produkcijah razstav, ki je – za razliko od prejšnjih let – letos ekipo razstavnega programa, poleg izvedbe, vključeval tudi v obliki idejnega snovanja in priprave strokovne vsebine razstav, kar kaže na ambicioznost in željo k nadgradnji zasnove in izvedbe razstavnega programa CD.

Poleg vsebinskih priprav na razstave smo letos izdali (uredniki) tudi tri razstavne kataloge, ki vsi vsebujejo daljša strokovna besedila, seznam razstavljenih del in reprodukcije umetniških del na razstavi. Ob vseh razstavah v Galeriji CD in tudi pri nekaterih v večnamenskih prostorih smo skrbno pripravili tudi spremljevalni in izobraževalni program. Povezovali smo se tudi z drugimi programi KUP (humanističen program – projekt *Srebrna okna*, *Kant 300*, program gledališča in resne glasbe – razstava ob festivalu Baletne noči, program druge glasbe – fotografska razstava ob Jazz festivalu Ljubljana).

V prvi polovici leta je sokuriranje večje in zahtevnejše mednarodne koprodukcije pri razstavi pomembne avstrijske umetnice Marie Lassnig *Risbe in slike* prevzela vodja razstavnega programa Katarina Hergouth, čemur je sledil velik projekt samostojnega kuriranja skupinske razstave sodobne umetnosti *Odprti globus. Umetnost milenijske generacije* v Galeriji CD. Idejno in vsebinsko zasnove razstave *Nižinski: posvečen v ples*, v Veliki sprejemni dvorani CD pa je prevzela in uspešno izvedla Katja Ogrin, vodja projektov na razstavnem programu.

V letu 2024 smo na razstavnem oddelku izvedli skupno 25 razstavnih projektov – od tega 12 razstav (2 od tega v celoti zasnova in produkcija Cankarjevega doma), 11 vizualnih predstavitev ter 2 svetlobni projekciji na pročelje stavbe CD. V začetku leta 2024 so bili na ogled dodatno postavljeni še 4 razstavni projekti (ena razstava v Galeriji CD, ena v Mali galeriji in dve vizualni predstavitvi), katerih odprtja so potekala že konec leta 2023, zaključile pa so se nato v prvih dveh mesecih novega leta.

Z odstopanjem ene razstave v Mali galeriji (ki smo jo nadomestili z drugo) smo izvedli vse, po zastavljenem programu predvidene projekte, pri čemer pa smo naknadno dodali še eno razstavo, eno svetlobno projekcijo in eno vizualno predstavitev. Uspešnost razstavnega programa se kaže med drugim tudi v tem, da vsako leto obiskovalcem Cankarjevega doma na ogled ponudimo veliko število brezplačnih razstav, na katerih si lahko ogledajo slovensko in tujo umetnost ter umetniške projekte; v letu 2024 smo obiskovalcem tako brezplačno ponudili kar 22 (od skupno 25) razstavnih projektov.

Začetek leta smo začeli dobro, s podaljšanjem razstave *Slovenski punk in fotografija*, ki je pritegnila večje število obiskovalcev, v Prvem preddverju pa smo se lahko sprehodili med številnimi naslovnicami, ki jih je za založbo Analecta in revijo Problemi oblikoval umetnik Alen Ožbolt. Sledila je osrednja prireditev v prvi polovici leta, in sicer prva samostojna razstava avstrijske slikarke Marie Lassnig v Sloveniji. V Mali galeriji smo si lahko ogledali fotografsko razstavo umetnika mlajše generacije Matica Pandela, nov razstavni cikel Vidni nevidni ter skupinsko razstavo slovenskih in mednarodnih oblikovalskih in umetniških projektov v okviru Bienala neodvisnih. Vzporedno smo si lahko v Prvem preddverju ogledali tri predstavitve dvojic umetnik-kritik v okviru cikla Likovni kritiki izbirajo in tri predstavitve mlajših oblikovalk (cikel Daljnogled). Prvo polovico leta smo nato sklenili s projekcijo Svetlobne gverile, Bienalno razstavo Društva oblikovalcev Slovenije *Embrionalna poteza* in razstavo, posvečeno Vaclavu Nižinskemu, v Veliki sprejemni dvorani ter tik pred poletjem razstavo ameriškega fotografa Petra Gannushkina kot preddogodek 65. Jazz festivala Ljubljana.

Drugo polovico leta smo začeli na veliko, z odprtjem skupinske likovne razstave *Odprti globus / Going Global* v tujini delujočih sodobnih slovenskih umetnikov milenijske generacije. Ta je predstavljala osrednji del jesenske programske usmeritve KUP, ki je v središče postavila mlade in položaj mladih ustvarjalcev. Jesenski in zimski del sezone smo nato nadaljevali še z dvema fotografskima razstavama v Mali galeriji (Vid Ponikvar, ki je spremljal letošnje slovenske paralimpijske športnike, in skupinsko razstavo Fotokluba Ljubljana), z vizualnimi predstavitvami, podelitvijo nagrad likovnim kritikom in oblikovalcem, se s svetlobno projekcijo nemškega umetnika Mischa Kuballa pridružili obhajanju spomina na 300. obletnico rojstva filozofa Immanuel Kanta (projekt *Kant 300*), nato pa leto sklenili s slavnostnim odprtjem 15. Slovenskega bienala ilustracije v Galeriji CD.

V letu 2024 smo sodelovali s številnimi zavodi, društvi in organizacijami ter samozaposlenimi v kulturi, tako domačimi kot tujimi, kot so:

- Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU)
- Maria Lassnig Foundation (Dunaj)
- Neue Galerie Graz (Gradec)
- sixpackfilm (Dunaj)
- Avstrijski kulturni forum Ljubljana
- Založba Wieser Verlag
- zavod ZRIPS (Zavod za razvijanje in izvajanje podpornih storitev za samostojno življenje)
- TRETAROKA – društvo za reciklažne in kreativne projekte
- SNG Opera in balet Ljubljana
- Slovenski gledališki inštitut
- Nicoletti gallery (London)
- Tabula Rasa gallery (London, Peking)
- Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU)
- ETC. Zavod za kulturno dejavnost
- Zavod Divja misel
- Fotoklub Ljubljana
- Goethe Institut Ljubljana
- Društvo oblikovalcev Slovenije
- Slovensko društvo likovnih kritikov
- Forum Ljubljana – zavod za umetniško in kulturno produkcijo Ljubljana
- ter številni samozaposleni umetniki in kuratorji (zlasti program Male galerije, cikel Likovni kritiki izbirajo, razstava *Odprti globus*)

6.1 Razstave v Galeriji CD

- **Slovenski punk in fotografija**

V sodelovanju z ZRC SAZU

Kustosinja razstave: dr. Marina Gržinić, ZRC SAZU

Od 5. decembra 2023 do 11. februarja 2024

Realizacija razstave:

Dr. Marina Gržinić (kustosinja razstave in realizacija projekta razstave) je znanstvena svetnica na Filozofskem inštitutu ZRC SAZU in redna profesorica na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju. Jovita Pristovšek (realizacija projekta razstave) je asistentka z doktoratom na Inštitutu za kulturne in spominske študije ZRC SAZU. Metod Prijatelj (arhitekt razstave) je konceptualni arhitekt in konstruktor.

Podpornik in promotorji razstave: Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije, MG+MSUM, Luminus Studio, Photon, GO! 2025 Nova Gorica Medijski partner: Mladina, Radio Študent in TAM-TAM d.o.o.

Veliko pregledno razstavo, ki je povezovala fotografijo z različnimi vidiki slovenskega punk gibanja od leta 1977 do sredine osemdesetih let ter tudi obdobja pred punkom in po njem, smo – zaradi zanimanja in prostih terminskih zmožnosti – podaljšali do 11. 2. 2024 (prvotno zastavljen zaključni dan razstave je bil 30. 1. 2024). V splošnem smo pri razstavi zaznali veliko zanimanje javnosti in obisk nad pričakovanji.

Razstava je prav tako zajemala ljubljansko subkulturno in alternativno sceno v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, vključno s poudarkom na pojavu LGBT+-skupnosti v osemdesetih, s skupino Laibach ter drugim drznim in subverzivnim dogajanjem. Omogočila je vpogled v pomembno vlogo fotografije pri dokumentiranju in izražanju slovenskega punk gibanja in drugega subkulturnega dogajanja tedanjega časa. Na razstavi so svoja dela razstavili: Janez Bogataj, Božidar Dolenc, Vojko Flegar, Dušan Gerlica, Siniša Lopojda, Elena Pečarič, Matija Praznik, Bogo Pretnar, Bojan Radovič, Razmerja / 25 let lezbične skupine ŠKUC-LL, Mladen Romih, Tone Stojko, Jože Suhadolnik, Jane Štravs, Tožibabe in Igor Vidmar.

Slovesen otvoritveni dogodek (4. 12. 2023) je bil izjemno dobro obiskan, eden izmed najbolj obiskanih v zadnjih letih. Na odprtju so spregovorili: Uršula Cetinski (tedaj generalna direktorica Cankarjevega doma), Oto Luthar (direktor ZRC SAZU) in Marina Gržinić (kustosinja razstave), odprtje je dodatno popestrila točka presenečenja – nastop skupine Tožibabe. V nadaljevanju je za glasbo poskrbel DJ Aldo Ivančić.

Zaradi podaljšanja razstave smo lahko izvedli še več javnih vodenj, ki sta jih izvedli kustosinja razstave Marina Gržinić in asistentka razstave Jovita Pristovšek, skupaj z nekaterimi razstavljajočimi avtorji. Posebno je bilo tudi silvestrsko vodenje s kustosinjo razstave 31. 12. 2023. Vsa javna vodenja so bila dobro obiskana.

Veliki zaključek pa je nato predstavljalo »maratonsko vodenje« na slovenski kulturni praznik 8. 2. 2024, ko sta obiskovalce po razstavi popeljali najprej omenjeni avtorici, nato pa se je zvrstilo

še več avtorjev, katerih dela so bila prikazana na razstavi, vsak s svojim komentarjem / zgodbo o svojem delu in ustvarjanju. Skupno je dogodek trajal več ur in bil zelo dobro obiskan. Skupno smo izvedli osem komentiranih (kustosinja + avtorji) in štiri javna vodenja (vodniki CD).

Poleg vodenj po razstavi pa smo ob razstavi organizirali in izvedli še dva spremljevalna dogodka, in sicer *Panel Punk in fotografija* (7. 12. 2023, Dvorana Alme Karlin) ter *Večer punk poezije* (11. 1. 2024, Klub CD).

Na panelu *Punk in fotografija* so govorci predstavili različne vidike in interpretacije fotografije ter punkovskega gibanja. Po uvodnih predstavitvah govorcev se je dogodek začel z video predavanjem (vnaprej posnetim) Anne Voswinckel (Camera Austria), ki je spregovorila o tem, kako fotografija lahko prenaša pomen vrsto let ter vidno na podobi lahko preživi hegemonske interpretacije in kategorizacije, zlasti nenormativnih ali deviantnih življenjskih slogov. Kljub temu pa delo s fotografskimi arhivi zahteva občutljivost za pripadajoč zgodovinski in politični kontekst ter občutek skrbi in odgovornosti do oseb(e), predstavljenih na fotografijah. Sledilo je predavanje Slavča Dimitrova, naslovljeno *Kdo (za vraga) je politični subjekt? Politika estetike punk in alternativnega gibanja na Slovenskem v zgodnjih osemdesetih letih*, v katerem je zagovarjal svojo trditev, da je punk vpeljal politični razdor in uprizoril proces kolektivne politične subjektivacije. Nataša Strlič, kustosinja v Muzeju novejše in sodobne zgodovine Slovenije v Ljubljani, je nato v svojem prispevku predstavila zlasti pomembnost hranjenja in dokumentiranja fotografije tega obdobja muzejev, zlasti ob primeru dveh fotografskih fondov, katerih skrbnica je v muzeju – Toneta Stojka in Janeza Bogataja. Dogodek se je strnil s predstavitvijo Igorja Vidmarja, ene izmed osrednih figur punkovskega gibanja pri nas, zlasti z vidika osebnega vpogleda in doživljanja takratnega dogajanja. Zaradi bolezni je odpadlo predavanje dr. Ota Lutharja. Kljub dobro zasnovanemu konceptu je bil dogodek žal skromno obiskan, je pa bila prisotna publika zainteresirana in angažirana. *Večer punk poezije* je potekal z Esadom Babačićem, Igorjem Bašinom, Vesno Liponik, Majo Miloševič, Branetom Zormanom. Dogodek, ki je bil dobro obiskan, je vodila Kristina Božič.

Ob koncu lahko zaključimo, da je bila razstava zelo uspešen projekt.

- **Maria Lassnig. Risbe in slike / Drawings and paintings**

V sodelovanju z Maria Lassnig Foundation, Dunaj

Kuratorja: Peter Pakesch, Katarina Hergouth (Cankarjev dom)

29. februar – 18. avgust 2024, Galerija CD

V sodelovanju z Maria Lassnig Foundation, Neue Galerie v Gradcu in sixpackfilm ter s podporo Avstrijskega kulturnega foruma Ljubljana

Ob 10. obletnici smrti ene najpomembnejših avstrijskih in mednarodno priznanih umetnic je v Cankarjevem domu na ogled njena prva samostojna razstava v Sloveniji.

Maria Lassnig (1919–2014) sodi med najvidnejše umetnice poznega 20. in začetka 21. stol., poznana je zlasti po svojih psihološko ekspresivnih avtoportretih in konceptu *body awareness* (zavedanja telesa). Na svoji izjemni umetniški poti je ustvarila bogat slikarski in risarski opus, posvečala pa se je tudi filmskemu ustvarjanju. Njene umetnine so pomemben del zbirk največjih muzejev, kot so MoMA v New Yorku, dunajska Albertina in Stedelijk v Amsterdamu. Prejela je veliko državno nagrado Avstrije za dosežke v likovni umetnosti in leta 2013 zlatega leva za življenjsko delo na Beneškem bienalu.

Razstava obiskovalca popelje skozi umetničino življenje, kronološko sledenje pomembnim krajem in prelomnicam pa je pospremljeno z umetniškimi deli, nastalimi v posameznem obdobju. V Galeriji Cankarjevega doma je razstavljenih 78 risb, 4 oljne slike in 2 videa.

Razstavljena dela na papirju (in eno oljno) so iz zbirke Maria Lassnig Foundation, oljna dela iz Neue Galerie v Gradcu, predvajanje dveh animiranih filmov (tehnika, v kateri je umetnica ustvarjala zlasti v sedemdesetih letih, ko je živela v New Yorku) pa so nam na izposojo dali sixpackfilm. Razstavo je inovativno zasnovala večkrat nagrajena arhitektka Sara Badovinac. Zasnova pohištva na razstavi se navezuje na ustvarjanje Marie Lassnig in sledi njenemu vseživljenjskemu raziskovanju zavedanja telesa. Kosi pohištva (iz pen različne trdote/mehkobe) služijo dinamičnemu raziskovanju različnih položajev telesa in možnosti sedenja. Ti kosi delujejo kot orodje za raziskovanje sfer gibanja telesa in nelagodja.

Ob razstavi Maria Lassnig: *Risbe in slike* je Cankarjev dom izdal obsežen dvojezični katalog (slo/ang), ki bralcu ponudi strokovni komentar o umetniškem delovanju in slogovnem razvoju umetnice s poudarkom na risbi, razstavljena dela pa umesti v njen bogati ustvarjalni opus. Ob prvi celostni predstavitvi Marie Lassnig pri nas je del kataloga posvečen tudi biografski predstavitvi njenega življenja in dela. V katalogu so objavljeni prispevki avtorjev dr. Tomislava Vignjevića, dr. Claire Hoffman in dr. Petra Assmana.

Ob razstavi sta potekala tudi dva spremljevalna dogodka. Zaradi časovnih in finančnih omejitev žal nismo mogli izvesti vseh načrtovanih spremljevalnih dogodkov. Prvotno načrtovani dogodek z raziskovalko Claire Hoffmann ni bil izveden zaradi avtoričine porodniške odsotnosti, načrtovani dogodek s kuratorjem Hansem Ulrich Obrist ne zaradi avtorjevega zasedenega urnika in neodziva na naše povabilo (navkljub dodatnemu povabilu direktorja fundacije Marie Lassnig, Petra Pakescha), namesto predavanja Hansa Wernerja Poschauka pa smo se na koncu odločili za premierno predvajanje novega aktualnega filma o življenju in delu Marie Lassnig ter gostili tudi režiserko omenjenega filma.

Uspešno smo tako izvedli dva dogodka, ki sta vsak po svoje osvetlila življenje in delo Marie Lassnig.

Prvi je bil na vrsti Literarni večer z Lojzetom Wieserjem: O literarni ustvarjalnosti Marie Lassnig

10. april 2024 ob 18. uri, Steklena dvorana Lili Novy

Umetnica Maria Lassnig je javnosti poznana zlasti kot slikarka, bila pa je dejavna tudi na področju literarnega ustvarjanja. Ta del njenega širšega umetniškega opusa šele v zadnjih letih pridobiva v raziskovanju in zelo pomemben raziskovalec na tem področju je Lojze Wieser. Skupaj z Barbaro Maier in Petrom Handkejem so uredili in izdali knjigo *Am Fenster klebt noch eine Feder* (Založba Wieser, 2023, Celovec), ki vsebuje izbor literarnih zapisov Marie Lassnig. Tako kot na področju slikarstva, na katerem je ustvarila zelo številčen opus, je Lassnigova tudi zelo veliko pisala – od krajših zapisov, trenutnih misli, do daljših razmišljanj in impresij. »Pero je čopičeva sestra,« je Lassnig rada opisala razmerje med tema umetniškima žanroma. Gosta večera sta bila Lojze Wieser in Barbara Maier, dogodek je povezovala Nina Jerman. Gosta sta uvodoma predstavila celotno zgodbo nastanka knjige, nato pa občinstvu predstavila in prebrala nekaj odlomkov iz knjige, tudi v slovenskem prevodu (odlomke je prevedel v slovenščino Brane Čop).

Nato je v maju sledil naslednji dogodek, in sicer Pogovor z režiserko filma *Spati s tigrom (Mit einem Tiger schlafen)*, Anjo Salomonowitz, *16. maj 2024 ob 19. uri*, *Kosovelova dvorana*.

Premierno v Sloveniji smo v Cankarjevem domu prikazali novi film priznane avstrijske režiserke Anje Salomonowitz, ki je poetičen portret avstrijske slikarke Marie Lassnig. Film je bil premierno predvajan na letošnjem Berlinalu. Anja Salomonowitz je ustvarila film, ki je radikalno feministično delo in kot takšno daleč od tipične biografske pripovedi. V njem se odraža vizionarski pristop k umetnosti Marie Lassnig, predstavlja pa tudi koncept zavedanja telesa, tako značilen za delo Marie Lassnig. Film fizično dejanje slikanja, »videti in občutiti svet od znotraj navzven«, prevaja tudi v filmski jezik, s čimer poskuša naslikati notranji portret te izjemne umetnice. Film torej ni več zgolj biografski, ampak je evokativna, slikovita vizija o tem, da spomini in občutki niso zasidrani v času, temveč lahko kadarkoli prikličejo podobe. Po ogledu filma je potekal pogovor z režiserko, ki ga je vodila Varja Močnik. Ob dobri zasedenosti Kosovelove dvorane je režiserka predstavila svoj pogled na ustvarjanje filma, raziskovanje Marie Lassnig in svoje delo. Ob dogodku sta bila objavljena tudi radijski intervju (ARS) in daljši spletni intervju (MMC portal) z režiserko.

Na pobudo sokustosinje razstave Katarine Hergouth so nas letos povabili k dogodku za promocijo sodobne umetnosti Ljubljana Art Weekend, ki je potekal v svoji 3. izvedbi med 23. in 26. 5. 2024. V okviru sodelovanja smo za čas dogodka obiskovalcem ponudili prost vstop na razstavo, v soboto, 25. 5. 2024, pa je imela javno vodenje po razstavi sokustosinja razstave Katarina Hergouth. Tudi s to razstavo smo se letos že tradicionalno pridružili dogodku *Poletna muzejska noč* (prost vstop cel dan vse do 24. ure), ki je letos potekala 15. 6. 2024. Oba dogodka sta pomembna za večjo prepoznavnost Galerije CD ter njenega programa v širši muzejski in galerijski mreži, pa tudi nasploh za širšo javnost.

Ob razstavi smo organizirali tudi javna vodenja (vodniki CD), ki pa so zaradi manjšega povpraševanja potekala vsakih 14 dni, dodatno smo izvedli tudi posebna vodenja po želji (študenti ALUO, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Kulturni bazar).

Otvoritvena slovesnost je bila dobro obiskana in medijsko pokrita (skupno razstava z vsemi najpomembnejšimi medij – RTV Slovenija (oddaja Osmi dan in Dnevnik), radio ARS, spletni portal MMC, časopis Delo, Mladina, revija Outsider itd.

Na odprtju sta spregovorila takratna generalna direktorica Cankarjevega doma, Uršula Cetinski, in sokustos razstave Peter Pakesch. Dodatno so si obiskovalci lahko ogledali kratek izsek iz nagrajenega in najbolj poznanega animiranega filma *Kantata* (Kantate, 1992) Marie Lassnig.

Kljub začetnemu zanimanju in pohvalam razstave pa smo žal zaznali slab obisk (razlog gre med drugim iskati tudi v slabem obisku likovnih razstav v Sloveniji na splošno, dodatno pa Maria Lassnig – kljub siceršnji mednarodni prepoznavnosti – očitno tukaj ni zelo poznano ime).

- **Odprti globus. Umetnost milenijske generacije**

Zasnova in produkcija: Cankarjev dom

Kuratorka razstave: Katarina Hergouth, mag. um. zgod. (Cankarjev dom)

11. september – 28. november 2024

V sodelovanju z galerijama Nicoletti in Tabula Rasa

Osrednja razstava jesenskega dela sezone 2023/24 in eden izmed osrednjih dogodkov tematske usmeritve – starost : mladost – kulturno umetniškega programa v tej sezoni. Razstava *Odprti globus* je skupinska razstava desetih slovenskih umetnikov in umetnic, ki jim lahko pripišemo dve dejstvi – prvič, pripadajo t. i. milenijski generaciji, ter drugič, delujejo in živijo v

tujini, kjer so uspešno vpeti v mednarodno umetniško prizorišče in prisotni na mednarodnem umetniškem trgu.

Razstava je predstavila izbor desetih avtorjev in avtoric (uspešnih slovenskih umetnikov te in drugih generacij je seveda še veliko več), pri čemer je na končni izbor vplivala med drugim teža po predstavitvi različnih umetniških praks in uporabljenih medijev (slikarstvo –prevladujoče, kiparstvo in prostorske instalacije, oblikovanje ter fotografija). Za razliko od sicer pogostega koncepta oblikovanja skupinskih razstav ta razstava ne temelji na iskanju skupnih točk v opusih umetnikov (čeprav se te seveda do določene mere pojavljajo), temveč želi predvsem ponuditi umetnikom prostor za predstavitev njih in njihovega dela v prostoru, kjer do sedaj še niso bili prisotni, v Galeriji Cankarjevega doma.

Četudi avtorji niso neznanka slovenskemu razstavnemu področju, pa ta razstava služi tudi kot (ena izmed) točk vzpostavljanja vezi nazaj, se pravi iz tujine v domovino. Rojeni med letoma 1984 in 1996, so prvotno umetniško izobrazbo in formacijo pridobili doma v Sloveniji; večina njih je na Univerzi v Ljubljani zaključila diplomski študij (prva bolonjska stopnja), nato pa so študij (magistrski študij, druga bolonjska stopnja) nadaljevali v tujini, kjer so nato tudi ostali. Veliko umetnikov je študiralo na pomembnih umetniških akademijah (kot so na primer londonski Royal Collage of Art, Goldsmiths, Central Saint Martins), ki so umetnikom služile kot dobra odskočna deska za uspešen začetek kariere, drugi umetniki so se v umetniško prizorišče uspešno vpeli tudi drugače (veliko samoiniciativnih povezovanj, razstavljanj in sodelovanj z galeristi, kuratorji, drugimi umetniki). Danes umetniki živijo in delujejo v različnih evropskih državah, v Nemčiji, Franciji, Italiji, Združenem kraljestvu, pa tudi v Severni Ameriki (New York), pri čemer je pogosto tudi, da se večkrat selijo oziroma delujejo na več lokacijah hkrati.

Pomembnost in aktualnost razstave sta se kazali zlasti v dejstvu, da je razstava na enem mestu ponudila ogled teh izbranih zanimivih umetniških produkcij avtorjev, ki sicer že večinoma časa razstavljajo (le) v tujini, dodatno pa so bila predstavljena novejša dela, nastala v zadnjem letu ali dveh. Dodatno je razstava odpirala tudi vprašanja, kako je generacija, ki ji pripadajo, vplivala na njihovo formiranje (tako osebnostno kot umetniško) – generacija, ki je odrasla skupaj s prehodom iz analognega v digitalni svet, za katero sta bila študij in odhod v tujino lažja in dostopnejša kot poprej, ki pa se je hkrati (navkljub visoki stopnji izobrazbe) soočila z nestabilnim zaposlovanjem in stanovanjsko problematiko – ter vprašanja, kakšen pomen in vlogo imata odhod v tujino in življenje tam ter kakšna ostaja povezava z domovino.

Na ogled postavljena umetniška dela in tudi siceršnja produkcija izbranih umetnikov sta zagotovo nakazala na trend, da umetniški trg (v katerega so nekateri bolj drugi nekoliko manj vpeti) pogosto »narekuje« umetniško produkcijo posameznega umetnika v smeri, da je ta bolj enotna, prepoznavna in jasno konceptualno začrtana.

Razstavo je arhitekturno inovativno oblikovala večkrat nagrajena arhitektka Sara Badovinac, in sicer se je – z osrednjo oblikovalsko potezo s stropa obešenih smerokazov, ki je vsak označeval mesto/območje, kjer so razstavljena dela posameznega umetnika, ter dodatno vstopno »informacijsko« tablo – referirala na pogosta in neprestana potovanja teh avtorjev, za katere so letališča, železniške in avtobusne postaje zelo poznani prostori, na simbolni ravni pa tudi naslon na dejstvo, da se pogosto omenjeni avtorji počutijo kot v nekakšen vmesnem prostoru, ne več tukaj v domovini in ne še čisto v tujini.

Otvoritveni dogodek je potekal ob navzočnosti vseh (razen dveh) sodelujočih avtorjev, kar je prispevalo k prav posebnemu občutku, saj so avtorji prav za to odprtje prileteli tudi iz New

Yorka, dodatno se vsi avtorji med seboj prej niso poznali, in je bil dogodek poseben tudi z vidika povezovanja v tujini delujočih ustvarjalcev. Hkrati pa je predstavitev v osrednjem kulturnem centru njim in njihovemu delu podala neki dodatni pomen in pozornost tudi na domačem umetniškem prizorišču, kar so vsi tudi vsi izrazili in bili nad projektom nadvse zadovoljni.

Otvoritveni dogodek je odlično – z daljšimi predstavitvami umetnikov in interpretacijami umetniških del – povezoval Jure Longyka, uvodni pozdrav je imela takrat generalna direktorica Cankarjevega doma Uršula Cetinski, nato je o pomenu in snovanju razstave spregovorila kustosinja razstave Katarina Hergouth, na koncu pa so se ji na odru pridružili tudi vsi navzoči umetniki (zahvala z rožami).

Odprtje je bilo izjemno dobro obiskano, veliko je bilo ustvarjalcev srednje in mlajše generacije, celoten večer je tako minil v znamenju izredne sproščenosti, povezovanja in prijetnega druženja.

Ob razstavi smo izdali tudi katalog (urednici Katarina Hergouth in Katja Ogrin), v katerem je vsak umetnik predstavljen s krajšim »portfeljem«, poleg uvodnega besedila kuratorke razstave (K. Hergouth) pa katalog vsebuje tudi zapis daljšega skupinskega intervjuja, ki ga je s sodelujočimi avtorji pripravil prof. Žiga Kariž (Akademija za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani), ki je bil tudi profesor in mentor nekaterim od njih. V pogovoru lahko beremo mnenja in razmisleke o družbenem ali socialnem položaju umetnika v tujini, kako na njihovo delo vplivajo aktualni politični pretresi, ter kakšna je povezava z domovino in domačim umetniškim prizoriščem, če ta ostaja.

Izobraževalni program ob razstavi je oblikoval kolektiv Oloop. Program z naslovom *Umetnik za en dan*, ki spremlja razstavo, je ponudil vsebine, ki so otrokom in mladostnikom pomagale avtentično doživeti sodobno umetnost, obenem pa jim je želel razstavljena dela približati sproščujoče, igrivo in povezovalno. Programske aktivnosti niso klasično izobraževale o umetnosti, temveč so mladi obiskovalci in učitelji spoznali, kako jih umetnost in ustvarjanje lahko podpreta pri samovrednotenju, umirjanju, doživljanju prijetnih občutkov, sproščanju, refleksiji in izražanju. Program so sestavljali štirje izobraževalni sklopi – *Povezovalci svetov* (povezovalno ustvarjanje), *Čustveni raziskovalci* (izražanje čustev), *Kreativni alkimisti* (ustvarjalna izraznost), *Junaki soustvarjanja* (sodelovalno ustvarjanje), ki so se po vsebinah in ciljih razlikovali ter so bili namenjeni različnim osnovnošolskim triletjem oziroma srednješolcem.

Spremljevalni program ob razstavi je zasnovala in izvedla kuratorska ekipa ETC. magazine (Hana Čeferin, Ajda Ana Kocutar, Lara Mejač), in sicer v obliki dveh dogodkov.

Ponedeljek, 7. oktobra, ob 18. uri

Stacionarni telefon/ Landline

Pogovor z umetnicami in umetniki, ki so v Sloveniji našli svoj drugi dom.

Sodelovali so: Simon Chang, Agate Lielpētere, Ilija Prokopiev

Na pogovoru smo se srečali z umetnicami in umetniki, ki so jih življenjske poti vodile v Slovenijo, kjer so našli svoj drugi dom. S tem smo razširili temo razstave *Odprti globus* in obrnili pogled k lokalnemu umetniškemu prizorišču. Med drugim nas je zanimalo, kateri razlogi mednarodne ustvarjalce in ustvarjalke vodijo k nam, s katerimi izzivi se tukaj srečujejo, kako jih je sprejela

tukajšnja umetnostna skupnost ter kakšno izhodišče je Slovenija za mednarodno umetniško kariero.

Čet, 7. novembra, ob 18. uri

Vroči telefon/ Hotline

Hitri obiski ateljejev na daljavo

Umetnice in umetniki, združeni na razstavi *Odprti globus*, živijo na različnih delih sveta, ta pa še nikoli ni bil manjši kot danes. Na dogodku smo zato po vrsti na daljavo obiskali nekaj ateljejev sodelujočih ustvarjalk in ustvarjalcev ter se z njimi sprehodili po prostorih, v katerih ustvarjajo.

Medijska pokritost razstave je bila zelo velika (RTV Slo, Radio Slovenija, portal mmc, Dnevnik, Vogue Adria itd.), odzivi sodelujočih umetnikov izjemno pohvalni in pozitivni, tudi v knjigi vtisov na razstavi lahko beremo več pohval glede izbora umetnikov ter dobrodošle svežine, ki jo v razstavni program prinaša ta razstava. Žal pa kljub temu zastavljenega števila obiskovalcev nismo dosegli, bil je precej pod pričakovanji, tudi šolske skupine so se (navkljub zelo dobro pripravljenemu in predstavljenemu programu) odzvale v zelo majhnem številu. Dodatno je bila negativna okoliščina v zadnjem trenutku umaknjen predviden pokrovitelj razstave. Navkljub vsemu je ekipa Cankarjevega doma dokazala, da je sposobna sama uspešno izpeljati tudi vsebinsko, organizacijsko in logistično zahtevnejše razstave, kar predstavlja nadgradnjo razstavnega programa, bo pa ob tovrstnih projektih v prihodnje zagotovo potreben še dodaten čas (ki ga tokrat žal ni bilo mogoče dobiti), namenjen zlasti strokovnemu študiju priprave vsebine razstave.

- **15. Slovenski bienale ilustracije**

V sodelovanju z Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU)

Kuratorka razstave: Petra Kosi (ZDSLU)

12. december 2024 – 9. marec 2025

Slovenski bienale ilustracije v Cankarjevem domu poteka že več kot trideset let, gre za najstarejšo obliko sodelovanja na razstavnem oddelku. Bienale prispeva k uveljavljanju umetniške ilustracije, ki je v svojem največjem segmentu otroške ilustracije nepogrešljiva pri sooblikovanju likovnega razumevanja mladih in najmlajših. Kot takšna je zelo pomembna v vzgojni in izobraževalni vlogi, v kateri kot slikovna govorica soustvarja človekovo zavest in likovno občutljivost.

Kuratorka letošnjega bienala je bila Petra Kosi, poseben del razstave – ki ga je pripravila Tatjana Pregl Kobe skupaj s Silvanom Omerzu in Majo Kržišnik –, pa je bil namenjen letošnjemu nagrajencu za življenjsko delo Tomažu Kržišniku.

Žirijo za podelitev nagrade, priznanj in plaket so letos sestavljali: umetnostna zgodovinarka mag. Katarina Hergouth kot predstavnica Cankarjevega doma, umetnostni zgodovinar mag. Gregor Dražil iz MGLC-ja, oblikovalka vizualnih komunikacij in ilustratorka Hana Stupica, ilustrator in urednik revije Galeb Ivan Mitrevski ter umetnostna zgodovinarka in likovna kritičarka dr. Tanja Mastnak kot predsednica žirije, ki je tudi zapisala obrazložitve letošnjih nagrajencev.

Na razpis za sodelovanje na razstavi 15. Slovenskega bienala ilustracije v Cankarjevem domu ter za podelitev nagrad, plaket in priznanj Hinka Smrekarja se je odzvalo rekordnih 141 avtoric in

avtorjev ilustracij. Žirija je od teh izbrala 69 ilustratork in ilustratorjev, katerih dela so bila razstavljena v Galeriji Cankarjevega doma. Pri izboru so upoštevali izpolnjevanje razpisnih pogojev, ustreznost ilustracij za predstavitev na razstavi in kakovost poslanega gradiva. Poleg razstave udeležencev razpisa in častnih gostov je v Galeriji Cankarjevega doma tudi razstava Tomaža Kržišnika, dobitnika nagrade za življenjsko delo, ki ga je komisija izbrala že na 14. Slovenskem bienalu ilustracije.

Žirija je izbirala tudi dela za razstavo ilustracij na 40. Slovenskem knjižnem sejmu, določila ilustracije za katalog razstave ter podelila nagrado Hinka Smrekarja, dve plaketi Hinka Smrekarja in dve priznanji Hinka Smrekarja.

Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov je k sodelovanju povabila tudi ilustratorje, ki so se s svojim delom posebej odlikovali in je njihovo sodelovanje na razstavi v Cankarjevem domu izjemna čast za organizatorje razstave, vendar pa njihovo delo ni bilo del ocenjevanja žirije.

Žirija je podelila:

- priznanje Hinka Smrekarja za mladega ustvarjalca Lei Vučko za delo *Legenda o Zlatorogu*, produkcija Octopics, 2022

Lea Vučko vnaša v svet ilustracij inovativne mešane tehnike na kreativen in estetski način. V sodobni ilustraciji je uporaba novih tehnologij postala nekaj običajnega, toda izziv predstavlja presežno razumevanje novih upodobitvenih tehnik, s katerim avtorica uspe nadgraditi ne samo vizualno, temveč tudi vsebinsko pojmovanje ilustrirane vsebine. Njene ilustracije so izlet v svet nebrzdane domišljije in barvitosti, kar doseže tudi z uporabo animacije. Lea Vučko odpira nove poti v pojmovanju ilustracije ter tako v svojem delu uspešno povezuje sodobno oblikovanje, vizualno umetnost in žlahtno tradicijo knjižne ilustracije.

- priznanje Hinka Smrekarja za poljudnoznanstveno ilustracijo Maši P. Žmitek za ilustracije v knjigi *Po sledeh velikanov, dinozavri jure*, Miš založba, 2023

Ustvarjalnost Maše P. Žmitek je raznovrstna, med najbolj zanimive projekte pa se uvrščajo njene risbe živali s svinčnikom. Risarsko mojstrstvo avtorica nadgrajuje s skoraj portretno živimi izrazi in pogledi izumrlih živali iz prazgodovine. Pozoren pogled živali, ki je nihče izmed nas ni nikoli videl v živo, komunicira z nami z intenzivnostjo, ki nas pretrese. Avtoričina natančna realistična risba ne ovira, temveč poglablja transcendentalno očaranost in globok razmislek o minevanju vsega, kar živi. Ko se gledalec spogleda z bitjem iz daljne preteklosti, iz nekih drugih svetov, se zave tako svoje globoke povezanosti z naravo (tudi v njenem stalnem spreminjajo) kot svoje človeške krhkosti in končnosti.

- priznanje Hinka Smrekarja Evi Mlinar za ilustracijo *O treh grahih* v knjigi *Sto slovenskih ljudskih*, založba Morfemplus, 2023

Ilustratorka in oblikovalka Eva Mlinar je s svojo svojstveno vizualno izraznostjo močna prisotna na obeh področjih svojega delovanja. Odlikujeta jo poglobljen odnos do besedila ter nadgradnja tekstualnega s specifično, prepoznavno in individualizirano likovno izraznostjo. Predvsem jo zanima kolažiranje nadrealističnih in groteskih elementov stvarnosti, ki jo vizualno poustvari na papirju. Nadrealistične elemente nadgrajuje z abstraktno teksturo in drzno uporabo prostorskih planov. Pri otroški ilustraciji spretno združuje abstraktne vzorce in figurativno pripoved ter s tem prispeva k poglobljenemu razumevanju likovnega izražanja tudi pri najmlajših bralcih.

- plaketo Hinka Smrekarja Tini Volarič za ilustracije v knjigi Karlo in Stanko: *Zgodovinska domišljijska pripoved* (Marko Klavora in David Kožuh), Goriški muzej, 2023

Ilustracije Tine Volarič odlikuje poglobljeno poznavanje zgodovine okolja, ki ga upodablja, tako z vidika etnografsko antropološke dediščine Primorske kot preciznega poznavanja avantgardnega slikarstva z začetka 20. stoletja. V svojem delu spretno združuje obe komponenti in tako bralce (tako mlajše kot tudi starejše) popelje v svet preteklosti, ki pa nas še vedno zaznamuje skozi številne detajle, navade in običaje, ki se jih včasih niti ne zavedamo. Usklajenost upodobljenega obdobja s takratno slikarsko tradicijo modernizma, ki je bila posebej močna prav na Primorskem, je posebej zanimiva, saj stilizirano figuraliko kombinira z velikimi površinami abstraktno obdelanih krajin. Njene ilustracije bistveno dopolnjujejo literarno besedilo in omogočajo globje razumevanje bližnje preteklosti.

- plaketo Hinka Smrekarja Damjanu Stepančiču za ilustracije v knjigi *Zgodba zgodb* (Giambattista Basile), založba Goga, 2022

Ustvarjalnost Damijana Stepančiča bistveno zaznamuje slovensko ilustracijo in strip že zadnjih trideset let, tako s številnimi publikacijami kot s pedagoškim delom na ALUO v Ljubljani. Njegova virtuoznost in profesionalizem se izražata v izjemni komunikaciji z besedilom, ki mu podredi tako tehniko kot izrazni način ter prav s tem prepletanjem podobe in besedila slednjega nadgradi z nezmotljivo natančnostjo, s čimer izraža globoko poznavanje bistva ilustracije kot likovnega medija. Značilno za njegovo delo za odrasle je tudi poigravanje z elementi nadrealizma in groteske, s čimer nadgrajuje izjemno risarsko tehniko in tako pritegne tudi širši krog bralcev.

- nagrado Hinka Smrekarja Ani Zavadlav za ilustracije v knjigi Italijanske pravljice *I* (Italo Calvino), založba Mladinska knjiga, 2022

Ilustracije Ane Zavadlav spretno združujejo pravljični in likovni izraz izvirno in prepoznavno. Avtorica se osredotoča na vizualno predstavitev čustvenega doživljanja zgodbe, prevedene v slikarski medij. Pri svojem delu uporablja prvinske risarske tehnike, olje in suhi pastel ter ji omogočajo ustvariti podobo sveta, ki je sočasno realna, konkretna in sanjska, odmaknjena. Skrivnostni svet podob Ane Zavadlav besedilo dopolnjuje z novo izkušnjo za bralca/gledalca, ki močno presega zgolj pripovedno ilustrativnost v interpretaciji. Slikarska pripoved Ane Zavadlav je namenjena tako zrelemu občinstvu kot mlajšim, ki še razvijajo svoj odnos do likovnega. Zrelejši bralec bo ob poglabljanju v njene podobe našel nadgradnjo pripovednega sveta italijanskih pravljic, kot da bi sočasno obiskal še umetnostno galerijo. Mlajši bralci pa bodo našli v njenih abstrahiranih podobah vodilo za poglobljeno opazovanje sveta okrog nas v vsej njegovi različnosti in bogastvu detajlov. Avtorica gledalca, ki se prepusti njenemu vodenju, zaščiti pred prevladujočim pogledom na svet, kot nam ga pogosto vsiljujejo množični mediji. Podobe Ane Zavadlav odlikuje tudi obrtna spretnost, ki jo prinese dolgoletno ukvarjanje z ilustracijo, kar ji omogoča kreativno sodelovanje z oblikovanjem tiskanega medija, s spretnim vključevanjem besedila v podobo kot vizualno enakovrednega dekorativnega elementa.

Slavnostno odprtje je vodila voditeljica Pia Zemljič, ki je tudi prebrala obrazložitve letošnjih nagrajencev, spregovorili pa Zoran Poznič, predsednik ZDSLU, Katarina Hergouth, vodja razstavnega programa CD, nato pa je letošnja predsednica žirije dr. Tanja Mastna podelila nagrade. Podelitve so se udeležili vsi letošnji nagrajenci, posthumno podeljeno nagrado Tomažu Kržišniku je prevzela žena Maja Kržišnik. Dogodek je z glasbeno točko popestril

glasbenik Lado Jakša. Otvoritev je bila dobro obiskana, zlasti je bilo veliko ilustratorjev in drugih ustvarjalcev, odzivi na razstavo že takoj zelo dobri.

Ob razstavi smo izdali tudi katalog (urednica Katja Ogrin), v katerem beremo daljše strokovno besedilo Judite Krivec Dragan, obrazložitev nagrajenca za življenjsko delo izpod rok Tatjane Pregl Kobe in reprodukcije del vseh razstavljajočih letošnjih avtorjev.

Ob razstavi je potekal tudi spremljevalni in izobraževalni program, ki ga je pripravil Center ilustracije (Zavod Divja misel), in sicer v obliki prodajnega sejma Ilustratorski kot (13.–18. 12. 2024), posebnih vodenj in delovnih listov za različne starostne skupine, dve otroški delavnici, dodatno pa smo organizirali tudi komentirana javna vodenja po bienalu z letošnjimi nagrajenci bienala, kjer lahko obiskovalci iz prve roke dobijo vpogled v proces ustvarjanja in dela ilustratorjev.

Bienale je že v svojem prvem mesecu odprtja kazal na velik obisk, tako individualni kot številen obisk šol.

6.2 Fotografske razstave v Mali galeriji

- **Fotografska razstava Matica Pandel: Plastično sonce**

Izbor: kuratorka Ajda Kocutar

10. januar – 10. marec 2024

Prvo razstavo v letu smo začeli z dvojico kuratorke in umetnika mlajše generacije ustvarjalcev v Sloveniji (samozaposlena v kulturi). Fotograf Matic Pandel se v svoji umetniški praksi posveča urbani krajini in prizorom iz vsakdanjika, v katerih najde humor, ob tem pa posebno pozornost namenja njihovi materialnosti, kompozicijam in podrobnostim, ki jih postavi v ospredje, s tem pa omogoča drugačno branje naše okolice v posebnem sozvočju z razstavo kot medijem. Ta namreč postaja svet zase, vsebuje prepoznavne elemente, ki v umetniku lastnem vizualnem jeziku tvorijo povsem novo krajino.

Odprtje je potekalo v prijetnem razpoloženju, polno ga je obiskala zlasti mlajša generacija ustvarjalcev, na dogodku pa so spregovorili vodja razstavnega programa Katarina Hergouth, kustosinja Ajda Kocutar in fotograf Matic Pandel.

- **CIKEL VIDNI NEVIDNI**

Nasmehi, ki odpirajo srca

V sodelovanju z ZRIPS in fotografom Blažem S. Kobalom

13. marec – 5. maj 2024

V letu 2024 smo začeli z novim razstavnim ciklom, poimenovanim *Vidni nevidni*, namenjenim predstaviti umetniške projekte z obravnavanimi vsebinami in tematiko, ki se pogosto znajdejo nekako »na robu«, odrinjene in prezrte, pogosto stigmatizirane in v družbi nerazumljene. Z vzpostavitvijo novega razstavnega cikla želimo, da se lahko tovrstne vsebine (vsaj) enkrat na leto predstavijo v prostorih Cankarjevega doma ter tako vsaj delno dobijo svoj glas in vidljivost.

Cikel smo začeli z razstavo v sodelovanju z ZRIPS (Zavod za razvijanje in izvajanje podpornih storitev za samostojno življenje), ki je v sodelovanju s fotografom Blažem S. Kobalom pripravil projekt – razstavo portretov oseb z motnjo v duševnem razvoju. Namen razstave je bilo zlasti

destigmatizirati invalide ter nevsiljivo prikazati drugačnost in lepoto, ki sijeta v vsakem izmed nas ne glede na zunanjost ali mentalne sposobnosti. Na otvoritvenem dogodku – kjer so zbrane nagovorili vodja razstavnega programa Katarina Hergouth, fotograf Blaž S. Kobal, vodja projekta na ZRIPS Polona Kotnjek in direktorica zavoda Marina Omahen, prisluhnili pa smo lahko tudi izvrstnima glasbenikoma v kombinaciji violina-harmonika – se je zbralo večje število ljudi. Veliko je bilo portretirancev, za katere je bila to prav posebna priložnost. Razpoloženje je bilo res srčno in prijetno.

- **Bienale neodvisnih**

Vmes / In Between

V sodelovanju z Društvom Tretaroka

8. maj – 27. junij 2024

Organizacija in nosilec projekta: Bienale neodvisnih in Tretaroka

Partnerji projekta: Mala galerija Cankarjevega doma, www.Kržišnik.eu, LAB Institute of Design and Fine Arts Lahti

Prijatelji projekta: Kino Šiška

V Mali galeriji predstavljen izbor avtorjev je bil namenjen medprostoru med oblikovalskim in umetniškim raziskovanjem *ADRI* (*Artistic and Design Research*) z delovnim naslovom *Vmes* (*In Between*). Predstavljeni avtorji so prevpraševali vizualni prostor skozi radovedno igrivost, kot so gradnja novih svetov, svetloba kot objekt, predstavitev neprezentiranega, mapiranje, večmedijskost in večdimenzijskost ter, nenazadnje, poetika izraza in svetlo-temna plat realnosti. Razstavljena so bila dela avtorjev, kot so: Simon Jugovic Fink, Kiki Klimt, Petra Korent, Lealudvik, Živa Moškrič in gostje iz tujine: prof. Hilde Kramer (Bergen), Helen Mitchell (London), Tee Ken Ng (Perth). Avtorjem so se pridružila tudi razstavljena dela eksperimentalne delavnice ADRI s študenti LAB Institute of Design and Fine Arts Lahti, ki jo je vodila Saša Kerkoš z Marion Robinson in je sveža izdaja predstavljenemu projektu ADRI iz 2023. Sodelujoči študentje grafičnega oblikovanja so bili: Netta Aaltonen, Markus Aro, Pinja Hautanen, Ria Heinola, Tiia Heliävirta, Helmi Jäntti, Vieno Karjalainen, Nuutti Karjalainen, Sonja Karppelin, Ida Kinnunen, Santeri Lehto, Veera Miettunen, Anni Porkka, Melisa Rantala, Sami Rilla, Ella Ruuska, Pipsa Soimasuo, Evita Valtonen, Reetta Varjo in Mika Virtanen. Za nadgradnjo zaključka bienalnega leta se je v sklopu razstave predstavil z izbranimi deli tudi Natan Esku, prejemnik prvega priznanja Tomaža Kržišnika za življenjsko predanost iskrenemu in samosvojemu vizualnemu izrazu, ki je bilo podeljeno na odprtju IX. Bienala slovenske neodvisne ilustracije – Bienala neodvisnih 23. oktobra 2023 v Kinu Šiška.

Na otvoritvenem dogodku sta imeli govor vodja razstavnega programa CD Katarina Hergouth in ena izmed sodelujočih umetnic, Petra Korent. Dogodek je bil dobro obiskan. Naslednji dan pa je v dvorani Alme Karlin potekal še spremljevalni celodnevni dogodek, in sicer dopoldansko predavanje s praktično delavnico s prof. Hilde Kramer in Helen Mitchell.

<u>Uvodno predavanje Osvetlitev nepredstavljivega: Predstavljanje življenja drugih</u>

Prof. Hilde Kramer je na predavanju spregovorila o tem, kakšni motivi se skrivajo za projektom in kako se je razvil v štiri različne veje. Skupni imenovalec je vprašanje, kakšno vlogo ima lahko ilustracija v času, ko umetna inteligenca prevzema številna tradicionalna področja dela. Katere

človeške sposobnosti so še vedno potrebne? V razdeljenem in narcističnem času je lahko sočutje do drugega protistrup.

Delavnica:

Prof. Hilde Kramer: Gifted illuminations

Fenomen dajanja in prejemanja daril je zaposloval številne filozofe: Ali darilo zavezuje k dajanju nečesa v zameno? Ali pa je lahko obdarovanje nesebično, velikodušno dejanje? Katera so merila za predmete, ki veljajo za primerna darila? Na tej delavnici so si udeleženci predstavljali in risali predmete, ki se skrivajo za ovojnim papirjem. Prav tako morajo razmisliti, kaj bodo z darilom storili po tem.

Helen Mitchell: Raziskovanje in gradnja Izgubljenih primerkov

Lost Specimens (Izgubljeni primerki) je poglobljen razmislek o nenehnem vplivu ljudi na svetovno floro in favno, ki sta ga tako močno prizadela globalno segrevanje in degradiranje okolja. Ta čudna bitja nekega drugega časa so satiričen komentar o tem, kako bi antropomorfni pritiski danes lahko povzročili te hibridizirane vrste; živali, ki so bile, so ali bodo obstajale v vzporedni realnosti prihodnosti v svetovih, ki bi (skoraj) lahko bili resnični. Na delavnico Raziskovanje in gradnja *Izgubljenih primerkov* so udeleženci prinesli posušen rastlinski material – kot so listi, semena, majhne veje. Udeležba spremljevalnega dogodka je bila bolj skromna, a udeleženci zelo zavzeti in navdušeni.

- **Peter Gannushkin: Povečini v Brooklynu / Mostly In Brooklyn**

Fotografska razstava ob 65. Jazz festival Ljubljana

Kurator razstave: Žiga Koritnik

9. julij – 9. oktober 2024

Fotografije Petra Gannushkina zrcalijo esenco izvajanja glasbenikove umetnosti, atmosfere, ki vlada na koncertu. Izražajo srčno povezanost avtorja s temo, ki jo obdeluje. Z veliko glasbeniki, ki jih fotografira, ga veže osebno poznanstvo. Njegov pristop k delu se giblje med strogo dokumentarno in umetniško fotografijo. Konec devetdesetih let prejšnjega stoletja se je iz Moskve zaradi ljubezni preselil v New York. Dogajanje v mestu je spremljal v sliki in besedi za svojo spletno stran jazz.ru. Kmalu so besede nadomestile le fotografije. Po nekaj letih premora je pot ljubiteljskega fotografiranja nadaljeval in se začel kaliti kot glasbeni fotograf. V 25 letih, kolikor časa že živi v New Yorku, je videl, kot pravi sam, po en koncert in pol na dan.

Na razstavi v Mali galeriji smo si lahko ogledali izbor Gannushkinovih fotografij svetovno znanih jazzovskih izvajalcev v njihovem ustvarjalnem in navdihujočem elementu – med muziciranjem.

Otvoritveni dogodek je – zaradi službenih obveznosti v tujini in oddaljene lokacije – potekal brez prisotnosti kustosa razstave in umetnika, a se nam je umetnik v krajšem pogovoru z vodjo razstavnega programa Katarino Hergouth pridružil v spletni video povezavi, kurator pa je zapisal svoje besedilo, ki bi ga sicer predstavil na odprtju. Dogodek je bil preddogodek 65. Jazz festivala Ljubljana, na odprtju razstave je bilo tako tudi že več publike, ki se je nato udeležila prvega jazzovskega koncerta v Klubu CD, ki je sledil.

Prvotno načrtovana jesenska razstava *Kentavri noči* ni bila izvedena, saj nam je koproducent sporočil, da film – ki je bil podlaga za fotografsko razstavo, na kateri bi bili predstavljeni fotografski posnetki s snemanja, še ni zaključen in posledično tako niso imeli gradiva za

razstavo. Namesto te razstave pa smo v program – na pobudo Loterije Slovenije – vključili fotografsko razstavo, vezano na aktualno dogajanje letošnjega poletja, in sicer na prireditev paralimpijskih iger v Parizu.

Vid Ponikvar: Igre poguma

V sodelovanju z Loterijo Slovenije

Kurator razstave: dr. Tadej Curk (Muzej športa)

14. oktober – 8. december 2024

Organizacijo in izvedbo razstave je prispevala dolgoletna podpornica parašporta Loterija Slovenije v sodelovanju z Zvezo za šport invalidov Slovenije – Slovenskim paralimpijskim komitejem.

Športni fotograf Vid Ponikvar je s svojimi bogatimi izkušnjami in 25-letno potjo športnega fotografa v sodelovanju z Loterijo Slovenije v Mali galeriji Cankarjevega doma pred obiskovalca postavil vizualno zgodbo letošnjih para olimpijskih iger v Parizu, kjer je 14 izjemnih slovenskih športnikov osvojilo kar dve medalji. Fotograf je ujel njihovo strast, znoj in veselje, ki jih z besedami le s težavo opišemo. Športno fotografijo vse prepogosto razumemo zgolj kot spretno lovljenje trenutkov športnikov, ki z nadčloveškimi napori presegajo meje fizičnih in psihičnih zmogljivosti in vedno znova postavljajo nove mejnike. Da bi fotograf kar najbolje predstavil vsa čustva in izjemne napore, ki se zgostijo v praviloma zelo kratkem časovnem oknu, mora zelo dobro poznati in opazovati tako športnika kakor samo športno panogo. Končna podoba je tako zlitje doživljanja športnika in fotografa v posameznem trenutku, hip, ko njuna svetova trčita in nastane podoba izjemnosti trenutka.

Ob razstavno besedilo k razstavi je zapisal kustos iz Muzeja športa, dr. Tadej Curk, in v njem osvetlili zlasti zgodovinski vidik prirejanja in pomembnosti para olimpijskih iger.

Otvoritveni dogodek je zelo poseben, s čustvi in ponosom prepreden dogodek, saj so se naši vrhunski paralimpijski športniki v zelo velikem številu odzvali vabilu in bili prisotni na odprtju.

Zbrane goste je v uvodnem nagovoru pozdravila vodja razstavnega programa CD Katarina Hergouth, sledili so govori predsednice uprave Romane Girandon, Damijana Lazarja predsednika Zveze za šport invalidov Slovenije, slavnostni govor predsednice državnega zbora RS mag. Urške Klakočar Zupančič, kustosa razstave dr. Tadeja Curka in fotografa Vida Ponikvarja, nato pa je spregovorila še Živa Lavrinc, paralokostrelka, prejemnica bronaste medalje. Prireditev sta dodatno obogatili članici Zveze za šport invalidov z odličnim moderiranjem in plesno točko.

- **Natečajna pregledna razstava slovenske fotografije. V obdobju 2023–24**

V sodelovanju s Fotoklub Ljubljana

11. december 2024 – 2. februar 2025

Natečajna pregledna razstava slovenske fotografije v letih 2023 in 2024 daje vpogled v izjemno ustvarjalnost domačih fotografov iz zadnjih dveh let. Razstava vključuje dela v kategorijah prosta barvna, prosta črno-bela, dokumentarna fotografija in fotografska zbirka. Posebna pozornost je namenjena tudi mladim ustvarjalcem, ki so svoje fotografije prispevali v dveh starostnih kategorijah: do 15. leta ter med 16. in 21. letom. Izbrane fotografije je skrbno ocenila strokovna žirija, sestavljena iz članov Umetniškega sveta FZS (Matej Peljhan, Andreja Peklaj,

Jure Kravanja, Dušan Gorast Miška, Matjaž Čater), medtem ko je ocenjevanje dokumentarne fotografije potekalo pod budnim očesom priznanih fotografov Mateja Peljhana, Katje Bidovec in Uroša Hočevarja.

V letošnji izdaji razstave je Fotoklub Ljubljana želel udeležbo razširiti iz krogov tako imenovane društvene fotografije tudi v območje širše strokovne in splošne javnosti.

Na razstavi se tako s svojimi fotografijami predstavili številni fotografi in fotografinje vseh generacij.

Otvoritveni dogodek je bil nedvomno najštevilneje obiskano odprtje v Mali galeriji v letu 2024 (če ne nasploh) in je presegel vsa pričakovanja. Otvoritveni dogodek je – z nagovorom vodje razstavnega programa, predsednika Fotokluba Ljubljana, več govorci, glasbenimi pevskimi točkami, video projekcijami ter podelitvijo številnih nagrad v različnih kategorijah – zasnoval in vodil Fotoklub Ljubljana ob tehnični podpori CD. Kot zapisano je dogodek, zlasti zaradi svoje narave podelitve in obrazložitve nagrad, privabil veliko število sodelujočih pri projektu ter drugih obiskovalcev in posledično botroval tudi k časovno daljšemu dogodku.

Pokroviteljica Male galerije: Loterija Slovenije d.d.

6.3 Razstave v Veliki sprejemni dvorani večnamenskih prostorih CD

- **Nižinski: Posvečen v ples**

Poklon baletniku Vaclavu Nižinskemu

Razstava ob 2. Mednarodnem plesnem festivalu Baletne noči. V sodelovanju s SNG Opera in balet Ljubljana

Generalna pokroviteljica festivala: Krka d.d.

Zasnova in produkcija razstave: Cankarjev dom

Kuratorka razstave: Katja Ogrin, univ. dipl. umet. zgod. (Cankarjev dom)

16. junij – 20. avgust 2024, Velika sprejemna dvorana

Poklon baletniku in koreografu Vaclavu Nižinskemu, njegovi ustvarjalni sili, ki je pretresla tedanje občinstvo, odločno posegla v ustaljene baletne tirnice začetka 20. stoletja ter tako odprla pot sodobnemu baletu in brezmejni kreativnosti plesnih ustvarjalcev, saj ti še danes črpajo navdih iz kratkega, a silovitega opusa mogočnega Nižinskega.

Razstava s fotografijo, videom in kreativnim snovanjem prostora je obiskovalca popeljala skozi umetnikovo burno življenje, zaznamovano tako z ustvarjalnostjo kakor pozneje z norostjo. Izpostavila je njegovo najbolj znano koreografsko delo *Posvetitev pomladi*, ki je ob praizvedbi 29. maja 1913 v pariškem Gledališču na Elizejskih poljanah (na prav tako avantgardno glasbo skladatelja Igorja Stravinskega) izzvala buren odziv občinstva. Z nekoč izgubljeno, danes uspešno rekonstruirano baletno koreografijo smo želeli obiskovalca na razstavi popeljati v čas zloglasnega pariškega premiernega večera, prelomni trenutek v baletni zgodovini, ter predstaviti ustvarjalni val, ki ga je delo sprožilo ter ki se odraža v številnih koreografskih metamorfozah vse do današnjega dne in našega prostora. Pod idejno zasnovo postavitve razstave se je podpisala scenografka Ana Rahela Klopčič, ki je združila moči z oblikovalsko in ustvarjalno ekipo Cankarjevega doma.

Kot predtakt v letošnji drugi mednarodni plesni festival Baletne noči je bila 13. 6. 2024, nekaj dni pred odprtjem festivala (in razstave), izvedena tudi projekcija *filma Nižinski. Duša v izgnanstvu*, dokumentarni film francoske produkcije ARTE, ki je ponudil informativno bogat in zelo subtilno orisan portret Vaclava Nižinskega za odličen vpogled v življenje in delo tega velikega umetnika. Po filmu je sledil pogovor z nestorjem slovenskega baleta in Prešernovim nagrajencem, dr. Henrikom Neubauerjem, ki ga je vodila kuratorka razstave Katja Ogrin.

6.4 Razstave v Prvem preddverju CD

- **Srebrna okna**

Razstava knjižnih naslovnic Društva za teoretsko psihoanalizo – zbirke Analecta, revije Problemi in glasila Freudovskega polja Razpol

Avtor razstave: Alen Ožbolt

5. januar – 27. februar 2024, Prvo preddverje Cankarjevega doma

Več kot trideset let je minilo, odkar je Alen Ožbolt prevzel oblikovanje revije *Problemi* in knjižne zbirke Analecta. Trideset let in 223 naslovnic – impozanten opus, ki mu v založništvu zlepa ni para. Trideset let naslovnic, ki imajo vse enako izhodišče, a so vendarle vsakič individualne, unikatne in v veliki večini subtilno povezane z vsebino.

Na razstavi so bile razstavljene tako vse naslovnice, ki jih je avtor oblikoval, dodatno pa tudi nekatere izbrane izvirne risbe, na podlagi katerih je nato nastala naslovnica knjige. Razstava je bila zasnovana pregledno, jasno in na rabi obstoječih tehničnih elementov, razen dveh polic, ki pa sta tudi izdelani iz starega materiala in sta torej reciklirani. Vse razstavljeno gradivo je 99-odstotno arhivsko, ni bilo dodatnega tiska (razen izgubljenega materiala, v obsegu približno enega odstotka), ne dodatnih folij, niti plastike, razen stare, reciklirane.

Ob razstavi je v januarju in februarju potekal tudi cikel predavanj velikih imen filozofije *Sivo na sivem* (dr. Peter Klepec, dr. Jela Krečič, dr. Alenka Zupančič, avstrijski filozof dr. Robert Pfaller in nemško-britanski filozof dr. Frank Ruda, Mladen Dolar, Jure Simoniti in Slavoj Žižek). Na otvoritvenem dogodku razstave sta spregovorila vodja razstavnega programa CD Katarina Hergouth, avtor razstave Alen Ožbolt in Mladen Dolar, posnet je bil tudi prispevek na oddajo Kultura na RTV SLO.

- **Bienalna razstava DOS (v program dodano naknadno)**

Embrionalna poteza

RISBA KOT IZHODIŠČE RAZVOJNEGA PROCESA

ANTROPOLOŠKI PRISTOP – RAZMISLEK O INTERPRETACIJI

PRVOBITNE ZAMISLI

Selekcionirana razstava Društva oblikovalcev Slovenije

V sodelovanju z Društvom oblikovalcev Slovenije

11. junij – 30. junij 2024, Prvo preddverje, vstop prost

Kustos & selektor: prof. Vid Lenard

Strokovna koordinacija: Strokovni svet DOS; Jana Mršnik, Jani Bavčer in Mateja Panter

Vodja projekta: Jurij Dobrila

Razstava *Embrionalna poteza* je predstavljala enkraten vpogled v vizualno mišljenje slovenskih oblikovalcev. Aktualizirala je okoliščine razmislekov avtorja v kontekstu nastajanja dela in vsesplošnih sprememb. Razvojni postopki se vse bolj prevešajo v polje tehnologij in vlogo ustvarjalca morda čez čas prevzame celo stroj sam. V tehnoloških okoliščinah prihodnosti je pričakovati celo popolno odsotnost avtorja pa tudi odsotnost vsakršne oblike prepoznavnosti njegovega ustvarjalnega okolja. Na razstavi so svoje delo predstavili: Jurij Dobrila; Robert Kljun, Kaj Škerlj, Danjela Grgič, Esma Hajdarpašić; Andrej Milovanovič; Darja Remc; Julijan Krapež, Marjan Žitnik, Ljubica Čehovin, Petra Veber, Sara Kresal, Tanja Zorn Grželj, Edi Berk, Jana Pečečnik, Jasna Bahovec, Nuša Mihalič, Pia Mršek, Nataša Šušteršič Plotajs, Huberto Široka, Marjan Žitnik ...).

Uro pred otvoritvenim dogodkom je potekala novinarska konferenca, na kateri je bilo več govora o izzivu oblikovanja v digitalnem svetu in v povezavi z umetno inteligenco.

Med novinarsko konferenco in odprtjem razstave je skupina mlajših oblikovalskih kolegov in kolegic izvedla skupinski ustvarjalni performans (skiciranje/risanje na eno od sten postavitve razstave). Na odprtju so nato spregovorili vodja razstavnega programa CD Katarina Hergouth, Vid Lenard in Jurij Dobrila, uvodoma pa so obiskovalci lahko prisluhnili tudi prav posebni glasbeni točki – Boštjan Gombač je izvedel glasbeno točko z igranjem na neandertalčevo piščal. Dogodek je bil dobro obiskan in tudi medijsko dobro pokrit (oddaja Kultura RTV, prispevek na MMC portalu, članek v Dnevniku).

- **Likovni kritiki izbirajo**

V sodelovanju s Slovenskim društvom likovnih kritikov

Projekt *Likovni kritiki izbirajo* predstavlja dolgoletno sodelovanje Cankarjevega doma s Slovenskim društvom likovnih kritikov, ki si prizadeva za ohranjanje prakse likovne kritike in njeno predstavitev v javnem prostoru na način razstave kritiško obravnavanih umetniških del. Z ogledom izvirnih del in spremljevalnim besedilom likovnega kritika tako gledalcu ponuja predstavitev umetnikovega delovanja in strokovnega kritiškega mnenja ter hkrati gledalca spodbudi, da z opazovanjem sam prepozna raznovrstne vzgibe umetnine in si oblikuje svoje kritično mnenje.

Letošnja novost cikla je uvedba letnega kuratorja oziroma kuratorice, ki izbere štiri kritike in bdi nad celotnim potekom projekta. Letos je to uspešno opravila kuratorka letošnjega cikla Maja Kač.

Na (manjših, a zato nič manj pomembnih) otvoritvenih dogodkih s pogostitvijo je obiskovalce nagovorila Katja Ogrin, vodja projektov v CD, ki tudi uspešno bdi nad izvedbo tega cikla, ob prisotnosti predsednice SLDK, dr. Nadje Zgonik, nato pa sta na vsaki predstavitvi spregovorila posamezen tandem kritik-umetnik.

Izbor: Maša Žekš, avtor: Patrik Dvorščak

Vizualna predstavitev: Še nikol nism sanjal, da bi jedu lačn

Mladi slikar Patrik Dvorščak ustvarja presunljiva, tu pa tam šokantna slikarska dela, na katerih je upodobljen družbeni kolaps; v zemeljske odtenke in rožnato barvo odete manifestacije golih teles, ponavljajočih se karikatur, skupkov penisov in vulv, nečitljivih napisov in čačk pričajo o človeškem eksistencialnem nesmislu, posledični sprevrženosti in ambivalentni

samodestruktivnosti. Na razstavi je predstavil dve slikarski deli večjih formatov. Ob odprtju je potekal prijeten in sproščen pogovor med kritičarko in umetnikom, pozitivno pa je presenetil številen obisk dogodka.

16. januar – 11. marec 2024

Izbor: Sara Nuša Golob Grabner; avtorica: Blažka Križan

Vizualna predstavitev: Teksture časa

Blažka Križan je prepoznavna po svoji edinstveni tehniki izrezovanja papirja. Čeprav je sama umetnostna tehnika *jianzhi* datirana v 2. stoletje Kitajske, se umetničina dela bistveno razlikujejo od pogosteje videnih figuralnih upodobitev, ki so zaznamovale izhodiščno rezljanje papirja in razvoj tehnike. Njeni abstraktni motivi, sestavljeni iz linij in vijug, so se razvili iz zanimanja za prostor med linijami, ko je med študijem polnila beležke z risbami gosto nanizanih črt. V razstavljenih delih *Preplet*, *Navzven*, *Navzven II* in *Navzven III* je s skalpelom ustvarila prevladujoče organske forme, ki jih, za razliko od bolj geometričnih, ustvarja intuitivno. Odprtje nove razstave cikla *Likovni kritiki izbirajo* je potekalo brez težav. Tudi tokrat je bil ob odprtju krajši pogovor kritičarke in umetnice, kar je uspešna novost letošnjega leta.

12. marec – 13. maj 2024

Izbor: Iza Pevec; avtorica: Nataša Berk

Vizualna predstavitev: Že neštetokrat prežvečeno

Nataša Berk s svojevrstnim portretom prepozna vrednost banalnega ter s fotografsko povečavo vsakdanje privzdigne, nas zaustavi in opozori. (Razstavljeni) predmet opazovanja, zajet na fotografiji, bi lahko umestili v tradicijo abstraktnega kiparstva in formalizma, a nas njegovi vsakdanjost in banalnost med estetskim presojanjem hitro dregneta in izzoveta, morda celo nasmejita. Če je že vsaj popart visoko združil z nizkim in umetnost s potrošništvom, pa umetnice žvečilni ne zanima toliko kot proizvod, ki ga lahko kupimo v vsaki trafiki, temveč kot material, ki je našel pot med zobe. Še ena uspešna predstavitev umetnika in kritiškega pogleda na njegovo delo. Pogovor likovne kritičarke Ize Pevec z umetnico Natašo Berk pa je poskrbel za sproščeno razpoloženje in pritegnil kar nekaj vprašanj iz občinstva. Tako se, kljub sicer skromnemu obisku dogodka, uvedba kratkih pogovorov ob odprtju ponovno kaže kot dobra in zelo smiselna poteza.

14. maj – 1. julij 2024

Izbor: Meta Kordiš, avtorica: Tanja Lazetić

Vizualna predstavitev: (A)portret

Likovna kritičarka Meta Kordiš je pred nas postavila delo umetnice Tanje Lažetić, v katerem se umetnica skozi lastno podobo in njeno manipulacijo sprašuje, do kod podoba še ohranja avtentičnost, in kaj nam podobe, ko jim odvzamemo vso pristnost, spontanost in verodostojnost, sploh sporočajo. Njen premislek o ustvarjanju in manipuliranju s podobo in samopodobo, ki je postalo del našega vsakdana, je zelo aktualen v času, ko takšno delovanje postaja primaren način komuniciranja naše resničnosti. Z umetnico se je ob otvoritvenem dogodku o vzgibih za njeno raziskovanje in ustvarjanje pogovarjala kuratorka letošnjega cikla Maja Kač.

2. julij – 14. oktober 2024

Izbor: Tatjana Pregl Kobe, avtorica: Ana Maraž

Vizualna predstavitev: Izbrane knjižne ilustracije

Vsaki dve leti – v času, ko v Galeriji CD poteka Slovenski bienale ilustracije – je takratni termin v sklopu LKI posvečen ilustraciji. Likovna kritičarka, pesnica, pisateljica in esejistka Tatjana Pregl Kobe je tako svoj kritiški pogled usmerila na delo ilustratorke Ane Maraž. Delo večkrat nagrajene umetnice je prepoznano tudi v mednarodnem merilu – po uvrstitvi njenih ilustracij na osrednjo razstavo mednarodnega bolonjskega sejma knjig za otroke so ta odpotovala naprej na Japonsko, v Korejo in na Kitajsko. Pri njenem delu na prvi pogled izstopata minimalističen pristop in ploskovit slog, ki ju bogati ilustratorkina primarna, abstrahirana interpretacija. To z različnimi pristopi dobro predstavljajo njene ilustracije štirih izbranih knjig. Ob odprtju sta se pogovarjali tokratna kritičarka in umetnica, ob prijetnem razpoloženju občinstva.

15. oktober 2024 – 14. januar 2025

Podelitev nagrad Kritiko pero

26. september 2024, Dvorana Alme Karlin

Tradicionalno srečanje odbora in članov Slovenskega društva likovnih kritikov (SDLK) s podelitvijo društevnih nagrad za likovne kritike, je v CD potekalo konec septembra. Ob uvodnem pozdravu Katarine Hergouth, vodje razstavnega programa CD, in dr. Nadje Zgonik, predsednice SLDK, je najprej z daljšim razmislekom o pomenu likovne kritike spregovorila lanska dobitnica nagrade za življenjsko delo SDLK, Meta Gaberšek Prosenc, nato je Maja Kač predstavila svoje delo kot kuratorka cikla lani, v nadaljevanju pa je Marko Košan povzel lansko delo društva ter podelil nagrade letošnjim nagrajencem, in sicer: nagrado kritiško pero 2024 za življenjsko delo je prejel dr. Andrej Medved, kurator, likovni kritik, filozof, pesnik in umetnostni zgodovinar; nagrado kritiško pero 2024 za likovno kritiko in kuratorstvo dr. Tomislav Vignjević, likovni kritik in umetnostni zgodovinar, ter nagrado kritiško pero 2024 za mladega kritika / kritičarko Sara Nuša Golob Grabner, likovna kritičarka in umetnostna zgodovinarka.

Gostujoči termin Ob tednu otroka (dodano naknadno)

Otrok, nepopisan list

V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Slovenije (ZPMS), Akademijo za likovno umetnost Univerze v Ljubljani in Europlakatom

Na pobudo Europlakata, v sodelovanju in izvedbi ZPMS, smo se tudi na razstavnem oddelku CD pridružili dogodkom ob tednu otroka. Letošnji teden otroka, ki ga praznujemo že 70. leto zapored in je potekal od 7. do 13. oktobra, se je osredotočal na temo Otrok, nepopisan list.

Na mestu, kjer sicer potekajo predstavitve cikla Likovni kritiki izbirajo, smo predstavili idejne rešitve (plakatov) za Teden otroka, ki jih je pripravilo enajst študentov 3. letnika ALUO, Oblikovanje vizualnih komunikacij, smer Ilustracija. Zmagovalna rešitev, ki jo je oblikoval Matevž Bervar, in je bila na ogled na plakatnih mestih po Sloveniji, skupaj s poslanico, ki jo je napisala letošnja ambasadorka Tedna otroka Nika Gradišek, ki je bila predstavljena tudi na različnih dogodkih ob Tednu otroka.

Na odprtju sta zbrane nagovorila Darja Groznik, predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije, in prof. Alen Ožbolt, dekan ALUO, dogodka pa so se udeležili tudi sodelujoči avtorji idejnih rešitev.

7. oktober – 14. oktober 2024

- **Oblikovalska identiteta, cikel Daljnogled**

V sodelovanju z Društvom oblikovalcev Slovenije

Društvo oblikovalcev Slovenije vedno znova išče najboljše in nadaljuje z nominacijami za mlade oblikovalce v ciklu *Daljnogled*. Priznanje *daljnogled* se podeli najboljšemu delu avtorja ali skupini avtorjev, ki ob prijavi dela še niso dopolnili trideset let starosti. Nagrado prejmejo avtorji za najboljši odgovor na razpis oziroma izziv, ki ga razpiše Društvo oblikovalcev Slovenije. Postopek izbire nagrajenca ali nagrajencev je dvostopenjski ter vključuje poleg komisije DOS tudi predstavnike strokovne in splošne javnosti. Oblikovalska identiteta in sodelovanje z Društvom oblikovalcev Slovenije sta prav tako plod večletnega sodelovanja med CD in omenjenim društvom, ki slednjemu omogoča predstavitev uspešnega delovanja svojih članov javnost ter s tem številnim mladim oblikovalcem tudi bodisi prvo razstavno priložnost in prvo v osrednji kulturni ustanovi Sloveniji.

Namesto 5 zastavljenih vizualnih predstavitev so bile v letu 2024 izvedene 4, saj so bili za cikel Daljnogled izbrani le 4 avtorji (oz. avtorice).

Letos smo uvedli tudi novost, in sicer smo oblikovalce spodbudili, da svoje oblikovalske predmete prinesejo tudi v fizični obliki in jih – ali le za odprtje ali za ves čas predstavitve – razstavijo v vitrini poleg panojske postavitve.

Na manjših otvoritvenih dogodkih so spregovorili Katja Ogrin, vodja projektov na razstavnem programu CD, vodja projekta cikel *Daljnogled*, predsednik društva DOS, Jurij Dobrila, in predsednik žirije oblikovalski presežki, Peter Jamšek.

Zala Hrastar: Vrtičkanje, prtičkanje

Projekt je bil domišljen razmislek o življenjskih kontrastih, ki jih mlada oblikovalka spretno združuje skozi uporabo digitalne in rokodelske tehnike. Središče tega projekta predstavljajo stari prtički, ki so preoblikovani in kolažirani v funkcionalne tekstilne mojstrovine. Projekt tako izraža sinergijo med preteklostjo in sedanjostjo, preoblikovanje dediščine v nekaj novega, inovativnega in privlačnega.

25. januar – 20. marec 2024, Prvo preddverje

Tasja Videmšek: Tam, kjer sonce vedno sije

Projekt mlade oblikovalke Tasje Videmšek je posrečena združitev elementov tekstilne umetnosti in produktnega oblikovanja. Domišljeni tekstilni kosi so izdelani iz naravnih materialov v kombinaciji z eksperimentalnimi, intimnimi ročnimi tehnikami. Odprtje razstave je potekalo v prijetnem pomladnem ozračju in brez večjih posebnosti.

21. marec – 15. maj 2024, Prvo preddverje

Polona Šavc: Niz družabnih iger *Človek, odklopi se!*

Skromna udeležba ob sicer uspešnem odprtju razstave mlade oblikovalke Polone Šavc, ki išče rešitve za odmik mladih od digitalnih naprav s pomočjo iger. Svoje delo je oblikovalka razstavila tudi v vitrini in ga bodo obiskovalci lahko občudovali ves čas razstave.

16. maj – 3. julij 2024

Hana Tavčar: Umazani posli / Dirty Business

Tekstilnoumetniški projekt mlade likovne ustvarjalke Hane Tavčar je duhovita in inovativna pripoved o vsakdanjih gospodinjskih pripomočkih in delu, ki v človeški družbi velja za manjvredno. Metle, krpe, krtače, korita, smetišnice, smetnjaki so v vsakdanjih bivalnih prostorih skriti za omarami, v shrambah, pod pulti, za vrati. Avtorica jih z dodajanjem različnih tekstilnih elementov postavi v drugačen kontekst, v katerem zaživijo v novi vlogi; postanejo zaželeni, ponosni, estetski in dragoceni soustvarjalci bivalnega prostora, očiščeni predsodkov in stigme ter povzdignjeni med zaželene kose družinske zapuščine. Projekt je nadvse posrečena združitev tradicije s sodobnostjo, ki se poleg družbenih vprašanj loteva tudi trajnosti in pronicljivo prodira v zapleteno psihologijo sodobnega človeka.

4. julij – 7. november 2024

Oblikovalski presežki 2024

Tradicionalno ob izteku koledarskega leta društvo podeli nagrade oblikovalski presežki (in dosežki) ter razglasi nagrajence cikla Daljnogled, ki se bodo predstavili v prihodnjem letu.

Društvo oblikovalcev Slovenije je podelilo **častno članstvo Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani**, **Marjanu Žitniku** pa **priznanje za življenjsko delo**, ki obsega štiri desetletja kontinuiranega ustvarjanja na področju industrijskega oblikovanja.

Nadaljnje nagrade so prejeli (in v društvu zapisali obrazložitve):

- **DOS – oblikovalski presežek za leto 2024**

Kolektiv Oloop za razstavno-raziskovalni projekt IZDELEK KOT SPREMEMBA

Na ogled v Galeriji DLUL od 5. do 14. januarja 2024

Žirija DOS je v omenjenem projektu skupine Oloop družbeno vlogo projekta prepoznala kot presežno v času in prostoru (razstave). V življenju velja, da je spreminjanje edina stalnica. V zadnjem desetletju smo priče temu dejstvu tudi na področju oblikovanja. Zadovoljevanje posameznikovih potreb z različnimi izdelki, h katerih produkciji smo prispevali (in še prispevamo) tudi oblikovalci, ter naj bi po definiciji fizično vsakodnevno lajšali delo in življenje slehernemu posamezniku, se širi v zadovoljevanje globljih notranjih duševnih in emocionalnih potreb posameznika.

- **Priznanje DOS oblikovalski dosežek**

Alja Herlah

Dotless type

Dotless type je digitalna platforma, ki predvsem zagotavlja podporo mladim tipografskim

oblikovalcem, jim ponuja priložnosti za predstavitve – izdajo črkovnih vrst in jih želi motivirati za dokončanje projektov. Številni začetniki so v svojih študijskih razmislekih naredili marsikaj, a večina tega na žalost ostaja nekje v ozadju ter zunaj zaznavanja stroke in javnosti.

- **Priznanje DOS oblikovalski dosežek**

Jasna Šafar

Florian

Pričujoči Florian je zanimiv izdelek, saj skuša gasilsko napravo udomačiti ter jo približati vsakemu okolju, prostoru in opremljevalcu lastnega doma ali javnega pisarniškega okolja. Projekta Florian ne razumemo kot dokončne rešitve idealnega maskiranja, predvsem pa ga razumemo kot širši izziv oblikovalski stroki, ki so ji naprave za požarno varnost in podobne nekako z leti ušle s polja ustvarjalne pozornosti.

Dogodek je bil dobro obiskan, moderirala ga je ena od članic društva, ter z dodatno glasbeno točko, podelitve so se udeležili tudi prejemniki nagrad.

7. november 2024 – 12. marec 2025

6.5 Druga prizorišča

- **Svetlobna gverila 2024**

V sodelovanju s Strip Core / Forum Ljubljana

Od 24. maja do 26. junija 2024, Ploščad CD (pročelje CD), večerne projekcije 21.00–23.30, vstop prost

S projekcijo na pročelje Cankarjevega doma se je v letošnji izvedbi s projektom *Great minds* predstavila umetnica Aleksandra Stratimirovic.

- **Mischa Kuball: Kant in drugi … (v program dodano naknadno)**

Del projekta Kant 300, v sodelovanju z Goethe-Institut Ljubljana

6. – 20. november 2024 od 17.30 do 22.30

Svetlobna projekcija na pročelje Cankarjevega doma, avtorja nemškega umetnika Mische Kuballa, je prikazovala silhueto Kanta s svetilko, iz katere se so iztekali verzi slavnih filozofov v različnih jezikih. Umetnik se s projektom tesno navezuje na prizadevanja Goethe-Instituta, ki poskuša po vsem svetu s pomočjo jezika in kulturnega sodelovanja povezati narode in države. Projekcija je bila del humanističnega cikla Kant 300, s katerim smo v CD počastili 300. obletnico rojstva filozofa, ki je morda pustil tako neizbrisljive misli v idejni zgodovini Zahoda kot še nihče drug: Immanuela Kanta.

Otvoritev projekcije (in celotnega projekta) je potekala zunaj na ploščadi ob slavnostnem prižigu začetka projekcije, na spremljajoči slovesnosti pa so spregovorili Ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko, generalni direktor CD Jure Novak, direktorica Goethe Instituta Ljubljana dr. Alix Landgrebe in umetnik Mischa Kuball. Otvoritvi svetlobne projekcije je sledilo predavanje *Kant kot vojni hujskač? O aktualnosti Kantove mirovniške teorije*, v izvedbi Zdravka Kobe, Otfrieda Höffe, v prihodnjih dveh pa še mednarodna konferenca *Vojna in mir po Kantu* ter dva pogovorna večera.

Kongresno-komercialna dejavnost

Kongresno-komercialni program so v letu 2024 zaznamovali znanstveno-medicinski kongresi, ki so velik prispevek k znanosti v posamezni stroki, prepoznavnosti Slovenije in Ljubljane ter Cankarjevega doma kot gostitelja znanstvenih prireditev in njegovega pomena, z zavedanjem, da osrednji kulturni center v državi posredno ustvarja razvoj znanstvenih disciplin. Pomemben element so finančni vidik kongresa v ožjem in širšem smislu, razvoj poslovnega turizma ter izobraževanje in širjenje obzorij udeležencev.

Naš cilj je bil ohranjati in ustvarjati dolgoročne poslovne odnose z naročniki, našimi stalnimi poslovnimi partnerji in le pošten odnos je trajen, kar še posebej velja v kongresni industriji srečanj. Trudili smo se dejavnost peljati do dolgoročne rasti in trajnostnega razvoja, obenem pa ohraniti najvišje etične poslovne standarde.

Poslanstvo kongresno-komercialnega programa oz. dejavnosti na trgu je večplastno. Dejavnost kongresno-komercialnega programa pa ima tudi ugodne učinke na gospodarski razvoj prestolnice, države in regije v smislu kongresnega turizma in tozadevne referenčnosti našega prostora v ožjem in širšem smislu ter po vsebinski kot poslovni plati pomembno dopolnjuje kulturno-umetniški program oz. program javne službe. Izpostaviti je treba prispevek tega programskega segmenta k razvoju različnih področij slovenske znanosti ter k njenemu umeščanju v evropski in svetovni prostor. Kongresno-komercialni program Cankarjevega doma se uveljavlja predvsem kot znanstveno in družabno središče.

Kongresi konference in strokovna srečanja, ki jih je CD gostil v 2024:

6. februarja 2024: **4. konferenca Življenje z rakom po raku**

Na letošnji konferenci so številni predavatelji nadaljevali razpravo o aktualnih temah za vedno večjo skupino ljudi, ki so uspešno zaključili onkološko zdravljenje. Tokrat sta bili v središču bolnikova pot skozi zdravstveni sistem ter njegova reintegracija v poklicno in družbeno življenje. Udeležba na konferenci, ki je potekala na Zoomu, je bila brezplačna.

Od 28. februarja do 2. marca 2024: **54. letno srečanje in generalna skupščina IAPCO**

Februarja 2024 sta v Ljubljani potekala letno srečanje in generalna skupščina IAPCO (Mednarodno združenje profesionalnih organizatorjev kongresov). Dogodka se je udeležilo več kot 150 strokovnjakov iz kongresne industrije z vsega sveta (članov IAPCO), ki so razpravljali o aktualnih trendih in izzivih v organizaciji kongresov. Združenje vsako leto zaupa izvedbo odmevnega dogodka enemu od svojih članov. Po uspešni kandidaturi je v letu 2024 ta čast že drugič pripadla Cankarjevemu domu, ki je v pripravo inovativnega, dinamičnega in izobraževalnega programa vložil vse sile. Srečanje so podprli tudi partnerji, kot sta Slovenska turistična organizacija in Turizem Ljubljana. Cankarjev dom je dogodek odlično izpeljal, kar je okrepilo njegov ugled kot vrhunskega profesionalnega kongresnega organizatorja, Slovenijo pa predstavilo kot zanimivo in varno kongresno destinacijo. Poudarek letošnjega srečanja je bil na trajnosti in lokalnem znanju – v strokovni program so bili kot predavatelji vključeni vidni slovenski predstavniki znanstveno-raziskovalne sfere. Predtem je na Bledu, prav tako v organizaciji Cankarjevega doma, od 26. do 28. februarja potekala seja sveta IAPCO.

8. marca 2024: **Razprava Blejskega strateškega foruma: Ženske v prizadevanjih za mir na Bližnjem vzhodu**

Oktobra lani je konflikt na Bližnjem vzhodu ponovno izbruhnil ter zaostril odnose med Izraelci in Palestinci. Organizaciji *Women Wage Peace* iz Izraela in *Women of the Sun* iz Palestine, ki sta bili nominirani za Nobelovo nagrado za mir, sta združili moči v prizadevanjih za mir. Tik pred izbruhom sta oktobra 2023 predstavili peticijo *Mother's Call*, ki so jo razkrili na konferenci in pohodu za mir v Jeruzalemu. Tragična smrt Vivian Silver, ustanoviteljice *Women Wage Peace*, med napadom Hamasa je še dodatno okrepila njihova prizadevanja za mir. V marcu 2024 je na Blejskem strateškem forumu (BSF) potekala okrogla miza z naslovom Ženske v prizadevanjih za mir na Bližnjem vzhodu.

15. in 16. marca 2024: **27. Schrottovi dnevi – Novosti v zdravljenju**

Schrottovi dnevi so namenjeni zdravnikom družinske medicine, specializantom družinske medicine ter vsem zdravnikom in farmacevtom, ki želijo obnoviti znanje in se dodatno izobraziti na področju družinske medicine. Poleg spremljanja razvoja pristopov k zdravljenju bolj perečih bolezni sodobnega človeka na primarni ravni se v strokovni program vse bolj vključuje tudi telemedicina za spremljanje kroničnih bolezni.

9. in 10. aprila 2024: **EWG-AGWG SREČANJE**

Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER), ustanovljena marca 2011, je ena od decentraliziranih agencij EU, ki pa ima sedež v Ljubljani. Opravlja specifične tehnične in znanstvene naloge, ki pomagajo institucijam EU in državam članicam pri izvajanju politik in sprejemanju odločitev, izsledke pa predstavlja na takšnih srečanjih.

10. in 11. aprila 2024: **Strokovno srečanje DS za intervencijsko kardiologijo**

Pod vodstvom profesorja Matjaža Bunca (Univerzitetni klinični center Ljubljana) ter ob podpori znanstvenega odbora in vrsto mednarodno priznanih strokovnjakov kongres TCI-Valves 2024 obravnava najbolj pereče teme na področju intervencijske kardiologije, širi znanje in klinične prakse ter oblikuje prihodnost kardiovaskularne medicine za uspešno zdravljenje.

23. aprila 2024: **Posvet Andragoškega društva Slovenije: Izzivi izobraževanja odraslih danes za jutri**

V prvem delu programa so strokovnjaki pregledali stanje izobraževanja odraslih v Sloveniji v zadnjih treh desetletjih, drugi del programa je bil posvečen dialogu in delu v skupinah, kjer so udeleženci iskali rešitve za odprta vprašanja na področjih upravljanja, zakonodaje, financiranja ter mreže programov in izvajalcev.

Od 23. do 27. aprila 2024: **24. Evropski kongres za fizično in rehabilitacijsko medicino**

ESPRM2024 je bil največji dogodek na področju fizične in rehabilitacijske medicine v letošnjem letu v Evropi. Na njem se je zbralo 900 udeležencev iz vse Evrope, potekal pa je v organizaciji Evropskega združenja fizikalne in rehabilitacijske medicine (ESPRM) in Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino Slovenskega zdravniškega društva. V obliki plenarnih predavanj, paralelnih sekcij in predstavitev plakatov je obravnaval različna področja fizikalne in rehabilitacijske medicine. Predstavljene so bile najnovejše raziskave in strokovni dosežki v tej panogi.

21. maja 2024: **Prepoznavanje potencialov v zdravstvenem sistemu za spodbujanje inovacij**

Mednarodni forum znanstvenoraziskovalnih farmacevtskih družb je že 13. leto zapored organiziral strateško konferenco Vrednost inovacij z namenom poiskati odgovore na aktualna vprašanja ter ponudil uvid v novosti na področju farmacije in zdravstva. Na letošnji konferenci so spregovorili o strategijah za učinkovito gospodarjenje z viri v zdravstvenih sistemih, kar omogoča prerazporeditev sredstev v korist prebojnih inovacij. Konferenca je vodilo za vse, ki si prizadevajo oblikovati prihodnost zdravstvenega sistema prek trajnostnih in inovativnih pristopov.

16. in 17. maja 2024: **11. Slovenska konferenca o zdravljenju odvisnosti in 9. nacionalni simpozij Okužba z virusom hepatitisa C pri osebah, ki uporabljajo droge.**

Srečanje je potekalo v dveh delih ter se zaključilo z okroglo mizo na temo uporaba novih psihoaktivnih snovi in heroina med mladimi. Cilj je bil predstaviti inovacije, kaj novega se dogaja v Sloveniji od novih agencij in teles, ki nastajajo do programov zdravljenja in kakšne so potrebe za naprej. Slovenija sledi smernicam WHO za zmanjšanje števila okuženih z virusom hepatitisa C, ko naj bi bolezen v Evropi 2030 izkoreninili.

Od 25. do 28. maja 2024: **21. Mednarodni Fotona Weekend (IFW); 14. letni simpozij Akademija za laser in zdravje (*Laser & Health Academy* – LA&HA)**

Priznani proizvajalec laserjev s sedežem v Sloveniji je v letu, ko Fotona praznuje 60- letnico, izvedlo tradicionalno mednarodno srečanje. To je bilo najobsežnejše doslej ter v fokusu najnovejših kliničnih raziskav in predstavitev vodilnih strokovnjakov za medicinske laserje z vsega sveta v dermatologiji, estetiki, ginekologiji in zobozdravstvu, pri čemer so bile v ospredju neinvazivne metode. Cankarjev dom je pri izvedbi deloval kot PCO dogodka (organizacija, izvedba, logistika in registracije udeležencev), na katerem se je zbralo rekordnih 1.300 udeležencev iz enainosemdesetih držav z vsega sveta.

30. in 31. maja 2024: **XLI. Derčevi dnevi**

Vsakoletno srečanje zdravnikov pediatrov, specialistov šolske medicine, splošnih in družinskih zdravnikov, medicinskih sester, ki delajo na področju otroškega in mladinskega zdravstva. Teme preučevanja so bile novosti v obravnavi etičnih vprašanj v paliativni oskrbi, ultrazvok v rokah pediatrov, otroška kirurgija, novosti v primarni pediatriji.

Od 10. do 13. junija 2024: **9. Evropska konferenca o termalnih znanostih – Eurotherm 2024**

Cilj konferenc Eurotherm je spodbujati in razvijati evropsko sodelovanje na področju termalnih znanosti in prenosa toplote s povezovanjem znanstvenikov in inženirjev, ki delujejo na specializiranih področjih. Tokratno srečanje, pri katerem je bila lokalni organizator Fakulteta za strojništvo Univerze v Ljubljani, je potekalo na Bledu, v Cankarjevem domu, kot izbranemu PCO pa so nam zaupali izvedbo in logistiko. Število udeležencev je preseglo pričakovanja in je bilo za tretjino višje kot načrtovano.

Od 30. junija do 4. julija 2024: **19. Mednarodni simpozij za napredke v kinematiki robotov – ARK 2024**

ARK – *Advances in Robot Kinematics* je mednarodna serija simpozijev na področju robotike. Prvi simpozij je organiziral J. Lenarčič leta 1988 v Ljubljani. ARK je bila ena prvih svetovnih konferenc, specializiranih za tematiko. Predtem so bile raziskave robotske kinematike razpršene po različnih konferencah in sekcijah. ARK je združil raziskovalno skupnost pod eno streho in povezal kinematike v skupnost kinematikov. Teme so letos vključevale: analizo

kinematike robotov, modeliranje in simulacijo kinematike robotov, načrtovanje kinematike robotov, kinematiko v nadzoru robotov, teorije in metode v kinematiki, singularnosti in izotropijo, kinematiko v bioloških sistemih, kinematiko vzporednih robotov, redundantnih robotov, večročnih robotov.

Od 5. do 9. julija 2024: **26. simpozij Mednarodnega društva za barvno zaznavo – ICVS 2024**

Cilj simpozija je bilo povezovanje ljudi z različnih raziskovalnih področij in akademskih ozadij, ki jih druži raziskovanja barvne zaznave. V ospredju tokratnega srečanja so bile raziskave barvne zaznave pri človeku in živalih. Prispevek znanstvenega simpozija je ključno za številna področja, vključno z oblikovanjem, slikarstvom, medicino, psihologijo in industrijo.

Od 5. do 7. septembra 2024: **Ljubljanski simpozij klinične nevrofiziologije 2024**

Simpozij je združil strokovnjake s področja klinične nevrofiziologije, ki so predstavili najnovejše raziskave in prakse ter izmenjali izkušnje in znanja. Program je vključeval predavanja, delavnice in razprave o aktualnih temah v nevrofiziologiji. Dogodek sta organizirala Slovensko združenje za klinično nevrofiziologijo in Univerzitetni klinični center Ljubljana.

Od 13. do 18. septembra 2024: **27. Svetovni kongres in izpopolnjevalni tečaj 2024 o boleznih vulve in nožnice – ISSVD 2024**

Kongres je bil zelo odmeven dogodek na področju ginekološke dermatologije in vaginalne patologije ter se je osredotočil na večdisciplinarno obravnavo zdravstvenih težav, vključno z dermatološkimi, ginekološkimi in kirurškimi vidiki. Poleg znanstvenega programa so organizatorji izpostavili mreženje in sodelovanje med strokovnjaki, kar prispeva k izboljšanju oskrbe žensk z vulvovaginalnimi boleznimi po vsem svetu.

17. in 18. septembra 2024: **8. mednarodnisimpozij o *Clostridium difficile* – ICDS 2024**

Simpozij je združil strokovnjake iz mikrobiologije, infektologije in drugih sorodnih disciplin, ki so obravnavali najnovejše raziskave, diagnostične metode in terapevtske pristope pri zdravljenju okužb, ki jih povzroča bakterija *Clostridium difficile*. Vključeval je predavanja, delavnice in razprave, katerih cilj sta bila izmenjava znanja in izkušenj ter spodbujanje sodelovanja med raziskovalci in kliničnimi strokovnjaki.

Od 26. do 28. septembra 2024: **9. letno srečanje Mediteranskega društva za inkontinenco in mišično dno medenice – MIPS 2024**

Uroginekološki kongres predstavlja dognanja raziskav anatomskih, nevroanatomskih in nevrofizioloških vidikov mišičnega dna medenice ter na sodobne pristope zdravljenja najbolj invalidirajočih disfunkcij mišičnega dna medenice pri ženskah. Program je zajemal širok spekter tem, vključno z inkontinenco, kroničnimi bolečinami medenice, uroginekološkimi vprašanji, fizioterapijo in različnimi drugimi vprašanji, povezanimi z zdravljenjem motenj medeničnega dna. Poleg znanstvenih predavanj so bile organizirane tudi delavnice in panelne razprave.

24. septembra 2024: **Uvod v Evropsko komunikacijsko konferenco ECREA**

Tema konference je bila Komunikacija in družbeni (ne)red. Konferenca je združila več kot 1.300 komunikacijskih strokovnjakov iz Evrope in širše, ki so se v Cankarjevem domu udeležili uvodnega predavanja. Ključna govorka na konferenci ECREA je bila prof. dr. Vesna Leskošek, in sicer o komunikaciji socialne države skozi diskurz o prevarah v socialnem varstvu, kar je osvetlilo pomembne vidike komunikacije v sodobni družbi.

Od 19. do 21. septembra 2024: **13. Srednjeevropski vaskularni forum in 3. kongres Mednarodne zveze za angiologijo – CEVF-IUA 2024**

Glavne teme kongresa so vključevale aterosklerozo, cerebrovaskularne bolezni, bolezni aorte, periferno arterijsko bolezen, vensko tromboembolijo, kronično vensko insuficienco, limfedem, vaskularne malformacije in druge vaskularne bolezni. Kongres je povezal strokovnjake za izmenjavo najnovejših raziskav, terapij in metod zdravljenja vaskularnih bolezni.

15. in 16. oktobra 2024: **Klinične meje v pediatrični nevrologiji – CFPN 2024**

Mednarodni regionalni kongres *Clinical Frontiers in Pediatric Neurology* se je osredotočil na najnovejše dosežke v pediatrični nevrologiji. Gostil je ugledne mednarodne govornike ter omogočil raziskovalcem in kliničnim strokovnjakom iz regije, da so predstavili svoje delo.

17. in 18. oktobra 2024: **Raziskovalno srečanje Evropskega društva za pediatrično nevrologijo – EPNS 2024**

Evropsko društvo za pediatrično nevrologijo (*European Paediatric Neurology Society* – EPNS) je mednarodna organizacija, posvečena podpori in razvoju pediatrične nevrologije v Evropi. Njen glavni cilj je izboljšanje zdravstvene oskrbe otrok z nevrološkimi boleznimi. EPNS deluje kot forum za izmenjavo informacij in strokovnega znanja med pediatričnimi nevrologi iz različnih držav. Glavni sklopi na srečanju so bili: ataksija, avtoimunske vnetne bolezni, epilepsija, motnje gibanja, neonatalna nevrologija in razvojna nevrologija, nevrometabolične bolezni, nevromuskularne bolezni in pediatrična kap.

16. in 17. oktobra 2024: **Vseslovenska energetska konferenca – VEK 2024**

Glavna tema na konferenci sta bili energetska prihodnost Slovenije in njen prehod v nizkoogljično družbo. Osredotočili so se na potrebo po strateškem dokumentu, ki bi usmerjal nacionalno energetsko politiko. Poudarili so pomen povezovanja energetskih sistemov, razvoj novih tehnologij in trajnostnih energetskih skupnosti. Prav tako so se v programu posvetili izzivom prehoda s premoga v obnovljive vire energije ter potrebni zakonodaji za uspešno implementacijo energetske strategije.

25. in 26. novembra 2024: **ESCMID podiplomski tečaj**

Evropsko združenje za klinično mikrobiologijo in nalezljive bolezni je organiziralo izobraževalni tečaj za spoznavanje najnovejših dosežkov v medicinskih raziskavah in klinični praksi na podiplomski ravni osredotočen na klinično mikrobiologijo in nalezljive bolezni.

27. novembra 2024: **1. ENISA konferenca o ozaveščanju o kibernetski varnosti**

Agencija EU za kibernetsko varnost ENISA je v partnerstvu s SI-CERT organizira prvo mednarodno konferenco o ozaveščanju o kibernetski varnosti. Konferenco so sestavljali trije vsebinski sklopi, v katerih so strokovnjaki osvetlili dejavnike in mehanizme, ki jih spletni napadalci izkoriščajo za uspešno izvedbo napadov, predstavili primere dobre prakse ter inovativne pristope pri ozaveščanju različnih ciljnih skupin uporabnikov. Konferenca je bila namenjena vsem v podjetjih in organizacijah, odgovornih za informacijsko oz. korporativno varnost, svetovalnim podjetjem in osebam, ki usposabljajo zaposlene.

Od 5. do 7. decembra 2024: **14. srednjeevropski kongres revmatologije – CECR 2024**

Tradicionalni in bienalni kongres je gostila Slovenska zdravniška zbornica **–** Sekcija za revmatologijo. Revmatologi in priznani mednarodni predavatelji so se osredotočili na raziskave

in klinične izkušnje pri revmatoloških boleznih. Ustanovitev sekcije za pediatrično revmatologijo in sekcije za prehod pacientov s pediatrične na odraslo revmatologijo je prinesla sveže poglede in sodelovanje organizacij, ki združujejo paciente. Poleg strokovnih razprav je bila tudi priložnost za izmenjavo izkušenj, druženje in razpravo o izboljšavah pri oskrbi pacientov v Srednji Evropi.

10. decembra 2024: **Akademija strojništva 2024 in 12. mednarodna konferenca strojnih inženirjev**

Tradicionalni dogodek organizira Zveza strojnih inženirjev Slovenije (ZSIS). Dogodek je namenjen promociji in razvoju inženirstva ter izmenjavi izkušenj med strokovnjaki, na njem pa so podelili tudi nagrade najprodornejšim posameznikom iz gospodarstva in akademske sfere. Prejemniki: mag. Jože Bele za globalno prodornost slovenskega inženirstva, prof. dr. Vincenc Butala za življenjsko delo, in Alenka Knez za prispevek k inženirstvu.

Proslave in slavnostni dogodki

Cankarjev dom je gostil različne korporativne dogodke v organizaciji slovenskih in tujih podjetij. Gre za predstavitve podjetij, njihovih storitev in proizvodov, sprejeme, novoletne zabave, korporativne koncerte, obletnice, podelitve nagrad, poslovne zajtrke, skupščine podjetij ipd.

16. januarja 2024: **Inženirka leta 2023**

Na slovesni razglasitvi v Linhartovi dvorani je naziv inženirka leta 2023 prejela Ljupka Vrteva, magistrica inženirka strojništva ter razvojna inženirka za področje ogrevanja, prezračevanja in hlajenja stavb ter vodja projekta sončne elektrarne v družbi Petrol. Nominiranke je na letošnjem šestem izboru Inženirka leta nagovoril minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije dr. Igor Papič. Izbor Inženirka leta, ki poteka že šesto leto, pod žaromete postavlja inženirko z največjim potencialom za navduševanje in opogumljanje mladih deklet pri kariernem odločanju za inženirstvo, naravoslovje, tehniko in inovativnost.

7. februarja 2024: **Državna proslava ob Prešernovem dnevu, slovenskem kulturnem prazniku, s podelitvijo Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada**

Na predvečer kulturnega praznika so na proslavi v Cankarjevem domu tradicionalno podelili najvišja priznanja v umetnosti. Prejemniki najvišjih državnih nagrad za umetniške dosežke za leto 2023. V skladu z odločitvijo in sklepi Upravnega odbora Prešernovega sklada sta

23. februarja 2024: **Slovenka leta 2023**

Slovenka leta je naslov, ki ga podeljujejo izjemnim ženskam v Sloveniji, ki so se še posebej izkazale s svojimi dosežki in prispevki k družbi. Slavnostno prireditev z rdečo preprogo, po kateri se sprehodijo nominiranke in številni znani obrazi slovenske kulturne, politične in gospodarske scene, tradicionalno organizira revija Jana. Letos je naslov prejela Ana Petrič, direktorica DEOS Centra starejših Notranje Gorice.

5. marca 2024: **Podelitev 56. nagrad Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke**

GZS podeljuje nagrade vsako leto gospodarstvenikom, katerih dosežki so vplivali na trajne rezultate poslovanja in ugled njihovih podjetij v širšem družbenem okolju. Rdeča nit letošnje podelitve je bila umetnost vodenja. Na dogodku so prejeli nagrade gospodarstveniki, med njimi Milan Košeljnik, direktor družbe Kolding d.o.o., Dragan Mešič, direktor družbe Megras d.o.o.,

Robert Medle, direktor družbe Roletarstvo Medle d.o.o., in Janko Koprivec, lastnik družbe Siliko, d.o.o.

8. marca 2024: **Proslava ob dnevu žena**

Vsakoletni dogodek prireja Mestna občina Ljubljana izpostavlja dosežke in prispevke žensk v različnih družbenih sferah, pomembnost enakopravnosti spolov in potrebo po nadaljnjem prizadevanju za pravice žensk. V okviru programa so se predstavile uspešne ženske iz politike, znanosti, umetnosti in gospodarstva. Proslavo je spremljal tudi kulturni program.

27. marca 2024: **Podelitev nagrad JSKD 2023**

Slovesnost ob podelitvi državnih odličij in priznanj Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti za življenjsko delo in izjemne dosežke na področju ljubiteljske kulture. Zlato plaketo je prejel Marjan Pungartnik, srebrno Slavko Petek, Vinko Wieser, Dušan Fišer, Janko Avsenak, zlati znak Luka Kropivnik.

4. aprila 2024: **Prireditev za najboljše bančnike SKB**

Motivacijski dogodek za zaposlene SKB in podelitev priznanj za njihove prispevke.

2. junija: 2024: **Zotkini talenti 2024**

Slovesno razglasitev rezultatov državnih tekmovanj iz znanja in srečanja mladih raziskovalcev prireja Zveza za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS). Prireditev poteka v čast najboljšim mladim talentom, ki so se s svojim znanjem, sposobnostmi, inovativnostjo in ustvarjalnostjo izkazali na tekmovanjih iz znanja in srečanju mladih raziskovalcev v letošnjem šolskem letu. Zbralo se je več kot 1300 osnovnošolcev, dijakov, študentov, mentorjev in drugih gostov.

3. septembra 2024: **Podelitev maturitetnih spričeval gimnazije Šentvid**

Prireditev Gimnazije Šentvid kot nagrada maturantom, da slovesno zaključijo šolanje ter se skupaj s starši in učitelji veselijo svojih dosežkov.

4. oktobra 2024: **Državne nagrade na področju šolstva**

Nagrade so prejeli posamezniki in skupine za izjemne dosežke in življenjsko delo na področju vzgoje in izobraževanja. Med nagrajenci so bili: Katarina Alič za izjemne dosežke v predšolski vzgoji, Aleš Žitnik za življenjsko delo v osnovnem šolstvu, mag. Ferdinand Humski za izjemne dosežke v srednjem šolstvu, Katja Pavlič Škerjanc in mag. Franc Rozman za življenjsko delo v srednjem šolstvu, dr. Silva Bratož za izjemne dosežke v visokem šolstvu, dr. Tanja Urbančič za življenjsko delo v visokem šolstvu, Natalija Žalec za izjemne dosežke v izobraževanju odraslih, dr. Vanja Riccarda Kiswarday za izjemne dosežke na področju posebnih potreb, Ambrož Čopi za izjemne dosežke v glasbenem šolstvu, Alberto Scherian**i** za življenjsko delo na področju narodnosti.

21. oktobra 2024: **Slovenska gazela 2024**

Izbor najboljših hitro rastočih podjetij je odmeven poslovni dogodek v Sloveniji, katerega namen je promoviranje poslovne drznosti, inovativnosti in mednarodne uspešnosti slovenskih podjetij. Največkrat gre za majhna družinska podjetja, ki jim je s svojo inovativnostjo uspelo najti tržno nišo. Ob dogodku je potekala tudi okrogla miza.

30. oktobra 2024: **Državna proslava ob dnevu reformacije**

Proslava z naslovom *Dokler teče ta motor in utripa to srce* je vključevala nastope dramskih igralcev, baletnih plesalcev in glasbenih izvajalcev, kot so MRFY in Milan Fras iz skupine Laibach. Slavnostni govornik je bil podpredsednik Vlade Republike Slovenije in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, Matej Arčon. Režiser in avtor koncepta proslave je bil Luka Marcen.

27. novembra 2024: **Podelitev nagrad in priznanj za izjemne dosežke v znanstveno-raziskovalni in razvojni dejavnosti**

Na slavnostni podelitvi je bilo podeljenih 15 nagrad in priznanj Republike Slovenije za izjemne dosežke v znanstvenoraziskovalni in razvojni dejavnosti. Zoisovo nagrado za življenjsko delo sta prejela zasl. prof. dr. Ljubica Marjanovič Umek za življenjsko delo v razvojni psihologiji in akad. prof. dr. Željko Knez življenjsko delo v kemijskem inženirstvu. Puhovo nagrado za življenjsko delo je prejel Igor Akrapovič za vseživljenjsko predanost vlaganju v razvoj izdelkov in tehnologij. Naziv ambasadorka znanosti Republike Slovenije je prejela profesorica dr. Kristina Djinović Carugo za prispevek k prepoznavnosti Slovenije na področju integrativne strukturne biologije.

27. novembra 2024: **9. Nacionalna konferenca globalnega učenja**

Letošnja tema je bila *Učenje za mir*, kjer so raziskovali vlogo pedagogov pri izobraževanju o miru, pravičnosti in enakosti. Osrednja govorka je bila dr. Mari-Anne Okkolin, sociologinja in pedagoginja iz Finske, ki je predstavila teoretični uvod v učenje za mir in njegovo povezavo z globalnim učenjem. Konferenca je vključevala tudi vzporedne dogodke in tematike.

28. novembra 2024: **Enisa Half Day Workshop**

ENISA (European Union Agency for Cybersecurity) je organizirala poldnevno delavnico, ki je bila del njihovega programa za ozaveščanje o kibernetski varnosti. Vsebina je vključevala najnovejše trende in izzive na področju kibernetske varnosti ter predstavitve strokovnjakov in interaktivne seje.

28. novembra 2024: **100-letnica grafičnega izobraževanja na Slovenskem**

Slavnostna prireditev z naslovom *Potovanje skozi čas* je počastila bogato zgodovino in napredek grafične in medijske šole. V osrednjem delu so obiskovalci uživali v recitatorskih, glasbenih in plesnih nastopih ter predstavitvah razvoja tehnologije, prireditev pa se je zaključila s podelitvijo priznanj za izjemne dosežke.

30. novembra 2024: **Osrednja slovesnost ob 35. obletnici akcije Sever**

Slavnostna govornica, predsednica republike dr. Nataša Pirc Musar, je poudarila ključni pomen akcije za zaščito demokratičnih procesov in preprečitev destabilizacije Slovenije. Dogodek je vključeval bogat kulturni program z nastopi dramskih igralcev in glasbenikov.

10. decembra 2024: **Športnik leta 2024**

Razglasitev najboljših športnic, športnikov in ekip v državi poteka v organizaciji Društva športnih novinarjev Slovenije. Za športnico leta je bila razglašena Janja Garnbret, Tadej Pogačarje prejel naziv športnika leta. Nagrado za športnika invalida leta je prejel Franček Gorazd Tiršek.

20. decembra 2024

Državna proslava ob dnevu samostojnosti in enotnosti

Proslava je zaznamovala 34. obletnico plebiscita o samostojnosti Slovenije, na katerem se je skoraj 90 odstotkov volilnih upravičencev odločilo za samostojno Slovenijo. Umetniški del proslave je bil v znamenju oddaje Izštekani na Valu 202, ki je lani praznovala tridesetletnico. Slavnostni govornik je bil predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Robert Golob.

Valete in maturantski plesi 2024

V Cankarjevem domu so bile v letu 2024 izvedene naslednje valete in maturantski plesi:

- 26. marca 2024: Maturantski ples Srednje trgovske in aranžerske šole Ljubljana
- 27. marca 2024: Maturatski ples Srednje šole Ivančna Gorica
- 3. aprila 2024: Maturantski ples Srednje šole Domžale
- 5. aprila 2024: Maturantski ples Srednje šole Erudio
- 8. aprila 2024: Maturantski ples Srednje šole za Gastronomijo in turizem
- 12. aprila 2024: Maturantski ples Gimnazije Litija
- 10. junija 2024: valeta OŠ Spodnja Šiška
- 11. junija 2024: valeta OŠ Kolezija
- 12. junija 2024: valeta OŠ Vič
- 13. junija 2024: valeta OŠ Koseze
- 13. junija 2024: valeta OŠ Dravlje
- 14. junija 2024: valeta OŠ Trnovo
- 14. junija 2024: valeta OŠ Šmartno pod Šmarno goro

Kulturne prireditve drugih organizatorjev

Mednje spadajo prireditve kulturne narave, ki niso vključene v kulturno-umetniški program, ki ga sofinancira Ministrstvo za kulturo, ampak v program dejavnosti Cankarjevega doma na trgu. Naročniki plačajo vse stroške in storitve CD.

V letu 2024 so na naših odrih potekale naslednje kulturne prireditve zunanjih organizatorjev:

4. in 5. januarja 2024: **Human Nature Live Show**

Prireditev v poklon pop ikoni in glasbi Michaela Jacksona. Koreografija, kostumi in skrbno izbrani glasbeniki (nastopil je pevec Miguel Concha), plesalci ter spremljevalni vokalisti so navdušili občinstvo vseh generacij v Gallusovi dvorani.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (VignaPR in Koda Events)

8. januarja 2024: **Labodje jezero**

Klasično baletno gledališče UBT je v dveh dobro obiskanih predstavah izvedlo enega najbolj priljubljenih in prepoznavnih baletov vseh časov. *Labodje jezero* je eno najbolj znanih in priljubljenih del klasičnega baleta. Skladatelj Peter Iljič Čajkovski je ustvaril glasbo za balet, ki je bil prvič izveden leta 1877 v Bolšoj teatru v Moskvi. Zgodba sledi princu Siegfriedu, ki se zaljubi v prekrasno labodjo kraljico Odette, ujeto v urok, ki jo podnevi spreminja v laboda in ponoči v človeka.

Naročnik: Adriko, obrt za usluge, vl. Konsztantin Kuzmin

9. januarja 2024: **Koncert filmske simfonične glasbe Harry Potter Tribute**

Koncert za ljubitelje Harryja Potterja in simfonične glasbe, na katerem je občinstvo v živo lahko prisluhnilo skladbam iz filmov o najbolj znanem čarovniku na svetu v izvedbi Nacionalnega akademskega simfoničnega orkestra Ukrajine.

Naročnik: Zaxidfest Sp. z.o.o.

13. januarja 2024: **Dragi jaz**

V predstavi je dvesto plesalcev, individuumov, v razponu od treh do štiriinosemdeset let, gledalce popeljalo v svoj intimni svet in branje strani njihovega dnevnika, ki so ga ustvarjali vsak dan, ko so se skupaj učili, gradili in predelovali. S predstavo sporočajo, da je vsak posameznik edinstven, in opogumljajo, da naj bo vsak zvest sam sebi. Vsak med nami naj odkrije svoj potencial in s tem lepoto življenja.

19. januarja, 25. marca, 3. in 4. decembra 2024: **Mamma Mia**

Muzikal, ki je postavil rekorde ter navdušil svet in občinstvo po vsej Sloveniji, se je po premoru vrnil na odre. Romantična komedija o različnih željah in sanjah dveh žensk iz različnih generacij: nekdanje divje punce iz sedemdesetih in sodobne mlade ženske iz devetdesetih let. Skozi besede in glasbo švedskih superzvezd ABBA smo spoznali Donno, samostojno mater samohranilko, ki ne potrebuje moškega za občutek izpolnjenosti, in njeno 20-letno hčer Sophie, ki sanja o romanci, otrocih in pravljični poroki.

Naročnik: Prospot d.o.o.

9. februarja 2024: **Koncert Uroš & Tjaša – Steklasika**

Po uspešnem glasbenem prvencu (album *Doza romantike*) sta Uroš in Tjaša za svoj prepoznavni zven v slovenski pop glasbi našla ime **–** Steklasika. Izid drugega albuma sta proslavila s koncertom v Cankarjevem domu s svojim uigranim bendom in razširjeno zasedbo ter z uspešnicami v svežih glasbenih preoblekah. Koncert v mesecu poezije in ljubezni ni bil nobeno naključje, saj je tematsko ujema z glasbenim ustvarjanjem dueta.

Naročnik: Kulturno društvo Kvatropirci

11. februarja 2024: **Mnozil Brass – 30 Years**

Mnozil Brass že tri desetletja navdušujejo številne glasbene sladokusce tako doma kot v tujini. Zasedba je bila ustanovljena leta 1992 na Dunaju ter velja danes za eno vodilnih svetovnih trobilnih zasedb, ki se prehaja med klasiko, jazzom in drugimi glasbenimi zvrstmi. Njihovi nastopi so pravo doživetje tudi z gledališkega vidika, saj so prežeti s komičnimi prizori. Zaradi tega privabljajo na svoje koncerte vse generacije poslušalcev, tudi tiste, ki se na glasbo ne spoznajo. Koncerti sedemčlanske skupine se skoraj vedno razvijejo v izjemno vznemirljivo in zabavno glasbeno doživetje.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (VignaPR in Koda Events)

23. in 24. februarja 2024: **Koncert MI2**

Zasedba Mi2 je izvedla dva razprodana koncerta, ki sta navdušila občinstvo. Oba večera so začeli s pesmijo *Zbudi me za prvi maj* in nadaljevali s prepoznavnimi uspešnicami repertoarja ene najbolj priljubljenih glasbenih skupin v Sloveniji. Koncerta sta se zaključila polna pozitivne energije in dobrega razpoloženja s pesmijo *Sladka kot med*, ob kateri je bila na nogah z glasnim petjem vsa dvorana.

Naročnik: Situp d.o.o.

25. februarja 2024: **Koncert Marko Škugor**

Hrvaški tenorist je nastopil kot vzhajajoča zvezda Dalmacije. Njegova glasbena pot je zaznamovana s številnimi uspehi in nagradami. Začel je s klapami, leta 2013 pa je na Evroviziji nastopil kot solist in prvi tenor Klape s mora. Ta dogodek je bil odskočna deska za njegovo samostojno glasbeno kariero.

Naročnik: Situp d.o.o.

2. marca 2024: **Koncert Only hits! Abba Synhonic Tribute Show**

Abba Symphonic Tribute Show je na oder Gallusove dvorane prinesel največje uspešnice legendarne švedske skupine ABBA, ki so zaznamovale svetovno glasbeno prizorišče v zadnjem času. Orkester in vokalisti so poskrbeli za ABBA vzdušje.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

4. marca 2024: **Labodje jezero**

Eno najbolj priljubljenih del klasičnega baleta je izvedel Ukrajinski klasični balet, ki je s svojo izjemno tehnično dovršenostjo in čustveno izraznostjo prepletel svetovno znano glasbo Petra Iljiča Čajkovskega z brezčasno uprizoritvijo zgodbe o ljubezni in lepoti. Ukrajinski klasični balet je znan po vrhunski izvedbi tradicionalnih baletnih del, tokrat pa so s svežim pristopom dodali

posebno noto k zgodbi *Labodjega jezera*. Njihova interpretacija je bila kombinacija klasičnega plesnega izraza in sodobnih koreografskih elementov, ki so skupaj tvorili edinstveno predstavo.

Naročnik: Art Partner d.o.o.

5. marca 2024: **Koncert Orkestra Slovenske vojske**

Orkester Slovenske vojske je počastil Rudolfa Maistra ob 150. obletnici njegovega rojstva in 90. obletnici smrti. Koncert, posvečen velikemu domoljubu, je poudaril domačo ustvarjalnost ter vključil dela slovenskih in ameriških avtorjev. Program je odseval vrednote človečnosti, sodelovanja in solidarnosti, ki jih je živel Maister. Z izjemno glasbo so glasbeniki izkazali spoštovanje do njegovega vpliva na slovensko zgodovino. Dirigent: mag. Mitja Dragolič, solista: Irena Yebuah Tiran (mezzosopran), Nikica Banjac (rog).

9. marca in 18. maja 2024: **Symphonika on the rock**

Dvourni glasbeni šov združuje rock skupino, simfonični orkester in klasične rock skladbe predstavlja v novi preobleki. Energijsko glasbeno doživetje, močno po godu publike poustvarja uspešnice legendarnih zasedb, kot so Queen, Pink Floyd, The Beatles, Scorpions, Deep Purple, Led Zeppelin in Guns N' Roses, ter jih podkrepi z bogato scenografijo.

Naročnik: Predodrom d.o.o (VignaPR in Koda Events)

2. aprila in 2. decembra 2024: **Nune v akciji – Grand Show**

Produkcijska hiša Prospot iz Radovljice, pod vodstvom Jurija Franka, je za slovenski oder pripravila glasbeno komedijo *Nune v akciji!*, prirejeno v obliki posebnega velikega šova za Linhartovo dvorano Cankarjevega doma. Predstava, ki je druga najdlje izvajana na Off-Broadwayu, je z izvirno zgodbo o redovnicah v denarnih težavah in dinamično izvedbo navdušila občinstvo. Slovensko različico so obogatili priznani slovenski umetniki, plesalci in koreograf Matevž Česen, znani tudi iz najuspešnejšega slovenskega muzikala *Mamma Mia!*.

15. aprila 2024: **Gruzijski nacionalni balet Sukišvili**

Ansambel od ustanovitve leta 1945 navdušuje gledalce po vsem svetu z uprizarjanjem nacionalne folklorne dediščine. Za sabo imajo več kot petsto gostovanj in več kot deset tisoč predstav na vseh pomembnih odrih sveta. Občinstvu privlačno vključujejo akrobatske elemente in sodobne plesne tehnike, pri čemer moški s temperamentom in odločnostjo prikazujejo bojevito in plemenito naravo naroda, ženske z očarljivostjo in lepoto navdušujejo občinstvo.

20. aprila 2024: **The Blues Brothers**

Film Johna Landisa z Johnom Belushijem in Danom Aykroydom je muzikal naredil nesmrten. Tokratno različico in turnejo *The Blues Brothers Approved* sta zasnovala Judith Belushi in Dan Aykroyd. Dvojec spremlja sedemčlanska zasedba in očarljive *Bluettes*, spored pa je oda bluesa in velikim klasikam, kot so pesmi *Everybody, Shake Ya Tail Feather, Sweet Home Chicago, Think, Respect, Gimme Some Loving*.

20. aprila 2024: **Tin Vodopivec: Elektro Banana**

Svež šov in *stand-up* komedija v izvedbi enega najvidnejših komikov Slovenije, ki se vsebinsko opira na osebne dogodke iz aktualnega življenjskega obdobja.

12. maja 2024: **Slavnostni koncert ob 30-letnici Zavoda sv. Stanislava**

Zbori in orkestra Zavoda sv. Stanislava z gosti so na slovesnem koncertu izvedli glasbo Jožeta Privška in kantato *Carmina Burana* Carla Orffa. Posebnost dogodka nista bili samo dve izvedbi, od običajnih majskih letnih koncertov zborov in orkestrov Zavoda sv. Stanislava v Cankarjevem domu se je razlikoval tudi v zasnovi programa. Nobeden izmed številnih zborov (dveh osnovnošolskih, šestih gimnazijskih in dveh zborov alumnov) ter dveh orkestrov se ni predstavil samostojno, pač pa so se mladi glasbeniki predstavili v dveh velikih sestavih.

13. maja 2024: **Koncert ansambla Kolo**

Več kot petdeset vrhunskih umetnikov, članov Ansambla srbskih narodnih plesov in pesmi Kolo, je predstavilo program, ki je bil posebej pripravljen za to gostovanje ter je vključeval srbske tradicionalne narodne igre, pesmi in glasbo.

15. in 16. maja 2024: **Kako so Lumpiji rešili svet**

Otroška lutkovna predstava z naslovom *Kako so Lumpiji rešili svet?* je nastala po motivih zgodbic, ki so jih otroci ustvarili za istoimenski Mercatorjev natečaj ter je kombinacija igranega in lutkovnega gledališča. Na letošnji mednarodni dan družine so jo v Mercatorju posvetili otrokom in njihovim staršem, da lahko otrokom prijazno spoznavajo, kako je treba varčevati z vodo, kako ravnati z odpadki in se sploh bolj prijazno vesti do našega planeta. Scenarij in režija Tadej Pišek, glasba Marjan Peternel. Igralsko zasedbo predstave tvorijo Lea Menard, Aleš Kranjec in Marko Ujc, lutke sta izdelala Anže Bizjak, ARTalt in Andrej Vrhovnik.

16. maja 2024: **LILA = Igra življenja**

Koncert, na katerem se je otroška domišljija otrok osnovne šole Lila prelila v orkestralne aranžmaje in zgodbe, ki jih je mogoče povedati zgolj s čarobno glasbo. Skozi otroške oči je pod kreativnim vodstvom Kristijana Crnice - Kikiflyja ter z glasbenimi gosti (Alenka Godec, Regina, Tinkara Kovač, Vili Resnik, BePop ladies idr.)

17. maja 2024: **Koncert tradicionalne indijske klasične glasbe**

Koyel Dasgupta Naha in Abir Naha, priznana indijska glasbenika, sta na svojem prvem obisku v Sloveniji predstavila brezčasne melodije starodavnih indijskih klasičnih stilov petja ob spremljavi bansurija, enega najstarejših glasbil na svetu. Z vokalno-inštrumentalnim koncertom sta izpostavila povezanost kulture in duha ter njun pomen za ustvarjanje miru. Njuno glasbeno delo je bilo poklon sporočilu »Mir skozi Kulturo«, ki spodbuja strpnost, odprtost in notranji mir.
Koyel Dasgupta Naha (glas), Abir Naha (bansuri), Ashis Paul (tabla).
Naročnik: Mednarodni kulturno-znanstveni center Pax Cultura v sodelovanju s Kulturnim in umetniškim društvom Raga Slovenija.

18. maja 2024: **Koncert Symphonika On the Rock**

Predstava je v simfoničnem tonu oživila največje svetovne uspešnice iz zgodovine rock glasbe: od skupine Queen do Rolling Stones pa Led Zeppelin, Deep Purple, Pink Floyd, AC/DC do Beatles, Europe, Scorpions, Guns n' Roses in veliko drugih rock legend, ki so navduševale številne generacije. Pevsko dogajanje na odru so podkrepili močna lučna kulisa, laserji, LED-zaslon in projekcije.

19. maja 2024: **Carmen Manet: Lumina**

Zbor Carmen manet je pod vodstvom dirigenta Primoža Kerštanja priredil unikatno, mistično koncertno doživetje z naslovom Lumina. Lumina je 45-minutni intenzivni zborovsko-izkustveni

koncert, glasbeno doživetje, podkrepljeno z vizualnimi elementi, zborovskim gibom ter intenzivnim zvočnim izkustvom »iz oči v oči«. Naročnik: Kulturno društvo Carmen Manet

19. maja 2024: **Žaba v vodnjaku**

Frog in the Well je glasbeno-plesna filozofska predstava na temo odprtosti duha. V scenariju, ki ga je napisala Jana S. Rošker, so nastopili profesorji in profesorice ter študentke Oddelka za azijske študije in oddelka za filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Za glasbeno spremljavo je poskrbel trio Večni problemi. Režiser in koreograf dela: Ryuzo Fukuhara.

22. maj 2024: **Nataša Loborec Perovšek z gosti: Pesem daje moč**

Nataša Loborec Perovšek kot solopevka deluje že več kot šest desetletij. V otroštvu je občudovala lepoto petja partizanskih, ljudskih in ponarodelih pesmi. Skupaj z možem Rudijem Loborcem, glasbenikom-simfonikom v orkestru RTV Slovenija ter profesorjem glasbe, skladateljem in dirigentom, je ostala zvesta tudi spevni glasbi. Za svoje uspešno in dolgoletno delo v glasbeni dejavnosti je prejela Gallusovo značko Zveze kulturnih organizacij Slovenije ter priznanje Zveze združenj borcev za vrednote NOB za ohranjanje in varovanje vrednot narodnoosvobodilnega boja. Na koncertu je izvedla partizanske, slovenske ljudske in pesmi drugih narodov ter zabavne in avtorske pesmi Rudija Loborca.

24. maja 2024: **Enis Bešlačić, Da sam ja neko / Če bi bil nekdo**

Bosanski igralec Enis Bešlagić je premierno izvedel stand-up predstavo.

Naročnik: Predodrom d.o.o.

1. junija 2024: **SKUD Vidovdan: Naša priča, naš trag 20 / Naša zgodba, naša sled 20**

Jubilejni koncert je opomnil na bogato kulturno dediščino in dejavno vlogo društva v skupnosti. To deluje na več področjih, pri čemer so osrednja dejavnost in najbolj prepoznavni projekti povezani s folklorno dediščino, ki jo društvo skrbno neguje in širi. Poleg tega se Vidovdan aktivno vključuje tudi v druge plasti kulturnega življenja, ki prispevajo k promociji srbskega kulturnega izročila. Društvo inovativno sledi konceptu združevanja umetnosti in kulture, s čimer si prizadeva pritegniti široko občinstvo.

1. junija 2024 : **Drevo življenja – 75. letni koncert FS ŽKUD Tine Rožanc**

Folklorna skupina Železničarskega kulturno umetniškega društva Tine Rožanc je letos praznovala 75 let uspešnega delovanja. Njihova predstava je raziskovala vlogo posameznika v skupnosti skozi slovansko mitologijo, kjer so se prepletali različni slovanski bogovi. Zgodba je poudarjala pomen vsakega posameznika za življenje skupnosti, pri čemer so sodelovali mladi slovenski koreografi, glasbeniki in kostumografi pod vodstvom Nine Mažgon Müller, Nejca Panjana in Gašperja Tomana.

Naročnik: Folklorna skupina Železničarskega kulturno umetniškega društva Tine Rožanc

3. junija 2024: **AC/DC Tribute Show »Highway to Symphony« s simfoničnim orkestrom**

Prvi in edini koncert s simfoničnim orkestrom, posvečen slavni skupini AC/DC, so sooblikovali povabljeni Jack Frost in skupina The Jack. Kultno obdobje »visokonapetostnega« rock'n'rolla, povezano z Bonom Scottom, je poosebljal Jack Frost, vokalist tribute zasedbe The Jack, ki ga ima klub oboževalcev AC/DC za najboljšega glas Bona Scotta na svetu. Drugo obdobje uspeha avstralskih rockerjev, povezano z Brianom Johnsonom, je v predstavi poosebil gostujoči vokalist Dodo »Brian« Šimun.

Naročnik: ART partner CZ

4. junija 2024: **Anime Sympho Show – The orchestra 38 Samurai**

Orkester 38 SAMURAI je v Cankarjevem domu v okviru evropske turneje nastopil že drugič v prireditvi *Anime Sympho Show*, ki zajema glasbo japonskih animiranih serij od klasičnih mojstrovin Haya Miyazakija do mističnih likov Tetsura Arakija. Program je vključeval več kot dvajset anime skladb, med njimi *Attack on Titan, Naruto, Dragon Ball* in številne druge priljubljene serije. Orkester, sestavljen iz 38 mladih in ambicioznih glasbenikov, izvaja te skladbe v novem simfoničnem hibridnem stilu, ki živahno japonsko pop kulturo uspešno prenaša na oder. Naročnik: ART Partner CZ.

5. junija 2024: **80. letnica Partizanskega pevskega zbor**a

Povod za koncert je 80-letnica ohranjanja tradicije, ki so jo leta 1944 začeli ranjenci v partizanski bolnišnici nad vasjo Planina pod Mirno goro. S koncertom je Partizanski pevski zbor počastil tudi vpis petja partizanskih pesmi v register nesnovne kulturne dediščine. Kot nosilca sta vpisana še Ženski pevski zbor Kombinat in Moški pevski zbor Slave Klavore Maribor. Kakor so pojasnili v zboru, so se za pobudo odločili, da bi nekaj sto pesmi, ki so shranjene po različnih knjižnicah in arhivih, ohranili prihodnjim rodovom. Na spored so uvrstili priljubljene skladbe z repertoarja in kantato *Hej, partizan!* Radovana Gobca.

8. in 9. junija 2024: **Življenje – zaključna predstava Baletne šole Pirueta**

Predstavo o iskanju smisla v sodobnem, hitrem in razdrobljenem svetu so varovanci Piruete predstavili skozi lik pisateljice. Z željo ustvariti nekaj trajnega je začela pisati knjigo, izgubila navdih in smisel ter se znašla v krizi. Upanje in moč, da začne znova, so ji prinesli otroci, ki so ji osvetlili pot. Odločila se je preslišati zunanje pritiske, zavreči že napisano in spisati novo življenjsko zgodbo, ki se razvije skozi tri generacije.

10. junija 2024: **Koncert Glasbene šole Franca Šturma ob 75. obletnici delovanja**

Glasbena šola Franca Šturma je v šolskem letu 2023/24 praznovala 75-letnico ustanovitve in uspešnega delovanja. Na slavnostnem koncertu je nastopilo šest redno delujočih šolskih orkestrov, pevski zbor in tolkalna skupina. Na odru Gallusove dvorane se je predstavilo več kot dvesto učencev, kar predstavlja petino vseh učencev šole.

Naročnik: Glasbena šola Franca Šturma, Ljubljana

15. junija 2024: **Dobrodošli na vilinski ples**

V pravljičnem in vilinskem svetu so nastopili plesalci baletne šole Moji baletni koraki. Koreografijo je pripravila Nuša Košti, za scenografijo je poskrbela Kaja Orel, kostumografijo pa je oblikovala Gaja Novak.

12. septembra 2024: **Piaf! The Show!**

The Show, ki je doživel več kot tisoč ponovitev v petdesetih državah in prodajo več kot milijon vstopnic od leta 2015. Glasbena predstava, ki sledi življenju Edith Piaf, je občinstvu ponudila čarobne melodije in nostalgične trenutke Pariza, podprte z izvirno scenografijo in neobjavljenimi fotografijami. Glavno vlogo Edith Piaf je prevzela Nathalie Lermitte, ki je že prej blestela v tej vlogi po številnih svetovnih odrih.

Naročnik: L56 d.o.o.

22. septembra 2024: **Tanec – Folklorna klasična simbioza**

Makedonski etno ansambel je združil plesno izročilo, zvoke tradicionalne makedonske glasbe in klasičnih inštrumentov. Po številnih svetovnih turnejah, vključno z nastopi v ZDA, Kanadi, Avstraliji in na odru Carnegiejeve dvorane v New Yorku, se je ansambel vrnil v Slovenijo, kjer je obhajal 75. obletnico delovanja. S spektakularno predstavo so na novo predstavil makedonsko kulturno dediščino in navdušili občinstvo.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

26. septembra 2024: **Koncert Orkestra Slovenske vojske**

Koncert z izbranim programom je bil posvečen pogumu in neomajni odločnosti slovenskih vojakov. Izvajalci: Orkester Slovenke vojske, dirigent: Mitja Dragolič, solista: Nuška Drašček, Gregor Ravnik.

Naročnik: Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo

29. septembra 2024: **The Dire Straits Experience**

Minilo je več kot štirideset let, odkar so Mark Knopfler in zasedba The Dire Straits s skladbo *Sultans of Swing* prvič zazveneli na radijskih valovih. Rodila se je prepoznavna glasba, katere priljubljenost je le naraščala. Danes The Dire Straits Experience navdušuje zvesto občinstvo z izvedbami uspešnic legendarne skupine, pri čemer se prodaja albumov še naprej povečuje, saj vse več mladih oboževalcev odkriva njihovo glasbo in se pridružuje svetovnim sledilcem.

Naročnik: Outbox agency

12. oktobra 2024: **Glen Miller Orchestra – Best of**!

Legendarni Glenn Miller Orchestra je na odru Gallusove dvorane predstavil svoj prepoznavni repertoar, ki združuje pop, jazz in rock glasbo. Njihovi koncerti, znani po unikatnem ozračju, so po vsem svetu pogosto razprodani, kar potrjuje tudi več kot pet tisoč koncertov in približno pet milijonov obiskovalcev v Evropi. Po uspešnih nastopih v številnih evropskih državah se je orkester ponovno predstavil tudi slovenskemu občinstvu.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

18. oktobra 2024: **Slavko Ivančič (70+50)**

Slovko Ivančič je v letu 2024 praznoval dve veliki obletnici: 70 svojih let in 50 let glasbene kariere.

Naročnik: Lime 'N' Lemon d.o.o.

19. oktobra 2024: **Aljoša Bagola: Ne! je moč**

Izid svoje nove (tretje) knjige *Ne! Je moč* je avtor pospremil z motivacijsko predstavo za vse, ki si v svoje življenje želijo vnesti več stabilnosti, radosti in predvsem trdnih, zdravih meja. Ob druženju je dogodek pospremil še pogovor z avtorjem in podpisovanjem knjig.

Naročnik: Mladinska knjiga Založba d.d.

20. oktobra 2024: **Wiener Mozart Orchestra**

Dunajski orkester združuje vrhunske glasbenike iz odličnih (dunajskih) filharmoničnih in simfoničnih orkestrov ter državne opere. Ohranja tradicijo in kulturno dediščino dunajske glasbe ter z izvedbo obuja glasbo Wolfganga Amadeusa Mozarta. Z nastopom v kostumih in lasuljah je orkester pričaral tipično dunajsko vzdušje 18. stoletja ter atraktivno pritegnil raznovrstno občinstvo. Orkester nastopa na prestižnih koncertnih prizoriščih po svetu.

Naročnik: Situp d.o.o.

26. oktobra 2024: **Koncert: The Frajle**

The Frajle, Nataša Mihajlović, Jelena in Nevena Buča, so regionalna senzacija iz Novega Sada, ki osvajajo občinstvo od leta 2009 s prepletanjem pop zvoka, swing ritmov in panonske melanholije. Njihove nastope, ki združujejo ženski humor in večglasne harmonije, spremlja številna občinstva v državah Balkana in drugod po svetu, med drugim tudi v ZDA, Avstriji, Belgiji in Kanadi. Z osmimi studijskimi albumi in edinstvenim avtorskim pečatom so se uveljavile kot izjemne izvajalke, ki navdušujejo z izvirnimi interpretacijami pesmi, prepoznavne pa so tudi po svojem odrskem nastopu in zapeljivih kostumih.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

29. oktobra 2024: **Predstavitev knjige** Biblije

Binkoštna cerkev Murska Sobota je predstavila prenovljeno različico Biblije. Prireditev sta vodila Dan Blair in Andrej Bojnec.

7. novembra 2024: **Nino Ošlak: Elektro-romantika**

Ob 15-letnici delovanja je Aktualni zmagovalec Popevke pripravil edinstveno koncertno doživetje, ki je vključilo tudi izdajo njegove četrte avtorsko plošče, Elektro-romantika. Po izidu treh pop albumov in uspehu s pesmimi, kot so *Nekaj je na tebi* in *Rabim te*, je prvič samostojno nastopil v Cankarjevem domu, kjer je predstavil ne le svojo glasbeno retrospektivo, ampak tudi vpogled v prihodnost. S svojimi karizmatičnimi nastopi in širokim glasbenim spektrom se je Nino Ošlak uveljavil kot eden najbolj priljubljenih in produktivnih mladih glasbenikov.

Nino Ošlak (vokal, klavir), Gregor Nestorov (bobni, tolkala), Marko Matjašič (klaviature), Tadej Klojčnik (bas), Dominik Širovnik (električna & akustična kitara), Rok Martinovič (akustična kitara), Neža Tuma (spremljevalni vokal), Blaž Vidovič (spremljevalni vokal).

Naročnik: Kalso Art

10. novembra 2024: **Appetite for Symphony – The Ultimate Guns n' Roses Symphonic Experience**

V unikatni simfonični preobleki so zazvenele največje uspešnice legendarne skupine Guns N' Roses, ki je pustila pečat v zgodovini rock glasbe. Projekt je bil rezultat sodelovanja Zrenjaninske filharmonije pod vodstvom dirigenta Mikice Jevtića in skupine Jailbreak – The

Ultimate GN'R Experience, sestavljene iz šestih profesionalnih glasbenikov. Skupina je pred kratkim zaključila uspešno turnejo po Braziliji, nastopila pa je tudi v Indiji, Tuniziji, Švici, Franciji in drugih evropskih državah.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

16. in 17. novembra 2024: **30. Gala koncert Radia Ognjišče**

Tradicionalni koncert v Gallusovi dvorani je obhajal pomembno obletnico delovanja nacionalnega nepridobitnega radijskega programa, ki ima poseben pomen v slovenskem prostoru. Obiskovalcem in poslušalcem so ob tej priložnosti predstavili slovensko glasbo, ki je bila v preteklosti priljubljena, ter izbrane pesmi v novi interpretaciji. Dogodek je bil tudi priložnost za druženje poslušalcev iz Slovenije in tujine, na njem pa so nastopili vrhunski izvajalci, kot so Simfonični orkester Cantabile, Nuška Drašček, Nuša Derenda, Eva Černe, Manca Hribar, Petra Stopar, Gregor Ravnik, Marko Vozelj, Domen Kljun, Oto Pestner, Andrej Jerman, Marjan Bunič, harmonikarja Martin Juhart in Miha Močnik, Ansambel Banovšek, Zbor sv. Nikolaja Litija.

Naročnik: Radio Ognjišče

23., 24. in 25. novembra 2024: **Koncert – K sosedu v vas**

Prifarski muzikanti so s tremi zaporednimi koncerti že šestnajstič nastopili v Gallusovi dvorani. Na dogodku so zazvenele pesmi in nastopili so gostje iz Madžarske, Avstrije, Italije in Hrvaške, ob tem pa so Prifarci zaigrali svoje uspešnice. Od lanskega leta nastopajo kot osemčlanska zasedba: Mitja Ferenc na berdi, kitari in bas kitari (drugi tenor), Valentin Južnič na bisernici (prvi bas), Martin Marinč na diatonični harmoniki (drugi bas), Toni Obranovič tudi na klavirski harmoniki (prvi tenor), Uroš Obranovič na bugariji (prvi tenor), Jernej Pečak na violini (drugi tenor) Dejan Šuštar na brač (prvi bas) in najmlajši (po letih in stažu) Matija Marinč.

Naročnik: KD Prifarski muzikanti

29. novembra 2024: **30. obletnica delovanja Združenja za MOČ**

Združenje za MOČ je nevladna organizacija za celostno psihosocialno svetovanje ter zagovorništvo žrtvam spolnega nasilja in podpornim svojcem. Izvajajo preventivne in izobraževalne dejavnosti za strokovno in splošno javnost ter ozaveščа o spolnem nasilju, kar so bili tudi stebri dogodka v Cankarjevem domu.

Naročnik: Združenje za MOČ

1. decembra 2024: **Queen Symphony Sensation**

Simfonični orkester in Queen Real Tribute Band so skupaj izvedli legendarne skladbe skupine Queen, med njimi *Bohemian Rhapsody, We Will Rock You, We Are The Champions* in *I Want To Break Free*. Skupina Queen Real Tribute Band, ki že vrsto let nastopa po Evropi, se je predstavila z več kot šeststo koncerti, čemur je sledil nastop z simfoničnim orkestrom, ki je dodal posebno noto avtentičnemu zvoku.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

2. decembra 2024: **The Golden Voices of Gospel**

Priznano skupino profesionalnih umetnikov z ameriške gospel scene vodi glasbeni direktor, častiti Dwight Robson. Z zgodovinskimi temnopoltimi spirituali in gospel glasbo že več kot dvajset let nastopajo po Evropi. Njihovi koncerti so znani po avtentični afro-ameriški cerkveni glasbi, na odru pa so si delili prostor tudi z znanimi umetniki, kot so Michael Jackson, Mariah Carey in André Rieu.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

3. decembra 2024: **Koncert 40 Fingers**

Po razprodanem koncertu marca 2023 se je italijanski kitarski kvartet v okviru evropske turneje ponovno vrnil v jesenski programski shemi. Zasedbo, ki so jo ustanovili leta 2017, sestavljajo Matteo Brenci, Emanuele Grafitti, Enrico Maria Milanesi in Andrea Vittori. Njihovi video posnetki so na družbenih omrežjih dosegli več kot 250 milijonov ogledov, priredba skladbe *Bohemian Rhapsody* pa je pritegnila pozornost tudi na uradni spletni strani skupine Queen.

Naročnik: Predodrom d.o.o. (Vigna PR in Koda Events)

4. decembra 2024: **Hamo & Tribute 2 Love – izid albuma Ii4kani Lajv**

Svoje glasbeno leto je priljubljena zasedba zaključila s koncertom in novim akustičnim albumom. *Iz4Kani Lajv*, ki je nastal kot rezultat njihove koncertne turneje. 4. decembra je bil izdan na omejeni seriji vinilnih plošč *Vol. 1* in *Vol. 2*.

Naročnik: Situp d.o.o.

7. decembra 2024: **Novoletni koncert Zavarovalnice Triglav**

Zavarovalnica Triglav že vrsto let podari koncert z zabavnim melosom svojim komitentom. Letošnja rdeča nit koncerta je bil raznolik žanr glasbe, ki je združil številne poslovne partnerje in goste.

8. decembra 2024: **Pod severnim sijem, Božično-novoletni koncert PPO Vevče**

Orkester tradicionalno koncentira že vrsto let in je v prazničnem duhu obudil skandinavsko kulturo in zgodovino skozi glasbo. Ustvaril je občutek zadovoljstva topline ter za uživanje v majhnih stvareh v življenju v družbi prijateljev in družine (»ygge«). Repertoar so sestavljale tako tradicionalne kot sodobne skladbe.

Naročnik: Papirniški pihalni orkester Vevče

11. decembra 2024: **17. koncert UL Medinske fakultete**

Študentski svet Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani je za študente in zaposlene na Medicinski fakulteti priredil tradicionalni koncert, kjer so se v vlogi glasbenikov predstavili njihovi kolegi. Koncert je potekal v duhu povezovanja umetnosti in akademske skupnosti.

14. decembra 2024: **31. Managerski koncert 2024**

Že 31 let zapored družba STJ d.o.o. za slovenske poslovneže, ljubitelje glasbe in vse tiste, ki radi naredijo kaj dobrega za druge, prireja dobrodelni koncert. Sredstva namenjajo za razvoj mladih glasbenih talentov. Letošnji program so izvedli Simfonični orkester RTV Slovenija pod taktirko maestra Georga Pehlivaniana in solistov. Osrednjemu kulturnemu dogodku slovenske poslovne javnosti (Managerskemu koncertu) ki ga vsako leto podpre več kot petdeset podjetij, je sledil sprejem za vabljene goste.

15. decembra 2024: **Božično-novoletni koncert Orkestra Slovenske vojske**

Orkester Slovenske vojske pod vodstvom Mitje Dragoliča je predstavil dela Johanna Straussa mlajšega in njegovih sodobnikov. Program je obsegal uverture, valčke in polke v dunajskem slogu. Poseben glasbeni poudarek je prispeval trio Vivere, ki je z mediteranskim melosom obogatil praznično vzdušje.

Naročnik: Ministrstvo za obrambo RS

20. decembra 2024: **Fake Orchestra: All that Jazz**

Fake Orchestra so nastopili na številnih pomembnih prizoriščih in proslavah v domovini, na tujem pa vse od Carigrada do New Yorka. Na tradicionalnem decembrskem koncertu, ki je vsako leto posvečen izbranemu žanru, so predstavili najljubše iz jazzovskega repertoarja. Zasedba: Ana Vipotnik (vokal), Primož Fleischman (saksofon), Igor Leonardi (kitara), Aljoša Kavčič (klavir), Tadej Kampl (bas), Lovro Bone (bobni), posebna gostja: Lara Grbić (vokal).

Naročnik: Glasbeno društvo Etnobeat

21. decembra 2024: **Koncert Policijskega orkestra**

Vsakoletni božično-novoletni koncert Policijskega orkestra ustvari praznično razpoloženje tudi za pripadnike te organizacije. Orkester je zvesti spremljevalec državnih prireditev, ki deluje vse od leta 1948, od 1991 pa ima tudi uradno status protokolarnega orkestra slovenske države.

Naročnik: Policija

23. decembra 2024: **Cantabile jubilejni Božič v Ljubljani 2024**

Simfonični orkester Cantabile je z letošnjim koncertom pospremil 10-letnico nastopanja na odru Gallusove dvorane. Koncert so posvetili spominu skladatelja Avgusta Ipavca, režiserja in koreografa Henrika Neubauerja ter župnika Jožeta Gregoriča. Program je vključeval dela Čajkovskega, Gomeza, Gruberja in Krečiča ter krstno izvedbo himne jubilejnega svetega leta 2025, ki ga je dan po koncertu razglasil papež Frančišek. Na odru so poleg orkestra nastopili solisti Ana Plahutnik, Estera Stojko, Peter Grdadolnik in Luka Vovk ter združeni mladinski pevski zbor. Sklepni del so zaznamovali nastopi folk zasedbe Gugutke in Zbora Ptičjega studia s priredbami ljudskih kolednic. Koncert je vodil ustanovitelj in umetniški vodja orkestra, Marjan Grdadolnik.

Naročnik: KD Simfonični orkester Cantabile

25. decembra 2024: **Šank rock – Božični akustični koncert**

Ansambel v zasedbi Matjaž Jelen, Bor Zuljan, Cveto Polak in Aleš Uranjek so po izjemno uspešni pomladno-poletni turneji po Sloveniji pripravili akustično popotovanje ter v novih aranžmajih izvedli uspešnice, kot so *Metulj*, *Puščava sna* in *Restart*, ob spremljavi violinistke Anje Bukovec in violončelistke Monike Tekavčič.

Naročnik: Situp d.o.o.

26. decembra 2024: **Koncert 4 tenorji**

Uveljavljena hrvaška zasedba 4 Tenora, v postavi Đanija Stipaničeva, Vladimirja Garića, Filipa Hozjaka in Marka Pecotića, je na koncertu ob spremljavi orkestra Josipa Cvitanovića občinstvu predstavila največje uspešnice svetovne glasbene zakladnice. V programu, ki je segal od

petdesetih let prejšnjega stoletja do danes, so združili operne arije, italijanske pesmi, mednarodne uspešnice in avtorske skladbe, pri čemer so spretno prepletli različne generacije in žanre. Na odru so svojo prepoznavnost dodatno utrdili s prijetnimi presenečenji za občinstvo in s svojimi značilnimi očarljivimi nastopi.

Naročnik: Situp d.o.o.

28. decembra 2024: **Praznična Vokalna Ekstaza Perpetuum Jazzile**

Perpetuum Jazzile, ena izmed najprepoznavnejših vokalnih zasedb na svetu, je ob prazničnem koncertu popeljala občinstvo na glasbeno potovanje skozi različne glasbene žanre, kot so pop, jazz, gospel in funk. Zasedba je pripravila posebno božično izvedbo zimzelenih uspešnic. S svojima prvima prazničnima koncertoma v zgodovini so navdušili občinstvo, za posebno praznično razpoloženje pa je poskrbel gost presenečenja, Alfi Nipič. Na koncertu so predstavili tudi priredbo hita *All I Want for Christmas is You* Mariah Carey.

18. in 19. februarja 2024 ter 3. julija in 3. septembra 2024

7. zimski festival in 72. Ljubljana festival

Ljubljana festival je največji, najstarejši in eden najpomembnejših festivalov tako v Sloveniji kot širši regiji. Od julija do septembra so se v Cankarjevem domu na odru Gallusove dvorane zvrstile akustično najzahtevnejše prireditve. Festival Ljubljana je tudi organizator t.i. Zimskega festivala, ki delano prav tako poteka v Cankarjevem domu.

7. zimski festival 2024

- 18. februar: Simfonični orkester RTV Slovenija, Koncert za klavir in orkester št. 2 v B-duru in Rekviem; Yan Pascal Tortelier, dirigent, solist: Kai-Min Chang
- 19. februar: Kantata Stabat Mater in orkestrska suita Turandot, dirigent: Robert Abbad

72. Festival Ljubljana 2024

- 26. junij: Giacomo Puccini: Tosca

  Pier Francesco Maestrini, režiser; Simon Krečič, dirigent; Floria Tosca: Rebeka Lokar, Mario Cavaradossi: Jonathan Tetelman, Baron Scarpia: Željko Lučić, Opera Balet SNG Maribor

- 1. in 2. julij: Aram Hačaturjan: Spartak (balet)

  Jurij Grigorovič, koreograf in libretist; Abzal Muhtidinov, dirigent; Spartak: Bahtijar Adamžan; Kras: Arman Urazov; Frigija: Madina Unerbajeva; Ajgina: Ajgerim Beketajeva Državno operno in baletno gledališče Astana Opera, Orkester Slovenske filharmonije

- 3. julij: Budimpeški koncertni simfonični orkester, András Keller, dirigent; Mihail Pletnjev, klavir
- 4. julij: Budimpeški koncertni simfonični orkester, Aleksej Kornienko, dirigent; Mihail Pletnjev, klavir
- 8. in 10. julij: Giuseppe Verdi: Trubadur (opera)

Zubin Mehta, dirigent; Cesare Lievi, režiser originalne produkcije; Stefania Grazioli, režiserka obnovljene produkcije; Grof Luna: Leon Kim; Leonora: Carolina Lopez Moreno; Manrico: Matteo Desole, Gledališče Majskega glasbenega festivala v Firencah

- 9. julij: Orchestra del Maggio Musicale Fiorentino

  Orkester Majskega glasbenega festivala v Firencah; Zubin Mehta, dirigent; Lana Trotovšek, violina

- 20. avgust: Gala večer svetovnih baletnih zvezd
- 27. avgust: Simfonični orkester RTV Slovenija, koncert opernih arij, Oksana Lyniv, dirigentka, solist: Juan Diego Flórez, tenor
- 28. avgust: London Symphony Orchestra, koncert, Antonio Pappano, dirigent, solistka: Vilde Frang, violina
- 29. avgust: London Symphony Orchestra, koncert, Kaunas State Choir, Antonio Pappano, dirigent, solist: Bruce Liu, klavir
- 2. september: Filarmonica della Scala, koncert, Riccardo Chailly, dirigent
- 3. september: Orkester Slovenske filharmonije, koncert, Charles Dutoit, dirigent, solistka: Martha Argerich, klavir

Sejmi, festivali

Od 13. do 19. maja 2024: **Čar lesa**

Razstava izdelkov iz masivnega lesa v Veliki sprejemni dvorani vsako leto opredstavi les kot največje naravno bogastvo Slovenije. Med novostmi v letu 2024 so bile interaktivne delavnice, na katerih so obiskovalci lahko pridobili praktične veščine in znanja o uporabi lesa v različnih panogah. Predstavljena so bila tudi nova lesna gradiva in inovativni izdelki, ki so izpostavili napredek v lesni industriji in trajnostnem razvoju.

Od 21. do 22. septembra 2024: **Mineralfest Ljubljana 2024**

Sejem mineralov, fosilov in nakita v obliki prodajne razstave (razstavljavci iz Slovenije in tujine) prinaša tudi izobraževalne dogodke, ki jih pripravljajo partnerji Prirodoslovni muzej Slovenije, Višja strokovna šola Srečka Kosovela iz Sežane, Zavod Cosmolab, Zlatarska šola Tina Mežek s. p., slikarka Tatjana Mijatović ter zasebni zbiralci. Obiskovalci so lahko spremljali tematske razstave: Mala telesa Osončja, Serpentinitni žad s Pohorja, Kalciti iz Velike Pirešice, Veliki leščur Pinna nobilis, Okamenki ter se udeležili delavnic Prikaz brušenja plemenitih kamnov in Izdelovanje nakita.

Od 1. do 3. oktobra 2024: **23. Festival za tretje življenjsko obdobje – F3ŽO**

Festival je edinstvena prireditev za starejše v Sloveniji. Je prostor povezovanja, izmenjave idej in ustvarjanja, posvečen aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in uresničevanju solidarnosti med generacijami. Ustvarja prostor za sodelovanje med generacijami, civilno družbo, prostovoljnimi organizacijami, gospodarskimi, akademskimi in političnimi sferami ter tako prispeva k trajnostnim medgeneracijskim rešitvam. Ob tem je

festival zaznamoval mednarodni dan starejših, ki ga praznujemo 1. oktobra, in ponudil več kot sto dvajset kulturnih nastopov, dvajset predavanj in delavnic na temo zdravja in aktivnega staranja, deset strokovnih razprav ter več kot sto petdeset razstavnih prostorov in kotičkov za zdravje, aktivno starost, kulturo in druženje.

24. oktobra 2024: **Karierni sejem Mojedelo.com**

Prireditev je stičišče ponudbe in povpraševanja na trgu dela – namenjena je srečevanju delodajalcev in iskalcev dela. Vsako leto jo obišče blizu pet tisoč posameznikov, ki iščejo premik v svoji karieri. V okviru sejma potekajo predavanja in delavnice na temo kariernega razvoja, izobraževanj, osebnostne rasti ipd. Med novostmi letošnjega sejma so bile interaktivne delavnice na temo digitalnih veščin, uporaba VR tehnologije za simulacijo delovnih mest, ter možnost hitrih razgovorov z delodajalci, kar je omogočilo še boljše povezovanje iskalcev zaposlitve s potencialnimi delodajalci.

Od 22. do 23. novembra 2024: **Dneva Pax Culture**

Festival je organiziral Mednarodni kulturno-znanstveni center Pax Cultura v sodelovanju s Katedro za indoevropsko primerjalno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Tema dogodka je bila Indija – Ognjena trdnjava kulture. Program je vključeval predavanja in koncerte tradicionalne indijske klasične glasbe, ki sta jih izvedla maestro na sitarju Rohan Dasgupta in maestro na tabli Pandit Udai Mazumdar. Poleg tega je bila na sporedu gledališka predstava Igra o Srednjem (*Madhyamavyāyoga*), klasična sanskrtska enodejanka iz 3. stoletja, ki jo je prevedel in režiral doc. dr. Luka Repanšek, ter predavanje Sporočilna večplastnost indijskih mitov Biljane Dušić, dr. med.

Od 14. do 15. novembra 2024: **25. Slovenski festival vin**

Poslanstvo Slovenskega festivala vin je predstavljati slovenska in tuja vina ter širiti kulturo pitja vina. Festival vsako leto obiščejo gostinci, odgovorni v restavracijah in hotelih, poslovneži, novinarji, trgovci, lastniki vinotek, vinogradniki in vinarji, someljeji, enologi, člani društev vinogradnikov in vinarjev, člani vinskih bratovščin in drugih (vinskih) združenj, vitezi vina, vinske kraljice in ljubitelji vina. V letu 2024 je sodelovalo več kot 120 vinarjev in kulinarikov, ki so predstavili več kot 550 različnih vinskih vzorcev iz vseh vinorodnih pokrajin Slovenije, festival pa je obiskalo več kot 3.500 obiskovalcev.

Znanstvene in izobraževalne prireditve

10. januarja 2024: **Gospodarski krog: V pričakovanju davčne reforme**

Dogodek so organizirala gospodarska in kmetijska združenja ter organizacije, kot so Gospodarska zbornica Slovenije, AmCham Slovenija, Britansko-slovenska gospodarska zbornica in druge. Program je vključeval predavanje dr. Petra Wostnerja iz UMAR; okroglo mizo z dr. Tjašo Redek, dr. Mojmirjem Mrakom, dr. Matejem Avbljem, dr. Davorinom Kračunom in mag. Ivanom Simičem.

15. februarja 2024: **10. GoOpti Workshop**

Podjetje GoOpti je v sodelovanju z združenjem beneških letališč Save Group pripravilo poslovni dogodek, ki so se ga udeležili predstavniki ključnih letalskih družb in poslovnih partnerjev iz turistične industrije.

27. februarja 2024: **Okrogla miza: Jedrska energija – varna prihodnost ali tveganje?**

Študenti gradbeništva, strojništva, elektrotehnike, matematike in fizike so na okrogli mizi razpravljali o jedrski energiji.

21. marca: **Zbor za prihodnost**

Člani stranke NSI so v sodelovanju s strokovnjaki predstavili svoje odgovore na ključna vprašanja slovenske prihodnosti. Razpravljavci so izpostavili potrebo po strukturnih reformah, boljšem upravljanju javnih sredstev in spodbujanju inovacij kot ključnih korakov za prihodnjo blaginjo države.

22. marca 2024: **Vloga žensk v politiki**

Na desetem rednem kongresu Ženske zveze NSi je petdeset delegatk iz vse Slovenije izvolilo novo vodstvo in prisluhnilo dvema okroglima mizama o vlogi žensk v političnem življenju. Osrednja gostja kongresa je bila podpredsednica Evropske komisije, hrvaška komisarka Dubravka Šuica, odgovorna za področji demokracije in demografije.

10. aprila 2024: **Beyond Smile**

Predstavitev biološkega zobozdravstva za zdravje ustne votline in telesa. Prikaz tradicionalne metode zobozdravstva združuje s celostnim pristopom do zdravja kot sredstvo za izboljšanje kakovosti življenja.

17. aprila 2024: **Avstrijski turistično-kulinarični večer**

Avstrijska turistična organizacija je potencialnim partnerjem predstavila novosti na destinaciji.

21. maja 2024: **Prepoznavanje potencialov v zdravstvenem sistemu za spodbujanje inovacij**

Mednarodni forum znanstvenoraziskovalnih farmacevtskih družb je že 13. leto zapored organiziral strateško konferenco Vrednost inovacij, kjer iščejo odgovore na aktualna vprašanja.

21. maja 2024: **Okrogla miza: Trajnostna mobilnost**

Svoja stališča so predstavili študentje Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, strojništvo, elektrotehniko ter pomorstvo in promet in soočili svoje poglede na izzive prihodnosti trajnostne mobilnosti.

23. maja 2024: **Simfonija elektrotehnike+**

Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani (UL FE) se je pod novim vodstvom uvedla osrednji letni dogodek Simfonija elektrotehnike+, ki povezuje najvidnejše predstavnike podjetij, strokovnih združenj in raziskovalne sfere. Letošnje srečanje je osvetlilo izzive, priložnosti in prihodnost uporabe umetne inteligence v različnih sektorjih.

16. junija in 9. decembra 2024: **Skupščina NLB**

8. julija 2024: **Daci kongres o plesu prvi Keynote**

Na 16. svetovnem kongresu *Dance and the Child International* je bil osrednji govor namenjen temi *I for Imagination, Improvisation, Inclusion, Identity, Intelligence and Interdisciplinarity* (J za domišljijo, improvizacijo, vključevanje, identiteto, inteligenco in interdisciplinarnost). Govornik je bil priznani plesni pedagog in koreograf Jeff Meiners, ki je poudaril pomen ustvarjalnosti, improvizacije in vključevanja v plesni pedagogiki.

12. septembra 2024: **Decentralizacija in učinkovit Javni servis: razvojna vizija Slovenije za naslednje desetletje**

Državni svet Republike Slovenije v okviru razvojne konference združil podjetnike, gospodarstvenike, politike ter strokovnjake, ki so razpravljali o ključnih izzivih in korakih za prihodnji razvoj Slovenije. Prvi panel je bil namenjen razpravi o regionalni in kohezijski politiki, lokalni samoupravi, vzpostavitvi pokrajin ter političnemu sistemu z vidika prenosa odločitev in pristojnosti na regionalno raven. Drugi panel pa je obravnaval razvojno vizijo in prednostne naloge razvoja Slovenije, vključno z nujnimi reformami.

23. septembra 2024: **Kaj se dogaja (s snovjo)?**

Predstavo so organizirali Institut Jožef Stefan, UL Fakulteta za matematiko in fiziko, Univerza v Novi Gorici, Univerza v Bonnu, NuMeriQS. Namenjena je bilA splošni javnostmi (starejšim od 14 let). Zabavno je predstavila osnovne koncepte fizike osnovnih delcev, vključno z odkritjem Higgsovega bozona. Vključevala je kar 28 zabavnih in preprosto razloženih poskusov v živo.

1. oktobra 2024: **Pozdrav brucem**

Dogodek UL Fakultete za strojništvo je bil namenjen študentom, ki so se prvič vpisali v 1. letnik univerzitetnega študijskih programov fakultete.

2. oktobra 2024: **Razširjena seja glavnega odbora SVIZ Slovenije s sindikalnimi zaupniki SVIZ**

Na seji so obravnavali ključna vprašanja in izzive, s katerimi se soočajo zaposleni v vzgoji, izobraževanju, znanosti in kulturi.

3. oktobra 2024: **Dan odprtih vrat Banke Slovenije**

Izobraževalno-razvedrilna prireditev je bila namenjena učencem, dijakom in mentorjem za predstavitev delovanja centralne banke in finančnega opismenjevanja mladih.

9. oktobra 2024: **B2B konferenca**

Na konferenci so se udeleženci osredotočili na nove pristope, strategije in priložnosti v poslovnem svetu, s poudarkom na družbeni odgovornosti in trajnosti. Dogodek je omogočil izmenjavo dobrih praks ter povezovanje več kot stotih strokovnjakov in podjetnikov, udeleženci pa so imeli priložnost za interaktivno reševanje izzivov skozi mreženje.

14. oktobra 2024: **Razprava mladih o JEK 2**

Ekipa mladih študentk in študentov z različnih fakultet Univerze v Ljubljani (FE, FGG, FS, FDV, PF, AG, FRI, FE), ki se povezujejo v sklopu različnih iniciativ za spodbujanje mladih k dejavnemu vključevanju v razprave o temah, ki oblikujejo našo prihodnost, so v razpravi naslovili teme o prihodnostih energetske samooskrbe, jedrski varnosti v sodobnem svetu, upravljanju z okoljskimi tveganji in gospodarskih izzivih ter priložnostih, kot so vplivi investicij v zelene tehnologije na gospodarsko stabilnost in rast.

15. oktobra 2024: **Fundacija Novak Djoković predstavlja: Pogovor z dr. Gordonom Neufeldom**

Na pobudo Fundacije Novak Djoković je Slovenijo obiskal dr. Gordon Neufeld, klinični psiholog in mednarodno uveljavljeni strokovnjak za otroški razvoj. Predavatelj je v svoji več kot 40-letni

poklicni poti delal z otroki, mladostniki in njihovimi skrbniki v okviru primerov z zapletenimi čustvenimi in vedenjskimi težavami ter sodeloval pri oblikovanju praktičnih rešitev za ustvarjanje zdravega okolja za njihov razvoj. S tem je ponudil poglobljen vpogled v to, kako odrasli lahko bolje podprejo otroke in mladostnike pri premagovanju izzivov ter omogočijo njihov zdrav in uravnotežen razvoj.

15. oktobra 2024: **Tehnologije prihodnosti za zeleni prehod: prelomni napredek na slovenskem projektu Greentech**

Ekskluzivna predstavitev projekta Greentech, ki združuje 11 ključnih akademskih in industrijskih partnerjev, se osredotoča na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in energetske porabe ter na spodbujanje krožnega gospodarstva.

16. oktobra 2024: **Konferenca invalidskih podjetij**

Zavod invalidskih podjetij Slovenije je v Ljubljani pripravil celodnevno konferenco, na kateri naj bi opozorili na pomanjkanje strategije pri zaposlovanju invalidov in razvoju invalidskih podjetij.

5. novembra 2024: **17. Fanfara 2024**

Fanfara je združila več kot 450 udeležencev in vel kot petnajst strokovnjakov s področja marketinga. Osrednje teme so bile umetna inteligenca, oglaševanje, kreativnost, družbena omrežja in uporabniška izkušnja.

21. novembra 2024: **Beton in trajnostna gradnja: Hibridna gradnja in zeleni prehod**

Združenje za beton Slovenije je pripravilo že šesti strokovni posvet Beton in trajnostna gradnja. Predavatelji so predstavili primere dobre prakse in tehnične rešitve za zmanjšanje okoljskega odtisa v gradbeni industriji in implementaciji zelenega prehoda v praksi.

21. novembra 2024: **Dnevi Latinske Amerike in Karibov**

Mednarodno konferenco Dnevi Latinske Amerike in Karibov od leta 2018 organizira Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve Republike Slovenije pod okriljem Blejskega strateškega foruma. Osrednji dogodek je panelna razprava »Vloga Latinske Amerike in Karibov v novi geopolitični realnosti«, na kateri so visoki predstavniki držav in organizacij iz držav regije in Slovenije razpravljali predvsem o ključnih političnih, gospodarskih in družbenih izzivih regije v hitro spreminjajočem se globalnem geopolitičnem okolju.

22. novembra 2024: **TedxLjubljana 2024 #Izzivalcispremememb**

Dogodek je združil več kot tisoč petsto posameznikov, ki jih povezujejo inovativne ideje, premikanje mej in povezovanje z navdihujočo skupnostjo. Program je vključeval govore z različnih področij, kot so finance, voditeljstvo, poezija, jezikoslovje, kriminologija in podnebne spremembe. Sodeloviali so: Matic Ačko, dr. Nina Črnivec, Marja Milič, Marko Drobnjak, Melanie Seier Larsen, Aljaž Bastič, Aljaž Celarc, dr. Zala Lenarčič, Dušanka Prelc Premate, Marko Podgornik Verdev in dr. Jure Knez.

9. decembra 2024: **Ženske v prizadevanjih za mir in varnost – Perspektive iz jugovzhodne Evrope in Ukrajine**

Na MZEZ konferenci so sodelovali strokovnjaki in udeleženci iz različnih držav ter razpravljali o pregledu izvajanja resolucije UNSCR 1325 ob 25. obletnici, izzivih in priložnostih za vključevanje žensk v varnostne procese ter o vlogi žensk kot agensov preprečevanja in odgovornosti.

10. decembra 2024: **Z roko v roki: Racionalna analgetična terapija s poudarkom na paliativni analgeziji**

Izobraževalni dogodek je vključeval predavanja in razpravo strokovnjakov o analgetični terapiji in paliativni oskrbi, vključno s temami, kot so nociplastična bolečina, individualizacija terapij in usklajevanje terapij v bolnišnicah.

11. in 12. decembra 2024: **Srečanje za koordinacijo kontaktnih točk pobude za evropska urbana vprašanja (EUI UCP)**

Sestanek predstavnikov kontaktnih točk držav članic EU je potekal z namenom letnega usklajevanja, informiranja, izmenjave izkušnje in krepitve sodelovanja pri podpori trajnostnemu urbanemu razvoju. Poleg predstavnikov držav članic so bili prisotni tudi predstavniki EUI, ki so prispevali k razpravam in usklajevanju aktivnosti.

Sprejemi z družabnimi dogodki

11. januarja 2024: **20. obletnica Unije SmartAccounting**, zaključen dogodek za podjetje

31. januarja 2024: **Podelitve priznanj najbolj inovativnim živilom v Sloveniji**

Ob desetletnici projekta Inštitut za nutricionistiko je podelil nagrade za najbolj inovativna živila leta. Nagrade so prejela podjetja za živila z izboljšano hranilno sestavo in ugodnim vplivom na okolje. Ob tem so izpostavili tudi jubilejne nagrade za inovacije desetletja, ki so jih prejela podjetja, katerih izdelki so najbolj izstopali med preteklimi nagrajenimi. Podelitve so se udeležili predstavniki gospodarstva, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstva za zdravje.

21. februarja 2024: **Conventa 2024**

Cankarjev dom je gostil uradni sprejem v okviru mednarodne borze Conventa, ki združuje prizorišča in ponudnike kongresnih storitev na prostoru JV Evrope, ter je potekala 21. in 22. februarja v organizaciji Kongresnega urada Slovenije in Tolerance marketing d.d.

5. marca 2024: **Srečanje članov kluba nagrajencev GZS**

Osrednja tema srečanja, ki poteka ob podelitvi priznanj in nagrad GZS za gospodarske dosežke, je bila umetna inteligenca, kjer so govorci predstavili najnovejše trende in izzive na tem področju.

11. marca 2024: **30. obletnica Generali Investments**, zaključen dogodek za podjetje

11. aprila 2024: **Veliko pomladno YES srečanje**

Zaprti dogodek za člane združenja mladih podjetnikov z gostom Boštjanom Bandljem (Belektron)

15. maja 2024: **Valior10**: Praznovanje 10. letnice delovanja podjetja, zaključen dogodek za podjetje

22. maja 2024: **Sprejem Vivo**, zaključen dogodek za podjetje

29. maja 2024: **Veleposlaništvo Zvezne republike Nemčije**, ob dnevu državnosti

24. junija 2024: **Sprejem ob dnevu državnosti Slovenije**

3. julija 2024: **Sprejem za Lisztov Inštitut**

22. septembra 2024: **Sprejem veleposlaništva Severne Makedonije ob koncertu folklorne skupine Tanec**

21. novembra 2024: **Sprejem med odmorom za veleposlaništvo republike Poljske**

11. aprila 2024: **Veliko pomladno YES srečanje**

Zaprti dogodek za člane združenja mladih podjetnikov z gostom Boštjanom Bandljem (Belektron)

15. maja 2024: **Valior10**: Praznovanje 10-letnice delovanja podjetja, zaključen dogodek za podjetje

1. junija 2024: **Poroka**, zaključen dogodek

19. junija 2024: **Slavnostna večerja v okviru 20. Mednarodne konference o inteligentnih okoljih (ie2024)**

10. oktobra 2024: **B2B**, zaključen dogodek za podjetje

25. oktobra 2024: **Inotherm**, zaključen dogodek za podjetje

15. novembra 2024: **Martinovanje 2024**, zaključen dogodek podjetja Puklavec Family Wines

30. novembra 2024: **Regia Group**, zaključen dogodek za podjetje

2. decembra 2024: **Generali Investments**, zaključen dogodek za podjetje

6. decembra 2024: **Delavska hranilnica**, zaključen dogodek za podjetje

6. decembra 2024: **BE-Terna**, zaključen dogodek za podjetje

13. decembra 2024: **Prednovoletno srečanje OŠ Polje**, zaključen dogodek

14. decembra 2024: **Chivas after party 2024**, zaključen dogodek

16. decembra 2024: **Novoletno srečanje: Šolski center Ljubljana**, zaključen dogodek

17. decembra 2024: **Novoletno srečanje BIC**, zaključen dogodek

20. decembra 2024: **Petrol**, zaključen dogodek za podjetje

Novinarske konference

21. marca 2024: **Zbor za prihodnost** (naročnik: Nova Slovenija NSi)

4. decembra 2024: **Fantom iz opere (**naročnik: Ljubljana Festival

Dobrodelne prireditve

12. oktobra 2024: **Veliki dobrodelni koncert Viljem Julijan 2024**

V Linhartovi dvorani je potekal tradicionalni veliki dobrodelni koncert Viljem Julijan, ki je že šesto leto zapored združil glasbenike v podporo otrokom z redkimi boleznimi. Letos so na odru

nastopili Gregor Ravnik, Isaac Palma, SoulGreg Artist & BigLights Band, Nina Strnad in Nastja Gabor ter otroški in mladinski pevski zbori. Dogodek je bil posvečen solidarnosti in ljubezni do otrok, ki se soočajo z najtežjimi življenjskimi preizkušnjami, ter izpostavil pomen podpore družinam, ki se borijo z izzivi redkih bolezni. Organizatorji so na koncertu zbrali sredstva v višini 65.000 EUR. Dogodek je priredilo Društvo za pomoč otrokom z redkimi boleznimi Viljem Julijan.

14. oktobra 2024: **Dobrodelni koncert Ovita zanjo**

Slavnostni dogodek in dobrodelni koncert OVITA zanjo je bil posvečen ženskam v boju z rakom rodil in vsem, ki jih na tej poti podpirajo. Na odru so skupaj s Simfoničnim orkestrom Univerze v Ljubljani nastopili Anja Bukovec, Tomi Meglič, Bojan Cvjetićanin, Sara Čano, Maja Žerjav, Katrinas in Muze. Slavnostni govor je imel prof. Timmerman, vodja skupine IOTA, dogodek pa je moderiral prof. Ahčan. Projekt OVITA je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar in župana Mestne občine Ljubljana Zorana Jankovića. Dogodek je priredil Zavod Maurana.

18. oktobra 2024: **Dobrodelna prireditev Zavoda Yes**

Prireditev organizira Združenje YES znano po svojih prizadevanjih za podporo in razvoj poslovnih veščin ter mreženje med podjetniki.

Drugo

2. februarja 2024: **Seja kabineta Lions klub**

13. maja 2024: **Snemanje oglasa za Samsung**

7., 8. in 22. junija 2024: **Snemanje oglasa produkcijske hiše Raw**

21. avgusta, 31. oktobra 2024: **Snemanje spota harfistke Valentine Hrobat**

Marketing, trženje kongresno-komercialnega programa CD

Za razvoj Kongresno-komercialnega programa je za CD pomembno sodelovanje s Slovenskim kongresnim uradom, katerega člani smo, ter še posebej z Zavodom za turizem Ljubljana in s Slovensko turistično organizacijo.

Zelo pomembno je delovanje na mednarodnem kongresnem področju, zato smo člani ICCA – Mednarodnega združenja za kongresni marketing in IAPCO – Mednarodnega združenja profesionalnih kongresnih organizatorjev. Obe združenji nam omogočata neposredne povezave do akterjev mednarodne kongresne industrije iz baze podatkov, povesta nam nove smernice za znanje o kongresih ter z letno udeležbo na skupščinah omogočata netenje in možnost novih povezav.

V januarju smo se udeležili Convente 2024 – največje kongresne borze v novi Evropi na Gospodarskem razstavišču. Udeležili smo se mednarodnega kongresa ICCA v Abu Dhabiju. Udeležili smo se letne skupščine IAPCO v februarju 2024, ki je potekala v Ljubljani v izvršni organizaciji Cankarjevega doma, mednarodne kongresne borze IBTM v Barceloni v decembru in AIMEX Frankfurt v maju ter se udeležili ICCA Business Workshop International Venues Sector, ki je potekal v mestu Baku, Azerbajdžan in Association World Congress v Gradcu v Avstriji.

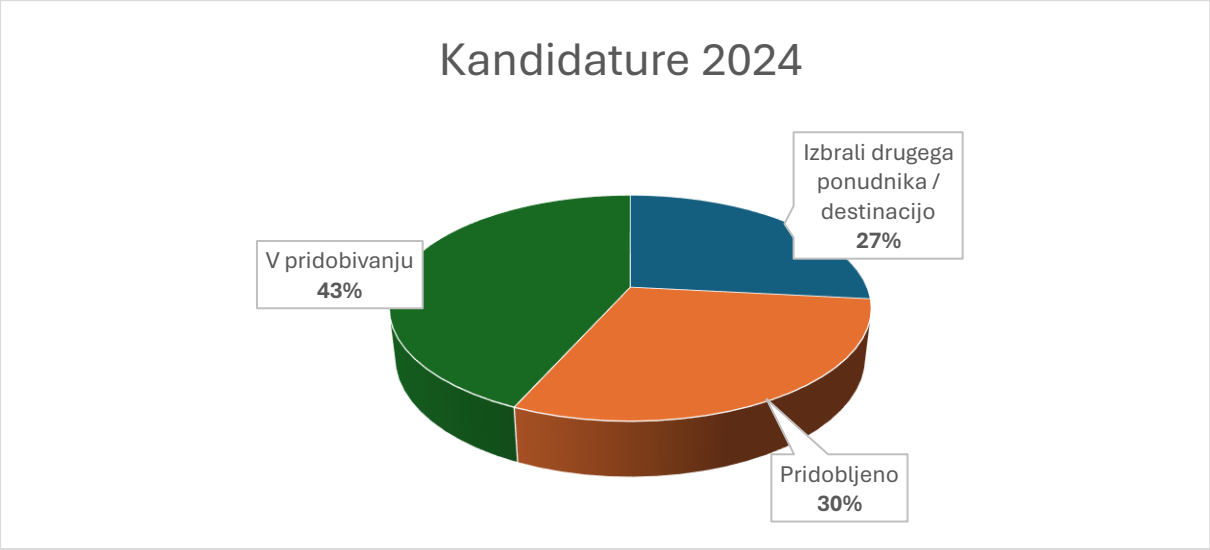
Iz naslova službenih poti smo pridobili 20 do 25 potencialnih naročnikov, ki bodo v Sloveniji organizirali kongrese in v 2025 bomo izvedli deset oglednih obiskov.

Ugled kongresne dejavnosti CD smo utrdili z objavami, intervjuji v pisanih medijih na domačem in mednarodnem trgu. Kongresno dejavnost smo promovirali v Dnevniku (Poslovni turizem), odmevnejšo medijsko kampanjo smo izvedli okoli 54. letnega sestanka in generalne skupščine Mednarodnega združenja IAPCO z namenom promocije vloge Cankarjevega doma kot profesionalnega kongresnega organizatorja v svetu strokovnih srečanj. Z dogodki v Cankarjevem domu, novostmi in trendi v industriji srečanj, predstavljanje naše kongresne ponudbe, primerov dobre prakse in nasvetov za organizacijo prireditev sodelujemo z revijo Kongres. Mednarodno smo medijsko komunicirali s kongresnimi javnostmi združenj ICCA in IAPCO, katerih član smo.

Delovali smo na družbenih omrežjih, sodelovali smo pri mednarodni promociji kongresne Slovenije, Slovenskega kongresnega urada (pošiljanje kratkih novičk) in s podstranjo kongresno-komercialnega programa v okviru spletne strani CD, lastnih računov za Facebook, Instagram, LinkedIn in X.

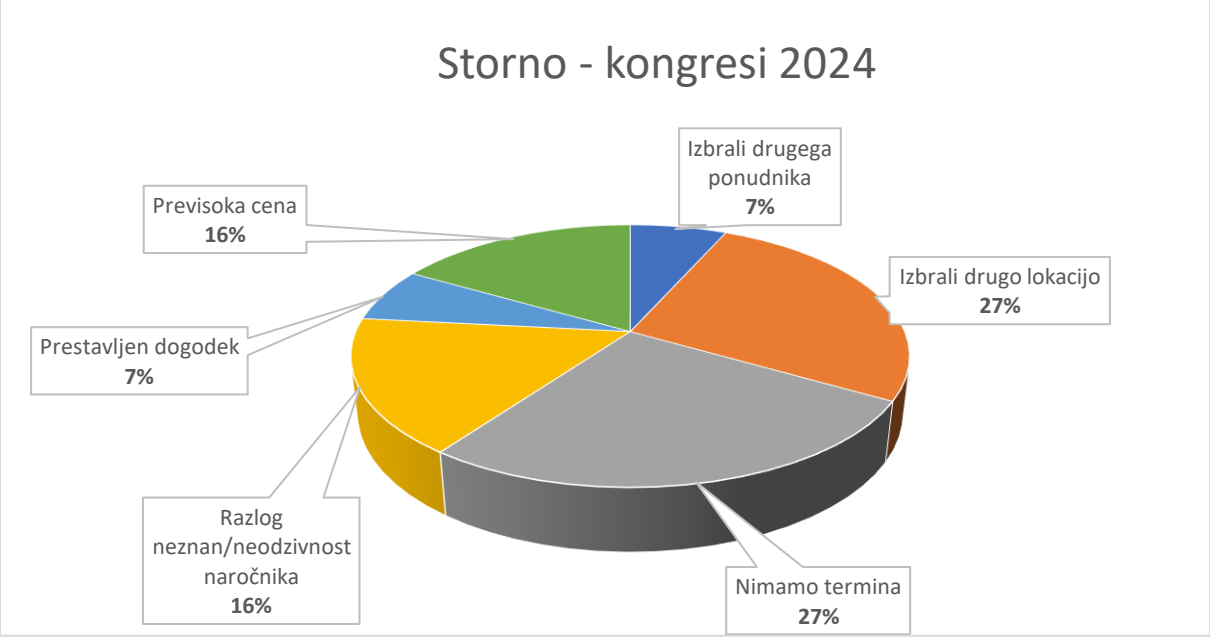
Za pridobivanje kongresov smo v letu 2024 poiskali ambasadorje znanosti, raziskali mednarodni trg, pripravili 30 kandidatur (do leta 2028) in jih poslali mednarodnim združenjem.

Od tega smo prejeli potrditev za organizacijo od 8 (30 %), 9 (27 %) jih je za kongres izbralo drugo destinacijo, od 13 (43 %) so kandidature še v pridobivanju.

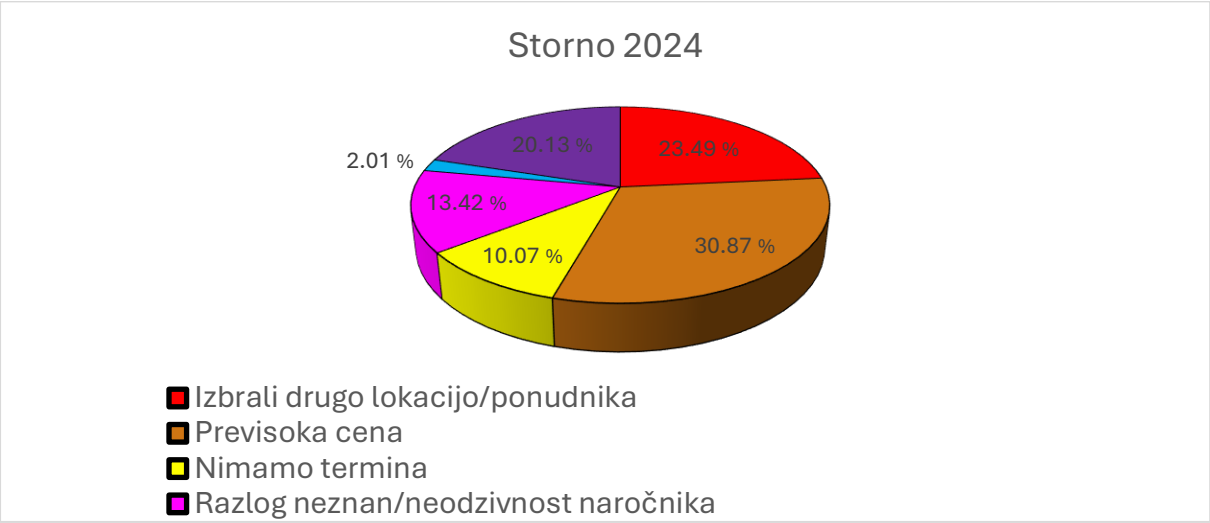
Prikaz razveljavljenih terminov za kongrese v letu 2024:

Glede kongresnih povpraševanj, ki jih je bilo 43, se jih je za drugo destinacijo odločilo 8 (27 %), drugega ponudnika sta izbrala 2 (7 %), zaradi zasedenih terminov dvoran 8 (27 %), neodzivnosti naročnika 5 (17 %), prestavljenega kongresa v naslednja leta 2 (7 %) in 5 (17 %) zaradi previsoke cene storitev.

Prikaz razveljavljenih terminov za kongresne enodnevne prireditve v letu 2024:

Na področju enodnevnih prireditev jih je od skupno 149 povpraševanj po prireditvah 35 (23 %) odpovedalo in izbralo drugega ponudnika, 15 (10 %) zaradi zasedenega termina dvoran, 46 (31 %) zaradi previsoke cene storitev, 20 (13 %) zaradi neodzivnosti naročnika, 3 (2 %) zaradi prestavljenega dogodka, 30 (21 %) zaradi organizacijskih težav naročnika.

Odpovedane enodnevne kongresne prireditve s kongresi v letu 2024 so zmanjšale načrtovani prihodek Cankarjevega doma v skupnem znesku **906.850 EUR.**

Ključni cilji kongresno-komercialne dejavnosti CD v letu 2024

Razmerje med obsegom javne službe in dejavnosti CD na trgu je okvirno določeno v Strateškem načrtu CD za obdobje 2020–2024. Glede na obseg načrtovanega kulturno-umetniškega (javna služba) in kongresno-komercialnega programa (dejavnost CD na trgu) bo v skladu z metodologijo za delitev splošnih odhodkov (splošni stroški, stroški dela zaposlenih ter nakup opreme in investicijsko vzdrževanje) javni kulturni program sofinanciral splošnih odhodkov CD,

-odstotno pa načrtujemo sofinanciranje splošnih odhodkov s prispevkom kongresno-komercialnega programa oz. dejavnosti CD na trgu.

S kongresno-komercialnim programom in drugo dejavnostjo CD na trgu smo v letu 2024 uresničili načrtovane cilje. Prihodek dejavnosti CD na trgu je bil za leto 2024 načrtovan v višini 2.917.035 EUR, realiziran pa v višini 3.329.543 EUR, kar pomeni, da smo presegli za 14%. Z dejavnostjo CD na trgu smo v letu 2024 zagotovili 2.224.317 EUR za sofinanciranje splošnih stroškov in plač CD.

Dejavnost CD na trgu je s tem omogočila nižje splošne stroške in stroške dela javne službe, zaradi boljšega izkoristka zmogljivosti in zaradi odbitnega deleža DDV[3] so bili manjši tudi neposredni programski stroški javne službe ter stroški investicijskega vzdrževanja in nakupov opreme.

Skupaj je bilo v okviru dejavnosti CD na trgu v letu 2024 izvedenih **234 projektov**, **1.277 dogodkov**, ki se jih je udeležilo **176.416 obiskovalcev.** Pregled kazalnikov po posameznih vrstah prireditev v okviru dejavnosti CD na trgu je razviden iz spodnje tabele.

	Letna real. 2024
KONGRESI	
Število projektov	28
Število dogodkov	465
Število obiskovalcev	5.604
PROSLAVE	
Število projektov	15
Število dogodkov	34
Število obiskovalcev	10.180
VALETE, GAUDEAMUS	
Število projektov	13
Število dogodkov	26
Število obiskovalcev	3441
KULTURNE PRIREDITVE	
Število projektov	96
Število dogodkov	122
Število obiskovalcev	100.366

SEJMI, FESTIVALI	
Število projektov	6
Število dogodkov	478
Število obiskovalcev	37.890
ZNANSTVENE, IZOBRAŽEVALNE PRIREDITVE	
Število projektov	30
Število dogodkov	96
Število obiskovalcev	10.660
SPREJEMI	
Število projektov	16
Število dogodkov	16
Število obiskovalcev	2.505
DRUŽABNE PRIREDITVE	
Število projektov	19
Število dogodkov	28
Število obiskovalcev	3.840
DOBRODELNE IN DRUGE PRIREDITVE	
Število projektov	3
Število dogodkov	4
Število obiskovalcev	1.800
DRUGO	
Število projektov	6
Število dogodkov	6
Število obiskovalcev	30
TISKOVNE KONFERENCE	
Število projektov	2
Število dogodkov	2
Število obiskovalcev	100
TEHNIČNE STORITVE	

Število projektov	0
Število dogodkov	0
Število obiskovalcev	0
SKUPAJ DEJAVNOST CD NA TRGU	
Število projektov	**234**
Število dogodkov	**1277**
Število obiskovalcev	**176.416**

V letu 2024 smo načrtovali organizacijo in izvedbo približno 234 kongresno-komercialnih projektov (z več kot tisoč dvesto dogodki), pričakovali smo okoli sto šestdeset tisoč udeležencev oz. obiskovalcev. Začrtani načrt smo presegli.

Priloge

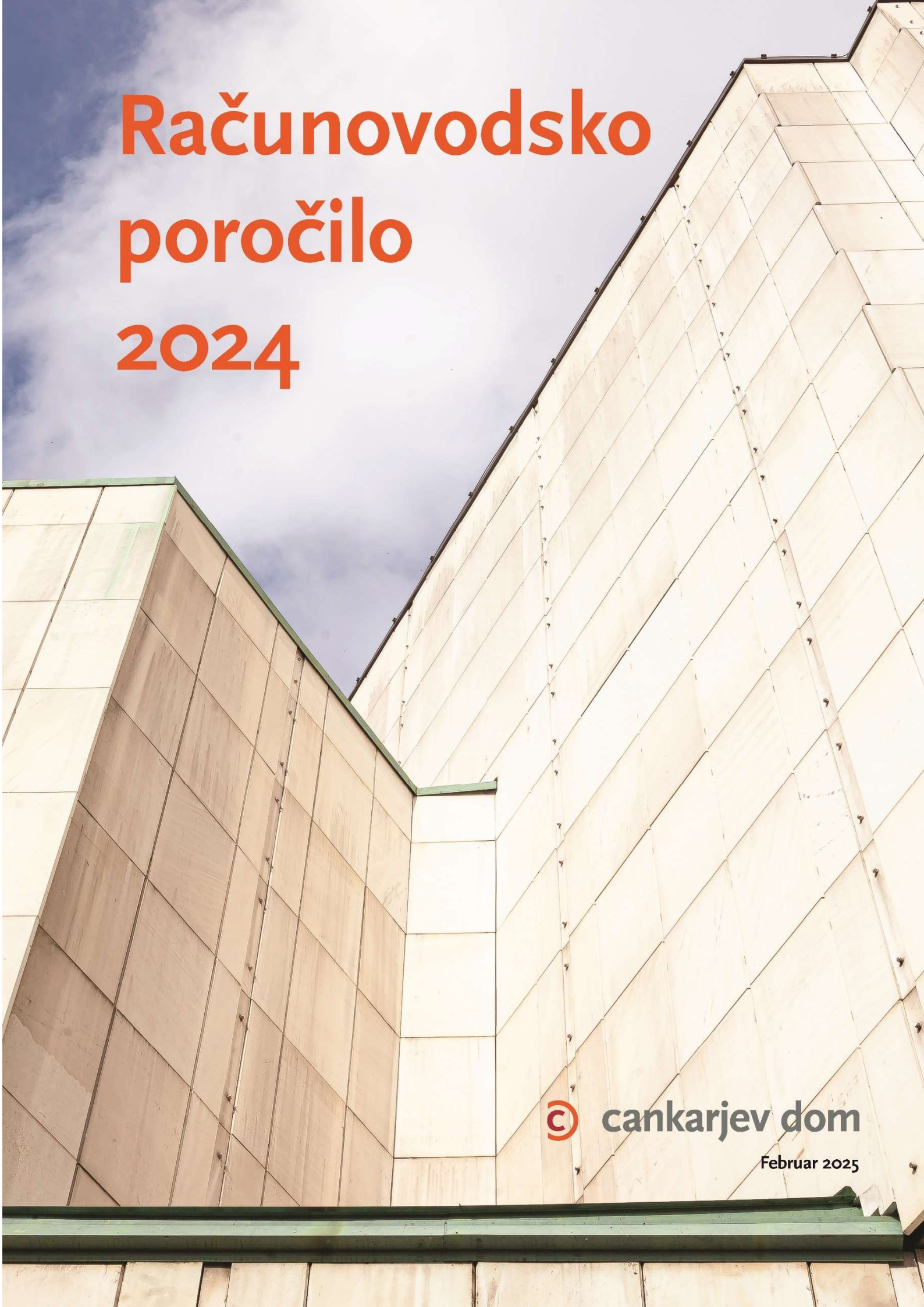
1. Pregleden seznam prireditev s številom obiskovalcev
2. Tabelarno poročilo investicij
3. Obrazci Ministrstva za kulturo za letno poročilo
    a. Vsebinsko in programsko statistično poročilo
    b. Finančno poročilo – denarni tok
    c. Finančno poročilo – obračun
    d. Obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu
    e. Popis objektov v upravljanju
    f. Mednarodne aktivnosti
    g. Realizacija kadrovskega načrta
4. Pojasnila in dopolnila na podlagi Nesoglasja k poročilu za 2023
    a. Dopis glede Nesoglasja
    b. Poročilo o izvedenem popisu in evidentiranju literature, nabavljene v letu 2023
    c. Dokumentacija k 4b
    d. Ažuriran pravilnik o računovodstvu
5. Revizijski poročili
    a. Letno poročilo notranje revizije za leto 2024
    b. Poročilo o notranji reviziji za leto 2024

Glavni sofinancer Cankarjevega doma

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Računovodsko poročilo 2024

cankarjev dom

Februar 2025

Kazalo

stran

1. UVOD 2

2. RAČUNOVODSKE USMERITVE 4

3. RAČUNOVODSKI IZKAZI 11

3.1. BILANCA STANJA na dan 31.12.2024 11

3.2. STANJE IN GIBANJE NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH IN OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV V UPRAVLJANJU 12

3.3. STANJE IN GIBANJE DOLGOROČNIH KAPITALSKIH NALOŽB IN POSOJIL 13

3.4. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024 14

3.5. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI za leto 2024 16

3.6. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA za leto 2024 18

3.7. IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV ZA LETO 2024, PRIPRAVLJEN PO NAČELU DENARNEGA TOKA 20

3.8. IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV ZA LETO 2024, PRIPRAVLJEN PO NAČELU DENARNEGA TOKA 21

4. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 22

4.1. BILANCA STANJA na dan 31.12.2024 22

4.2. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024 27

4.3. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI za leto 2024 29

4.4. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA za leto 2024 30

4.5. IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024 30

4.6. IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024 30

5. DAVKI V LETU 2024 31

5.1. DAVEK NA DODANO VREDNOST 31

5.2. DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB 31

6. DELOVNA USPEŠNOST V LETU 2024 32

6.1. REDNA DELOVNA USPEŠNOST 32

6.2. DELOVNA USPEŠNOST IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU 32

7. POROČILO O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA INVESTICIJE 34

7.1. INVESTICIJE PO NAČELU NASTANKA POSLOVNEGA DOGODKA 34

7.2. INVESTICIJE PO NAČELU DENARNEGA TOKA 34

8. IZRAČUN PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI V SKLADU Z ZAKONOM O FISKALNEM PRAVILU 36

8.1. IZRAČUN PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI PO NAČELU DENARNEGA TOKA 36

8.2. IZRAČUN PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI PO ZIPRS 36

9. UGOTOVITEV POSLOVNEGA IZIDA 37

1. UVOD

Cankarjev dom, kulturni in kongresni center Ljubljana, je pravna oseba javnega prava, posredni uporabnik proračuna, določen s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (UrL, št.46/03) pod šifro 35777.

Ustanovljen je bil s Sklepom vlade, objavljenim v UrL, št.103/2013, ustanovitelji pa so bili Republika Slovenije in ISKRA d.d., ki bi morala zagotavljati del finančnih sredstev za delovanje zavoda. Z navedenim sklepom je prenehal veljati sklep vlade o ustanovitvi Cankarjevega doma, ki je bil objavljen v UrL, št. 87/2004.

V letu 2015 je postala pravnomočna sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, s katero je kot soustanovitelj Cankarjevega doma namesto ISKRE d.d. nastopila DSU, družba za svetovanje in upravljanje, d.o.o. iz Ljubljane.

V letu 2017 je DSU, družba za svetovanje in upravljanje, d.o.o. svoj soustanoviteljski delež brezplačno prenesla na Republiko Sovenijo, ki je bila v letu 2024 edini ustanovitelj Cankarjevega doma

Računovodsko poročilo je sestavljeno na podlagi naslednjih predpisov, ki so bili upoštevani pri vodenju poslovnih knjig in sestavitvi računovodskih izkazov:

1. Zakona o računovodstvu (UrL, št. 23/99, 30/02 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami)
2. Zakona o javnih financah (UrL RS, št. 79/99, 124/00,79/01,30/02,56/02-ZJU, 110/02, 176/06, 14/07,109/08 in 49/09 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami),
3. Slovenskih računovodskih standardih
4. Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (UrL RS št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10 in 60/10 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami)
4. Pravilnika o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (UrL, št. 54/02 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami)
5. Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov oseb javnega prava (UrL, št. 134/03 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami)
6. Navodila o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev (UrL, št. 45/05 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami)
7. Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (UrL št. 96/02 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami)

ter drugih predpisov, ki urejajo to področje.

Računovodsko poročilo za leto 2024, ki je sestavni del letnega poročila, je pripravljeno na podlagi Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (UrL, št. 115/02 – z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami) in vsebuje naslednje računovodske izkaze :

- **Bilanco stanja** s prilogami **Pregled stanja in gibanja neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev** in **Pregled stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil** s pojasnili

- **Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov** s prilogami **Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka**, **Izkaz računa finančnih**

terjatev in naložb določenih uporabnikov, **Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov** in **Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po dejavnostih** s pojasnili

ter

- poročilo o obračunanih davkih v letu 2024,
- poročilo o izplačanih sredstvih za delovno uspešnost v letu 2024,
- poročilo o zagotavljanju sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje,
- izračun presežka prihodkov nad odhodki v skladu z Zakonom o fiskalnem pravilu,
- ugotovitev rezultata poslovanja Cankarjevega doma za leto 2024.

2. RAČUNOVODSKE USMERITVE

Računovodski izkazi in pojasnila k računovodskim izkazom so, razen kjer to ni izrecno drugače navedeno, pripravljeni v skladu z načelom nastanka poslovnega dogodka.

Sredstva

1. Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju delimo na:

A. Neopredmetena dolgoročna sredstva
B. Opredmetena osnovna sredstva

Neopredmetena dolgoročna sredstva se izkazujejo po nabavnih vrednostih in se časovno amortizirajo glede na dobo koristnosti, ki za ta sredstva traja praviloma največ deset let.

Opredmetena osnovna sredstva so zemljišča, zgradbe, proizvajalna in druga oprema.

Opredmetena osnovna sredstva, katerih posamična nabavna vrednost po dobaviteljevem obračunu ne presega vrednosti 500 EUR, se lahko izkazujejo kot drobni inventar. Pri izkazovanju opredmetenih osnovnih sredstev upoštevamo sodilo istovrstnosti; opredmetena osnovna sredstva se torej uvrščajo med opremo ne glede na vrednost, ki je lahko večja ali manjša od vrednosti 500 EUR.

Opredmetena osnovna sredstva se vrednotijo po nabavni oziroma po ocenjeni vrednosti, če nabavna vrednost ni znana. Nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva sestavljajo nakupna cena, povečana za morebitne nevračljive davke, stroške prevzema in druge neposredne stroške. Nevračljive dajatve predstavlja davek na dodano vrednost, katerega si javni zavod lahko odbije le do višine izračunanega odbitnega deleža.

Odpis opreme in drugih sredstev, ki so last Republike Slovenije in jih ima javni zavod v upravljanju, se izkaže kot popravek nabavne vrednosti sredstev in v breme virov teh sredstev. Odpis opreme in drugih sredstev, ki se pridobivajo iz sredstev ustvarjenih iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in drugih neproračunskih virov, se opravi v breme prihodkov kot strošek amortizacije. Drobni inventar se odpiše enkratno in v celoti ob nabavi.

Opredmetena osnovna sredstva niso več predmet knjigovodskega evidentiranja, če so odtujena ali izničena, ker od njih ni več mogoče pričakovati koristi. Pri tem nastali presežki prihodkov gredo med prevrednotovalne prihodke, presežki odhodkov pa med prevrednotovalne odhodke.

2. Amortizacija

Javni zavod v okviru celotne dobe uporabnosti posameznega neopredmetenega dolgoročnega ali opredmetenega osnovnega sredstva dosledno razporeja njegov amortizirljivi znesek med posamezna obračunska obdobja kot tedanjo amortizacijo. Pri obračunu uporabljamo metodo enakomernega časovnega amortiziranja. Amortizacija se obračunava posamično. Osnovna sredstva postanejo predmet amortiziranja prvi dan v naslednjem mesecu po tistem, ko jih začnemo uporabljati za opravljanje dejavnosti, za katera so namenjena.

Uporabljene amortizacijske stopnje v letu 2024 so naslednje:

Amor. skupina	Naziv amortizacijske skupine	Amort. stopnja (%)
0200	ZGRADBA CD	3,0%
0213020	OPREMA ZA PRENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE	20,0%
0213040	OPREMA-DVIGALA	15,0%
0213060	OPREMA ZA GOSTINSKO DEJAVNOST	12,0%
0213070	OPREMA-POČITNIŠKE PRIKOLICE	12,0%
0213086	OPREMA ZA FRIZERSKO DEJAVNOST	12,0%
0213087	OPREMA ZA KOMUNALNO UREJANJE	15,0%
0213088	OPREMA ZA RAZSTAVE	20,0%
0213100	OPREMA-POHIŠTVO	12,0%
0213102	ODERSKA OPREMA	20,0%
0213103	GLASBENA IN OZVOČEVALNA OPREMA	20,0%
0213104	SIMULTANA IN AVDIO VIDEO OPREMA	20,0%
0213151	OPREMA ZA TRANSPORT	15,0%
0213152	AVTOBUSI	15,0%
0213153	OSEBNI AVROMOBILI	12,5%
0213200	OPREMA PTT IN TELEFONSKI APARATI	10,0%
0213253	OPREMA ZA VZDRŽEVANJE STROJEV-ORODJE	15,0%
0213300	OPREMA ZA KLIMATSKE NAPRAVE	20,0%
0213301	OPREMA ZA ČIŠČENJE PROSTOROV	20,0%
0213302	OPREMA ZA OGREVANJE PROSTOROV	20,0%
0213420	Elektronska pisarniška oprema	20,0%
0213421	MEHANIČNI PISALNI STROJI	20,0%
0213422	ELEKTRIČNI RAČUNSKI STROJI	20,0%
0213430	RAČUNALNIŠKA OPREMA	25,0%
0213431	RAČUNALNIKI - PAMETNI TELEFONI	50,0%
0213440	OPREMA ZA SNEMANJE IN RAZMNOŽEVANJE	20,0%
0213450	OPREMA ZA HRAMBO DENARJA	20,0%
0213501	GASILSKA OPREMA-APARATI-NAPRAVE	20,0%
0213502	DRUGA GASILSKA IN PROTIVLOMNA OPREMA	20,0%
0213551	MERILNE IN KONTROLNE NAPRAVE	20,0%
0240	KULTURNI SPOMENIKI	0,0%
0241	UMETNIŠKA DELA	0,0%
DI100	Drobni inventar	100,0%
DI10000	DROBNI INV. ODPIS 100% PRI NABAVI	0,0%
MATPRA	Materialne pravice	20,0%
NEPINV	Nepremičnine v pridobivanju	0,0%
OPRFINL	OPREMA-FINANČNI LIZING	20,0%
OPRINV	Oprema v pridobivanju	0,0%
PRAVPRI	Dolgor.premož.pravice v pridobivanju	0,0%
ZEMLJ	Zemljišče	0,0%

Amortizacijske stopnje se glede na leto 2023 v letu poročanja niso spremenile.

3. Dolgoročno dana posojila in depoziti

Sredstva dolgoročnih depozitov so praviloma začasno prosta denarna sredstva, dolgoročno dana posojila pa posojila z rokom vračila nad 1 letom.

Del dolgoročnih posojil in depozitov, ki zapade v plačilo v naslednjem letu, prikazujemo med kratkoročnimi finančnimi naložbami.

4. Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve

Denarna sredstva v blagajni in dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah predstavljajo denarne postavke in drugi denarni ustrezniki (gotovina v blagajni, denar na poti in sredstva na podračunu pri Upravi za javna plačila). Denarna sredstva se pri začetnem pripoznanju izkazujejo v znesku, ki izhaja iz ustrezne listine. Denarna sredstva, izražena v tuji valuti, se prevedejo v domačo valuto po menjalnem tečaju na dan prejema. Denarna sredstva, izražena v tuji valuti, se na koncu obračunskega obdobja izkažejo v protivrednosti domače valute, obračunane po srednjem tečaju Banke Slovenije.

Kratkoročne terjatve do kupcev se pri začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin. Terjatve do oseb v tujini se preračunajo v domačo valuto na dan nastanka in na dan bilance stanja. Obračunane obresti kratkoročnih terjatev se izkazujejo kot samostojna terjatev in se priznajo kot prihodki ob njihovem unovčenju. Terjatve, za katere obstaja domneva, da ne bodo poravnane, ali pa niso poravnane v rednem roku in so predane v sodno izterjavo, izkažemo kot dvomljive in sporne.

Popravki terjatev do kupcev predstavljajo terjatve, kjer obstaja upravičen dvom v njihovo izterljivost (npr. tožbe, nepriznavanje terjatev na osnovi nepotrjenih IOP obrazcev, zamuda pri plačilu, ki je daljša kot 6 mesecev in podobno).

Dani predujmi in varščine so plačila dobaviteljem, ki še niso poračunana z vrednostjo dobavljenih količin oziroma opravljenih storitev.

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta so terjatve do uporabnikov, za katere se sestavlja premoženjska bilanca države oziroma občine. Na tej skupini kontov se zagotavlja razčlenjeno evidentiranje terjatev do kupcev, danih predujmov in varščin, finančnih naložb, terjatev iz financiranja ter drugih kratkoročnih terjatev, če se nanašajo na uporabnike enotnega kontnega načrta.

Med kratkoročnimi finančnimi naložbami se evidentirajo kratkoročno dana posojila, naložbe v vrednostne papirje in druge finančne naložbe. Med kratkoročnimi finančnimi naložbami se izkazujejo predvsem deponirana presežna denarna sredstva pri poslovnih bankah ali zakladnici Ministrstva za finance.

Kratkoročne terjatve iz financiranja so terjatve za obresti, terjatve za dividende in deleže v dobičku ter druge kratkoročne terjatve iz financiranja. Najpogosteje se med kratkoročnimi terjatvami iz financiranja izkazujejo terjatve za obresti.

Druge kratkoročne terjatve so terjatve do državnih in drugih inštitucij ter ostale kratkoročne terjatve iz poslovanja. Med drugimi kratkoročnimi terjatvami se izkazujejo predvsem terjatve za vstopni davek na dodano vrednost, terjatve do delavcev za prejete akontacije iz naslova službenih poti ter terjatve do drugih državnih institucij.

Aktivne časovne razmejitve vsebujejo zneske vnaprej plačanih stroškov in nezaračunanih prihodkov, ki se nanašajo na obdobje po izteku obračunskega obdobja za katero se sestavlja bilanca, vendar največ za dvanajst mesecev.

5. Zaloge

Z zalogami so mišljene zaloge pisarniškega, tehničnega in čistilnega materiala in drobnega inventarja. Količinske enote zalog materiala in drobnega inventarja vodimo v pomožni knjigi materialnega knjigovodstva po drsečih povprečnih cenah. Zaloge materiala in drobnega inventarja se odpisujejo, ko so predane v uporabo in se knjižijo kot stroški obdobja, v katerem so bili predani v uporabo. Vrednost porabljenega materiala iz zalog ugotovimo tako, da količino porabljenega materiala pomnožimo z drsečo povprečno ceno .

V primerih, ko se material pred porabo ne zadržuje v zalogah, njegov nakup takoj knjižimo med stroške materiala.

Popravkov vrednosti zalog ne izračunavamo, ker nimamo nekurantnih zalog.

6. Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine so dobljeni predujmi, ki jih plačajo kupci za bodočo dobavo proizvodov, blaga ali storitev in še niso poračunani z vrednostmi dobavljenih stvari ali opravljenih storitev.

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih so obveznosti do zaposlenih za plače, nadomestila in druge prejemke iz delovnega razmerja ter z njim povezane davke in prispevke za zadnji dan meseca pred izdelavo bilance stanja.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v enem letu ali prej. Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev so v začetku izkazane z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin (računov, pogodb), ob predpostavki, da upniki zahtevajo njihovo poplačilo.
Kratkoročne obveznosti do pravnih in fizičnih oseb v tujini se preračunajo v domačo valuto po srednjem tečaju Banke Slovenija na dan nastanka in na dan bilance stanja.

Med druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja se uvrščajo kratkoročne obveznosti iz poslovanja do državnih in drugih institucij, kratkoročne obveznosti za izstopni davek na dodano vrednost in druge kratkoročne obveznosti. Kot druge kratkoročne obveznosti se obravnavajo obveznosti za čista izplačila po podjemnih in avtorskih pogodbah, obveznosti na podlagi odtegljajev od plač in podobno.

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta so obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta, za katere se sestavlja premoženjska bilanca države oziroma občine. V tej skupini kontov se zagotavlja razčlenjeno evidentiranje obveznosti za prejete predujme in varščine, obveznosti do dobaviteljev, drugih kratkoročnih obveznosti iz poslovanja, kratkoročno prejetih posojil in obveznosti iz financiranja, če se nanašajo na razmerja med uporabniki enotnega kontnega načrta.

Kratkoročne obveznosti iz financiranja so opredeljene kot obveznosti za obresti in druge obveznosti iz financiranja.

Med pasivnimi časovnimi razmejitvami se izkazujejo kratkoročno odloženi prihodki, ki se nanašajo na naslednje obračunsko obdobje ter vnaprej vračunani odhodki, ki v obračunskem obdobju, za katero se sestavlja bilanca stanja, še niso nastali.

7. Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Dolgoročne finančne obveznosti predstavljajo dolgoročni krediti. To so krediti, ki zapadejo v plačilo v roku, daljšem od enega leta. Kratkoročni del dolgoročnih kreditov se izkazuje med kratkoročnimi obveznostmi do financerjev. Dolgoročni finančni krediti se v začetku izkažejo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev ali poplačilo kakega poslovnega dolga. Dolgoročni krediti se povečujejo za pripisane obresti in zmanjšujejo za odplačane zneske.

Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju so dolgoročne obveznosti do ustanoviteljev, ki so zagotovili finančna sredstva za nakup in vzdrževanje osnovnih sredstev. Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju povečujejo prejete donacije ustanoviteljev za investicije in investicijsko vzdrževanje, zmanjšuje pa jih predvsem obračunana amortizacija osnovnih sredstev ter izredni odpisi osnovnih sredstev, ki imajo v trenutku odpisa še sedanjo vrednost.

Obveznosti za dolgoročne finančne obveznosti so obveznosti do ustanoviteljev za sredstva, ki so jih ustanovitelji zagotovili za oblikovanje ali pridobitev dolgoročnih finančnih naložb. Obveznosti za dolgoročne finančne naložbe se povečujejo s pridobivanjem dodatnih sredstev ustanoviteljev za oblikovanje ali pridobitev dolgoročnih finančnih naložb, zmanjšujejo pa se z odplačilom ali vračilom dolgoročnih finančnih naložb.

8. Prihodki po načelu nastanka poslovnega dogodka

Prihodki se razčlenjujejo na poslovne, finančne, druge in prevrednotovalne. Med poslovne prihodke sodijo prihodki od prodaje proizvodov, blaga in materiala ter prodaje storitev. V skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS 18) so poslovni prihodki tudi sredstva iz proračuna, prejeta za pokrivanje poslovnih odhodkov v obračunskem obdobju.

Prihodki iz poslovanja so prihodki iz naslova prejetih proračunskih sredstev za izvajanje javne službe, prihodki iz naslova prodaje proizvodov in storitev na področju javne službe (predvsem vstopnic) ter prihodki iz naslova dejavnosti na trgu.

Finančni prihodki so prihodki iz naslova zamudnih obresti kupcev zaradi prepoznega plačila, prihodki iz naslova obresti od danih depozitov ter drugi finančni prihodki.

Izredni prihodki so neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu povečujejo izid rednega poslovanja.

Prevrednotovalni poslovni prihodki se praviloma pojavljajo ob odtujitvah opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih dolgoročnih sredstev, v primeru, ko njihova prodajna vrednost presega knjigovodsko vrednost. Kot prevrednotovalni poslovni prihodki se pojavljajo tudi odpisi obveznosti iz prejšnjih let, poračun odbitnega količnika za obračun DDV in drugi prevrednotovalni prihodki.

9. Odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka

Odhodki obračunskega obdobja so zneski stroškov, nastalih v obračunskem obdobju, ter drugih stroškov, ki v skladu s sprejetimi računovodskimi pravili o vštevanju stroškov v odhodke obračunskega obdobja vplivajo na poslovni izid obračunskega obdobja. Odhodki se delijo na poslovne, finančne, druge ter prevrednotovalne odhodke.

Poslovni odhodki so predvsem stroški materiala, storitev, amortizacije in dela.

Stroški materiala so vrednosti porabljenega pisarniškega in tehničnega materiala, porabljene energije za ogrevanje, električne energije, materiala in rezervnih delov, porabljenih za tekoče in investicijsko vzdrževanje, izdatki za nakup strokovne literature ter stroški odpisa drobnega inventarja, katerega življenjska doba je krajša od enega leta. Popusti, zapisani na računih, zmanjšujejo nabavno vrednost materiala in blaga, kasneje dobljeni popusti pa zmanjšujejo poslovne odhodke.

Stroški storitev so transportni stroški, stroški tekočega in investicijskega vzdrževanja, stroški propagande in reklame, stroški komunalnih in poštnih storitev, potni stroški zaposlenih ter stroški drugih storitev.

Stroški amortizacije se izkazujejo v znesku, ki se pokrije iz prihodkov obračunskega obdobja. Če se stroški amortizacije pokrijejo v breme obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje, se v poslovnih knjigah sicer izkažejo, toda ker se pokrijejo neposredno v breme ustrezne obveznosti do vira sredstev, se v izkazu prihodkov in odhodkov javnega zavoda ne prikažejo. V primeru, da ustanovitelji ne zagotovijo dovolj sredstev za realizacijo planiranih investicij, je potrebno za manjkajoč znesek v tekočem poslovnem letu med odhodke vključiti tudi ustrezen del stroškov amortizacije.

Stroški dela vsebujejo obračunane plače in nadomestila plač ter prispevke in davke, ki jih podjetje obračunava od teh osnov. Med stroške dela štejemo tudi regres za letni dopust, povračila za prevoz na delo in z dela, za prehrano med delom, jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči in druge ugodnosti, ki jih imajo zaposleni.

Drugi stroški so tisti stroški, ki jih ne moremo uvrstiti v nobeno od do sedaj naštetih vrst stroškov, prav tako pa ne sodijo med izredne odhodke. Taki stroški so na primer prispevek za stavbno zemljišče, davek od dohodka pravnih oseb in podobni stroški.

Finančni odhodki predstavljajo predvsem zamudne obresti od prepozno poravnanih obveznosti ter obresti od kreditov.

Izredni odhodki so neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu zmanjšujejo izid iz rednega delovanja.

Prevrednotovalni poslovni odhodki se pojavljajo v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi, neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi in obratnimi sredstvi zaradi njihove oslabitve, če zmanjšanje njihove vrednosti ni krito s posebnim prevrednotovalnim popravkom obveznosti za sredstva v upravljanju.

10. Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka je evidenčni izkaz, v katerega se vpisujejo podatki o prihodkih in odhodkih, ki jih določeni uporabniki izkazujejo v poslovnih knjigah v skladu s 16. členom Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov. Namen vodenja tovrstnih evidenc je zagotoviti spremljanje gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov na ravni države in občin. Pri prepoznavanju prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka je potrebno upoštevati načelo plačane realizacije.

Pri evidenčnem izkazovanju podatkov se upošteva načelo denarnega toka in ne načelo nastanka poslovnega dogodka. Načelo denarnega toka pomeni, da se prihodek oziroma odhodek prizna, ko sta izpolnjena dva pogoja, in sicer da je poslovni dogodek nastal ter da je plačilo prejeto oziroma plačano. Med vrstami evidenčnih odhodkov ni odpisov opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev. Prav tako se pri evidenčnem izkazovanju ne knjižijo dani depoziti začasno prostih denarnih sredstev in prejeta vračila teh depozitov, se pa izkazujejo prejete obresti od depozitov začasno prostih denarnih sredstev. Evidenčno se ne knjižijo tudi stroški amortizacije, prevrednotovanje osnovnih sredstev zaradi krepitve ali slabitve, likvidacija popisnih razlik, brezplačna pridobitev opreme.

3. RAČUNOVODSKI IZKAZI

3.1. BILANCA STANJA na dan 31.12.2024

(v EUR)	Pojasnilo	31.12.2024	31.12.2023	Indeks 24/23
SREDSTVA	4.1.1.			
Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	4.1.1.1			
Neopredmetena dolgoročna sredstva		4.962	9.794	51
Nepremičnine		27.308.514	28.880.196	95
Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva		1.078.587	1.242.454	87
		28.392.064	**30.132.444**	**94**
Kratkoročna sredstva in AČR				
Denarna sredstva in takoj vnovčljive vrednotnice	4.1.1.2.	4214	2.577	164
Dobroimetje pri bankah in drugih institucijah		3.114.102	2.713.490	115
Kratkoročne terjatve do kupcev		735.073	612.326	120
Dani predujmi in varščine		5.448	23.659	23
Kratkoročne terjatve do uporabnikov EKN		694.468	789.144	88
Kratkoročne finančne naložbe		0	0	-
Kratkoročne terjatve iz financiranja		877	901	97
Druge kratkoročne terjatve		74.451	29.716	251
Aktivne časovne razmejitve		50.019	52.874	95
		4.678.653	**4.224.688**	**111**
Zaloge	4.1.1.3	**50.604**	**46.193**	**110**
SKUPAJ SREDSTVA		**33.121.320**	**34.403.325**	**96**
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	4.1.2.			
Kratkoročne obveznosti in PČR	4.1.2.1			
Kratkoročne obveznosti za prejete predujme		21.264	9.333	228
Kratkoročne obveznosti do zaposlenih		419.430	438.185	96
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev		944.217	779.726	121
Druge kratkoročne obveznosti		798.269	375.349	213
Kratkoročne obveznosti do uporabnikov EKN		107.306	175.803	61
Pasivne časovne razmejitve		1.278.398	1.451.359	88
		3.568.886	**3.229.754**	**111**
Lastni viri in dolgoročne obveznosti	4.1.2.2.			
Dolgoročne pasivne časovne razmejitve		3.551	3.551	100
Druge dolgoročne obveznosti		15.006	-	-
Obveznosti za sredstva v upravljanju		29.273.288	30.916.160	95
Presežek prihodkov nad odhodki		160.590	253.860	63
		29.552.435	**31.173.571**	**95**
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV		**33.121.320**	**34.403.325**	**96**

3.2. STANJE IN GIBANJE NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH IN OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV V UPRAVLJANJU

(v EUR)

Vrsta sredstev	Znesek nabavne vrednosti 1.1.2024	Znesek popravka vrednosti 1.1.2024	Znesek povečanja nabavne vrednosti	Znesek povečanja popravka vrednosti	Znesek zmanjšanja nabavne vrednosti	Znesek zmanjšanja popravka vrednosti	Amortizacija	Znesek neodpisane vrednosti 31.12.2024
Dolgoročno odloženi stroški	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolgoročne premoženjske pravice	177.576	167.782	-	-	-	-	4.832	4.962
Druga neopredmetena osnovna sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-
Zemljišča	12.195.271	-	-	-	-	-	-	12.195.271
Zgradbe	54.102.416	37.417.491	45.021	-	-	-	1.616.703	15.113.243
Oprema	21.272.562	20.030.109	231.956	-	214.160	212.376	394.038	1.078.587
Druga opredmetena osnovna sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj	**87.747.825**	**57.615.381**	**276.977**	**-**	**214.160**	**212.376**	**2.015.573**	**28.392.064**

Cankarjev dom nima neopredmetenih dolgoročnih ali opredmetenih osnovnih sredstev v lasti ali finančnem najemu, zato jih ne prikazujemo.

3.3. STANJE IN GIBANJE DOLGOROČNIH KAPITALSKIH NALOŽB IN POSOJIL

(v EUR)

Vrsta naložb oziroma posojil	Znesek naložb in danih posojil 1.1.	Znesek popravkov naložb in danih posojil 1.1.	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanja popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil 31.12.	Znesek popravkov naložb in danih posojil 31.12.	Knjigovodska vrednost naložb in danih posojil 31.12
Naložbe v delnice	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naložbe v deleže	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naložbene nepremičnine	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Druge dolgoročne kapitalske naložbe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolgoročne finančne naložbe	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Dolgoročno dana posojila in depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolgoročno dana posojila z odkupom vrednostnih papirjev	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolgoročno dani depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Druga dolgoročno dana posojila	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolgoročno dana posojila in depoziti	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Skupaj	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

3.4. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024

PRIHODKI

(pojasnilo 4.2.1.)

v EUR	2024	2023	Delež v %	Index 24/23
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	**12.323.723**	**12.160.599**	**99%**	**101**
- iz sredstev javnih financ	6.921.130	6.784.769	55%	102
- na domačem trgu	3.979.064	4.013.286	32%	99
- na tujem trgu	1.414.194	1.269.545	11%	111
- od donacij	9.336	93.000	0%	10
Finančni prihodki	**103.656**	**87.271**	1%	**119**
- od obresti	90.306	87.213	1%	104
- drugi finančni prihodki	13.351	59	<1%	>1.000
Drugi prihodki	**18.719**	**39.906**	**<1%**	**47**
Prevrednotovalni poslovni prihodki	**48.779**	**0**	**<1%**	**-**
PRIHODKI SKUPAJ	**12.494.878**	**12.287.776**	**100%**	**102**

ODHODKI

(pojasnilo 4.2.2.)

v EUR	2024	2023	Delež v %	Index 24/23
Stroški materiala	**1.053.255**	**915.640**	**9%**	**115**
- stroški pomožnega materiala	60.365	90.295	<1%	67
- stroški energije	883.495	703.607	7%	126
- stroški nad. delov in mat. za vzdrževanje	83.190	77.407	1%	107
- odpisi DI in embalaže	0	0	-	-
- stroški strokovne literature	5.593	19.351	<1%	29
- stroški pisarniškega materiala	11.528	21.431	<1%	54
- drugi stroški materiala	9.083	3.549	<1%	256
Stroški storitev	**5.202.184**	**5.273.989**	**42%**	**99**
- stroški storitev v zvezi z opravljanjem dejavnosti	3.285.203	3.322.166	27%	99
- stroški storitev vzdrževanja in najemnin	496.201	397.344	4%	125
- investicijsko vzdrževanje	77.338	97.706	1%	79
- stroški intelektualnih storitev	370.968	363.116	3%	102
- stroški komunalnih in prevoznih storitev	331.461	281.318	3%	118
- povračila stroškov v zvezi z delom	73.996	54.027	1%	137
- stroški storitev fizičnih oseb	370.799	492.998	3%	75
- druge storitve	196.217	265.314	2%	74

v EUR	2024	2023	Delež v %	Index 24/23
Amortizacija	**275.193**	**278.297**	**2%**	**99**
Stroški dela	**5.721.968**	**5.618.473**	**46%**	**102**
- plače zaposlenih	3.575.557	3.464.671	29%	103
- nadomestila plač	753.292	772.127	6%	98
- povračila zaposlenim	375.538	362.731	3%	104
- stroški dodat.pok. zavar.	79.015	74.810	1%	106
- regres za letni dopust	197.603	191.291	2%	103
- drugi prejemki zaposlenih	56.214	84.902	<1%	66
- prispevki izplačevalca plač	684.749	667.942	6%	103
Drugi stroški	**135.235**	**127.594**	**1%**	**106**
Finančni odhodki	**1.264**	**7.248**	**<1%**	**17**
Drugi odhodki	**1.437**	**4.509**	**<1%**	**32**
Prevrednotovalni poslovni odhodki	**104**	**5.675**	**<1%**	**2**
ODHODKI SKUPAJ	**12.390.639**	**12.231.425**	**100%**	**101**
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	**104.238**	**56.351**		**185**

3.5. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI za leto 2024

v EUR	Dejavnost javne službe	Dejavnost na trgu
PRIHODKI		
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	**8.994.181**	**3.329.542**
- iz sredstev javnih financ	6.921.130	0
- na domačem trgu	2.060.465	1.918.598
- na tujem trgu	3.750	1.410.444
- od donacij	8.836	500
Finančni prihodki	**90.396**	**13.260**
- od obresti	90.306	0
- drugi finančni prihodki	90	13.260
Drugi prihodki	**14.845**	**3.874**
Prevrednotovalni poslovni prihodki	**0**	**48.779**
PRIHODKI SKUPAJ	**9.099.423**	**3.395.455**

v EUR	Dejavnost javne službe	Dejavnost na trgu
ODHODKI		
Stroški materiala	**797.553**	**255.702**
- stroški pomožnega materiala	35.388	24.977
- stroški energije	685.052	198.443
- stroški nadomestnih delov in materiala za vzdrževanje	60.107	23.084
- odpisi DI in embalaže	0	0
- stroški strokovne literature	3.488	2.104
- stroški pisarniškega materiala	8.673	2.855
- drugi stroški materiala	4.845	4.239
Stroški storitev	**3.941.551**	**1.260.633**
- stroški storitev v zvezi z opravljanjem dejav.	2.568.558	716.646
- stroški storitev vzdrževanja in najemnin	371.685	124.516
- stroški investicijskega vzdrževanja	55.815	21.523
- stroški intelektualnih storitev	241.422	129.545
- stroški komunalnih in prevoznih storitev	273.204	58.258
- povračila stroškov v zvezi z delom	62.096	11.900
- stroški storitev fizičnih oseb	276.344	94.455
- druge storitve	92.428	103.789
Amortizacija	**4.374**	**270.819**
Stroški dela	**4.218.766**	**1.503.202**
- plače zaposlenih	2.529.179	1.046.378
- nadomestila plač	592.308	160.984
- povračila zaposlenim	308.785	66.753

v EUR	Dejavnost javne službe	Dejavnost na trgu
- stroški dodatnega pokojninskega zavarovanja	55.806	23.208
- regres za letni dopust	155.871	41.732
- drugi prejemki zaposlenih	42.421	13.793
- prispevki izplačevalca plač	534.396	150.354
Drugi stroški	**97.599**	**37.636**
Finančni odhodki	**992**	**272**
Drugi odhodki	**948**	**489**
Prevrednotovalni poslovni odhodki	**61**	**43**
ODHODKI SKUPAJ	**9.061.845**	**3.328.795**
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	**37.578**	**66.660**

3.6. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA za leto 2024

PRIHODKI PO NAČELU DENARNEGA TOKA

v EUR	2024	2023	Index 24/23
PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	**9.131.178**	**9.168.808**	**100**
Prihodki iz sredstev javnih financ	**6.914.260**	**6.787.439**	**102**
- iz državnega proračuna – za tekočo porabo	6.884.260	6.707.439	103
- iz državnega proračuna – za investicije	30.000	80.000	38
- iz občinskih proračunov	0	0	-
- iz skladov socialnega zavarovanja	0	0	-
- iz drugih javnih skladov	0	0	-
- iz proračunov iz naslova tujih donacij	0	0	-
- iz državnega proračuna iz sredstev EU	0	0	-
Drugi prihodki za izvajanje javne službe	**2.216.918**	**2.381.370**	**93**
- prejete obresti	91.449	81.976	112
- od udeležbe na dobičku javnih podjetij	0	0	-
- od najemnin in zakupnin	0	0	-
- drugi tekoči prihodki iz naslova javne službe	2.102.633	2.249.394	93
- kapitalski prihodki	0	0	-
- prejete donacije iz domačih virov	100	2.000	5
- prejete donacije iz tujih virov	22.736	0	-
- donacije za odpravo posledic naravnih nesreč	0	0	-
- ostala sredstva iz proračuna EU	0	0	-
- prejeta sredstva od drugih evropskih institucij	0	48.000	0
PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	**3.377.305**	**3.197.980**	**106**
- od prodaje blaga in storitev na trgu	3.377.305	3.197.980	106
- prejete obresti	0	0	-
PRIHODKI SKUPAJ	**12.508.483**	**12.366.788**	**101**

ODHODKI PO NAČELU DENARNEGA TOKA

v EUR	2024	2023	Index 24/23
ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	**9.014.542**	**9.445.164**	**95**
Plače in drugi izdatki zaposlenim	**3.611.673**	**4.054.220**	**89**
- plače in dodatki	2.808.181	3.279.071	86
- regres za letni dopust	149.153	162.945	92
- povračila in nadomestila stroškov	303.642	305.849	99
- sredstva za delovno uspešnost	237.326	181.116	131
- sredstva za nadurno delo	52.740	77.313	68
- drugi izdatki zaposlenim	60.631	47.927	127
Prispevki za socialno varnost	**554.101**	**613.777**	**90**
Izdatki za blago in storitve	**4.596.823**	**4.218.743**	**109**
- pisarniški in splošni material ter storitve	1.011.482	1.012.527	100
- posebni material in storitve	22.471	25.442	88
- energija, voda, komunalne storitve	727.825	629.244	116
- prevozni stroški in storitve	158.240	148.860	106
- izdatki za službena potovanja	62.313	39.004	160
- tekoče vzdrževanje	278.015	115.367	241
- najemnine in zakupnine	303.170	240.916	126
- kazni in odškodnine	6.320	7.524	84
- drugi operativni odhodki	2.026.986	1.999.859	101
Plačila obresti	**0**	**32**	**0**
Investicijski odhodki	**251.946**	**558.392**	**45**
- nakup prevoznih sredstev	0	0	
- nakup opreme	140.973	248.017	57
- nakup drugih osnovnih sredstev	18.674	11.129	168
- novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	2.327	206.011	1
- investicijsko vzdrževanje in obnove	89.971	93.235	96
- nakup nematerialnega premoženja	-	-	-
ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	**3.185.801**	**2.813.791**	**113**
- plače in drugi izdatki zaposlenim	1.416.896	846.220	167
- prispevki za socialno varnost	216.746	134.732	161
- izdatki za blago in storitve	1.552.159	1.832.839	85
ODHODKI SKUPAJ	**12.200.343**	**12.258.955**	**100**
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	**308.141**	**107.833**	**286**
PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI			

3.7. IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV ZA LETO 2024, PRIPRAVLJEN PO NAČELU DENARNEGA TOKA

v EUR	2024	2023
PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	**-**	**-**
Prejeta vračila danih posojil - od posameznikov	-	-
Prejeta vračila danih posojil - od javnih skladov	-	-
Prejeta vračila danih posojil - od javnih podjetij	-	-
Prejeta vračila danih posojil - od finančnih institucij	-	-
Prejeta vračila danih posojil - od privatnih podjetij in zasebnikov	-	-
Prejeta vračila danih posojil - od drugih ravni države	-	-
Prejeta vračila danih posojil - iz tujine	-	-
Prejeta vračila danih posojil - državnemu proračunu	-	-
Prodaja kapitalskih deležev	-	-
DANA POSOJILA	**-**	**-**
Dana posojila posameznikom	-	-
Dana posojila javnim skladom	-	-
Dana posojila javnim podjetjem	-	-
Dana posojila finančnim institucijam	-	-
Dana posojila privatnim podjetjem in zasebnikom	-	-
Dana posojila drugim ravnem države	-	-
Dana posojila v tujino	-	-
Dana posojila državnemu proračunu	-	-
Povečanje kapitalskih deležev in naložb	-	-
PREJETA MANJ DANA POSOJILA	**-**	**-**

3.8. IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV ZA LETO 2024, PRIPRAVLJEN PO NAČELU DENARNEGA TOKA

v EUR	2024	2023
ZADOLŽEVANJE	**-**	**-**
Domače zadolževanje	**-**	**-**
Najeti krediti pri poslovnih bankah	-	-
Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	-	-
Najeti krediti pri državnem proračunu	-	-
Najeti krediti pri proračunih lokalnih skupnosti	-	-
Najeti krediti pri skladih socialnega zavarovanja	-	-
Najeti krediti pri drugih javnih skladih	-	-
Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	-	-
Zadolževanje v tujini	-	-
ODPLAČILO DOLGA	**-**	**-**
Odplačila domačega dolga	**-**	**-**
Odplačila kreditov poslovnim bankam	-	-
Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	-	-
Odplačila kreditov državnemu proračunu	-	-
Odplačila kreditov proračunom lokalnih skupnosti	-	-
Odplačila kreditov skladom socialnega zavarovanja	-	-
Odplačila kreditov drugim javnim skladom	-	-
Odplačila kreditov drugim domačim kreditojemalcem	-	-
Odplačila dolga v tujino	-	-
NETO ZADOLŽEVANJE	**-**	**-**
NETO ODPLAČILO DOLGA	**-**	**-**
POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	**308.141**	**107.833**
ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH		

Pojasnila k računovodskim izkazom na straneh od 22 do 29 so sestavni del računovodskih izkazov.

4. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

4.1. BILANCA STANJA na dan 31.12.2024

V skladu z Zakonom o računovodstvu in Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava so sestavni del pojasnil k postavkam bilance stanja naslednji izkazi:

- Bilanca stanja

- Pregled gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev

- Pregled gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil

4.1.1. SREDSTVA

4.1.1.1. Neopredmetena dolgoročna in opredmetena osnovna sredstva

Neopredmetena osnovna sredstva predstavljajo dolgoročno odložene stroške in dolgoročne premoženjske pravice.

Dolgoročno odloženih stroškov v letu 2024 nismo zabeležili.

Vrednost dolgoročnih premoženjskih pravic, ki predstavljajo predvsem pravice do uporabe računalniških in podobnih programov, se je v letu 2024 zmanjšala za obračunano amortizacijo v višini 4.832 EUR. Vrednost dolgoročnih premoženjskih pravic na dan 31.12.2024 je 4.962 EUR.

V letu 2010 smo na predlog revizorjev in v skladu s SRS ter na osnovi cenitve pooblaščenega cenilca med osnovna sredstva uvrstili tudi zemljišče, na katerem stoji zgradba Cankarjevega doma. Zemljišče se ne amortizira, njegova vrednost ob koncu leta 2024 pa je 12.100.000 EUR.

V letu 2014 nas je Vlada RS s sklepom 47803-23/2014/3 s svoje 57. seje določila za upravljalca nepremičnine s parcelno številko 36/8 k.o. 1721 Gradišče, ki v naravi predstavlja Park Sveta Evrope. Tudi to zemljišče se ne amortizira, njegova knjigovodska vrednost ob koncu leta 2024 pa je znašala 95.271 EUR.

Skupna vrednost zemljišč v upravljanju Cankarjevega doma tako na dan 31.12.2024 znaša 12.195.271 EUR.

Vrednost gradbenih objektov, ki predstavljajo zgradbo oziroma dvorane v Cankarjevem domu, se je v letu 2024 zaradi manjših prenov povečala za 45.021 EUR, zmanjšala pa za obračunano amortizacijo v višini 1.616.703 EUR, tako, da je sedanja knjigovodska vrednost gradbenih objektov na dan 31.12.2024 znašala 15.113.243 EUR. V ta znesek je vključena tudi sedanja knjigovodska vrednost počitniškega apartmaja v Dugi Uvali v višini 2.602 EUR.

V letu 2024 smo za nabavo nove opreme in drobnega inventarja, ki se šteje za osnovna sredstva porabili 231.956 EUR.

Ob popisu osnovnih sredstev smo ugotovili, da je za 214.160 EUR opreme oziroma drobnega inventarja, ki šteje za osnovna sredstva, iztrošene, zato smo jo odpisali in izločili iz uporabe. Sedanja vrednosti odpisanih osnovnih sredstev je bila 170 EUR in smo jo knjižile v breme obeznosti za osnovna sredstva v upravljanju. Sedanja knjigovodska vrednost opreme in drobnega inventarja na dan 31.12.2024 je po zmanjšanju za obračunano amortizacijo v višini 394.038 EUR znašala 1.078.587 EUR.

Iz tabele gibanj neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev je razvidno, da smo v letu 2024 obračunali za 2.015.573 EUR popravka vrednosti oziroma amortizacije. To je obenem tudi spodnja meja višine sredstev, ki bi jih Cankarjev dom v letu 2024 potreboval za vzdrževanje nivoja kvalitete osnovnih sredstev.

Dolgoročno danih posojil oziroma depozitov na dan 31.12.2024 ne izkazujemo.

4.1.1.2 Kratkoročna sredstva

Stanje denarnih sredstev v blagajni in takoj vnovčljivih vrednotnic je ob koncu leta 2024 4.214 EUR in prikazuje stanje gotovine v okviru blagajniškega maksimuma v blagajni vstopnic.

Stanje terjatev za plačila vstopnic s plačilnimi sredstvi, ki niso gotovina, prikazujemo med kratkoročnimi terjatvami do kupcev oziroma pravnih oseb – izdajateljic plačilnih kartic. Znesek tako prenesenih terjatev je 69.447 EUR.

Cankarjev dom ima kot posredni proračunski uporabnik za brezgotovinsko poslovanje pri Banki Slovenije, Upravi za javna plačila, odprt transakcijski račun, na katerem je bilo na dan 31.12.2024 za 2.884.489 EUR sredstev.

Poleg tega ima Cankarjev dom na posebnem podračunu transakcijskega računa še sredstva v drugih valutah (v USD in CHF), v skupni protivrednosti 228.388 EUR.

Kratkoročne terjatve do kupcev imamo evidentirane na kontih skupine 12 – za gospodarske subjekte in na kontih skupine 14 – za uporabnike enotnega kontnega načrta v skladu s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov. Stanje kratkoročnih terjatev do kupcev obeh skupin oziroma kontov je ob koncu leta 2024 znašalo 1.429.542 EUR. Med nezapadlimi terjatvami, ki jih je skupaj za 1.115.322 EUR, je najvišja terjatev do Ministrstva za kulturo v višini 561.291 EUR za sredstva sofinanciranja za plače in materialne stroške za mesec december 2024.

V skupen znesek terjatev pa je zajetih tudi za 340.628 EUR zapadlih, a neplačanih terjatev. Med terjatvami do kupcev obeh skupin kontov imamo knjiženih tudi za 4.913 EUR spornih terjatev, za katere so začeti različni postopki izterjave.

Stanje popravkov vrednosti terjatev na dan 31.12.2024 je 28.909 EUR. Popravki terjatev do kupcev predstavljajo terjatve, kjer obstaja upravičen dvom v njihovo izterljivost (npr. tožbe, nepriznavanje terjatev na osnovi nepotrjenih IOP obrazcev, zamuda pri plačilu, ki je daljša kot 6 mesecev in podobno). V letu 2024 smo odpravili za 2.605 EUR popravkov vrednosti in jih

na novo oblikovali za 104 EUR. Popravek vrednosti terjatev se je v letu 2024 zmanjšal za 2.501 EUR.

Dani predujmi znašajo na dan 31.12.2024 5.448 EUR in se nanašajo na vnaprejšnja plačila dobaviteljem za še neopravljene storitve oziroma nedobavljeno blago.

Med kratkoročnmi terjatvami iz financiranja na dan 31.12.2024 izkazujemo terjatve do Ministrstva za finance za obresti na transakcijskem računu v višini 877 EUR.

Druge kratkoročne terjatve ob koncu leta 2024 znašajo 74.451 EUR. Sestavljajo jih:
- terjatve do ZPIZ in ZZZS za refundacije v višini 8.860 EUR,
- terjatve do FURS za vračilo davka od dohodkov in preplačanih prispevkov v višini 4.952 EUR,
- terjatve za vstopni DDV v višini 60.505 EUR,
- terjatve do zaposlenih za akontacije potnih in drugih stroškov v višini 134 EUR

Aktivne časovne razmejitve znašajo na dan 31.12.2024 50.019 EUR in predstavljajo vnaprej plačane stroške oziroma prihodke za prireditve, ki bodo v programu za leto 2025.

4.1.1.3. Zaloge

Zaloge so sestavljene iz zalog tehničnega materiala v višini 40.555 EUR, zalog materiala za čiščenje v višini 9.504 EUR in zalog pisarniškega materiala v višini 546 EUR. Skupna vrednost zalog materiala na dan 31.12.2024 je 50.603 EUR.

V pomožni knjigi materialnega knjigovodstva vodimo tudi zaloge drobnega inventarja v osebni zadolžitvi zaposlenih, če je njegova vrednost manjša od 100 EUR. Zalog drobnega inventarja v osebni zadolžitvi delavcev ob koncu leta 2024 nismo imeli evidentiranih.

4.1.2. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

4.1.2.1. Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve so ob koncu leta 2024 za 11 % višje kot ob koncu preteklega leta in znašajo na dan 31.12.2024 3.568.886 EUR.

Kratkoročne obveznosti za prejete predujme znašajo 21.264 EUR in se nanašajo predvsem na vnaprejšnja plačila za storitve, ki jih bomo opravili v letu 2025.

Na kontih kratkoročnih obveznosti do zaposlenih so prikazane obveznosti za plače in povračila stroškov za prehrano in prevoz ter druga povračila delavcem, obračunane za december 2024, ki so bile izplačane v januarju 2025. Skupna višina obveznosti do zaposlenih na dan 31.12.2024 tako znaša 419.430 EUR.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev, ki so gospodarske družbe, znašajo ob koncu leta 2024 944.217 EUR in vključujejo tudi za 88.809 EUR zapadlih neplačanih obveznosti, kar pa je izključno posledica prepozno poslanih računov oziroma prepozno potrjenih mesebojnih kompenzacij.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja predstavljajo:

- obveznosti za davke in prispevke od plač za december 2024 v višini 57.786 EUR,
- obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb v višini 7.018 EUR
- obveznosti za izstopni DDV v višini 100.558 EUR,
- obveznosti za izplačilo avtorskih honorarjev in podjemnih pogodb za december 2024 v višini 3.121 EUR
- druge obveznosti iz naslova prodaje vstopnic za druge v višini 629.787 EUR.

Skupen znesek drugih kratkoročnih obveznosti iz poslovanja na dan 31.12.2024 je 798.269 EUR.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev, ki so posredni ali neposredni uporabniki proračuna znašajo 107.306 EUR. Zapadalih neplačanih obveznosti med kratkoročnimi obveznostmi do dobaviteljev, ki so posredni ali neposredni uporabniki proračuna, nimamo evidentiranih.

Pasivne časovne razmejitve na dan 31.12.2024 sestavljajo:
- vnaprej vračunani odhodki tekočega poslovnega leta v višini 267.551,06 EUR, ki zajemajo tudi obračunano redno delovno uspešnost zaposlenih v višini 42.291 EUR, ki bo izplačana v februarju 2025 za drugo polovico leta 2024, delovno uspešnost iz naslova dejavnosti na trgu za zaposlene za leto 2024 v višini 181.996 EUR in vnaprej vračunane odhodke tekočega leta v višini 43.264 EUR
- vnaprej plačan prihodek od prodanih vstopnic v višini 879.362 EUR
- vnaprej fakturirana realizacija v višini 132.170 EUR
- druge pasivne časovne razmejitve v višini 1.241 EUR

Skupen znesek pasivnih časovnih razmejitev na dan 31.12.2024 je 1.278.398 EUR.

4.1.2.2. Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Lastni viri in dolgoročne obveznosti na dan 31.12.2024 znašajo 29.448.196 EUR.

Med lastnimi viri prikazujemo med dolgoročno razmejenimi prihodki za 3.551 EUR dolgoročnih pasivnih razmejitev kot vir za stroške vzdrževanja donirane skulpture.

Dolgoročne obveznosti v višini 15.006 EUR predstavlja varščino oziroma finančno zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti iz naslova sklenjene Pogodbe o vzdrževanju programske opreme z družbo Programski atelje AZ.

Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva - sredstva v upravljanju do Republike Slovenije na dan 31.12.2024 znašajo 29.373.288 EUR.

Obveznosti do Republike Slovenije so se v letu 2024 povečale zaradi prenosa presežkov prihodkov nad odhodki iz let 2021 in 2022 v skupni višini 197.508 EUR na obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva v skladu s sklepi Vlade RS št. 4760-1/2023/3 in 47603-18/2023/3 z dne 9.1.2024, zmanjšale pa za obračunano amortizacijo v breme obveznosti do ustanovitelja v višini 1.740.210 EUR in sedanjo vrednostjo odpisanega osnovnega sredstva v višini 170 EUR.

Gibanje obveznosti za neopredmetena dolgoročna in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju v letu 2024

Stanje 01.01.2024	**30.916.160**
Prenos presežka prihodkov nad odhodki 2021 in 2022	**197.508**

Sedanja vrednost odpisanega OS	**-170**
Prenos amortizacije	**-1.740.210**
Stanje 31.12.2024	**29.373.288**

Lastni viri in dolgoročne obveznosti na dan 31.12.2024 znašajo 29.448.196 EUR.

Med lastnimi viri prikazujemo med dolgoročno razmejenimi prihodki za 3.551 EUR dolgoročnih pasivnih razmejitev kot vir za stroške vzdrževanja donirane skulpture.

Dolgoročne obveznosti v višini 15.006 EUR predstavlja varščino oziroma finančno zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti iz naslova sklenjene Pogodbe o vzdrževanju programske opreme z družbo Programski atelje AZ.

4.1.2.3. Test oslabitve opredmetenih osnovnih sredstev

V skladu z 32. Členom Zakona o računovodstvu, SRS 17 – Oslabitev opredmetenih osnovnih srestev in neopredmetenih sredstev in določili Pravilnika o računovodstvu Cankarjevega doma je potrebno ob pripravi zaključnega računa izvesti test oslabitve opredmetenih osnovih sredstev.

Za leto 2024 smo v okviru testa oslabitve opredmetenih osnovnih sredstev izvedli primerjavo izkoriščenosti kapacitet s preteklim letom na osnovi ponderiranih terminov in primerjavo med posplošeno vrednostjo nepremničnine in knjigovodko vrednostjo nepremičnine.Primerjava izkoriščenosti kapacitet je prikazana v naslednji tabeli:

Oznaka prostora	**2023**	**2024**	**P 2024/2023**
Gallusova dvorana	181,0	177,5	98%
Linhartova dvorana	56,5	57,1	101%
Kosovelova dvorana	18,7	18,6	99%
Štihova dvorana	15,6	12,8	82%
Velika sprejemna dvorana	34,1	24,2	71%
Prvo preddverje	37,9	27,6	73%
Drugo preddverje	6,3	6,4	102%
Sejna soba E1	1,3	0,7	54%
Sejna soba E2	1,4	0,6	46%
Sejna soba E3	0,8	0,4	47%
Sejna soba E4	0,7	0,4	58%
Sejna soba M1	3,6	2,4	67%
Sejna soba M2	3,1	3,3	104%
Sejna soba M3	3,5	2,6	74%
Sejna soba M4	3,5	2,4	68%
Mala galerija	7,3	7,7	105%
Steklena dvorana Lili Novy	1,9	1,0	52%
Klub CD	11,6	9,8	84%
Dvorana Alme Karlin	3,1	2,9	91%
Dvorana Duše Počkaj	8,5	9,0	107%
Galerija CD	28,3	29,4	104%
SKUPAJ	**428,9**	**396,7**	**92%**

Primerjavo med posplošeno vrednostjo nepremičnine in knjigovodsko vrednostjo prikazuje naslednja tabela:

Vrsta nepremičnine	**Vrednost**
Zemljišče	*12.195.271*
Zgradba - nabavna vrednost	52.900.166
Zgradba - popravek vrednosti	39.014.417
Zgradba - sedanja vrednost	*13.885.749*
SKUPAJ - sedanja vrednost nepremičnin	**26.081.020**
Posplošena vrednost nepremičnine	27.025.000
Razlika posplošena vrednost nepremičnine - knjigovodska vrednost	**943.980**

Obe primerjavi kažeta na to, da slabitev vrednosti nepremičnin za leto 2024 ni potrebna.

4.2. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024

Izkaz prihodkov in odhodkov Cankarjevega doma za leto 2024 je pripravljen na osnovi podatkov poslovnih knjig, vodenih v skladu z določbami Zakona o računovodstvu, Slovenskimi računovodskimi standardi ter Kodeksom računovodskih načel.

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov dopolnjuje še Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po dejavnostih, ki ločeno prikazuje poslovanje na področju javne službe in dejavnosti na trgu.

Na Izkaz prihodkov in odhodkov Cankarjevega doma za leto 2024 je še vedno močno vplivalo povečano zanimanje obiskovalcev za vse vrste prireditev, ki jih organiziramo v Cankarjevem domu in ki je bilo značilno tudi za preteklo leto, podobno sliko pa lahko pričakujemo tudi v prihodnosti.

Ker je poslovanje v Cankarjevem domu zastavljeno tako, da se tudi neposredni programski stroški gibljejo s podobno dinamiko, spremembe neproračunskih prihodkov ob nezmanjšanih oziroma celo rahlo povišanih proračunskih prihodkih ne povzroča večjih težav v finančnem poslovanju.

4.2.1. PRIHODKI

Celotni prihodki, doseženi v letu 2024, so se glede na prejšnje leto povečali za 2% in znašajo 12.494.878 EUR.

Največji del prihodkov (55%) še vedno znašajo prihodki iz sredstev javnih financ, ki so se glede na preteklo leto povišali za 2%. Iz sredstev javnih financ smo ustvarili za 6.921.130 EUR prihodkov.

Nejavni prihodki javne službe in dejavnosti na trgu so se povečali za 2%, kar je predvsem posledica trenda povečanega povpraševanja po storitvah, ki jih ponuja Cankarjev dom in so dosegli 5.393.257 EUR.

Prihodki od donacij so dosegli le slabih 10% prihodkov iz leta 2023 in so znašali 9.336 EUR.

Finančni prihodki so v letu 2024 za 19% višji kot leto prej, izvirajo pa predvsem iz obresti za sredstva na TRR in obračunanih tečajnih razlik.

Drugi prihodki so bili v letu 2024 nižji kot v preteklem letu; dosegli so 18.719 EUR oziroma 47% prihodkov iz preteklega leta.

Prevrednotovalni poslovni prihodki so v letu 2024 dosegli 49.779 EUR in predstavljajo poračun odbitnega količnika DDV za leto 2024.

4.2.2. ODHODKI

Celotni odhodki so se v letu 2024 gibali s podobno dinamiko kot celotni prihodki. Zabeležili smo njihovo povečanje za 1% glede na leto 2023 in so znašali 12.390.639 EUR.

Stroški materiala so se glede na leto 2023 povečali za 137.615 in znašajo 1.053.255 EUR. Na zvišanje materialnih stroškov so najbolj vplivali stroški energije, ki so se povečali za 26% oziroma 179.889 EUR.

Stroški storitev, ki so najbolj povezani z obsegom izvedenega programa, so se v letu 2024 rahlo znižali (za 1% oziroma 71.805 EUR) in so dosegli 5.202.184 EUR.

Amortizacijo za leto 2024 smo obračunali v skladu z Navodilom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter metodologijo za obračunavanje in delitev amortizacije, ki je v veljavi v Cankarjevem domu in jo je potrdil tudi Svet CD. Uporabljene amortizacijske stopnje so navedene v poglavju o računovodskih usmeritvah, višina obračunane amortizacije za leto 2024 pa je 2.015.573 EUR. S prihodki dejavnosti na trgu smo jo v tekočem letu pokrili do višine 270.819 EUR, z nejavnimi prihodki javne službe 4.374 EUR, razliko v znesku 1.740.380 EUR pa smo razporedili v breme obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje.

Stroški dela so se v letu 2024 glede na preteklo leto povečali za 4%. Razlog za povečanje je poleg nekoliko povečanega obsega dela glede na preteklo leto tudi povišanje minimalne plače.

V stroške dela je v skladu s SRS vračunano tudi izplačilo redne delovne uspešnosti za leto 2024 do višine 46.559 EUR ter izplačilo delovne uspešnosti iz naslov dejavnosti na trgu za leto 2024 do višine 177.728 EUR. Izplačila bodo izvedena v letu 2025 v skladu z dinamiko, ki jo bo določil Svet CD.

Druge stroške predstavljajo stroški nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v višini 128.217 EUR in davek od dohodkov pravnih oseb v višini 7.018 EUR. Glede na prejšnje leto so se povečali za 6%.

Finančni odhodki se nanašajo na negativne tečajne razlike v skupni višini 1.264 EUR.

Drugi odhodki se nanašajo predvsem na izplačane pogodbene kazni v višini 236 EUR in druge izredne odhodke v višini 1.198 EUR.

Prevrednotovalne poslovne odhodke sestavljajo oblikovani popravki vrednosti terjatev do kupcev v višini 104 EUR.

4.3. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI za leto 2024

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti ločeno prikazuje rezultate dejavnosti javne službe in dejavnosti na trgu za leto 2024.

Iz Izkaza prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti je razvidno, da je Cankarjev dom v letu 2024 27% svojih prihodkov ustvaril v okviru dejavnosti na trgu in iz teh prihodkov pokril 27% vseh stroškov poslovanja (tudi del splošnih stroškov, ki bi jih sicer bilo treba pokrivati iz nejavnih prihodkov javne službe).

Iz naslova dejavnosti na trgu smo v letu 2024 pokrili tudi za 270.819 EUR stroškov amortizacije. S tem smo ustvarili nekaj dodatnih virov za ohranjanje vrednosti osnovnih sredstev, ki bi v nasprotnem primeru bremenili ustanovitelje ali pa bi osnovna sredstva začela izgubljati svojo uporabno vrednost.

V letu 2024 smo del amortizacije v višini 4.374 EUR obračunali tudi iz naslova nejavnih prihodkov javne službe, saj smo lahko le tako zagotovili dovolj virov za investicije v osnovna sredstva v tekočem letu.

4.3.1. Delitev splošnih stroškov v letu 2024

Pri opravljanju dejavnosti nastajajo neposredni in posredni stroški in prihodki. Osnovno merilo za razčlenitev stroškov in prihodkov na neposredne (direktne) in posredne (splošne, indirektne) je, ali so ti stroški in prihodki v posredni ali neposredni povezavi s stroškovnimi nosilci, ki so v Cankarjevem domu prireditve. Stroški in prihodki posameznega stroškovnega nosilca (prireditve) so sestavljeni iz neposrednih stroškov in prihodkov, ki so na prireditve razporejeni neposredno, ter posrednih stroškov in prihodkov oziroma ustreznega dela tistih, ki so nastali za več prireditev.

Uveljavljeni sistem stroškovnih mest in stroškovnih nosilcev v računovodstvu CD zagotavlja kar največji mogoči delež neposrednega razporejanja prihodkov in stroškov na posamezne prireditve, zvrsti in dejavnosti ter omogoča realen izračun cen storitev oziroma vrednosti posameznih programov.

Za leto 2024 so izračunani deleži, ki so osnova za razdelitev splošnih odhodkov, povezani z zasedenostjo dvoran, naslednji: **72,17 % splošnih odhodkov je vključenih v odhodke javne službe, 27,83 % pa v odhodke dejavnosti na trgu.**

Splošni odhodki kulturno-umetniškega programa so glede na zasedenost dvoran razdeljeni na posamezne dejavnosti tega programa na osnovi istih sodil.

4.4. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA za leto 2024

V Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka prikazujemo prihodke in odhodke v skladu s 16. členom Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov, in sicer po načelu plačane realizacije. Podatki, pridobljeni na podlagi tega izkaza, služijo predvsem bolj učinkovitemu spremljanju gibanja javnih financ.

Obvezni prilogi Izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka sta tudi Izkaz računa finančnih terjatev in naložb in Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov. Podatki so prikazani za tekoče leto ter primerjalno s preteklim letom.

Denarni tok na strani prihodkov je bil v letu 2024 za 1% oziroma 141.695 EUR višji kot v preteklem letu, kar je predvsem posledica povečanja prilivov iz naslova dejavnosti na trgu (za 6%), medtem ko so prilivi iz naslova opravljanja javne službe ostali na približno enakem nivoju kot v letu 2023.

Odhodki po načelu denarnega toka so glede na prejšnje leto ostali na približno enakem nivoju (znižali so se za 58.613 EUR oziroma 0,48%).

Posledica takega gibanja prihodkov in odhodkov je presežek prihodkov nad odhodki v višini 308.161 EUR.

4.5. IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024

Izkaz računa finančnih terjatev in naložb za leto 2024 je sestavni del Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka in prikazuje denarni tok vrnjenih in danih posojil, izdatke za nakupe kapitalskih deležev ter prejemke iz naslova prodaje kapitalskih deležev.

V letu 2024 Cankarjev dom v Izkazu računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov ne izkazuje prometa.

4.6. IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV za leto 2024

Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov je prav tako sestavni del Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka in prikazuje podatke o prejetih zneskih najetih posojil, podatke o odplačilih glavnic najetih posojil ter podatke o skupnih spremembah stanja sredstev na računih.

V letu 2024 Cankarjev dom v Izkazu računa financiranja ne izkazuje prometa, stanje na računih pa izkazuje povečanje za 308.141 EUR, kar je posledica presežka odhodkov nad prihodki v izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka.

5. DAVKI V LETU 2024

5.1. DAVEK NA DODANO VREDNOST

Cankarjev dom je zavezanec za obračun davka na dodano vrednost z ID št. za DDV SI27164136. Ker v okviru svoje dejavnosti opravlja tako nepridobitno kot pridobitno dejavnost, lahko obračunani DDV od nabav blaga in storitev odbija le delno. Začasni delež v letu 2024 je bil 24%, po dokončnem obračunu pa 30%. Zaradi spremembe odbitnega količnika za DDV smo v letu 2024 evidentirali za 48.778 EUR prevrednotovalnih prihodkov.

Skupen znesek zaračunanega vstopnega DDV v letu 2024 je bil 812.975 EUR, na račun začasnega odbitnega deleža smo si lahko med letom odbili 195.114 EUR vstopnega DDV, po opravljenem poračunu pa še 48.778 EUR, skupaj torej 243.892 EUR. Za prav tak znesek so bili nižji tudi vsi stroški, kjer se je pri računih dobaviteljev pojavljal vstopni DDV, ne glede na to, ali je šlo za javno službo ali pa za dejavnost na trgu.

Dokončno izračunani odbitni delež DDV za leto 2024 se bo uporabljal kot začasni odbitni delež DDV v letu 2025.

5.2. DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

Ker Cankarjev dom opravlja v okviru svoje dejavnosti tudi pridobitno dejavnost, je zavezanec za obračun davka od dohodka pravnih oseb. V obračunu davka od dohodka pravnih oseb je bilo ugotovljenih za 5.564.411 EUR davčno priznanih prihodkov in 5.478.196 EUR davčno priznanih odhodkov. Razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki je 86.215 EUR in predstavlja davčno osnovo za obračun davka od dohodka za leto 2024. Davčno osnovo si lahko v skladu s 55.a. členom ZDDPO-2 znižamo na račun olajšave za investiranje, vendar le do 63% ugotovljene davčne osnove. Pri obračunu davka od dohodka pravnih oseb za leto 2024 smo tako lahko izkoristili del investicijske olajšave iz leta 2019 v višini 54.316 EUR. Osnova za davek za leto 2024 je tako znašala 31.900 EUR, obračunan davek na dohodek pravnih oseb za leto 2024 pa 7.018 EUR.

Cankarjev dom je v skladu z ZDDPO-2 in ZDP tudi zavezanec za plačilo davka od dohodka, ki ga ustvarijo gostujoči izvajalci v Sloveniji. V letu 2024 smo tako v njihovem imenu poravnali za 175.953 EUR davka od dohodka, za 30.963 EUR pa smo uspeli uveljaviti ugodnosti iz mednarodnih sporazumov o izogibanju dvojnemu obdavčevanju, tako, da nam ga je FURS vrnil na naš račun.

6. DELOVNA USPEŠNOST V LETU 2024

6.1. REDNA DELOVNA USPEŠNOST

Izplačilo redne delovne uspešnosti za zaposlene v javnem sektorju urejata Kolektivna pogodba za javni sektor in Zakon o sistemu plač v javnem sektorju in jo omejujeta na največ 2 osnovni plači, pri čemer se kot osnova upošteva višina osnovne plače v mesecu decembru preteklega leta.

V Cankarjevem domu smo za leto 2024 obračunali za 67.849 EUR redne delovne uspešnosti za zaposlene. V tem zneseku je zajetih tudi 4.538 EUR redne delovne uspešnosti za zaposlene iz plačne skupine B.

6.2. DELOVNA USPEŠNOST IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU

Izplačilo delovne uspešnosti iz naslova dejavnosti na trgu poleg Zakona o sistemu plač v javnem sektorju bolj podrobno urejata še Uredba Vlade RS o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu ter Pravilnik o določitvi obsega sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu ter o določitvi nejavnih prihodkov pri izvajanju javne službe , ki se štejejo v prihodke iz prodaje blaga in storitev na trgu, v javnih zavodih, javnih skladih in agencijah na področju kulture ter na Radiu in televiziji Slovenija, ki ga je izdala Ministrstvo za kulturo, korigiran pa je bil z nekaterimi določbami ZUJF.

Povzetek navedenih predpisov, ki se nanašajo na Cankarjev dom, je naslednji:

- Cankarjev dom lahko za izplačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu porabi največ 50% presežka prihodkov nad odhodki dejavnosti na trgu v tekočem letu, pri čemer se med odhodke dejavnosti na trgu ne všteva med letom izplačana akontacija delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

- Cankarjev dom lahko za izplačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu porabi tudi do 15% nejavnih prihodkov javne službe

- pogoj za izplačilo delovne uspešnosti so najmanj izravnani prihodki in odhodki za izvajanje javne službe in vsaj izravnani prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu

- v primeru, da je akontativno izplačan znesek delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu nižji kot je celoten dovoljen znesek za izplačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu, bi lahko v letu 2025 izplačali še ostanek sredstev, v nasprotnem primeru pa bi jih morali v letu 2025 poračunati.

Podatke o izplačani in dovoljeni masi sredstev za izplačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu prikazujemo na naslednjem obrazcu:

ELEMENTI ZA DOLOČITEV DOVOLJENEGA OBSEGA SREDSTEV ZA DELOVNO USPEŠNOST IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU IN IZ NASLOVA NEJAVNIH PRIHODKOV IZ IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE za leto 2024

v EUR

Zap.št.	PRODAJA BLAGA IN STORITEV NA TRGU		ZNESEK
1	Presežek prihodkov nad odhodki		66.661
2	*Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost*		*63.236*
3	Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost (1 + 2)		129.897
4	**Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti**	**50%**	**64.949**
5	**Razlika med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev za delovno uspešnost (4-2)**		**1.713**

Zap.št.	JAVNA SLUŽBA		ZNESEK
6	Prihodki od poslovanja (6 = 7 + 8)		**8.994.181**
7	Prihodki od poslovanja iz sredstev javnih financ		6.921.130
8	Prihodki od poslovanja - nejavni		2.073.051
8.a	**Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost: prihodki od poslovanja - nejavni**		**2.034.321**
	- vstopnine in abonmaji		1.769.862
	- prodaja publikacij v okviru javne službe		8.373
	- sponzorji in donatorji iz Slovenije in tujine za javno službo		256.086
9	**Dovoljen obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti**	**15%**	**305.148**
10	Celotni prihodki		9.099.423
11	Celotni odhodki		9.061.845
12	Presežek prihodkov		35.578
13	Presežek odhodkov		0
14	*Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost*		*206.789*
15	**Razlika med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev za delovno uspešnost (9-14)**		**98.359**

16	**Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti (4 + 9)**		**370.097**
17	***Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost (2 + 14)***		***270.025***
18	**Razlika med dovoljenim in izplačanim akont. obsegom sredstev za delovno uspešnost (16 - 17)**		**100.072**

Cankarjev dom je za leto 2024 porabil 73% celotnega dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu.

7. POROČILO O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA INVESTICIJE

7.1. INVESTICIJE PO NAČELU NASTANKA POSLOVNEGA DOGODKA

V letu 2024 se je vrednost osnovnih sredstev iz naslova novih nabav povečala za **275.193 EUR** in sicer:

Dolgoročne premoženjske pravice	-
Zgradba CD	45.021
Oprema	212.428
Drobni inventar	17.744

V letu 2024 smo obračunali amortizacijo v skupnem znesku **2.015.573 EUR**:

amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	4.831
amortizacija nepremičnin	1.616.703
amortizacija opreme za opravljanje dejavnosti	376.295
amortizacija drobnega inventarja z življenjsko dobo nad 1 letom	17.744

Viri za investicije po načelu nastanka poslovnega dogodka so bili naslednji:

Viri financiranja investicij	**v EUR**	**v %**
MzK za investicije	-	-
Amortizacija, obračunana v breme dejavnosti na trgu	270.819	98.4
Amortizacija, obračunana v breme nejavnih prihodkov javne službe	4.374	1,6
SKUPAJ	**275.193**	**100**

Cankarjev dom je v letu 2024 iz lastnih sredstev financiral 100% investicij v osnovna sredstva.

Merilo za delitev splošnih stroškov amortizacije je ponderirana zasedenost kapacitet glede na število prireditev in glede na njihovo zahtevnost. Po tem izračunu bremeni javno službo 72,2%, dejavnost na trgu pa 27,8 % obračunane amortizacije.

7.2. INVESTICIJE PO NAČELU DENARNEGA TOKA

V letu 2024 smo za plačila nakupov osnovnih sredstev in investicijskega vzdrževanja osnovnih sredstev porabili **251.946 EUR** in sicer za:

Obnove in adaptacije zgradbe	25.148
Nakup opreme	135.130
Nakup drugih osnovnih sredstev – drobnega inventarja	18.674
Investicijsko vzdrževanje	72.994

Viri za investicije in investicijsko vzdrževanje po načelu denarnega toka pa so bili naslednji:

MzK za investicije in investicijsko vzdrževanje	30.000
Lastna sredstva iz tekočega poslovanja – za investicije	178.952
Lastna sredstva iz tekočega poslovanja–za investicijsko vzdrževanje	42.994
SKUPAJ	**251.946**

Sredstva za investicije in investicijsko vzdrževanje v letu 2024 niso omogočila osnovnega vzdrževanje nivoja kvalitete opreme in zgradbe na nivoju, ki je potreben za normalno delovanje Cankarjevega doma.

8. IZRAČUN PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI V SKLADU Z ZAKONOM O FISKALNEM PRAVILU

Cankarjev dom je kot javni zavod dolžan v skladu z Zakonom o fiskalnem pravilu (ZfisP, Ul. RS 55/15) izračunati tudi presežek prihodkov nad odhodki po fiskalnem pravilu.

8.1. IZRAČUN PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Skupina kontov	Stanje 31.12.2024
71 Nedavčni prihodki	5.571.387,05
72 Kapitalski prihodki	0,00
73 Prejete donacije	22.836,08
74 Transferni prihodki	6.914.260,25
75 Prejeta vračila danih posojil, prodaja kapitalskih deležev	0,00
78 Prejeta sredstva iz EU	0,00
50 Zadolževanje	0,00
40 Tekoči odhodki	-11.948.396,91
41 Tekoči transferi	0,00
42 Investicijski odhodki	-251.945,61
43 Investicijski transferi	0,00
44 Dana posojila, povečanje kapitalskih deležev	0,00
45 Plačila sredstev v proračun EUR	0,00
55 Odplačila dolga	0,00
Presežek prihodkov nad odhodki po načelu denarnega toka	**308.140,86**

8.2. IZRAČUN PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI PO ZIPRS

Elementi izračuna	Stanje 31.12.2024
1. Presežek prihodkov nad odhodki po načelu denarnega toka	308.140,86
2. Razred 2 – kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve	-3.568.885,52
3. Skupina 98 – Obveznosti za NDS in OOS do Republike Slovenije	29.373.287,92
4. Razred 0 – Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	28.392.063,72
5. Razred 9 – Neporabljena sredstva za investicije	-981.224,20
Presežek prihodkov nad odhodki po ZIPRS	**-4.241.968,86**

Če je presežek prihodkov nad odhodki po ZIPRS negativen, se presežka po fiskalnem pravilu ne izračunava.

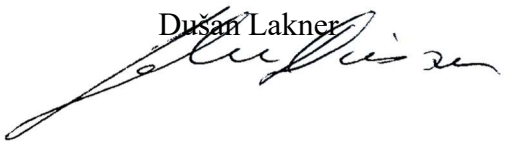
9. UGOTOVITEV POSLOVNEGA IZIDA

Presežek prihodkov nad odhodki Cankarjevega doma iz naslova poslovanja v letu 2024 znaša **104.238,38 EUR**, od tega iz naslova opravljanja javne službe **37.578,25 EUR ali 36,1%** in iz naslova opravljanja dejavnosti na trgu **66.660,94 EUR oziroma 63,9%** presežka prihodkov nad odhodki.

O razporeditvi poslovnega izida odloča Vlada RS na predlog generalnega direktorja in v soglasju s Svetom Cankarjevega doma.

Pooblaščeni računovodja

Dušan Lakner

Glavni sofinancer Cankarjevega doma

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO